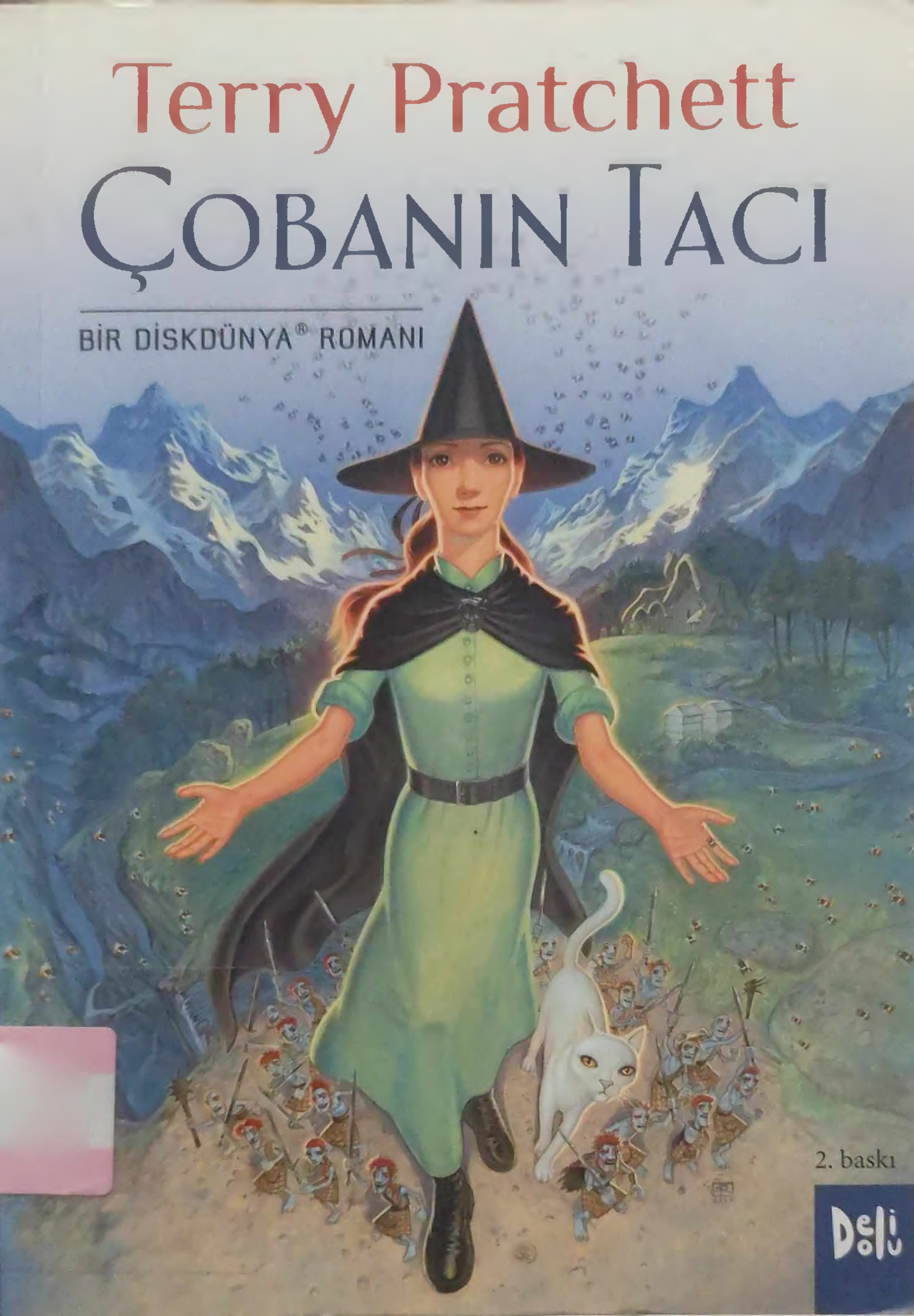
Terry Pratchett

Çobanın Tacı

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI

2. baskı

Deli

"Cadı olmak erkek işi, bu yüzden kadınların yapması gerekiyor."

Terry Pratchett

1948 yılında İngiltere, Buckinghamshire'da doğan Terry Pratchett, çağdaş fantezi ve mizah edebiyatının önde gelen isimlerinden biridir. Hayal gücü Büyük A'Tuin'in zihni kadar geniş, kalemi ise Rincewind'in cesareti kadar bükülgen olan Terry Pratchett, yarattığı Diskdünya evrenine 41 roman ve irili ufaklı yan kitaplar sığdırmayı başardı. Yetişkinler için olduğu kadar çocuklar için de yazdı: "Yazdığım yazacağım en iyi kitap," dediği *Ulus* ile 2010 İngiliz Yazarlar Ödülü'nü, genç okurlara yönelik bir Diskdünya romanı olan *Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri* ile de İngiltere'nin en saygın çocuk edebiyatı ödülü olan Carnegie Madalyası'nı kazandı. Ayrıca, *Johnny Maxwell* üçlemesi ile *Viran Şatodaki Ejderhalar, Cadının Elektrikli Süpürgesi* ve *Noel Baba'nın Takma Sakalı* gibi öykü derlemeleri de yazarın külliyatını süsledi. İlki 1983 yılında yayımlanan ve sonrasında tüm dünyada 100 milyondan fazla satan Diskdünya kitapları, Terry Pratchett'a büyük bir şöhret ve devasa bir hayran kitlesi kazandırdı. Seri; film ve dizilere, tiyatro, radyo ve bilgisayar oyunlarına uyarlandı. Kısa süre içinde edebiyatın kült isimlerinden biri hâline gelen Pratchett, eserleriyle sayısız ödül kazandı, fahri doktoralar aldı, şövalye ilan edildi, turnelerde binlerce kitap imzaladı.

Aralık 2007'de Alzheimer'a yakalandığını duyuran Sör Terry, 2015 yılında yine bu hastalık sebebiyle hayatını kaybetti. Ya da daha doğrusu, boyut değiştirerek, *buradaki* hayranlarını öksüz bıraktı. Bugün hâlâ aramızda dolaştığını rivayet edenler de var; çünkü ne de olsa, onun da dediği gibi, "dünyada yarattığı dalgalar tamamen yok olmadan hiç kimse tam anlamıyla ölmez..."

Terry Pratchett, İngiltere'de, Kitabı Raflardan En Çok Araklanan Yazarlar Listesi'nde hâlâ başı çekiyor.

Niran Elçi

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü mezunu olan Niran Elçi, 2001 yılından beri çeviri yapıyor. Bugüne dek yüzden fazla eseri Türkçeleştirdi. Dilimize kazandırdığı yazarlar arasında Terry Pratchett, Doris Lessing, George Saunders, John Wyndham, J.R.R. Tolkien, Robert Jordan, Bram Stoker ve George Orwell gibi isimler bulunan Niran Elçi, *Karaböcü* serisi, *Adamı Zorla Cadı Yaparlar, Kurabi'ye Uçan Omlet* gibi çocuk kitaplarının da yazarıdır.

ÇOBANIN TACI

© 2016, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 2015, Terry ve Lyn Pratchett

İlk baskı 2015 yılında, İngiltere'de *The Shepherd's Crown* adıyla
Random House Children's Publishers UK tarafından gerçekleştirilmiştir.

YAZAR: Terry Pratchett
TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DİZİ EDİTÖRÜ: Burhan Düzçay
KAPAK GÖRSELİ: Paul Kidby
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 284 18 14

Birinci Baskı: Mart 2016 (2000 adet)
İkinci Baskı: Şubat 2023 (2000 adet)

ISBN: 978-625-7314-83-1
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

delidolu.com.tr

Terry Pratchett

ÇOBANIN TACI

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI - 41

Deli

Esmerelda Havamumu'na.
Dikkatli git.

Narin mizaçlı kişilere uyarlanmış Feegle Sözlüğü:

Abidik gubidik: Saçma, saçmalık.

Amanın!: 'Aman Tanrım!' ile 'Sinirim tepemde ve birazdan sorun çıkacak' arasında değişen anlamları olan genel bir nida.

Antika: Tuhaf, garip.

Boynumuz kıldan ince: Kendisini bekleyen yazgıyı kabullenmek.

Bulut: Bana 'yorgun' anlamına geldiği söylendi.

Esrar: Gizli şeyler.

Eyvah: Genel bir ümitsizlik nidası.

Fos: *bkz.* Kofti.

Hamam: Yalnızca dağ Feeglelarının höyüklerinde, düzenli banyo yapacak kadar su olan yerlerde bulunan bir tür buhar banyosu. Tebeşir Feegleları, biriken kirin eninde sonunda kendi kendine üstlerinden dökülеceği gerçeğine güvenir.

Kelda: Kabilenin başı. Dişidir ve zaman içinde kabilenin çoğunun annesi olur. Feegle bebekleri çok küçüktür ve bir kelda, hayatı boyunca yüzlercesini doğurur.

Kemer heybesi: Kemerin ön kısmında taşınan deri kese. Feeglelar bu kesenin içinde değerli eşyalarını, yarısı yenmiş yiyeceklerini, ilginç böcekleri, işe yarayacağını düşündükleri dal parçalarını, şans pisliklerini vs. taşır. Bir kemer heybesinin içini karıştırmak iyi bir fikir değildir.

Kılçık: Can sıkıcı kimse.

Kılkuyruk: Güçsüz biri.

Kıpkılçık: Gerçekten can sıkıcı kimse.

Koca Adam: Kabile şefi (genelde Kelda'nın kocası.)

Kocakarı: Her yaştan cadı.

Kocakarı işi: Bir cadının yaptığı her şey.

Kocakarıların kocakarısı: Çok önemli bir cadı.

Kocatip: İnsan.

Kofti: İşe yaramaz kişi.

Koyun: Çimen yiyen ve 'mee' diyen yünlü şeyler. Diğer türle çok kolay karıştırılır.

Kubur: Tuvalet.

Muşmula: Yaşlı kadın.

Ozan: Kabilenin müzisyeni. Müzik aletleri, şiirler, hikâyeler ve şarkılar konusunda yetenekli olur.

Özel Koyun İlacı: Üzgünüm ama muhtemelen kaçak imal edilmiş viski. Koyunlar üzerinde ne etkisi olduğunu kimse bilmiyor. Fakat tek bir damlasının, çobanlara soğuk kış gecelerinde, Feeglelara ise *her zaman* iyi geldiği söylenir. Sakın evde denemeyin.

Ölüyom: Bir şeyi çaresizlikle istemek: 'Bir fincan çay için ölüyom.'

Sinsi herif: Nahoş biri.

Son Dünya: Feeglelar ölü olduklarına inanır. Bu dünya çok güzel, derler, demek ki geçmiş yaşamlarında çok iyi kişiler olmuşlardır ve öldükleri zaman buraya gelmişlerdir. Bu dünyada ölüyor görünmek, yalnızca Son Dünya'ya geri dönmek demektir ve onlara göre Son Dünya oldukça sıkıcıdır.

Vecibe: Çok önemli, geleneklerin ve büyünün şart koştuğu görev. Bir kadın ismi değil.

Giriş

TEBEŞİRDE BİR TAÇ

Halka Deniz'in karanlığında doğmuştu. Başta yalnızca denizde yüzen, gelgit dalgalarının ileri geri sürüklediği yumuşak bir şeydi. Sonra bir kabuk geliştirdi ama içinde yaşadığı çalkantılı, bol gelgitli dünyada, kabuğunu kolaylıkla kırabilecek dev yaratıklar vardı. Yine de hayatta kaldı. Dalgaların ve denizde yüzen diğer canlıların getirdiği tehlikeler hayatına bir son verene kadar bu şekilde yaşayabilirdi de; fakat o bir su birikintisine rastladı.

Kumsalın biraz yukarısında, ılık bir su birikintisiydi. Zaman zaman Merkez'den esen fırtınalar birikintideki suyu yeniliyordu ve yaratık orada, kendinden daha küçük şeyleri yiyerek yaşadı, büyüdü ve sonunda kral oldu. Sıcak bir yaz bastırmasa ve güneşin kızgın bakışları suyu buharlaştırmasa daha da büyüyebilirdi.

Ama küçük yaratık öldü ve kabuğunu geride bıraktı. Kabuğun içinde keskin bir şeyin tohumu vardı. Bir sonraki fırtınada dalgalar onu sahile sürükledi, kabuk oraya yerleşti ve fırtınanın sürüklediği diğer döküntüler ve çakıl taşlarıyla birlikte ileri geri yuvarlanmaya başladı.

Çağlar geçtikçe deniz çekildi, sahil kurudu; uzun zaman önce ölmüş yaratığın dikenli kabuğu ise başka küçük canlıların

kabuklarının altında kaldı. Kabuk o şekilde yattı, içindeki keskin çekirdek büyüdü ve sonunda, Tebeşir adıyla bilinen tepelerde sürüsünü güden bir çoban tarafından bulundu.

Çoban, gözüne çarpan bu tuhaf nesneyi eline aldı, evirip çevirdi. Yumru yumruydu ama şekilsiz değildi. Avucuna sığıyordu. Çakmaktaşı olamazdı, bunun için fazla düzgündü fakat *yüreği* çakmaktaşı kadar sertti. Yüzeyi taş gibi griyse de grinin altında altın ışıltısı vardı. Tepesindeki yassı kısımda merkezden yayılan, düzenli aralıklarla dizilmiş beş belirgin çıkıntı vardı. Tıpkı bir yıldız gibi.

Daha önce de buna benzer şeyler görmüştü çoban, ama bu... farklı görünüyordu. Neredeyse eline *atlamıştı.*

Küçük şeyi avucunda yuvarlayarak inceledi ve nesnenin ona *bir şey anlatmaya çalıştığını* hissetti. Aptalcaydı, biliyordu, henüz birasını da içmemişti ama yine de bu tuhaf nesne, dünyasını doldurmuş gibiydi.

Aptallık ettiği için kendine küfretti fakat nesneyi yine de atmadı. Hatta meyhanedeki arkadaşlarına göstermeye götürdü.

"Bakın," dedi. "Tıpkı taca benziyor."

Elbette arkadaşları ona güldü.

"Taç mı?" dediler. "Tacı ne yapacaksın ki? Sen kral değilsin, Daniel Sızı."

Çoban yine de nesneyi eve götürdü ve mutfaktaki, sevdiği şeyleri dizdiği rafa koydu.

Nesne orada unutuldu, tarihte kayboldu...

Sızılar için değil. Sızı ailesi onu nesilden nesile aktardı.

Birinci Bölüm

RÜZGÂRIN ESTİĞİ YER

Aklınızda kalan, sadece zaman zaman hatırladığınız günlerden biriydi. Yaylanın yükseklerinde, anne babasının çiftliğinin yukarılarında Tiffany Sızı, dünyanın sonunu görebildiğini hissediyordu. Hava billur kadar berraktı; sert rüzgâr, dallarını silkeleyerek baharın getireceği yeni yapraklara yer açan dişbudak ağaçlarının arasında ölü sonbahar yapraklarını savuruyordu.

Tiffany, burada neden ağaç yetiştiğini merak etmişti öteden beri. Sızı Nine ona, aşağıdaki vadinin bataklık olduğu günlerden kalma eski patikaların buraya kadar tırmandığını söylemişti. Nine'ye göre, eskilerin, evlerini yüksekte, bataklıktan ve hayvanlarını yağmalamak isteyen insanlardan uzakta yapmasının sebebi buydu.

Belki de orada buldukları eski taş halkası onlara güven vermişti. Hatta belki taş halkasını *onlar* yapmıştı. Taşların nereden geldiğini kimse kesin olarak bilmiyordu ama kurcalamamaları gereken türden bir şey olduğunu biliyorlardı. Sorsanız, buna inanmadıklarını söylerlerdi ama, işte... *Ne olur ne olmaz*, diye düşünüyorlardı. Taş halkası gerçekten de eski sırlar veya bir hazine saklıyor olabilirdi, değil mi? Gerçi konu koyunlar olduğunda

sırların ya da hazinelerin ne faydası olurdu ki? Ayrıca, taşların çoğu devrilmiş olsa da, altında gömülü kişi topraktan çıkarılmak *istemiyorsa* ne olacaktı? Ölü olmanız, öfkelenmeyeceğiniz anlamına gelmezdi, ah hayır.

Ama Tiffany bir keresinde, bu taşlardan birkaçının oluşturduğu kemerden geçip Masal Diyarı'na gitmişti –*Uslu Çocuğun Masal Kitabı*'nda okuduklarına kesinlikle benzemeyen bir Masal Diyarı'ydı bu– ve tehlikelerin gerçek olduğunu *biliyordu*.

Bugünse bir sebepten, taşların yanına gelme ihtiyacı duymuştu. Her sağduyulu cadı gibi, her koşula dayanan sağlam botlar giymişti. İyi, sağduyulu botlar. Ama ne kadar kalın olurlarsa olsunlar toprağı ve toprağın ona anlattıklarını hissetmesini engellemiyorlardı. His, bir gıdıklanma gibi başlamıştı; ayağına yayılan ve onu dikkate almasını talep eden bir kaşıntı gibi. Tiffany elini bir koyunun hazımsızlık sorununu çözmek için hayvanın poposuna sokmuşken başlayan his, onu yaylaya tırmanmaya, halkayı ziyaret etmeye zorlamıştı. Neden taşlara gitmesi gerektiğini bilmiyordu fakat hiçbir cadı, bir çağrı olabilecek şeyi göz ardı etmezdi. Ne de olsa halkalar *koruma* olarak duruyordu orada; taşların arasından geçip gelebilecek *şeye* karşı, yurdunu koruyorlardı.

Hafifçe kaşlarını çatarak gitti. Ama orada, Tebeşir'in tepesinde her şey bir şekilde yolundaydı. Her zaman öyleydi. Bugün bile.

Fakat... gerçekten öyle miydi? Çünkü Tiffany şaşkınlıkla, kendisinin o gün o eski taş halkasına sürüklenen tek kişi *olmadığını* gördü.

Temiz, gevrek havada kendi etrafında dönüp rüzgârı ve ayaklarının çevresinde dans eden yaprakları dinlerken, bir anlığına kızıl saçlar ve dövmeli, mavi bir deri gördüğünü sandı. Coşkulu bir yaprak dalgası tavşan kafatasından yapılmış miğfere takıldığında ise birinin "Amanın!" diye mırıldandığını duydu.

"Beni Kelda'nın kendi gönderdiydi," dedi Herhangibir Rob, yakındaki kaya çıkıntısından. "Şu taşlara göz kulak olcakmışım." İşgalci güçlere karşı nöbet tutarmış gibi, çevresindeki manzarayı tarıyordu. *Her yerden* gelebilecek olan işgalci güçlere karşı. Özellikle de *halkanın içinden* gelebilecek işgalci güçlere karşı.

"O sinsiler geri gelip yine denemek isterse biz onları karşılamıya her zaman hazırız, biliyon," diye ekledi umutla. "Onlara en iyi Feegle konukseverliimizi gösterebilceemizden eminim." On beş santimlik sıska, mavi vücudunu dikleştirerek kabardı ve kılıcını görünmez düşmana doğru salladı.

Tiffany bunu çok etkileyici buldu. Her zaman etkileyici bulurdu.

"O kadim işgalciler uzun zaman önce öldü," dedi düşünmeden, İkinci Şüphe'si ona, doğru düzgün dinlemesini söylese de. Eğer Jeannie –Rob'un karısı ve Feegle kabilesinin keldası– sorun çıkacağını sezmişse... eh, sorun çıkacak demekti.

"Öldü mü? E ama biz de ölüyüz ki," dedi Rob.*

"Fark etmez." Tiffany içini çekti. "O eski günlerde ölümlüler yalnızca *ölürdü;* sizin gibi geri gelmezlerdi."

"Bizim lapamızdan biraz yiseler gelirlerdi."

"Ne varmış ki onda?" diye sordu Tiffany.

"Şeey... içinde her şey olan bi yahni aslında. Elimizde varsa acıcık da brendi. Ya da... senin ihtiyar ninenin Koyun İlacı'ndan. Ondan da biraz koyuyoz işte."

Tiffany güldü ama hissettiği huzursuzluk geçmedi. *Jeannie'yle konuşmam lazım*, diye düşündü. *Neden hem o hem de botlarım aynı şeyi hissediyor, bilmem lazım.*

* Feeglelar ölü olduklarını düşünürlerdi, çünkü çalmak, savaşmak ve içmek için fırsatlarla dolu, harika bir dünyadaydılar. Yani tam da, öldükten sonra kahramanların gidecekleri bir dünya.

Feegleların yaşadığı dolaşık tünelleri barındıran çimen kaplı büyük höyüğe vardıklarında Tiffany ve Rob ana girişi gözlerden gizleyen dikenli çalıya yöneldiler ve Jeannie'yi dışarıda oturmuş, sandviç yerken buldular.

Koyun etli sandviç, diye düşündü Tiffany sinirle. Feeglelarla bir anlaşma yaptığının farkındaydı aslında: Arada sırada yaşlı bir koyun alıyorlar, karşılığında da leş kargalarını oradan uzak tutuyorlardı; aksi hâlde kargalar, sürüden ayrılan yeni doğmuş kuzuları kapabiliyordu. Kuzuların en iyi yaptıkları şey kaybolup ölmekti zaten. Yani uzun süredir, Tebeşir'de yaşayan kayıp kuzuların yeni bir numarası vardı: Minik ayaklarının altında birer Feegle ile yayladan aşağı hızla, bazen *geri geri* süzülürken görülebiliyorlardı.

Keldanın iştahı iyi olmak zorundaydı, çünkü Nac Mac Feegle klanının tek bir keldası olurdu ve kelda bir sürü oğul doğurur, arada bir de şanslı bir kız fırlatırdı.* Tiffany onu her gördüğünde minik Jeannie biraz daha genişlemiş, biraz daha yuvarlaklaşmış oluyordu. O kalçaları edinmek için *emek vermek* gerekirdi ve Jeannie de şu anda, iki ekmek parçasının arasına kıstırılmış yarım koyun bacağına benzeyen şeyi kemirirken, kalçalarını büyütmek için kesinlikle *sıkı çalışıyordu*. O sandviçi bitirmek on beş santimlik bir Feegle için kolay iş değildi ve Jeannie yaşlı ve bilge bir keldaya dönüştükçe, "kemer" sözcüğü de "eteğini tutan şey"den "ekvatorunu işaretleyen şey"e dönüşecekti.

Yavru Feeglelar salyangoz sürülerini güdüyor, kendi aralarında güreşiyorlardı. Birbirlerine, duvarlara ve bazen de kendi botlarına çarpıp sekiyorlardı. Tiffany'yi kendi keldalarının türünden biri olarak görürler, ona hayranlık dolu bir ürküntüyle bakarlardı.

---

* Bazen, kelimenin tam anlamıyla. Çünkü keldalar genelde bir batında yedi Feegle bebeği doğururdu. Jeannie daha ilk doğumunda kızı bulmuştu.

Yaklaştığını fark edince kavga etmeyi bıraktılar ve endişeyle onu izlemeye başladılar.

"Sıra olun çocuklar. Kocakarımıza ne kadar çok çalıştınızı gösterin," dedi anneleri gururlu bir sesle, dudaklarındaki koyun yağını silerek.

Ah, olamaz, diye düşündü Tiffany. *Ne göreceğim şimdi? Umarım salyangozlarla ilgili değildir...*

Ama Jeannie, "Hadi, kocakarımız abecenizi duysun bakiim!" dedi. "Hadi bakiim, önce sen başla Mini-Jock'tan-Accık-Daha-Mini Jock."

Sıraya giren ilk Feegle kemer kesesini kaşıdı ve içinde bulduğu küçük böceği yere fırlattı. *Hayatın bir gerçeği*, diye düşündü Tiffany, *bir Feegle'ın kesesi her zaman kaşınır. Muhtemelen, içinde saklanan şeylerin bazıları hâlâ canlı olduğu için.*

Mini-Jock'tan-Accık-Daha-Mini Jock yutkundu.

"Amanın'ın A'sı!" diye bağırdı. "Kelleni keserken baarmak için!" diye de ekledi gururla şişinerek.

"Bot'un B'si!" diye bağırdı bir sonraki Feegle, eteğinin önündeki salyangoz sümüğüne benzeyen lekeyi silerek. "Kellene *basmak* için!"

"Cortlatmanın C... Amanın, o botu bana bi daa sallarsan kelleni cortlatırım!" diye bağırdı üçüncüsü ve dönüp kardeşlerinden birinin üzerine atladı.

Kavgaya tutuşan küçük Feeglelar dikenli çalıların arasında kaybolurken yere hilâl şeklinde, sararmış bir şey düştü. Rob onu yerden kapıp arkasına saklamaya çalıştı.

Tiffany gözlerini kıstı. O şey, kuşku uyandırıcı şekilde... şeye benziyordu... Evet, eski bir tırnak parçasına!

"Şeey," dedi Rob, ayaklarını yere sürterek, "ziyaretine gittiin ihtiyar beyfendilerden bu güççük parçaları kesiyon ya... Bunlar da

işte pencereden dışarı uçuyolar ve *tesadüfen* ordan geçen biri bulup alabiliyo. Kemik kadar sert bunlar, biliyon."

"Evet, çünkü onlar *tırnak*..." diye başladı Tiffany ama sonra durdu. Belki de yaşlı Bay Nimlet, vücudunun bazı parçalarının hâlâ bir işe yaradığını bilmekten hoşlanırdı. Bugünlerde yardım almadan sandalyesinden kalkamıyor olsa bile.

Kelda onu bir kenara çekti ve "Şeey, kızım," dedi, "senin adın toprakta var. Toprak seninle konuşuyo, Tir-far-thoinn. Dalganın Altındaki Ülke. Sen onunla konuşuyo musun?"

"Evet," dedi Tiffany. "Arada bir. Ama onu *dinliyorum da*, Jeannie."

"Her gün, di mi?" dedi Kelda.

"Hayır, her gün değil. Yapacak çok işim var. Hem de çok."

"Onu biliyom," dedi Kelda. "Ama sana göz kulak olduumu da sen biliyon. Seni kellemde izliyom ve kellemin üzerinde ordan oraya koşuşturduunu görüyom."

Tiffany, kendini iliklerine dek yorgun hissederek içini çekti. Evleri dolaşıyordu; merhametli bir cadıysanız yapardınız bunu. Dünyadaki eksiklikleri gidermek ve yapılması gereken işleri yapmak için tüm cadılar bölgelerindeki evleri dolaşırdı. Yaşlı bir kadının evine odun taşır, akşam yemeği için bir tencere yahni pişirir, yaralı bir bacak ya da geçmek bilmeyen bir ağrı için bitkisel ilaç götürür, yoksul bir evde doğmuş bebek için bir sepet dolusu "fazla" yumurta veya kullanılmış giysi getirirdi ve... *dinlerdi*. Ah evet, insanların dertlerini ve endişelerini sürekli dinlerlerdi. Bir de ayak tırnakları vardı tabii. O ayak tırnakları çakmaktaşı kadar sert olurdu ve bazen, kimi kimsesi olmayan bir ihtiyar delikanlının ayak tırnakları o kadar uzardı ki botlarının içinde *kıvrılırdı*.

Ve bunca işin ödülü, daha fazla iş olurdu. *En iyi hendekleri siz kazarsanız, elinize daha büyük bir kürek tutuşturulardı*...

"Bugün, Jeannie," dedi Tiffany yavaşça, "toprağı *dinledim*. Bana taş halkasına gitmemi söyledi ve?.." Havada bir soru asılı kaldı.

Kelda içini çekti. "Henüz açık seçik göremiyom, ama yine de... dooru olmayan bi şeyler var Tiffan," dedi. "Dünyalarımız arasındaki perde ince ve kolaylıkla yırtılabiliyo, biliyon. Tabii ki taşlar ayakta, yani kapı kapalı. Ve sen onu Masal Diyarı'na kovaladıktan sonra Elf Kralçası bi daa güçlenemez. Arkandan iş çevirmeye de kalkışmaz. Ama... yine de korkuyom. Bize dooru sürüklenen, sis tabakası gibi bi şey hissediyom."

Tiffany dudağını ısırdı. Kelda endişeleniyorsa kendisinin de endişelenmesi gerektiğini biliyordu.

"Ama sen kelleni yorma," dedi Jeannie yumuşak bir sesle, Tiffany'yi dikkatle izleyerek. "Bize ihtiyacın olduunda orda olcaz. O zamana kadar da senin için etrafa göz kulak olcaz." Sandviçinden son bir ısırık aldı ve sonra Tiffany'ye farklı bir bakış fırlatarak konuyu değiştirdi. "Senin bi... delikanlı vardı. *Preston* diyon sanırım adına? Sık görüşüyo musunuz?" Aniden bakışları balta kadar keskin olmuştu.

"Şey..." dedi Tiffany. "O da benim gibi çok çalışıyor. O hastanede, ben Tebeşir'de." Kızarmaya başladığını fark ederek dehşete kapıldı; ayak parmaklarınızda başlayan, yukarı doğru yayılan ve yüzünüze ulaştığında domatese benzemenize sebep olan cinsten bir kızarma. Ama Tiffany kızarmazdı ki! Yavuklusundan bahseden bir köylü güzeli değildi o! O bir cadıydı! "Şey, mektuplaşıyoruz," diye ekledi minicik bir sesle.

"Yetiyo mu? Mektuplar yani?"

Tiffany yutkundu. Eskiden Preston'la sözlü olduklarını düşünüyordu. Herkes öyle düşünüyordu. Preston eğitimli bir delikanlıydı, Sızı Çiftliği'ndeki ahırda kurdukları yeni okulu yönetiyordu ama yeterince para biriktirince doktor olmak için büyük şehirde

okumaya gitmişti. Herkes onların *hâlâ* sözlü olduklarını düşünüyordu ve buna Tiffany ile Preston da dâhildi. Yalnız... Tiffany, herkesin ondan yapmasını beklediği şeyi yapmak zorunda mıydı?

"Çok iyi biri. Harika fıkralar anlatıyor ve çok güzel konuşuyor," diye açıklamaya çalıştı. "Ama... ikimiz de işimizi seviyoruz. Aslında işimizin bizim *kimliğimiz* olduğunu söyleyebilirsin. Preston, Leydi Sybil Ücretsiz Hastanesinde çok sıkı çalışıyor. Ben de zaten... eh, Sızı Nine hakkında düşünmeden edemiyorum; yaylalardaki hayatını ne kadar sevdiğini, koyunlarıyla ve iki köpeği Gökgürültüsü ve Yıldırım'la yaşamasını ve..." Sesi solup gitti.

Jeannie küçük, fındık kahverengisi elini onun koluna koydu. "Sence bööle mi yaşamak lazım kızım?"

"Yaptığım işi seviyorum. İnsanlara faydam dokunuyor."

"Ama *sana* kimin faydası dokunuyo? Süpürgene atlayıp her yere uçuyon ve onu o kadar sık kullanıyon ki bazen alev alcak sanıyom. Sen *herkese* bakıyon ama *sana* kim bakıyo? Preston uzaktaysa... eh, dostun Baron ve yeni karısı var. Kendi halklarını önemsediklerine eminim. Yardımcı olcak kadar önemsiyolardır."

"Önemsiyorlar tabii," dedi Tiffany. Herkesin, onun –şimdi baron olan– Roland ile sözlü olduğunu zannettikleri zamanı hatırlayarak ürperdi. Neden ona bir koca bulmak için bu kadar uğraşıyorlardı? Koca bulmak o kadar zor muydu ki kendisi istese bulamasın?

"Roland da düzgün bir adam ama henüz babası kadar iyi bir baron değil," dedi. "Letitia'ya gelince..."

Letitia, diye düşündü. Letitia'nın büyü yapabildiğini hem Letitia hem de Tiffany biliyordu ama şimdilik kız, genç barones rolünü oynamakla yetiniyordu. Bu konuda iyiydi de. Hatta o kadar iyiydi ki, Tiffany baroneslik rolünün zamanla cadılık rolünü bas-

tırıp bastırmayacağını merak ediyordu. Cadılık kadar karmaşık olmadığı açıktı.

"Daa şimdiden, insanların yapabilceeni düşünmedii kadar çok şey yaptın," diye devam etti Jeannie.

"Evet," dedi Tiffany, "çünkü yapılacak çok iş var ve yapacak yeterince insan yok."

Kelda ona tuhaf bir gülümseme bahşetti.

"Denemelerine izin veriyon mu peki?" dedi. "Yardım istemekten korkman. Kibir iyi şeydir kızım ama zamanla seni öldürür."

Tiffany güldü. "Jeannie... her zamanki gibi haklısın. Ama ben bir cadıyım, bu yüzden kibir benim *hamurumda* var." Aklına Havamumu Nine geldi; tüm diğer cadıların hepsinden daha bilge, daha kıdemli olarak düşündüğü cadı. Havamumu Nine bir şey söylediğinde kimse onun *kibirli* olduğunu düşünmezdi. Kibirli görünmesine gerek de yoktu; zaten öyleydi, hamurunda vardı. Aslında... bir cadının hamurunda ne olması gerekiyorsa Havamumu Nine'de onlardan kova kova vardı. Tiffany bir gün o kadar güçlü bir cadı olabilmeyi diliyordu.

"Şeey, bu da iyi hoş," dedi Kelda. "Sen *bizim* tepelerin kocakarısısın ve biz, kocakarımızın kibirli olmasını *isteriz*. Ama kendi hayatını yaşamanı da istiyoz." Küçük, ciddi gözlerini Tiffany'ye dikti. "Bu yüzden, git ve rüzgârın seni nerelere sürükliyceni gör."

Shires'daki rüzgâr öfkeliydi; her yerde hışımla esiyor, Lord Fırdöndü'nün malikânesinin bacalarının etrafında uluyordu. Dönüm dönüm parkla çevrili malikâneye uzun bir araba yoluyla ulaşılabiliyordu, bu yüzden en azından düzgün bir atı olmayan kimse burayı ziyaret edemiyordu.

Ve bu da, o çevrede yaşayan çoğu sıradan insanın malikâneyi ziyaret edemediği anlamına geliyordu. Çoğu çiftçiydi zaten ve

Lord Fırdöndü'yü ziyaret edemeyecek kadar meşguldü. Besledikleri atlar da genelde ayakları paçalı, büyük atlardı, ki onlar da yük arabalarına koşulmuş oluyorlardı. Yani araba yolunda seke seke koşan veya fayton çeken yarı deli sıska atlar, çok farklı sınıftan kişileri taşırdı: parası ve toprağı olan ve genellikle belirgin bir çenesi bulunmayan, hatta bazen *eşleri* ata benzeyen kişiler.

Lord Fırdöndü'nün babası, unvanı ve parayı kendi babasından miras almıştı. Baba Fırdöndü usta bir inşaatçıydı ama aynı zamanda ayyaşın tekiydi ve parasının çoğunu çarçur etmişti.* Yine de genç Harold alavere dalavere, üçkâğıt –ve evet, fırdöndülük– yoluyla aile servetini yeniden artırmış, aile malikânesine iki kanat eklemiş, içini de çirkin ve pahalı eşyalarla doldurmuştu.

Harold Fırdöndü'nün üç oğlu vardı; karısının bir varis, bir yedek, bir de fazladan oğlan doğurmuş olması onu çok memnun etmişti. Lord Fırdöndü her konuda bir adım önde olmaktan hoşlanırdı; onu bir adım öne geçiren şey pek de umursamadığı bir oğul olsa bile.

En büyük oğlu Harry okula başlamış ama devam etmemişti; çünkü artık mülklerle ilgileniyor, babasına yardımcı oluyor ve kimin konuşmaya değip kimin değmeyeceğini öğreniyordu.

İki numara Hugh, kiliseye katılmak istediğini söylemişti babasına. Babası da buna, "Ancak Om Kilisesi'ne katılırsan olabilir. Diğerlerinden birine katılmayı düşünüyorsan olmaz," diye yanıt vermişti. "Oğullarımın hiçbirinin batıl inançlarla uğraşmasına izin veremem!"** Om en azından sessiz bir tanrıydı ve bu saye-

* Tabii Lord Fırdöndü'nün babası, buna çarçur etmek denemeyeceğini iddia ediyordu. Ailesinin servetini içkiye yatırmaktan da büyük keyif alıyordu. Yani. En azından, fazla içmekten genç yaşta nalları dikip de kemiklerinin üzerinde hiç et bulunmayan, elinde hep tırpan taşıyan belli bir beyefendiyle tanışana kadar böyle düşünmüştü.

** Tanrıların bazen uygunsuz taleplerde bulunduğunu biliyordu çünkü: İş ortaklarından biri Timsah Tanrı Offler'a inanmayı seçmişti ve sonra, tanrısının diş hijyeni gereksinimlerini karşılamak için bir kümes dolusu diş temizleyici kuş beslemesi gerektiğini öğrenmişti.

de rahipleri onun emirlerini diledikleri gibi yorumlayabiliyordu. (Tabii şaşırtıcı şekilde, Om'un emirleri nadiren "fakirleri besle" veya "yaşlılara yardım et" biçiminde yorumlanıyordu; bunun yerine daha ziyade, "muhteşem bir malikâne yaptırman lazım" veya "akşam yemeğinde neden yedi çeşit yemek yemeyesin ki?" gibi yorumlar daha makbuldü.) Sonuçta Lord Fırdöndü, ailede bir rahip bulunmasının faydalı olabileceğini düşünmüştü.

Üçüncü oğlunun adı ise Geoffrey idi ve kimse Geoffrey hakkında ne düşüneceğini bilmiyordu. Özellikle de Geoffrey.

Lord Fırdöndü'nün, oğullarına tuttuğu özel öğretmenin adı Bay Wiggall idi. Geoffrey'nin ağabeyleri ona "Vikvik" diyordu, hatta bazen yüzüne karşı. Fakat Geoffrey için Bay Wiggall bir nimetti. Öğretmen, yanında bir sandık dolusu kitap getirmişti, çünkü büyük malikânelerin bazılarında tek bir kitap bile bulunmadığını biliyordu; ailenin bir üyesinin görkemli bir aptallıkla kahramanlık gösterdiği eski bir savaş hakkındaki kitaplar hariç. Bay Wiggall ve harika kitapları Geoffrey'yi büyük filozoflar Ly Tin Weedle, Orinjcrates, Xeno ve Ibid'le; ünlü mucitler Altıngöz Gümüşel Dactylos ve Leonard da Quirm'le tanıştırmıştı ve böylece Geoffrey, hayatta kendisi için ne tür kariyerlerin mümkün olduğunu keşfetmeye başlamıştı.

Kitap okumadıkları ve ders yapmadıkları zamanlarda Bay Wiggall, Geoffrey'i alıp Shires'da dolaşmaya götürüyordu. Birlikte eski mekânlar buluyor, yeri kazıp eski kemikler çıkarıyorlardı. Bay Wiggall, Geoffrey'ye evren hakkında daha önce hiç düşünmediği şeyler anlatıyordu ve Geoffrey de kendini, ne kadar çok şey öğrenirse bilgiye o kadar aç hissediyor, Büyük A'Tuin ve Shires'ın ötesindeki diyarlar hakkında her şeyi bilmek istiyordu.

"Affedersiniz efendim," dedi öğretmenine bir gün. "Siz nasıl öğretmen oldunuz?"

Bay Wiggall güldü. "Biri bana öğretmenlik yaptı. Böyle öğretmen olursun. Bana bir kitap verdi ve ondan sonra bulabildiğim tüm kitapları okudum. Tıpkı sizin gibi, genç efendim. Sizi yalnızca derslerde değil, *devamlı* kitap okurken görüyorum..."

Geoffrey babasının öğretmene dudak büktüğünü biliyordu ama annesi araya girmişti ve "Geoffrey'nin avucunda bir yıldız olduğunu" söylemişti.

Babası bununla alay etmişti. "Onun elindeki tek şey çamur ve ölü insanlar. XXXX Kıtası'nın nerede olduğu kimin umurunda? Oraya kimse gitmez ki!"*

Annesi bıkkınlıkla bakmışsa da oğlunu savunmayı sürdürmüştü: "Çok iyi okuyor ve Bay Wiggall ona üç dil öğretti. Biraz Offlerca bile konuşabiliyor!"

Babası yine dudak bükmüştü. "Hah! Ancak *dişçi* olmak isterse işe yarar! Hem, dil öğrenmek için neden zaman harcayacak ki? Bugünlerde herkes zaten Ankh-Morporkça konuşuyor."

Ama annesi, "Sen oku oğlum," demişti oğluna. "Yükselmenin yolu okumaktır. Bilgi her şeyin anahtarıdır."

Bundan kısa süre sonra Lord Fırdöndü, "Bu evde çok fazla saçmalık var. Zaten bir baltaya sap olmayacak bu oğlan, ağabeylerine hiç benzemiyor," demiş, ardından da öğretmeni kovmuştu.

Malikânede yerin kulağı vardı tabii; Geoffrey bunu duymuş ve, *Eh, ne olmaya karar verirsem vereyim babam gibi olmayacağım,* diye düşünmüştü.

Öğretmeni gittikten sonra Geoffrey, Shires'da gezmeye ve yeni şeyler öğrenmeye devam etmişti. Ahır yamağı McTavish ile bol bol zaman geçiriyordu. McTavish çok yaşlı bir adam olsa da ona hâlâ

---

* Adam haklıydı aslında ama Adını-Kimsenin-Duymadığı-Bir-Yer söz konusu olduğunda sık sık gerçekleştiği gibi, XXXX'ten *gelen* çok kişi vardı. Yalnızca... oraya bir daha dönmeye zahmet etmiyorlardı.

"yamak" deniyordu. McTavish dünyadaki bütün kuş şakımalarını biliyor ve taklit edebiliyordu.

Geoffrey, Mefisto'yu bulduğunda McTavish de oradaydı. Yaşlı keçilerden biri doğum yapmıştı ve oğlakların ikisi sağlıklı olsa da, samanların arasına gömülmüş üçüncü bir oğlak vardı: annesinin reddettiği, kavruk bir yavru.

"Bu küçük keçiyi kurtarmaya çalışacağım," demişti Geoffrey. Bütün geceyi yeni doğmuş oğlağı hayatta tutmaya çalışarak geçirmiş, annesinden süt sağmış ve küçük oğlağın kendi parmaklarından süt yalamasına izin vermişti; ta ki oğlak onun yanında, sıcacık bir saman yığınının içinde uykuya dalana kadar.

Ne küçük şey, diye düşünmüştü Geoffrey, oğlağın posta kutusu gibi dikdörtgen gözbebeklerine bakarak. *Ona bir şans vermeliyim.*

Çabaları meyve vermişti. Oğlak büyümüş, sağlam çifteler atabilen genç, güçlü bir keçiye dönüşmüştü. Geoffrey'nin peşinden ayrılmıyor, birinin genç efendisini tehdit ettiğini düşünürse hemen başını eğip saldırmaya hazırlanıyordu. Gerçi genellikle efendisine yaklaşan *herkesi* tehdit olarak gördüğünden pek çok hizmetkâr ve misafir, keçinin boynuzlarıyla karşı karşıya gelip tabanları yağlıyordu.

"O cehennem kaçkını keçiye neden Mefisto adını verdin?" diye sormuştu McTavish bir keresinde.

"Bir kitapta okumuştum.* Bir keçi için çok iyi bir isim olduğunu düşünüyorum," diye yanıt vermişti Geoffrey.

Geoffrey büyüdü, küçük bir çocuktan genç bir delikanlıya, sonra daha büyük bir delikanlıya dönüştü ve akıllılık edip, babasının gözüne ilişmekten kaçındı.

---

* Bu da bize, kitapların aslında pek çok şey öğrettiğini kanıtlıyor; sırf şeytani ölçüde zeki bir keçiye iyi bir isim verebilmek için dahi olsa.

Sonra bir gün McTavish onun için bir at eyerledi ve birlikte atlarına binip Lord Fırdöndü'nün topraklarını çevreleyen çayırlara çıktılar. Ormana girip bir tilki inine sessizce yaklaştılar ve orada, daha önce defalarca yaptıkları gibi, yavrularıyla oynayan dişi tilkiyi izlediler.

"Böyle oynamalarını görmek ne güzel," diye fısıldadı McTavish. "Anne tilki yemek yemek ve yavrularını beslemek zorunda elbette. Ama *benim* tavuklarımı fazla seviyorlar. Bizim için önemli olan hayvanları öldürüyorlar ve bu yüzden biz de onları öldürüyoruz. Dünyanın düzeni bu."

"Olmamalı," dedi Geoffrey içi burkularak. Dişi tilkiye üzülmüştü.

"Ama tavuklara bizim de ihtiyacımız var ve onları korumalıyız. *Bu yüzden* tilki avlıyoruz," dedi McTavish. "Seni buraya getirdim Geoffrey, çünkü yakında baban sürek avına katılmanı isteyecek. Belki de... *bu* tilkiyi avlarsınız."

"Anlıyorum," dedi Geoffrey. Avdan haberi vardı elbette, bebekliğinden beri her sene onların ava çıkmasını izlemek zorunda kalmıştı. "Tavuklarımızı korumamız lazım ve dünya zalim, acımasız bir yer. Fakat bunu bir *oyuna* dönüştürmek hiç doğru değil. Korkunç bir şey! Bu yalnızca... katliam. Her şeyi öldürmemiz mi gerekiyor? Yavrularını besleyen bir anneyi? Çok şey alıyoruz ve geriye hiçbir şey bırakmıyoruz..." Ayağa kalkıp atının yanına geri döndü. "Ben avlanmak istemiyorum McTavish. Nefret etmekten hoşlanmam. *Babamdan* bile nefret etmiyorum. Ama tilki avının bitmesini istiyorum."

McTavish endişelenmiş göründü. "Bence dikkatli olman lazım Geoffrey. Babanı biliyorsun. Biraz... örümcek kafalıdır."

"Babam örümcek kafalı değil, örümceğin ta kendisi," dedi Geoffrey kızgınlıkla.

"Eh, o zaman... belki onunla ya da annenle konuşmaya çalışırsan ava katılmaya hazır olmadığını anlarlar?"

"İşe yaramaz," dedi Geoffrey. "Babam bir karar verdi mi kesinlikle laf anlatamazsın. Bazen annemin ağladığını duyuyorum, ağlarken görülmekten hoşlanmıyor tabii ama ben ağladığını biliyorum."

Başını kaldırdı ve gökyüzünde süzülen şahini izleyerek düşündü: *Özgürlük var. Benim istediğim özgürlük, var.*

"Keşke uçabilseydim McTavish," dedi ve ekledi: "Kuşlar gibi. Langas* gibi."

Sonra, süpürgesine binmiş bir cadının, şahinin arkasında uçmakta olduğunu gördü. Eliyle işaret etti.

"Şu süpürgelerden bir tane istiyorum aslında," dedi. "Evet... cadı olmak istiyorum."

Ama yaşlı adam, "Bu sana göre değil evlat," dedi. "Erkeklerin cadı olamayacağını herkes bilir."

"Neden?" diye sordu Geoffrey.

Yaşlı adam omuzlarını silkti. "Kimbilir..."

"*Ben* bilmek istiyorum," diye yanıt verdi Geoffrey.

İlk kez ava katılacağı gün Geoffrey solgun bir yüzle ama kararlılıkla, diğerleriyle birlikte yola çıktı. Bir yandan da düşündü: *Bugün, kendi fikirlerimi savunmaya çalışmam gereken gün.*

Kısa süre sonra yerel beyler kırlarda dörtnala yol alıyordu; bazıları işi abartıp hendeklere sapıyor, çalıların arasından geçiyor veya çit kapılarının üzerinden atlıyordu ama genellikle atlarını kaybetmiş olarak. Geoffrey grubun arkasında kalmaya özen

* Her eğitimli çocuk, Pilotus ile oğlu Langas'ın efsanesini bilirdi. Pilotus ve Langas kuşlar gibi uçmak istemiş, kuş ve devedikeni tüylerinden kendilerine kanat dikmişlerdi. Oğul en azından biraz uçmayı başarmıştı ama ihtiyar ve şişman babası düşmüştü. Hikâyenin verdiği ders şuydu: Ne yaptığınızı, yapmadan önce anlayın.

gösterdi ve sonunda fark edilmeden sıvıştı. Atını avcılardan uzağa sürerek ormanın etrafından dolaştı. Yüreği sızlıyordu. Tilki kovalayan köpeklerin uluması avlarını indirdiklerinde sevinçli havlamalara dönüşünce üzüntüsü daha da arttı.

Sonra eve dönme zamanı geldi. Evin önünde toplandıklarında herkes mutluydu. "Yarın" sözcüğünün hâlâ bir anlamı olduğunu hissettikleri ve Tiffany'nin ninesinin Özel Koyun İlacı'ndan çok da farklı olmayan bir şeyle zenginleştirilmiş sıcak içeceklerini yudumladıkları o özel ânı yaşıyorlardı. *Eve dönen kahramanlar için bir ödül!* Avdan canlı çıkmışlardı. *Yaşa!* Yudumluyor, kafalarına dikiyorlardı ve içki zayıf çenelerine akıyordu.

Fakat Lord Fırdöndü, Geoffrey'nin atına baktı –terle köpürmemiş, bacakları çamurla kaplanmamış tek attı– ve büyük bir gazaba kapıldı.

Annesi yalvarırcasına izlerken ağabeyleri onu sıkıca tuttu. Lord Fırdöndü dişi tilkinin kanını Geoffrey'nin yüzüne sürerken annesi bakışlarını kaçırdı.

Lord Fırdöndü öfkeden kıpkırmızı kesilmişti.

"*Neredeydin* sen? Tilki öldürülürken orada olmalıydın!" diye kükredi. "Bu işi yapacaksın genç adam ve *hoşlanacaksın!* Ben gençken yapmak zorundaydım, benden önce de babam yaptı. Sen de yapacaksın! Bu bir gelenek. Anladın mı? Ailemizin her erkek üyesi senin yaşında kanlandı. Sen kimsin ki yanlış olduğunu söylüyorsun? Senden utanıyorum!"

Sonra kırbaç Geoffrey'nin sırtına indi.

Geoffrey, yüzünden tilki kanı damlayarak annesine baktı. "Çok güzel bir varlıktı! Neden onu öldürdüler? Eğlence için mi?"

"Lütfen babanı kızdırma," diye yalvardı annesi.

"Ben onları ormanda izledim," dedi Geoffrey. "Yalnızca avladınız siz. Onları yiyebiliyor musunuz? Hayır. Bizler, biz korkunç

yaratıklar, yiyemediğimiz şeyleri sırf kan dökmek için kovalayıp öldürüyoruz! Eğlence için!"

Kırbaç yine indi.

Canı acıyordu. Ama Geoffrey'nin içi aniden farklı bir duyguyla doldu; muhteşem bir duyguyla: Her şeyi düzeltebilirdi! Kendi kendine, *Yapabilirim*, dedi. *Yapabileceğimi biliyorum.*

Sırtını dikleştirdi ve silkelenip ağabeylerinin ellerinden kurtuldu.

"Sana teşekkür etmem lazım baba," dedi beklenmedik bir canlılıkla. "Bugün önemli bir şey öğrendim. Ama bir daha asla bana vurmana izin vermeyeceğim. Ve değişmediğin sürece beni bir daha göremeyeceksin. Anlıyor musun?" Sesinde duruma uygun, tuhaf bir ciddiyet vardı.

Harry ve Hugh, Geoffrey'ye bir parça hayranlıkla bakarak, patlamayı beklediler. Av grubunun geri kalanı hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi yaparak Lord Fırdöndü'nün oğlunu terbiye etmeyi bitirmesini beklemişti ama şimdi açık açık izliyorlardı. Avın havası kaçmıştı, ortam buz gibiydi, nefesler tutulmuştu.

Beklenti dolu sessizliğin içinde Geoffrey atını ahıra götürdü ve Lord Fırdöndü'yü orada taş gibi dikilirken bıraktı.

Ata biraz saman verdi, eyerini ve koşum takımını çıkardı. Atın terini silerken McTavish yaklaştı ve "Aferin genç Geoffrey," dedi. Sonra, hiç huyu olmayan bir açık sözlülükle ekledi: "Kendi fikrini savundun. O şerefsiz evladının seni ezmesine izin verme."

"Bu şekilde konuşursan babam seni kovabilir McTavish," diye uyardı Geoffrey. "Burada yaşamaktan memnunsun, değil mi?"

"Eh, evlat... o konuda haklısın. Hayatımı değiştirmek için fazla yaşlandım sanırım," diye yanıt verdi McTavish. "Ama kendini savundun ve hiçbir erkek daha iyisini yapamazdı. Yakında bizi bırakırsın herhâlde, ha Geoffrey?"

"Ne yazık ki evet," dedi Geoffrey. "Ama teşekkür ederim McTavish. Umarım babam benimle konuştuğun için hıncını senden çıkarmaz."

Ve dünyanın en yaşlı ahır yamağı, "Bunu yapamaz," dedi. "Hayır, ben hâlâ işe yararken yapamaz. Bunca seneden sonra onu tanıyorum artık. Yanardağ gibi biri. Bir süre büyük, tehlikeli patlamalarla püskürür ve dört bir yana saçtığı kor-kızıl kayalara kimin yakalandığına aldırış etmez. Ama sonunda söner. Kafası çalışanlar, patlama bitene kadar gözüne ilişmemeye bakar. Sen bana karşı çok iyi, çok saygılıydın Geoffrey. Annene çekmişsin. O da harika bir hanım, bana her zaman iyi davrandı ve Molly'm ölürken çok yardımı dokundu. Bunu hatırlıyorum. Seni de hatırlayacağım."

"Teşekkür ederim," dedi Geoffrey. "Ben de seni hatırlayacağım."

McTavish devasa bir pipo yaktı ve duman üfledi. "O kahrolası keçini de götürmek istersin herhâlde?"

"Evet," dedi Geoffrey. "Ama bu konuda bana laf düşeceğini sanmıyorum. Mefisto kendi kararını verecek. Genelde öyle yapar."

McTavish ona yan yan baktı. "Azığın var mı Geoffrey? Paran? Artık eve girmek istemezsin bence. Bak sana ne diyeceğim... sen nerede yaşamak istediğine karar verene kadar sana biraz para ödünç vereyim."

"Hayır!" dedi Geoffrey. "Senden para alamam!"

"Ben senin dostunum Geoffrey. Dediğim gibi, annen bana çok iyi davrandı ve ona çok şey borçluyum. Merak etme, bir gün onu görmeye gelirsin ve geldiğin zaman ihtiyar McTavish'i de bir yoklarsın."

Geoffrey, Mefisto'yu almaya gitti ve keçiyi McTavish'in onun için yaptığı küçük arabaya bağladı. Arabaya birkaç parça eşya

yükledi, dizginleri eline aldı, dilini şaklattı ve ahır avlusundan çıktılar.

Keçinin küçük toynakları araba yolunda yankılanırken McTavish, "Bu çocuk bunu nasıl yapıyor?" dedi kendi kendine. "O cehennem kaçkını keçi buraya gelen herkesin poposunu tekmelerken Geoffrey'ye hiç dokunmuyor..."

Geoffrey arkasına dönüp bakmış olsa, annesinin yakarı dolu bir ifadeyle ağladığını ve babasının, oğlunun meydan okuması karşısında heykel gibi, hayretle dikilip kaldığını görebilirdi. Ağabeyleri peşinden gidecek oldu ama babalarının gözündeki öfkeyi görünce durdular.

Böylece Geoffrey ve keçisi yeni bir yaşam bulmaya gitti. *Artık*, diye düşündü Geoffrey, araba yolunun pek çok dönemecinden ilkini dönüp geleceğine doğru adım adım yürürken, *gidecek hiçbir yerim yok.*

Ama rüzgâr ona fısıldadı: "Lancre..."

Lancre'da Havamumu Nine için iyi bir gün değildi. Koçbaşı Dağları'nın yükseklerinde çalışan genç bir oduncu kendi ayağını kesip neredeyse koparmıştı. Üstelik yörenin Igoru bugün başka yerdeydi, yani genç oduncunun ayağını dikemezdi.

Nine eski, dingildek süpürgesiyle oduncu kampına geldiğinde genç adamın durumunun sandığından da kötü olduğunu gördü. Delikanlı, onu neşelendirmek için çevresini sarmış arkadaşlarının yanında cesur görünmek için elinden geleni yapıyordu ama Nine onun yüzündeki acıyı görebiliyordu.

Nine yarayı incelerken genç oduncu bağırarak annesini istedi.

"Sen, delikanlı," dedi Nine sertçe, delici bakışlarını en yakındaki oduncuya çevirerek, "bu çocuğun ailesinin nerede yaşadığını biliyor musun?" Delikanlı korkuyla başını sallayınca –sivri

tepeli cadı şapkası genç adamları çok korkuturdu– Nine devam etti: "Oraya git o zaman. *Koşarak*. Evin hanımına, oğlunu geri getireceğimi söyle. Temiz bir yatak ve sıcak su hazırlasın. *Temiz* bir yatak, sakın unutma." Delikanlı koşarak uzaklaşırken Nine sert bakışlarını mahcup mahcup dikilen diğerlerine çevirdi. "Siz, geri kalanlar," dedi sertçe, "orada dikilip durmayın! Bulduğunuz odunlardan sedye yapın ki arkadaşınızı evine götürebileyim."

Delikanlının ayağı kesik yerden sarkıyordu, çizmesi kanla dolmuştu. Nine dişlerini sıktı ve seneler içinde biriktirdiği tüm bilgisi ve teçhizatını kullanarak işe koyuldu. Sessizce delikanlının acısını aldı, kendi içine çekti, biriktirdi ve sonra salıverdi.

Delikanlının yüzü canlandı, gözleri ışıldadı; hatta eski dostuymuş gibi cadıyla gevezelik etmeye başladı. Nine de neler yaptığını sakin ve neşeli bir sesle delikanlıya anlatarak yarayı temizledi, dikti ve sonra ona "biraz tentür" dediği şeyden verdi.

Yaptıkları uyduruk sedyeyi Nine'ye götürdüklerinde diğer odunculara, delikanlı neredeyse eski hâline kavuşmuş gibi geldi; oğlan dalgın dalgın, Nine'ye evini tarif ediyordu.

Dağlardaki oduncuların evleri genellikle barakadan hâllicedir ve John Abbott adlı delikanlının annesi de bu barakalardan birinde yaşıyordu. Yalnızca çamurun bir arada tuttuğu küçük, hırpani bir barakaydı. Havamumu Nine süpürgesinin altına bağladığı sedyeyle birlikte evin önüne indiğinde, bu ortamda delikanlının yarasını nasıl temiz tutacaklarını merak ederek kaşlarını çattı.

Anne, yavrusunun yanına koştu ve haberi ona getiren delikanlıyla Nine sedyeyi içeri taşırken çevrelerinde çırpındı durdu. Delikanlıyı, annesinin rahat bir hasta yatağına çevirebilmek için üzerine battaniyeler yığdığı şilteye yatırdılar.

Havamumu Nine yaralı delikanlıya, "Sen burada yat ve sakın kalkma," dedi usulca. Üzüntüden kendinden geçmiş, ellerini

ovuşturan ve bir şeyler ödemek hakkında sözler geveleyen anneye ise, "Ödemeye gerek yok hanım," dedi. "Biz cadılar öyle çalışmayız. Birkaç gün sonra onu görmeye geleceğim. Ben gelemezsem Gytha Ogg gelir. Oğlan çocuklarını bilirim, oğlun bir an önce ayağa kalkıp iş görmeye çalışacak ama sakın unutma, şu anda yatak istirahati onun içi *şart*."

Delikanlının annesi Nine'ye bakakaldı ve "Çok teşekkür ederim... hanım," dedi. "Şey, daha önce hiç cadı çağırmam gerekmemişti ve buralardaki insanların da... cadıların... eh, kötü şeyler yaptığını söylediklerini duydum. Ama artık onlara, benim hiç de öyle şeyler görmediğimi söyleyebilirim."

"Gerçekten mi?" dedi Nine, öfkesine hâkim olmaya çalışarak. "Eh, aslında bu delikanlılara göz kulak olmadığı için ustalarına hadlerini bildirmek *isterim* doğrusu. Ben kalkmasını söyleyene kadar, oğlunu kaldırmasına izin verme o adamın. Bunu denerse de ona de ki: 'Daha ağaca tırmanmayı bilmeyen delikanlıları çalıştırdığı için Havamumu Nine peşine düşecekmiş.' Evet, böyle de. Şansına, ben *iyi* bir cadıyım ama oğlunu ayağı iyileşmeden çalışırken bulursam o adama hesap *sorarım*."

Anne, Nine'yi uğurlarken, "Senin için Om'a dua edeceğim Havamumu Hanım," dedi.

"Gerçekten mi?" dedi Nine sertçe. "Onun ne dediğini bana da anlat madem. Ama birkaç parça eski giysin varsa, bir daha geldiğimde alabilirim; işte *bunun* faydası olur. Birkaç gün sonra seninle ve oğlunla görüşürüz. Unutma, yarayı *temiz* tutman lazım."

Kulübesine döndüğünde Nine'nin beyaz kedisi Sen onu bekliyordu. İksirler ve merhemler isteyen pek çok başka kişiyle birlikte. Bir ikisi akıl danışmak için gelmişti ama genelde insanlar Havamumu Nine'ye akıl *danışmamaya* özen gösterirdi; çünkü Nine,

onların duymayı istedikleri tavsiyeyi değil, doğru bildiği tavsiyeyi verirdi. Örneğin küçük Johnny'nin ailesine, oyuncaklarını burnuna sokmayacak kadar büyüyene dek oğullarına el işi oyuncak asker vermemelerinin daha akıllıca olacağını söyleyebiliyordu.

Nine bir saat kadar ortalıklarda koşuşturarak insanlara aradıkları çareleri dağıttı ve çok daha sonra, elbette kediyi beslemiş olsa da, *kendisinin* şafaktan beri hiçbir şey yiyip içmediğini fark etti. Bu yüzden biraz çorba ısıttı. Harika bir yemek değildi ama karnını doyurdu.

Sonra, gündüz uyumak yalnızca çok zengin hanımların yaptığı bir şey olsa da bir süre uzandı. Fakat gözünü kırpmadı. Ne de olsa her zaman, görecek daha fazla insan, yapacak daha fazla iş vardı.

Sonunda kendini toparladı ve saat epey geç de olsa gidip tuvaleti temizledi. İyice ovdu. O kadar iyi ovdu ki içinde kendi yüzünü görebiliyordu...

Fakat bir şekilde, ışıldayan sudaki yüzü de onu görebiliyordu. Yüz içini çekti ve "Kahretsin," dedi, "yarın çok daha iyi bir gün olacaktı hâlbuki..."

İkinci Bölüm

KARANLIKTA BİR SES

Parlak, güneşli bir gün, diye düşündü Havamumu Nine. *Aslında kusursuz bir gün.*

Bütün gece uyumamıştı. Mutfağını ve salonunu temizlemiş, parlayabilecek her şeyi ışıl ışıl yapmıştı; ocağı ovmuş, paçavra kilimi silkelemiş, yer taşlarını silmişti.

Dar, sarmal merdivenden üst kata çıktı ve yatak odası zeminine odaklandı. Bu sene yaptığı sabun çok iyiydi;* yatağın yanındaki küçük lavabo ile testi ışıldamıştı. Köşelere yerleşip ahirete kadar kalacak yer bulduklarını sanan örümcekler bile ağlarıyla birlikte pencere dışarı edilmişti. Yatak şiltesi de temiz ve sağlıklı görünüyordu. Kedi Sen, sık sık neler olduğuna bakmak için geliyor, yama yorganın üzerine uzanıyordu; yorgan o kadar düzdü ki biri dev bir kaplumbağaya basmış gibi görünüyordu.

Sonra Nine, ne olur ne olmaz diye, tuvaleti bir kez daha temizledi. Güzel bir günde yapılacak iş değildi fakat Esmerelda Havamumu bu tür konularda titizdi ve tuvalet de emeklerine teslim oldu ve evet, parladı. Hayret verici ölçüde hem de.

---

* Nine'nin sabunu da tavsiyeleri gibiydi: sert, keskin, kullanılırken biraz acıtır ama işe yarar.

Onu izlerken kedinin yüzünde beliren dikkat olağanüstüydü. Sen, bunun farklı bir gün olduğunu sezmişti. Benzeri daha önce görülmemiş bir gündü. Yarınlar yokmuşçasına, iş peşinde koşturulan bir gündü.

Kulübenin içi tertemiz olunca Nine mutfağa girdi. Sen de peşinden gitti.

Kuyunun yanındaki tulumbadan doldurulmuş bir kova su burada işi gördü. Nine gülümsedi. Mutfağı her zaman sevmişti. Doğru düzgün yapılmış zahmetli işler gibi kokardı. Burada da örümcekler vardı; çoğu, raflardaki şişelerin ve kavanozların etrafında saklanıyordu ama Nine mutfaktaki bari örümcekleri göz ardı etmeye karar verdi. *Yaşa ve yaşat.*

Sonra dışarı çıktı ve kulübenin arkasındaki, duvarlarla çevrili ağıla gidip keçilerini kontrol etti. Bir kez daha, her şeyin yerli yerinde olduğunu gördü.

Tatmin olan –ya da bir cadı ne kadar tatmin olabilirse o kadar tatmin olan– Havamumu Nine son olarak arı kovanlarına gitti.

"Siz benim arılarımsınız," dedi onlara. "Teşekkür ederim. Seneler boyunca bana bal verdiniz. Yeni biri geldiğinde lütfen kızmayın. Ona da bana verdiğiniz kadar çok bal vereceğinizi umuyorum. Ve şimdi, son bir defa, sizinle dans edeceğim."

Ama arılar usul usul uğuldadı, Nine'nin zihnini kovandan dışarı itti ve *onun için* dans etti.

"Sizinle en son dans ettiğimde gençtim," dedi Havamumu Nine. "Artık yaşlandım. Artık benim için dans bitti."

Sen arılardan uzak dursa da bahçede Nine'yi takip etti. Nine yetiştirdiği şifalı otların arasında dolaştı, yürürken orada bir dala, burada bir yaprağa dokundu ve tüm bahçe ona yanıt verdi; o geçerken bitkiler saygıyla başlarını sallıyordu sanki.

Sen gözlerini kıstı ve bitkilere, kedimsi bir nefret diyebileceği-

miz bir ifadeyle yan yan baktı. İzleyen olsa, Nine'nin bitkilerinin *akıllı* olduğuna yemin edebilirdi: Rüzgâr esmeden hareket ediyorlardı; hatta daha önce, Sen av peşinde sessizce geçerken dönüp izleyerek kediyi dehşete düşürdükleri bile olmuştu. Sen, denileni yapan bitkileri tercih ederdi, yani hiç kıpırdamadan duran bitkileri. Çünkü o zaman gidip üstlerinde uyuyabilirdi.

Nine bahçenin diğer tarafına, Bay Parsons'ın daha geçen sene verdiği elma ağacına geldi. Normalde bahçe çitlerinin duracağı bir uzaklığa, kabaca ekmişti onu; cadı bahçelerinin çite ya da duvara ihtiyacı olmazdı. Bir cadıyı kızdırmayı kim göze alabilirdi ki? Ormandaki *kötü kalpli yaşlı cadıyı?* (Tamam tamam, çit dikme yeteneği olmayan cadılar için, hikâyeler faydalı *olabiliyordu* işte.) Nine dallarda belirmiş minik elmaları süzdü. Artık büyümeye başlamışlardı ve... Eh, zaman geçiyordu elbette.

Nine, yanından geçtiği her köke, her dala ve meyveye dikkat ederek kulübesinin kapısına geri yürüdü.

Keçileri besledi. Keçiler gözlerindeki yatay yarıklarla yan yan baktılar ona ve Nine tavuklara dönerken de bakışlarıyla onu izlemeye devam ettiler. Tavuklar her zaman yem için didişirdi fakat bugün didişmediler ve yaşlı cadıya orada değilmiş gibi baktılar.

Hayvanlar beslendikten sonra Havamumu Nine mutfağa girdi ve söğüt dallarından değneklerle dışarı çıktı. Hemen işe koyuldu ve dirençli söğüt dallarını istediği şekle soktu. Yaptığı şey kusursuzca ve amacına uygun şekilde tamamlanınca Havamumu Nine onu merdivenin dibine, gören gözlere sahip kişilerin görebileceği yere bıraktı.

İşinden kalanları mutfağa geri götürerek ortalığı toparladı ve bu sefer küçük bir keseyle çıktı. *Beyaz* bir kese. Diğer elinde de dürülmüş, kırmızı bir kurdele vardı. Gökyüzüne baktı, zaman geçiyordu.

Hızlı adımlarla koruluğa yürüdü. Sen peşinden koştu; dokuz hayatının sekizini kullanıp bitirene kadar tüm kedilerin olduğu gibi meraklıydı.

İşi bitince Havamumu Nine geri döndü ve yakında akan küçük dereye yürüdü. Dere şırıldıyordu.

Nine bu koruluğu tanıyordu. Her kütüğü, her dalı, orada yaşayan her canlıyı. Cadı olmayan hiç kimsenin tanıyamayacağı kadar yakından tanıyordu hepsini. Burnu ona, çevrede Sen'den başka hiçbir şey olmadığını söylediğinde keseyi açtı, bir kalıp sabun çıkardı ve soyundu.

Dereye girdi ve temizlenebildiğince temizlendi. Sonra kurulandı, temiz bedeninin üzerine yalnızca pelerinini sardı, kulübeye döndü, Sen'e fazladan bir kap yemek daha verdi, başını okşadı ve eski bir ağıt mırıldanarak, gıcırdayan merdivenlerden yatak odasına tırmandı.

Sonra Esmerelda Havamumu uzun, kır saçlarını taradı, bir tel toka ordusuyla eskisi gibi topuz yapıp tutturdu, en az onarım görmüş içdonunu ve en iyi cadı elbisesini giydi. Durdu, küçük ahşap pencereyi yumuşak akşam havasına açtı. Yatağının yanındaki komodine, şapka iğneleri saplanmış sivri tepeli cadı şapkasının yanına iki madeni para bıraktı.

Yatağına uzanmadan önce yaptığı son şey, üzerine daha önce de bir şeyler yazmış olduğu tanıdık kartı eline almak oldu.

Kısa süre sonra Sen yatağın üzerine atladı. Tuhaf bir şeyler döndüğünü hissetmişti. Bir baykuşun ötüşünü, karanlıkta havlayan bir tilkiyi duydu.

Sonra yalnızca Sen kaldı. Yapayalnız.

Ama kedilerin gülümsediği söylenebilirse, bu kedi gülümsüyordu.

Tuhaf bir geceydi; baykuşlar durmaksızın ötüyordu. Bir sebepten, dışarıdaki rüzgâr içerideki mumların fitillerini hınçla sallıyor, söndürüyordu.

Fakat Nine en iyi giysilerini giymişti ve her şeye hazırdı.

Derin, sıcak karanlıkta, şafak geceyi gizlice çalarken biri Nine'nin ruhunu ziyaret etti. *Tırpanlı* biri. Tırpanın çeliği gölge kadar inceydi; o kadar inceydi ki bir ruhu bedenden ayırabilirdi.

Sonra, karanlık konuştu:

ESMERELDA HAVAMUMU, KİM OLDUĞUMU BİLİYORSUN. SENİNLE İŞ YAPMANIN BİR AYRICALIK OLDUĞUNU SÖYLEMEME İZİN VER.

"Sen olduğunu biliyorum Ölüm Bey. Biz cadılar neyin yaklaştığını her zaman biliriz," dedi Nine, yataktaki bedenine bakarak.

Nine buna yabancı değildi, göçeceği diyarı biliyordu. Seneler içinde, o diyara göçmeye hazırlanan pek çok kişinin yanında bulunmuş, elini tutmuştu. Çünkü bir cadı her şeyin kıyısında durur du; ışık ile karanlığın, yaşam ile ölümün arasında. Seçimler yapıp kararlar verirdi ki başka insanlar hiçbir karara ihtiyaç duyulmamış gibi davranabilsin. Bazen de zavallı bir ruhun son saatlerinde orada olmaları ve karanlıkta kaybolmamalarına, kapıyı bulmalarına yardım etmeleri gerekirdi.

Ve Havamumu Nine çok, çok uzun zamandır cadıydı.

ESMERELDA HAVAMUMU, ŞİMDİYE KADAR ÇOK DEFA KARŞILAŞTIK, DEĞİL Mİ?

"Sayılamayacak kadar çok, Bay Tırpanlı. Ama sonunda beni yakaladın, seni ihtiyar. Yaşadığımı yaşadım, hiç kuşku yok. Ve hiçbir zaman da kendimi öne çıkaracak, şikâyet edecek kadın olmadım."

HAYATINI İLGİYLE İZLEDİM ESMERELDA HAVAMUMU, dedi karanlıktaki ses. Kararlı ama çok nazik bir sesti fakat şimdi

içinde bir soru tınısı vardı. LÜTFEN SÖYLE BANA, NEDEN BU KÜÇÜK ÜLKEDE YAŞAMAYI SEÇTİN? BİLDİĞİN GİBİ, DÜNYADA İSTEDİĞİN HER KONUMA KAVUŞABİLİRDİN, BAMBAŞKA BİRİ OLABİLİRDİN.

"Dünyayı pek bilmem. Ama dünyanın bana ait olan kısmında, sıradan insanlar için küçük mucizeler yaratabiliyordum," diye yanıt verdi Nine sertçe. "Ve ben hiçbir zaman *dünyayı* istemedim. Yalnızca ondan bir parçayı; güvende tutabileceğim, fırtınalardan koruyabileceğim küçük bir parçayı istedim. Gökyüzünden gelen fırtınaları değil yani. Başka türden fırtınalar da vardır."

PEKİ HAYATININ, LANCRE VE HAVALİ HALKINA FAYDASI DOKUNDUĞUNU SÖYLEYEBİLİR MİSİN?

Biraz düşündükten sonra Havamumu Nine'nin ruhu, "Vallahi böbürlenmek gibi olmasın ama bence iyi iş çıkardım," dedi. "En azından Lancre için. *Havali* isminde bir köy hiç duymadım çünkü."

HAVAMUMU HANIM; HAVALİ DERKEN, YANİ... *ÇEVRE YÖRELER* DEMEK İSTEDİM.

"Ha, tamam," dedi Nine. "Bu yörede dolaştım, orası kesin."

GERÇEKTEN DE GÜZEL BİR HAYAT SÜRDÜN, ESMERELDA.

"Teşekkür ederim," dedi Nine. "Elimden geleni yaptım."

ELİNDEN GELENİN DAHA İYİSİNİ, dedi Ölüm. SEÇTİĞİN, SENDEN SONRA GÖREV YAPACAK KİŞİYİ İZLEMEYE CAN ATIYORUM. ONUNLA DAHA ÖNCE KARŞILAŞTIK, BİLİYORSUN.

"Kesinlikle iyi bir cadı," dedi Havamumu Nine'nin gölgesi. "Hiç kuşkum yok."

DURUMU ÇOK İYİ KARŞILADIN, ESME HAVAMUMU.

"Sıkıntı verdiği doğru. Hiç hoşlanmadığımı da söyleyebilirim. Ama herkesin başına geldiğini biliyorum Ölüm Bey. Başka yolu var mı ki?"

HAYIR, MAALESEF YOK. HEPİMİZ ZAMANIN RÜZGÂRLARINDA SÜRÜKLENİYORUZ. LÂKİN SENİN MUMUN, HAVAMUMU HANIM, SÖNMEDEN ÖNCE BİR SÜRE DAHA IŞIK SAÇACAK. İYİ YAŞANMIŞ BİR HAYAT İÇİN, KÜÇÜK BİR ÖDÜL. ÇÜNKÜ BEN *SONUCU* GÖREBİLİYORUM VE SEN, DÜNYAYI BULDUĞUNDAN ÇOK DAHA İYİ BİR HÂLDE BIRAKTIN. BANA SORARSAN, dedi Ölüm, KİMSE BUNDAN DAHA İYİSİNİ BAŞARAMAZDI.

Artık aydınlık yoktu, Ölüm'ün gözyuvalarında parıldayan iki minik mavi ışık noktasından başka referans noktası yoktu.

"Evet, çıkmaya değer bir yolculuktu ve yolda pek çok harika şey de gördüm. Buna sen de dâhilsin, benim güvenilir dostum. Ama... artık gitsek mi?"

HANIMEFENDİ, ÇOKTAN GİTTİK ZATEN.

Sabahın ilk ışıklarında, Dilim yakınlarındaki gölette, suyun yüzeyinde hava kabarcıkları belirdi ve ardından cadı bulucu Bayan Kene ortaya çıktı. Bu olağanüstü manzaraya nehir kıyısında otlayan katırı Joseph'tan başka kimse tanık olmadı. *Hah, elbette*, dedi Bayan Kene kendi kendine, hüzünle, havlusunu alırken. *Bugünlerde herkes beni rahat bırakıyor...*

İçini çekti. Eski geleneklerin yok olması ne yazıktı... Eski kötü günlerde, iyi bir cadı boğma aktivitesi eğlenceli bulduğu bir şeydi. Bunun için *eğitilmişti* bile; Quirm Genç Hanımlar Koleji'nde aldığı onca yüzme dersi ve düğüm çözme egzersizi artık hep boşa gidiyordu. Gerektiğinde su altında koskoca kalabalıklarla dövüşüp yendiği bile olmuştu. Ya da hiçbir şey yapmasa dahi, kötü

cadı üzerinde işe yaradığını sandıkları basit düğümleri çözmek konusunda kendi rekorunu kırabiliyordu.*

Şimdiyse göle atılmak daha ziyade bir hobiye dönüşmüştü. Üstelik içinde, köylerinden geçtiği insanların onu *örnek aldığı* gibi pis bir his vardı. Çavdar Bucağı yakınlarındaki bir köyde yüzme kulübü kurduklarını bile duymuştu!**

Bayan Kene kurulandı, küçük karavanına döndü ve Joseph'a kahvaltılık yem torbasını takıp çaydanlığı ateşe koydu. Ağaçların altına oturup kahvaltısını etti: ekmek ve donyağı; önceki gün, bir akşamlık okuma dersi karşılığında çiftçi kadının verdiği teşekkür hediyesi. Bayan Kene oradan gülümseyerek ayrılmıştı, çünkü yaşlı kadının gözleri ışıl ışıldı. "Artık," demişti kadın, "Alfred'e gelen o mektuplarda ne yazdığını okuyabilirim, özellikle de *lavanta* kokan mektuplarda..." Bayan Kene, bu yöreden bir an önce ayrılsa daha mı iyi olacağını merak etmişti; en azından Alfred yeni bir mektup almadan.

Karnını doyurmuş, kendini güne hazır hissediyordu ki havada bir huzursuzluk sezdi. Bu yüzden hercümerç yapması gerektiğini düşündü.

Hercümerç, bir cadının içsel odaklanma için kullandığı bir araçtır ve lazım olduğunda hemen orada yaparak ânı yakalamak gerekir. Hemen her şeyden yapılabilir ama canlı bir şey de içermelidir. Yumurta iyi bir seçimdir fakat çoğu cadı yumurtayı akşam yemeğine saklamayı tercih eder, çünkü hercümerçte kullanılan yumurta patlayabilir.

Bayan Kene ceplerini karıştırdı. Bir tespihböceği, kirli bir

---

* Ortaçağ'da gerçekten de pek çok kadın, cadı oldukları şüphesiyle el ve ayakları bağlanarak suya atılıyordu. Cadıların suda boğulmadığı inancı vardı. Testi geçenler ise aklanıyordu, yani boğularak ölüyordu. [E.N.]

** Genç delikanlılar arasında popüler bir fikirdi, çünkü herkesin, ("herkese" elbette genç hanımlar da dâhildi) *giysileri olmadan* yüzmesi gerektiğini düşünüyorlardı.

mendil, eski bir çorap, daha da eski bir atkestanesi, ortasında delik olan bir taş ve ne olduğunu kestiremediği ve bu yüzden yeme riskine girmediği bir şapkalı mantar buldu. Bir ip parçası ve yedek don lastiği kullanarak onları ustalıkla birbirine bağladı.

Sonra iplikleri çekti. Fakat... yanlış bir şey vardı.

Hercümerç, açıklıkta yankılanan bir *şrak!* sesiyle patladı ve nesneler döne döne havaya saçıldı.

"Eh... işte bu, işleri karmaşıklaştıracak," diye inledi Bayan Kene.

Havamumu Nine'nin kulübesinin yanındaki ormanın diğer ucunda Ogg Ana, evde yaptığı güzelim elma şarabıyla dolu testiyi neredeyse kedisi Greebo'nun üzerine düşürecekti. Şarap testilerini kulübesinin yanındaki gölgeli pınarda saklardı. Greebo hırlamayı düşündü ama hanımı bir bakış fırlatınca uslu çocuk olmaya karar verdi, çünkü Ogg Ana'nın her zamanki neşeli yüzü bu sabah fırtına gibiydi.

Ve Greebo, Ogg Ana'nın mırıldandığını duydu: "O değil, ben olmalıydım..."

Kocası Verence'la birlikte resmî bir ziyaret için Genua'da bulunan, eskinin cadısı şimdinin Lancre Kraliçesi Magrat, kendisi büyüden emekli olduğunu düşünse de *büyünün* ondan emekli olmadığını keşfetti. Şok dalgası tsunami gibi tüm dünyaya yayılıp her şeyin artık... *başka* türlü olacağını bildirirken Magrat ürperdi.

Ankh-Morpork'ta, Boffo Şaka ve Hediyelik Eşya Dükkânı'nda, tüm osuruk minderleri hüzünlü bir ahenkle pırtladı. Quirm'de, cadı ve şarkıcı Agnes Nitt, kendisinden önce pek çok kişi tarafından hissedilen "dün geceki partide kendini feci rezil ettiği"

duygusuyla, içi burkularak uyandı.* Parti beyninde sürüyor gibiydi. Ama sonra içsel Perdita'sının, çığlığı bastığını duydu...

Büyük Ankh-Morpork şehrinin büyük büyü okulu Görünmez Üniversite'de Ponder Stibbons, büyük bir kahvaltıyı bitirmiş, Yüksek Enerjili Büyü Binası'nın mahzenine giriyordu. Durdu ve hayretler içinde bakakaldı. Önünde, Hex, Ponder'ın daha önce hiç görmediği bir hızda hesap yapmaktaydı. Üstelik Ponder henüz sorusunu sormamıştı bile! Kocaman Kolu da Çekmemişti. Karıncaların hesap yaparken içinden geçtiği tüplerdeki hareketlilik o kadar hızlıydı ki hepsi bulanık görünüyordu. Dişlinin yanındaki şey, bir... *zincirleme karınca kazası mıydı?*

Ponder, Hex'e bir soru yazdı: Benim bilmediğim ne biliyorsun? Lütfen Hex.

Karınca tümseklerinde bir kaynaşma oldu ve yanıt geldi:

Neredeyse her şeyi.

Ponder soruyu bir kez daha, EĞER ve ÖNCE sözcükleriyle düzenleyerek sordu. Uzun ve karmaşık bir soruydu; yalnızca tek öğün yemek yemiş bir sihirbaz için çok zahmetliydi ve Ponder'ın ne demeye çalıştığını başka kimse anlayamazdı; ama yine, büyük bir karınca koşuşturmasından sonra Hex, yanıt verdi:

Havamumu Nine'nin ölümüyle başa çıkmaya çalışıyoruz.

Ponder, Rektör'ü görmeye gitti. Rektör Mustrum Ridcully bu haberi mutlaka duymak isterdi...

Ankh-Morpork ataerkinin Uzun Ofis'inde Lord Vetinari, *Ankh-Morpork Times*'taki çapraz bulmacanın kendi kendine çözülüşünü hayretle izledi...

* Gerçi yaramazlık yaptığında Agnes'in kullandığı çok faydalı bir bahane vardı: Masaya çıkıp *Ecinnilerin-Arasındaki-Şeytan* dansını yapan kişinin kendisi değil, çok daha dışadönük ve tesadüf eseri çok daha *zayıf* olan ikinci kişiliği Perdita olduğunu iddia ediyordu.

Koçbaşı Dağları'nın yükseklerinde, Oi Dong Manastırı'nda, Tarih Keşişleri'nin başkeşişi gizemli kurşunkalemini yaladı ve not aldı...

Sen, bir tür kedimsi rüzgâr değirmeni gibi mırıldandı...

Ve gezgin-şimdide, bir zamanlar sihirbaz olan Eskarina Smith, oğlunun elini tutup hüzünlendi...

Fakat Disk'in hemen öte tarafında, düşlerin gerçek olabileceği ışıl ışıl bir dünyada Bezelyeçiçeği adlı bir elf beyi, havada yayılan güçlü bir titreşim hissetti...

...tıpkı bir örümceğin, ağına takılan avını hissetmesi gibi.

Bezelyeçiçeği sevinçle ellerini birbirine sürttü. *Bir engel kalktı*, diye fısıldadı kendi kendine. *Zayıflamışlardır artık...*

Tebeşir'de ise, Küçük Özgür Adamların Kelda'sı, ansızın titreşen ateşi izledi ve düşündü: *Cadıların cadısı güzel diyarlara gitti.*

"Dikkatli git, Kocakarıların Kocakarısı. Seni çok özliycez." İçini çekti ve klanın Koca Adamı olan kocasına seslendi: "Rob, koca mini kocakarımız için kaygılanıyom. Sana ihtiyacı olcak. Ona git Rob. Çocuklardan bikaçını yanına al ve onun yanına git."

Jeannie kazanını getirmek için odasına seyirtti. *Dünyamızın sınırları eskisi kadar güçlü olmıycak*, dedi kendi kendine. *Bu tarafa neler geliyo olabilir, bilmem gerek...*

Ve çok ama çok uzaklarda, düşünülemez bir yerde, tırpanlı bir adam beyaz atının eyerini üzüntüyle indirdi...

Üçüncü Bölüm

TEPETAKLAK BİR DÜNYA

Koyun istilası altındaki Tebeşir'in yükselip alçalan çayırlarında, küçük bir köydeki minik bir kulübede Tiffany Sızı kollarını sıyırmış, kendisinden yalnızca birkaç yaş büyük müstakbel anne kadar çok ter dökü yordu. Tiffany elliden fazla bebeğin ve sürülerce kuzunun dünyaya gelmesine yardımcı olmuştu, artık uzman bir ebe sayılıyordu.

Fakat ne yazık ki, genç –ve bekâr– Milly Standish'in annesi ile akrabaları olduğunu iddia eden muhtelif yaşlardaki pek çok başka kadın, kendilerinde küçücük odaya doluşma hakkı bulmuştu ve "kendi uzmanlıklarına" dayanarak, neleri yanlış yaptığını Tiffany'ye sürekli bildirmekteydi.

Şimdiye dek bir iki tanesi eski moda tavsiyeler, yanlış tavsiyeler ve muhtemelen tehlikeli tavsiyeler vermişti bile ama Tiffany sükûnetini korumuş, bağırmaktan kaçınmış ve Milly'nin ikiz doğurmakta olduğu gerçeğine odaklanmıştı. Dişlerinin gıcırtısını kimsenin duymadığını umuyordu.

Dışarı çıkan ilk çocuk olmak için itişen iki yaygaracı bebeğin doğumu her zaman zor olurdu. Ama Tiffany yeni yaşamlara odaklanmıştı ve Ölüm'ün bu odaya girmesine izin *vermeyecekti*. Genç

anne terler içinde bir kez daha ıkındı ve nihayet önce birinci bebek, sonra da ikincisi bağıra çağıra dünyaya geldi; ardından da anneannelerinin ve bir komşularının ellerine tutuşturuldu.

"İki oğlan! Ne harika!" dedi anneanne Standish, aşikâr bir memnunlukla.

Kadın kalabalığı bebeklere agularken Tiffany ellerini sildi, alnındaki teri kuruladı ve anneye bakmaya devam etti. Sonra bir şey fark etti: Bu koca göbekli kadının içinde *bir* bebek daha vardı. Evet, erkek kardeşlerinin itişmesi yüzünden fark edilmemiş üçüncü bir bebek geliyordu.

Tam o anda Tiffany başını eğdi ve hafifçe yeşilimsi bir pusun içinde, bembeyaz bir kedinin bir düşes kadar mesafeli gözlerle ona bakmakta olduğunu gördü. Havamumu Nine'nin kedisi Sen'di bu. Tiffany kediyi çok iyi tanıyordu, birkaç sene önce Havamumu Nine'ye onu kendisi vermişti.

Yaşlı hanımlardan biri Sen'i kovalamaya kalkınca Tiffany dehşete kapıldı. Neredeyse çığlık atacaktı.

"Hanımlar, o kedi Havamumu Nine'ye ait!" dedi sertçe. "*Çok kıdemli* bir cadıyı kızdırmak iyi bir fikir olmayabilir."

Kalabalık aniden geriledi. Burada, Tebeşir'de bile Havamumu Hanım'ın adı sihirliydi. Ünü çok uzaklara yayılmıştı, Nine'nin ziyaret ettiği yerlerden bile çok daha uzaklara. Hatta Sto Ovası'ndaki cücelerin ona verdiği özel bir isim vardı ve bu isim "Dağın Öte Yanından Dolaş" anlamına gelirdi.

Yine terlemeye başlamış olan Tiffany, Nine'nin kedisinin neden *burada* olduğunu merak etti. Normalde Sen, Havamumu Nine'nin Lancre'daki kulübesinin çevresinde dolaşırdı; ta buraya, Tebeşir'e kadar gelmezdi. Cadılar *her yerde* alametler görürdü elbette, ama... bu da bir alamet miydi acaba? Jeannie'nin söylediği şeyle mi ilgiliydi? Tiffany, kedilerin bir anda bir yerdeyken

neredeyse aynı anda bir başka yerde belirip beliremediğini merak etti... ki bu, ilk defa merak ettiği bir şey değildi.*

Genç anne acıyla haykırdı ve Tiffany dişlerini sıkarak dikkatini önündeki işe odakladı. Cadılar önlerindeki işi yaparlar ve şu anda Tiffany'nin önünde güçlük çeken genç bir anne ile bir başka küçük kafa vardı.

"Ikın Milly, lütfen. Üçüz doğuruyorsun."

Milly inledi.

"Bir tane daha. Küçük bir bebek!" dedi Tiffany neşeyle. Bu seferki kızdı; küçük, sağlıklı ve yeni doğmuş bir bebek için oldukça güzel. Tiffany kızı bir başka akrabaya verdi ve sonra gerçeklik geri döndü.

Tiffany ortalığı temizlerken bir şey fark etti; çünkü bir şeyleri fark etmek, cadı olmanın doğal hâlidir. Odadaki kadınlar, kızdan ziyade iki oğlana aguluyordu. Bu tür şeyleri fark etmek ve bir kenara koyup akılda tutmak her zaman iyidir; böylece küçük bir sorunun bir gün büyük bir soruna dönüşmesini engelleyebilirsiniz.

Kadınlar Milly için bir doğum sonrası koltuğu getirmişlerdi ki oturup kalabalığın tebriklerini kabul edebilsin. Bir yandan da durmadan, bilgelikle başlarını sallayarak, verdikleri tavsiyeler hakkında birbirlerini tebrik ediyorlardı. Tavsiyelerin doğru olduğu *açıktı*, çünkü... işte, kanıt ortadaydı: tosun gibi iki oğlan! Ha bir de küçük kız.

Şişeler açıldı. Sonra bir çocuk bulundu ve arpa tarlasında çalışan baba ile *onun* babasının çağrılması için gönderildi. Taze anneanne gülümsüyordu, özellikle de genç Milly çok yakında *Bayan Robinson* olacağından; çünkü anneanne bu konuda çok ısrar et-

* Tiffany bihaber olsa da, genç ve hevesli bir Ephebeli filozof da tam olarak aynı bilmece hakkında düşünmüştü zamanında. Sonra bir gün, bir sabah, bir sürü besili, mırıldanan kedinin altında gömülü olarak bulunmuştu. En azından *büyük kısmı* bulunmuştu. Bundan sonra kimse o filozofun deneylerini sürdürmek istememişti.

miş, genç Bay Robinson'un, kızına karşı bu sorumluluğu kesinlikle yerine getireceğinden emin olmuştu. Bu konuda sorun çıkmamıştı; ne de olsa burası kırsal alandı, kızlarla oğlanlar her yerde karşılaşabiliyordu. Milly yavuklusuyla Domuznöbeti'nde tanışmıştı ve doğa da üzerine düşeni yapmıştı; sonunda bir gün kızın annesi, gittikçe şişen göbeği fark etmişti. Durumu kocasına anlatmıştı ve kocası da oğlanın babasıyla birer bira eşliğinde *neşeli bir sohbet* etmişti ve sonra da oğlanın babası oğluyla konuşmuştu. Genelde bu tür meseleler çözüme kavuşturulurdu.

Tiffany, küçük kızı kucağında tutan yaşlı hanımın yanına gitti. "Ona biraz bakabilir miyim lütfen? Şey... iyi olup olmadığını görmek için?"

Dişsiz yaşlı kadın küçük kızı Tiffany'ye hemen uzattı. Ne de olsa Tiffany'nin, ebeliğine ek olarak cadı da olduğunu biliyordu ve canını sıktığınız bir cadının yapabileceklerini kimse görmek istemezdi. Yaşlı kadın içkiden payını düşeni almaya gittiğinde Tiffany bebeği kucakladı ve kimsenin duyamayacağı kadar alçak sesle fısıldayarak bir söz verdi. Bu küçük kızın, hayatında biraz şansa ihtiyaç duyacağı açıktı ve artık, o şansı bulabilecekti. Tiffany onu annesine geri götürdü. Anne de kızından pek hoşlanmış gibi görünmüyordu.

Tiffany küçük oğlan bebeklere isim verilmiş olduğunu fark etti ama kız bebeğin adı yoktu. Endişelenerek sordu: "Ya kızın? Onun bir ismi olmayacak mı?"

Anne o tarafa baktı. "Kendi adını ver. Tiffany güzel isim."

Tiffany'nin koltukları kabarmıştı ama bu, bebek Tiffany hakkında hissettiği endişeyi gidermedi. *Anne sütünün çoğunu o tosun gibi oğlanlar içecek*, diye düşündü.

Fakat... Tiffany bu konuda bir şeyler yapabilirdi. Bir süreliğine bu aileyi her hafta ziyaret etmeye karar verdi.

Sonunda artık yapacak başka iş kalmadı ve Tiffany, "Her şey yolunda görünüyor," diyerek ayrılmaya hazırlandı. "Beni nerede bulacağınızı biliyorsunuz. Gelecek hafta uğrarım. Şimdi bana izin verirseniz hanımlar, görmem gereken başkaları da var."

Kulübeden çıkana kadar gülümsemeye devam etti. Sonra çalı süpürgesini aldı ve beyaz kedi de pruva süsü gibi, süpürgenin sapına atladı. *Dünya değişiyor*, diye düşündü Tiffany, *hissedebiliyorum*.

Ama aniden, süt güğümünün arkasında kızıl bir çakma fark etti. Orada birkaç Feegle saklanıyordu. Tiffany birkaç günlüğüne Nac Mac Feegleların keldalığını yapmıştı ve bu, onlarla arasında, asla kopmayacak bir bağ kurulmasını sağlamıştı. Onlar *her zaman* oradaydılar; ona göz kulak oluyor, koca mini kocakarılarının başına kötü bir şey gelmemesini sağlıyorlardı.

Fakat bugün farklı bir şey vardı. Bu sinsilik Feegleların her zamanki sinsiliğine benzemiyordu ve...

"Ah, amanın," dedi bir ses. Kaçık Wullie'ydi; zaten küçük olan beyinleri Feeglelara dağıtılırken orada olmayan bir Feegle.

Rob elini ağzına kapatınca Wullie *hımf!* gibi bir sesle aniden sustu.

"Çeneni kapa Wullie. Bu, kocakarı işi, biliyon," dedi Rob.

Saklandığı yerden çıktı, Tiffany'nin önüne dikildi ve tavşan kafatasından miğferini elinde evirip çevirmeye başladı.

"Şeey..." dedi. "Ee... koca kocakarı hakkında bi konu var. Jeannie seni getirmemi söödedi."

Bütün gündüz kuşları ile gecenin yarasa ve baykuşları Tiffany Sızı'yı tanırdı; o meşgulken asla onun yolunda uçmazlardı. Şimdi de çalı süpürgesi havayı yara yara Lancre'a yol alıyordu. Tebeşir'den küçük krallığa uzun bir uçuş vardı.

Tiffany, zihninin görünmez, gri bir pusla dolduğunu hissetti ve o düşüncenin içinde üzüntüden başka şey yoktu. Zamanı geri itmeye çalıştığını fark etti fakat bunu en iyi cadı bile yapamazdı. Düşünmemeye çalıştı, ama... Ne kadar uğraşırsanız uğraşın beyninizi durdurmak imkânsızdır. Korkularının doğru çıkmayacağını umsa da Tiffany bir cadıydı ve bir cadı, önsezilerine saygı duymayı öğrenirdi.

Süpürge Havamumu Nine'nin kulübesinin yakınına sessizce konduğunda akşam saatleriydi.

Ogg Ana'nın tanınmaması imkânsız yuvarlak şeklini gördü Tiffany. Yaşlı cadının elinde yarım litrelik kupa vardı, yüzü solgundu.

Kedi Sen süpürgeden hemen atladı ve kulübeye yöneldi. Nac Mac Feeglelar da peşinden giderek Sen'in biraz daha hızlı koşmasına sebep oldular; ama elbette, kedilerde her zaman görülen, hızlanmalarının kesinlikle *onların* kararı olduğunu ve hayır, kulübenin gölgelerine süzülen kızıl saçlı küçük şekillerle *hiçbir* ilgisi olmadığını anlatan tavrıyla.

"Seni görmek güzel Tiff," dedi Ogg Ana.

"Öldü, değil mi?" dedi Tiffany.

"Evet," dedi Ogg Ana. "Esme gitti. Görünüşe bakılırsa dün gece, uykusunda."

"Biliyordum..." dedi Tiffany. "Kedisi bana söylemeye geldi. Kelda da Rob'u gönderdi."

Ogg Ana, Tiffany'nin yüzüne baktı ve "Ağlamadığını gördüğüm için memnunum kızım," dedi. "O, daha sonrasının işi. Nine nasıl isterdi biliyorsun: Bağırıp çağırmak ve ortalığı velveleye vermek yok. Ağlamak *kesinlikle* yok. İlk önce yapılması gereken başka işler var. Şey... bana yardım edebilir misin Tiff? Esme üst katta ve merdivenlerin nasıl olduğunu biliyorsun."

Tiffany baktı ve Nine'nin önceki gün yapıp merdivenin dibine bıraktığı uzun, dar sepeti gördü. Tam olarak Nine'nin boyutlarındaydı. Şapkası hariç elbette.

"Esme işte," dedi Ogg Ana. "Her şeyi kendisi yapar."

Havamumu Nine'nin kulübesi âdeta gıcırtılardan inşa edilmişti; isterseniz onunla beste bile yapabilirdiniz. Ahşapların ahenkli sesleri eşliğinde Tiffany, Ogg Ana'nın peşinden yürüdü. Ogg Ana yılan gibi kıvrılan dar, sıkışık merdivenden oflaya poflaya çıktı; bu merdivene tırmanmak için tirbuşon gerektiğini söylerdi her zaman.

Sonunda yatak odasına; küçük, hüzünlü ölüm döşeğine vardılar.

Bir çocuğun yatağı olabilir bu, diye düşündü Tiffany.

Havamumu Nine, elleri göğsünde çaprazlanmış yatıyordu. Sanki sadece uyuyordu. Kedi Sen de hanımının yanına uzanmıştı.

Nine'nin göğsünde tanıdık bir kart vardı ve aniden Tiffany'nin aklında bir düşünce, gong gibi zonkladı.

"Ogg Ana? Nine yine yalnızca Ödünç Almış olamaz, değil mi? Bedeni buradayken, kendisi... bir başka yerde olamaz mı?" Yatağa kıvrılmış beyaz kediye baktı ve umutla ekledi: "Mesela... Sen'in içinde?"

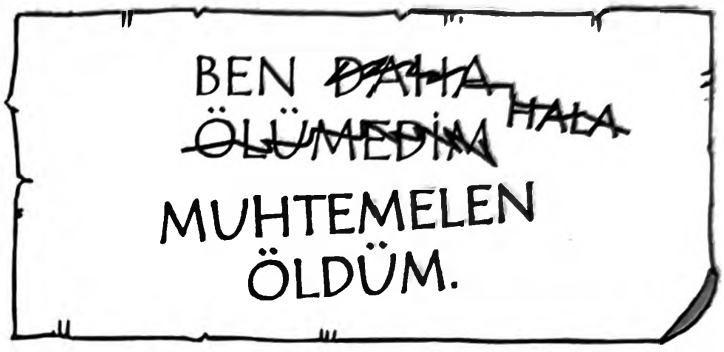
Havamumu Nine, Ödünç Alma konusunda uzmandı; zihnini başka bir canlıya aktarabiliyor, onun bedenini ve deneyimlerini paylaşabiliyordu.* Tehlikeli işti bu, çünkü deneyimsiz bir cadı bir başka canlının zihninde kendisini kaybedebilir, asla geri gelemeyebilirdi.

Ve elbette bedeninde değilken insanlar yanlış fikirlere kapılabiliyordu...

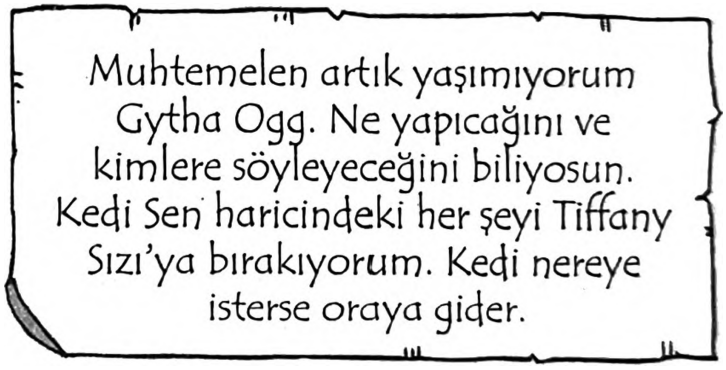
* Yemeklerini de. Tarlafareleriyle beslenen bir baykuş olarak bir gece geçirmenin, ağzınızda ne kadar pis bir tat bırakabildiği hayret vericiydi.

Ogg Ana sessizce, Nine'nin göğsündeki kartı eline aldı. Birlikte baktılar:

Ogg Ana kartı çevirirken Tiffany'nin eli Havamumu Nine'nin bileğine gitti ve –cadısal varlığının her zerresi ona Nine'nin orada olmadığını söylese dahi– yalnızca genç bir kız olan kısmı hafif de olsa bir nabız aradı.

Fakat kartın arkasına, aşağıdaki söğüt sepete son dokunuşunu veren bir mesaj yazılmıştı:

Tiffany usulca, "Artık 'muhtemelen' değil," dedi. Sonra notun geri kalanını kavradı. "Ne? 'Her şeyi Tiffany'ye bırakıyorum' diyerek ne kastet..." Hayretler içinde Ogg Ana'ya bakarken sesi solup gitti.

"Evet," dedi Ogg Ana. "Bu kesinlikle Nine'nin el yazısı. Benim için yeterli. Kulübe ve çevre arazi, bitki bahçesi, arılar ve buradaki

diğer her şeyi sana bırakmış. Ah... ama pembe sürahiyle lavabo setini *bana* söz vermişti." Tiffany'ye baktı ve devam etti: "Umarım aldırış etmezsin?"

Aldırış etmek mi? diye düşündü Tiffany. Ogg Ana *bana* mı aldırış edip etmediğimi soruyor? Sonra zihni tıkırdamaya devam etti: *İki bölge? Yani... anne babamla oturmam gerekmeyecek ama çok yolculuk etmem gerekecek...* Ve sonra asıl düşünce yıldırım gibi çarptı: *Havamumu Nine'nin yerini nasıl doldurabilirim? O... yeri doldurulamaz biriydi!*

Fakat Ogg Ana kıdemli bir cadıya dönüşürken yolda bir iki şey öğrenmişti.

"Donunu şimdilik doldurma Tiff," dedi canlılıkla. "Hiçbir sorunu çözmez ve tuhaf tuhaf yürümene sebep olur. Daha sonra... bütün bunlar hakkında uzun uzun konuşacak bir sürü zamanımız olacak. Şu anda, yapılması gereken işi yapmamız gerek."

Tiffany ve Ogg Ana daha önce ölümle defalarca uğraşmıştı. Koçbaşı Dağları'nda cadılar, merhumların bir sonraki dünyaya derli toplu gitmesi için yapılması gerekenleri yapardı; kimsenin bahsetmediği hafifçe kirli işleri ve ruhun çıkması için pencere açmak gibi küçük şeyleri. Havamumu Nine pencereyi zaten açmıştı ama Tiffany onun ruhunun aslında *her yerden* çıkabileceğini ve dilediği *her yere* gidebileceğini düşünüyordu.

Ogg Ana komodindeki iki madeni kuruşu aldı. "Bunu bile hazır bırakmış," dedi. "Tam da Esme'nin yapacağı şey. Son ânına kadar düşünceli. Nasıl başlayalım?"

Ama ne yazık ki Ogg Ana, Havamumu Nine'nin yaptığı, *yalnızca* ilaç olarak kullanılması gereken üç kez damıtılmış şeftali brendisi şişesini de getirmişti mutfaktan; meslektaşının son ayinini yaparken yardımcı olacağını düşünmüştü. Yani Nine'yi hazırlar-

ken ona kıymetli bir mücevher gibi davransalar da Ogg Ana'nın içmesi işleri zorlaştırıyordu.

"İyi görünüyor, değil mi?" dedi Ogg Ana hafifçe kirli işler tamamlandıktan sonra. (Tanrılara şükür, Nine takma diş kullanmıyordu.) "Yazık... Hep, ilk benim gideceğimi düşünmüştüm. Onca içki falan. Özellikle de *falan*. O falanlardan çok yaptım." Aslında Ogg Ana *her şeyden* çok yapmıştı ve genel olarak o kadar geniş fikirliydi ki fikirlerini kulaklarından çekip çıkarabilir, şapkasını bağlamak için kullanabilirdiniz.

"Cenaze töreni olacak mı?" diye sordu Tiffany.

"Eh, Esme'yi bilirsin. O tür şeylerden hoşlanmazdı. Asla kendini öne çıkaran biri olmadı.* Ama onun da dışında, biz cadılar zaten cenaze töreni yapmayız. Esme cenaze törenlerini ortalığı velveleye vermek olarak görürdü."

Tiffany, katıldığı tek diğer cadı cenaze törenini düşündü. Yanında çalıştığı rahmetli İhanet Hanım, *hayli* velvele istemişti. Hatta olayı bizzat kaçırmak da istememişti, bu yüzden *önceden* davetiyeler göndermişti. Kesinlikle... unutulmaz bir gündü.

Havamumu Nine'yi yatağa yatırırlarken, ki Ogg Ana sepete "yatak" adını vermişti, "Kraliçe Magrat'a da haber vermek lazım," dedi. "Şu anda kralla birlikte Genua'da ama demiryolları sayesinde kısa zamanda burada olur. Onun dışında, bilmesi gereken diğer herkes şimdiye dek öğrenmiştir. Fakat onlar buraya gelmeden, yarın ilk iş Esme'yi aşağıdaki sepetin içinde, kendi istediği gibi velvelesiz gömeriz. Söğüt sepetler çok ucuzdur ve yapılması kolaydır. Esme hep öyle derdi. Esme'yi bilirsin, ne kadar tutumlu kadındı... Hiçbir şeyi israf etmezdi."

* Kendini öne çıkarmasına gerek yoktu çünkü. Havamumu Nine bir geminin pruvası gibiydi. O ilerlerken denizler yarılırdı.

Tiffany geceyi tekerlekli yatakta geçirdi; gerekmediğinde köşeye itilen küçük bir şeydi. Ogg Ana ise alt kattaki sallanan sandalyeye yerleşmişti ve sandalye her sallandığında gıcırdayıp inliyordu.

Tiffany uyuyamadı. Ay ışığı odayı doldururken dalıp dalıp uyandı ve başını her kaldırdığında kedi Sen'in Nine'nin yatağının ayakucunda, küçük beyaz bir ay gibi kıvrılmış uyumakta olduğunu gördü.

Tiffany daha önce ölülerin başında defalarca nöbet tutmuştu elbette. Cenaze töreninden önce merhumun ruhuna eşlik etmek gelenekti. Yakında saklanıyor olabilecek her şeye bir mesaj vermeye çalışmaktı sanki bir yandan: *Bu insan önemliydi ve bu riskli anda, yanında, hiçbir kötülüğün içine sızamaması için bekleyen biri var.*

Ahşap evin olağan gece gıcırtıları odayı doldurdu ve tamamen uyanmış olan Tiffany, Havamumu Nine'nin bedeninden çıkan seslere kulak kabarttı.

Bunu çok sık yaptım, dedi kendi kendine. *Cadıların hep yaptığı bir iş. Bundan bahsetmeyiz ama yaparız. Karanlıktan bir zarar gelmemesi için ölülere sürekli göz kulak oluruz. Ama Ogg Ana'nın da dediği gibi... belki de asıl dikkat etmek gereken, yaşayanlardır; çünkü çoğu insanın düşündüğünün aksine, ölüler kimseye zarar vermez.*

Şimdi ne yapacağım? diye düşündü sabahın çok erken saatlerinde. *Yarın ne olacak? Dünya tepetaklak oldu. Nine'nin yerini dolduramam. Yüz sene geçse de başaramam.*

Sonra merak etti: *Şikâyet Ana ona bölgesinin* tüm dünya *olduğunu söylediğinde genç Esmerelda ne demişti acaba?*

Yattığı yerde döndü, gözlerini açtı, başını kaldırdı ve pencere pervazına konmuş bir baykuşun ona bakmakta olduğunu gördü. Dev gözleri, başka bir dünyaya açılan fenerler gibi karanlıkta ışıldıyordu. *Bir başka alamet mi? Nine baykuşları severdi...*

Şimdi İkinci Şüphe'leri iş başındaydı ve düşünceleri hakkında düşünüyordu. *Yeterince iyi olmadığını söyleyemezsin Tiffany. Hiçbir cadı bunu söylemez,* dediler ona. *Yani, epey iyi olduğunu sen de biliyorsun. Evet, kıdemli cadılar da biliyor. Elf Kraliçesi'ni dünyamızdan kovduğunu biliyorlar, Kovan'la birlikte kapıdan geçerken seni gördüler... Geri döndüğünü de gördüler.*

Ama bu yeterli mi? diye araya girdi Birinci Düşünce'leri. *Yapmam gerekenleri yaptıktan sonra yedek içdonumu giyip süpürgeme atlayabilir, eve dönebilirim. Zaten, bu bölgenin sorumluluğunu üstlensem de gitmem lazım. Anne babama söylemeliyim. Üstelik Tebeşir'de yardıma ihtiyacım olacak. Aynı anda iki yerde olmak zorunda kalırsam bu iş kâbusa dönüşür. Ben kediler gibi değilim...*

Ve tam da bunu düşünürken başını eğdi, Sen'in ona bakmakta olduğunu gördü. Sıradan bakışlar değildi; ancak kedilerin başarabildiği türden delici bakışlarla bakıyordu ve Tiffany'ye sanki şunu anlatmaya çalışıyordu: *Sen işine bak, daha yapılacak çok şey var. Şu an kendini değil, herkesi düşünmelisin. Herkesi.*

Sonunda, yorgunluk onu dostlukla kucakladı ve Tiffany Sızı birkaç saat uyudu.

Sabahleyin klaklar takırdayarak Havamumu Nine'nin vefat haberini yaydı. Haberi alanlar farklı farklı tepkiler verdi.

Bayan Kulağakaçan haberi aldığında, malikânesindeki çalışma odasında Çiçek Büyüsü hakkında bir kitap yazıyordu. Aniden bir... yanlışlık duygusuna kapıldı ve dünyanın yoldan çıktığını hissetti. Yüzüne kendisinden beklenecek yaslı ifadeyi oturttu ve yaşlı bir sihirbaz olan kocasına haber vermeye gitti. Bunun ne anlama gelebileceğini fark etmişti, o yüzden sevincini saklamaya çalışıyordu: O, yani Bayan Kulağakaçan, Lancre'daki en kıdemli cadılardan biri olacaktı. Belki ormandaki o eski kulübeye, en son

eğittiği kızı yerleştirebilirdi. Birkaç lanet ağı, tılsımlar, rünler, gümüş yıldızlar, siyah kadife perdeler ve... ah evet, *olmazsa olmaz* kristal küre ile, o evi ne kadar *büyülü* bir yere çevirebileceğini düşündü. Sivri yüzü daha da sivrildi.

En genç öğrencisine pelerinini ve çalı süpürgesini getirmesini söyledi; sonra da en iyi siyah dantel eldivenlerini, her parmak ucuna gümüş simgeler dikilmiş olanları taktı. Gösterişli Bir Giriş yapması gerekiyordu.

Ankh-Morpork'taki Onuncu Yumurta Sokağı No: 4'te mukim Boffo Şaka ve Hediyelik Eşya Dükkânı'nda (!!! Acelesi Olan Kocakarının Aradığı Her Şey !!!) Bayan Proust, "Ne yazık, iyi bir ihtiyar kızdı," dedi.

Cadıların önderi olmaz elbette. Ama cadıların hepsi, *sahip olmadıkları* en iyi önderin Havamumu Nine olduğunu biliyordu. Bu yüzden şimdi, cadıları genel olarak *yönlendirmek* ve cırtlak sesle kahkaha atma eğilimi duyan cadılara göz kulak olmak için yerine bir başkasının geçmesi gerekecekti.

Bayan Proust "Cırtlak Kahkahanızı Karşılaştırın" vitrininden aldığı imitasyon kahkahayı bıraktı, oğlu Derek'e baktı ve "Şimdi büyük kavga çıkmazsa benim de adım Eunice Proust değil," dedi. "Ama bölgeyi alan, Tiffany Sızı olacak kuşkusuz. Neler yapabildiğini hepimiz gördük. Vay vay, hem de nasıl gördük..."

Git oraya Tiffany, dedi içinden. *Başka kimse gitmeden, sen git.*

Saray'da kâtip Drumknott, elinde yeni *Ankh-Morpork Times*'la Uzun Ofis'e, günlük çapraz bulmacasını bekleyen Ataerk Lord Vetinari'nin yanına seyirtti.

Fakat Vetinari önemli haberleri çoktan öğrenmişti.

"Sorun çıkacak," dedi. "Kadınlar saç saça baş başa birbirine

girecek. Söylemişti dersin." İçini çekti. "Herhangi bir fikrin var mı Drumknott? Aralarından kim üste çıkacak sence?" Parmağıyla abanoz bastonunun tepesini tıkırdatarak kendi sorusu hakkında düşündü.

"Şey, efendim..." dedi Drumknott. "Klaklardaki söylentilere göre Tiffany Sızı olabilir. Oldukça genç biri."

"Oldukça genç, evet. Ama *iyi* mi?" diye sordu Vetinari.

"Sanırım efendim."

"Bayan Kulağakaçan denen kadın peki?"

Drumknott yüzünü buruşturdu. "Tamamen gösteriş efendim. Asla ellerini kirletmiyor. Bol bol takı ve siyah dantel. Bu tür insanları bilirsiniz. İyi bağlantıları var, ama o kadar."

"Ah evet, sen söyleyince hatırladım. Onu görmüştüm. Pek kibirli ve saldırgan bir kadın. Suarelere giden türden biri."

"Siz de öylesiniz efendim."

"Evet ama ben tiranım, bu yüzden ne yazık ki kibir ve saldırganlık benim *işim*. Şimdi, bu... Sızı adlı genç hanım... Onun hakkında neler biliyoruz? Şehre en son geldiğinde bir tür sorun çıkmamış mıydı?"

"Efendim, Nac Mac Feeglelar onu çok seviyor. Genç hanım da onları. Zaman zaman Feeglelar onun şeref muhafızları gibi davranıyor."

"Drumknott..."

"Efendim efendim?"

"Daha önce hiç kullanmadığım bir sözcük kullanacağım: Amanın! Feegleların bir daha buraya gelmesini *istemeyiz*. Bunu göze alamayız!"

"Gelmeleri pek olası değil efendim. Sızı Hanım onları avucunun içine almış ve son ziyaretinde yaşanan olayların tekrar yaşanmasını o da istemez. Gerçi kalıcı bir hasar da bırakmamışlardı."

"Kralın Başı adlı meyhane, Kralın Ensesi olmamış mıydı?"*

"Evet efendim, olmuştu ama bu değişiklik pek çok kişinin işine de geldi, özellikle de meyhanenin sahibinin. Turistler sayesinde zenginleştikçe zenginleşiyor. Meyhane turist rehberlerine girdi."

"Nac Mac Feeglelar bu hanımın yanındaysa, bu ciddiye alınması gereken bir güç demektir," dedi Vetinari düşünceli düşünceli.

"Genç hanım düşünceli, yardımsever ve akıllı biri olarak da biliniyor."

"Çekilmez olmamayı da başararak mı? Hah. Keşke Kulağakaçan için de aynısını söyleyebilsem... Hmm," dedi Vetinari. "Bu genç hanıma göz kulak olmamız gerekecek..."

Görünmez Üniversite Rektörü Mustrum Ridcully yatak odasının duvarına baktı ve yine ağladı. Kendini toparladığı zaman, sağ kolu sihirbaz Ponder Stibbons'ı çağırttı.

"Klaklar Hex'in sana söylediği şeyi doğruluyor Stibbons," dedi hüzünle. "Çoğu kişinin Havamumu Nine olarak bildiği Lancrelı cadı Esme Havamumu, ölmüş." Rektör biraz utanmış göründü. Kucağında bir demet mektup vardı ve onları ellerinde evirip çeviriyordu. "Gençken aramızda bir bağ vardı, yani... Ama o, tüm cadılar arasında en iyisi olmak istedi ve ben de bir gün rektör olmayı umuyordum ve... Ne yazık ki ikimizin de düşleri gerçek oldu."**

"Yazık olmuş efendim. Cenaze törenine katılabilmeniz için programınızı değiştireyim mi? Bir cenaze töreni yapılacağını varsayıyorum?"

---

* Feegleların, tüm içkileri bitirdikten sonra yıktıkları bir meyhaneyi yeniden inşa ettikleri tek olay. Yalnız, işte... yeniden yapılan meyhanenin *arkası* öne bakıyordu ve söz konusu ensede de kocaman, olgunlaşmış bir çıban vardı.

** Bu da bize, gerçek olan düşlerin her zaman *doğru* düşler olmadığını gösteriyor. Camdan ayakkabı giymek insanı rahat bir hayata götürür mü? Ya da dokunduğunuz her şey yumuşak şekerlemeye dönüşse, bu... her şeyi biraz... yapış yapış kılmaz mı?

"Stibbons, programlar cehennemin dibine gitsin. Ben *şimdi* gidiyorum. Şu an."

"Ama Rektörüm, hatırlatmam gerekir ki, Muhasebeciler ve Tefeciler Loncası'nın toplantısına katılacağınıza söz vermiştiniz."

"O pintilere ha! İlgilenmem gereken acil bir uluslararası mesele olduğunu söyle onlara."

Ponder duraksadı. "Bu tam olarak doğru değil, değil mi Rektörüm?"

"Ah, kesinlikle doğru!" diye karşılık verdi Ridcully.

Kurallar, başkaları içindi; onun için değil. *Esme Havamumu için de değildi,* diye düşündü içi burkularak.

"Sen ne kadar zamandır Üniversite'de çalışıyorsun genç adam?" diye gürledi Stibbons'a. "Gerçekleri gizlemek bizim *işimiz.* Şimdi çalı süpürgeme atlayıp gideceğim Stibbons ve Üniversite'yi senin becerikli ellerine bırakacağım."

Ve orada, diğer dünyada, pis küçük kancalarını taştan kapıya geçirmiş olan o *parazit* dünyada bir elf, plan yapıyordu: Tiffany Sızı adlı genç kıza yenilerek küçük düştükten sonra eski gücüne bir daha kavuşamayan Kraliçe'yi alaşağı edip Masal Diyarı'nı ele geçirebilmek için; en azından bir süreliğine tül kadar ince olacak kapıya saldırıp öte tarafa geçmek için.

Artık kapıyı koruyan güçlü bir kocakarı yoktu. O dünyada yaşayanlar zayıf düşmüş olacaktı.

Lord Bezelyeçiçeği'nin gözleri ışıldadı. Kurbanlarını, onlara zulmetmekten alacağı zevki, elflerin bir kez daha yeni oyuncaklarıyla oynayabileceği dünyayı hayal etti...

Doğru an geldiğinde, dedi kendi kendine.

Dördüncü Bölüm

Bir Veda ve Bir Karşılama

Ertesi sabah, Ogg Ana'nın elma şarabı dolu büyük testiyi hızla boşaltması bile Havamumu Nine'nin naaşını minik kulübenin dar basamaklı minik merdiveninden indirme işini kolaylaştırmadı. Ama yine de aksaklık çıkmadan başardılar.

Nine'yi söğüt sepete dikkatle yerleştirdiler ve Ogg Ana nefeslenirken Tiffany ağıla gidip el arabasını ve kürekleri getirdi. Sonra birlikte sepeti el arabasına kaldırdılar ve kürekleri sepetin iki yanına koydular.

Tiffany el arabasının saplarını tuttu. "Siz burda kalın Rob," dedi Feegle'a, o ve küçük çetesi saklandıkları muhtelif yerlerden çıkıp arkasına dizildiği zaman. "Bu, kocakarı işi, biliyorsun. Sizin bana faydanız olmaz."

Herhangibir Rob ayaklarını yere sürttü. "Ama sen bizim kocakarımızsın ve biliyon ki Jeannie..." diye başladı.

"Herhangibi Rob." Tiffany'nin çelik bakışları onu yerine mıhladı. "Başkocakarıyı hatırlıyor musun? Havamumu Nine'yi? Onun gölgesinin geri gelmesini ve... *ne yapman gerektiğini sana sonsuza dek söylemesini ister misin?*" Tüm Feeglelar inledi, hatta Kaçık Wullie sızlanarak geriledi. "O zaman şunu *anla:* Bu, biz kocaka-

rıların yapması gereken bir şey." Kararlılıkla Ogg Ana'ya döndü. "Nereye gidiyoruz Ogg Ana?"

"Esme ormanda bir yer seçmişti Tiff. Oraya gömülmek istiyordu," dedi Ogg Ana. "Beni izle, nerede olduğunu biliyorum."

Havamumu Nine'nin bahçesi ormanla dip dibe duruyordu ama yolculuk Tiffany'ye çok uzun geldi. Sonunda ormanın yüreğinde bir yere geldiler. Yere bir sopa saplanmıştı ve tepesine kırmızı bir kurdele bağlanmıştı.

Ogg Ana küreklerden birini Tiffany'ye uzattı ve ikisi serin sabah havasında kazmaya başladılar. Zor işti ama Nine yerini iyi seçmişti; toprak yumuşak ve gevrekti.

Sonunda çukuru kazıp bitirdiklerinde –işin çoğunu Tiffany'nin yaptığını söylemek gerekirdi– kendisine sorarsanız topuğundan ter çıkan Ogg Ana küreğin sapına dayandı ve Tiffany el arabasını getirirken testiden bir yudum daha aldı. Hasır sepeti nazikçe çukura indirdiler ve bir anlığına durup baktılar.

Sonra, tek kelime etmeden, aynı anda ciddiyetle eğilerek Nine'nin mezarına selam verdiler. Ardından kürekleri yine ellerine aldılar ve çukuru doldurmaya başladılar. Sepetin üzerinde toprak biriktikçe birikti ve sonunda topraktan başka hiçbir şey görünmez oldu. Tiffany çukura akan toprağı izledi ve hareket eden son parçanın da durduğunu gördü.

Taze tümseği düzeltirlerken Ogg Ana Tiffany'ye, Nine'nin vazolar, mabetler ve özellikle de mezar taşı istemediğini söyledi.

"Ama bir taş olması lazım," dedi Tiffany. "Porsukların, farelerin falan toprağı kazabildiğini biliyorsun. Kemiklerinin Nine'nin kendisi olmadığını biliyoruz ama ben yine de hiçbir yaratığın mezarı kazmasını istemiyorum, ta..." Duraksadı.

"Ta zamanın sonuna kadar mı?" dedi Ogg Ana. "Bak Tiff, Esme bana dedi ki, eğer Esmerelda Havamumu'nu görmek istiyorsan

çevrene bakın. O burada. Biz cadılar çok uzun süre yas tutmayız. Mutlu anılar bize yeter. Aziz tutulması gereken onlardır."

Aniden Tiffany'nin zihninde Sızı Nine'nin anısı parladı. Kendi ninesi cadı değildi –gerçi Havamumu Nine onun hikâyesiyle pek ilgilenmişti– fakat öldüğünde çoban kulübesini yakmışlardı ve kemiklerini de tepelere, tebeşirin iki metre derinine gömmüşlerdi. Sonra mezarı yine çimenle örtmüşlerdi ve kulübenin demir tekerlekleriyle işaretlemişlerdi. Orası artık *kutsal* bir yerdi; hatıraların yeri. Yalnızca Tiffany için de değil; oradan geçen her çoban gökyüzüne bakar, geceleri o tepelerde dolaşıp fenerinin ışığı karanlıkta zikzaklar çizen Sızı Nine'yi düşünürdü. Sızı Nine'nin başını sallayarak bir şeyi onaylaması, Tebeşir'de yaşayan insanlar için *dünyalar* demekti.

Tiffany ormandaki bu noktanın da öyle olacağını fark etti. *Kutsal.*

Güzel bir gündü, diye düşündü. *Ölmek ve gömülmek için güzel denebilecek bir gün varsa tabii...*

Başlarının üzerinde kuşlar ötüyordu. Çalıların arasında yumuşak bir hışırtı vardı. Hâlâ yaşanan hayatlar olduğunu gösteren orman sesleri ölülerin ruhuyla birleşiyor, bir ağıta dönüşüyordu.

Tüm orman Havamumu Nine için ağıt yakıyordu.

Tiffany bir tilkinin ürkek ürkek yaklaştığını, eğildiğini ama kaçtığını gördü, çünkü yavrularıyla birlikte bir yabandomuzu da gelmişti. Sonra bir porsuk geldi, ondan önce gelenlere hiç aldırış etmedi ve orada kaldı. Orman yaratıkları teker teker gelip evcil hayvanlarmış gibi mezarın çevresine yerleşirken Tiffany hayretler içinde izledi.

Nine şimdi nerede? diye merak etti. *Bir parçası hâlâ... burada olabilir mi?*

Omzuna bir şey dokununca irkildi. Yalnızca bir yapraktı ama. Sonra, içten içe, sorusunun yanıtını buldu.

Yanıt, *O burada*, idi. *Her yerde.*

Tiffany, Ogg Ana'nın sessiz sessiz ağladığını fark ederek şaşırdı.

Ogg Ana testiden bir yudum daha aldı ve gözlerini sildi.

"Bazen ağlamak işe yarıyor," dedi. "Sevdiklerin için gözyaşı dökmekte utanılacak bir şey yok kızım. Bazen kocalarımdan da birini hatırlar, biraz ağlarım. Anıların değerini bilmek lazım. Fakat kasvete kapılmanın faydası yok."

"Kaç kocan oldu Ogg Ana?" diye sordu Tiffany.

Ogg Ana kafasından hesap yaparmış gibi göründü. "*Koca* olarak üç tane vardı. Kalanlarını saymaya parmaklarım yetmez diyelim." Belki *çok* değerli bir kocasını hatırladığından gülümsedi. Sonra geçmişten bugüne döndü ve aniden her zamanki neşeli Ogg Ana'ya dönüştü. "Gel Tiff," dedi, "kulübene dönelim. *Senin* kulübene. Her zaman dediğim gibi, doğru düzgün bir tören kendi kendini hazırlamaz."

Kulübeye geri yürürlerken Tiffany aklını kurcalayan bir soruyu sordu: "Sence şimdi ne olacak?"

Ogg Ana, Tiffany'ye baktı. "Ne demek istiyorsun?"

"Yani... Nine tam olarak başcadı değildi, değil mi? Yalnızca, çoğu kişi öyle olduğunu *düşünüyordu*."

"Başcadı diye bir şey yoktur Tiff, bunu biliyorsun."

"Evet ama... Artık Nine göçtüğüne göre... *var olmayan* başcadı sen mi olacaksın?"

"Ben mi?" Ogg Ana güldü. "Ah, hayır tatlım, benim çok iyi bir hayatım oldu, bir sürü çocuk, bir sürü erkek, bir sürü eğlence ve evet, cadılık söz konusu olduğunda epey iyiyimdir. Ama Esme'nin yerini doldurmayı hiç düşünmedim. Asla."

"Ee, kim olacak o zaman? Birinin onun yerini doldurması lazım."

Ogg Ana kaşlarını çattı. "Nine hiçbir zaman başkalarından üstün olduğunu söylemedi. O yalnızca işine baktı, onlara neler yapabildiğini gösterdi ve insanlar, onun üstün olduğu kanısına kendileri vardı. Sen benim dediğimi dinle; kıdemli cadılar bunu konuşmak için yakında bir araya gelirler ama ben Nine'nin kimi seçtiğini biliyorum. Ben de aynı kişiyi seçerdim." Durdu ve bir anlığına ciddileşti. "Sensin Tiff. Esme, kulübeyi *sana* bıraktı. Ama daha fazlası var: Havamumu Nine'nin yerini doldurman *gerekiyor* gerçekten, yoksa senden daha az nitelikli biri bunu deneyecek."

"Ama... yapamam! Cadıların önderleri olmaz ki! Demin kendin dedin Ogg Ana!"

"Evet," dedi Ogg Ana. "Ve sen, sahip olmadığımız en iyi önder olmak zorundasın. Bana öyle yan yan bakma Tiffany Sızı. Bir düşün. Sen bu konumu kazanmaya çalışmadın ama kazandın. Bana inanmıyorsan Havamumu Nine'ye inan. Sen o tavşanla koştuktan sonraki gece, yerini gerçekten doldurabilecek tek cadının sen olduğunu söylemişti bana."

"Bana hiçbir şey söylemedi ama," dedi Tiffany, aniden kendini çocuk gibi hissederek.

"Eh, söylemez tabii. Söylemez," dedi Ogg Ana. "Esme'nin âdeti değildir, bunu biliyorsun. Biraz homurdanır ve *belki* 'aferin kızım' falan der. O, insanların kendi güçlerini göstermesinden hoşlanırdı. Ve senin güçlerin... amansız."

"Ama Ogg Ana, sen benden daha yaşlısın, daha deneyimlisin ve çok daha fazla şey biliyorsun!"

"Evet. Bazılarını unutmak istiyorum hatta," dedi Ogg Ana.

"Bense çok gencim!" diye feryat etti Tiffany. "Cadı olmasaydım hâlâ *erkek arkadaşlar* hakkında düşünüyor olurdum."

Ogg Ana neredeyse üzerine atlayacaktı.

"Sen çok genç *değilsin*," dedi. "Burada önemli olan yaş değil. Esme bana, gelecekle *senin* başa çıkabileceğini söyledi ve genç olmak, *uzun* bir geleceğin olacağı anlamına geliyor." Burnunu çekti. "Benimkinden çok daha uzun, orası kesin."

"Ama bu iş böyle olmaz ki," dedi Tiffany. "*Kıdemli* bir cadı olması gerekiyor ve..."

Fakat o an İkinci Şüphe'leri ayağa fırladı ve ona meydan okudu: *Neden? Neden farklı yapmayalım? Neden her şeyi öteden beri yapılageldiği gibi yapalım?* İçinde bir şey, bu meydan okuma karşısında aniden heyecana kapıldı.

"Hah!" diye terslendi Ogg Ana da. "Arkadaşlarının hayatlarını kurtarmak için tavşanla dans ettin kızım. Hatırlamıyor musun? Bir seferinde de o kadar öfkelenmiştin ki eline bir çakmaktaşı parçası almıştın ve taş su gibi parmaklarının arasından *akmıştı*. Bütün kıdemli cadılar oradaydı ve sana şapka çıkardılar. Sana! Şapka çıkardılar!" Ayaklarını yere vura vura kulübeye yürürken son bir şey daha söyledi. "Sakın unutma. O seni seçti. Oradaki kedi, Esme göçtüğünde *sana* geldi."

Beyaz kedi orada, yaşlı bir huş ağacı kütüğüne oturmuş, yalanıyordu.

Acaba, diye düşündü Tiffany, *acaba yapabilir miyim?*

Kulübeye döndüklerinde, saçı başı dağılmış iri yarı bir sihirbaz, çalı süpürgesiyle keçi ağılının yanına konmaya çalışıyordu.

"Gelmen iyi oldu Mustrum!" diye bağırdı Ogg Ana bahçenin öte yanından.

Beyefendi cübbesini düzeltti, bastığı yere dikkat ederek bitkilerin arasından geçti ve şapkasını çıkararak onlara selam verdi.

Tiffany adamın, şapkasını iple başına bağlamış olduğunu fark edince güldü.

"Tiff, bu beyefendi Mustrum Ridcully. Görünmez Üniversite'nin rektörüdür," dedi Ogg Ana.

Tiffany şimdiye dek yalnızca birkaç sihirbazla karşılaşmıştı ve onlar da sihirli hiçbir şey yapmak zorunda kalmayacağını uman, varlıklarını dayatmak için cübbelerine, sivri tepeli şapkalarına ve asalarına güvenen tiplerdi. Yüzeysel olarak Ridcully de aynı görünüyordu: sakal, tepesi topuzlu büyük bir asa, sivri tepeli şapka... *Ama bir dakika, şeridine* arbalet *takılmış bir sivri tepeli şapka mı?* Cadı tarafı geriledi ve dikkatle izledi.

Fakat Ridcully onunla hiç ilgilenmiyordu. Tiffany hayretler içinde, adamın *ağlamakta* olduğunu gördü.

"Doğru mu Ogg Ana?" dedi Ridcully. "Gerçekten öldü mü?"

Ogg Ana ona bir mendil verdi ve Ridcully gürültülü gürültülü sümkürdü. Ogg Ana Tiffany'ye fısıldadı: "O ve Esme gençken... Yani, iyi arkadaşmışlar." Göz kırptı.

Rektör kendine gelmiş görünüyordu. Ogg Ana ona testiyi uzattı. "Ünlü ilacım, ekselansları. Tek bir büyük yudumda içmen en iyisi. Hüzne çok iyi gelir. Ben ne zaman kendimden kuşku etsem bol bol içerim. Yalnızca *ilaç* olarak kullanmak lazım elbette."

Rektör testiyi aldı, birkaç yudum içti ve sonra Ogg Ana'ya doğru salladı. "Esmerelda Havamumu ve kaybolan geleceklerin şerefine!" dedi üzüntüyle boğuklaşmış bir sesle. "Yeni bir yaşamda buluşmak umuduyla!"

Şapkasını çıkardı, sivri ucunu çevirerek açtı ve küçük bir brendi şişesi ile bir bardak çıkardı. "Bu da senin için Bayan Ogg," diye gürledi. "Şimdi... onu görebilir miyim lütfen?"

"Onu yatmak istediği yere gömdük bile," dedi Ogg Ana. "Nasıl olduğunu bilirsin. Velvele istemezdi." Ona baktı ve devam etti: "Özür dilerim Mustrum, ama... Öyle işte. Seni onun yanına götürelim. Tiffany, sen önden gider misin?"

Böylece, dünyadaki en önemli sihirbaz, saygıyla Tiffany ile Ogg Ana'nın peşine takıldı ve ormandan geçerek, dünyadaki en önemli cadının son istirahatgâhına gitti. Küçük açıklığı çevreleyen ağaçlar kuşlarla dolmuştu, şakıyarak içlerini döküyorlardı. Ogg Ana ile Tiffany geride beklediler ve sihirbazın mezarın başında yalnız kalmasına izin verdiler.

Ridcully içini çekti. "Teşekkür ederim Ogg Ana. Sızı Hanım."

Tiffany'ye döndü ve ona doğru düzgün baktı. "Esmerelda Havamumu hatırına, eğer bir dosta ihtiyacın olursa bana gelebilirsin. Dünyadaki en önemli sihirbaz olmanın bir anlamı *olmalı*." Duraksadı. "Seni duymuştum," dedi ve Tiffany nefesini içine çekince ekledi: "Hayır, şaşırma. Biz sihirbazlar cadıların neler yaptığını... izleriz. Büyü çalkalandığında ve... *bir şey* olduğunda, biliriz. Çakmaktaşı olayını da duydum. Doğru mu?" Sesi şimdi haşindi; hoş beş etmeyen, yalnızca ciddi şeyler konuşan ve onu da gür bir sesle konuşan bir adamdı.

"Evet," dedi Tiffany. "Hepsi doğru."

"Vay vay," dedi Ridcully. "O zaman, geleceğinin... nasıl desek... çok *renkli* olacağına eminim. İşaretleri sende görebiliyorum Bayan Tiffany Sızı ve ben, pek çok güçlü insan tanırım. Bu insanlar o kadar güçlüdür ki o gücü kullanmaları gerekmez bile. Henüz gücünün zirvesinde değilsin ama sende bunu görüyorum ve gelecekte neler yapabileceğini *merak* ediyorum." Yüzü asıldı, sonra devam etti: "Siz hanımlar, beni duygularımla baş başa bırakabilir misiniz biraz? Kulübeyi kendi başıma bulabileceğime eminim."

Daha sonra Ridcully kulübeye geri döndü ve Tiffany ile Ogg Ana onun, süpürgeye binip Ankh-Morpork yönünde gözden kaybolusunu izledi. Süpürge ormanın üzerinde son bir selamla yükselirken epey sallanıyordu.

Ogg Ana gülümsedi. "O bir sihirbaz. Dilediğinde ayık olabilir. Değilse de... eh, birkaç brendiden sonra süpürgesini yine de yeterince iyi kullanabilir. Zaten nasıl olsa yukarıda çarpabileceği çok şey yok."

Sabah ilerlerken daha fazla insan saygılarını sunmak için küçük kulübeye geldi. Haber yayılmıştı ve herkes Havamumu Nine'ye bir armağan bırakmak istiyor gibiydi. Ondan *hoşlanmıyor* olabilirlerdi ama Havamumu Nine onlara her zaman destek olmuştu. Esme Havamumu hoş davranmazdı. O, *gerekeni* yapardı. Kulübeye uğradıklarında onlara yardımcı olurdu. Onu çağırdıklarında saatin kaç olduğuna aldırmadan, gece gündüz imdatlarına koşardı. (Hatta bazen *çağrılmadan* giderdi ve bu ziyaretler genellikle huzursuz ziyaretler olurdu.) Yani bir şekilde herkesin... kendini daha *güvende* hissetmesini sağlardı. Köylüler cenaze töreni için jambon, peynir, süt, turşu, reçel, bira, ekmek ve meyve getirmişti.

Ağaçların arasında her yönden çalı süpürgeleri de süzülüp geliyordu; ne de olsa bir cadının beleş yiyecekten daha fazla takdir ettiği hiçbir şey yoktur. (Tiffany yaşlı bir cadıyı, koca bir bütün tavuğu içdonuna saklamaya çalışırken yakaladı.) Cadılar geldikçe köylüler gitti. Bir sürü cadının arasında kalmak olmazdı. Neden riske gireceklerdi ki? Kimse kurbağaya dönüşmek istemezdi, kurbağaya dönüşürlerse hasadı kim yapardı? Bahaneler uydurarak sıvışmaya başlamışlardı. Gerçi Ogg Ana'nın ünlü kokteyllerinden içenler *sallana sallana* sıvışıyordu.

Cadıların hiçbiri davet edilmemişti fakat tıpkı rektör gibi onları da buraya çeken bir şey vardı.

Bayan Kulağakaçan bile geldi. Gümüş yıldızlarla bezeli bir şapkayla, kolları bilezikler ve tılsımlarla şıngırdayarak –bir or-

kestranın vurmalı çalgılar bölümünün uçurumdan aşağı düştüğünü zannedebilirdiniz– siyah tüylerle süslenmiş iki atın çektiği bir arabayla gelmiş ve kocasını da yanında sürüklemişti. Tiffany adam için üzüldü.

"Selam kardeşlerim. Bu önemli günde rünler hepimizi korusun," dedi Bayan Kulağakaçan, henüz gitmemiş köylülerin duyabileceği kadar yüksek sesle. Cadılığını reklam etmekten hoşlanırdı. Tiffany'ye uzun uzun baktı ve bu, Ogg Ana'yı kızdırdı.

Ogg Ana ona kısacık bir eğilmeyle selam verdi ve sonra dönüp, "Bak Tiffany," dedi, "Agnes Nitt de gelmiş. Naber Agnes?"

Agnes, ki Feegleların Kelda'sı gibi yemek yediğini düşündüren bir göbeği vardı, nefes nefeseydi. "Mızraksallayan'ın *Kuru Şamata*'sı için turnedeydik. Haberi duyduğumda Quirm'deydim ve gelebildiğimce çabuk geldim."

Tiffany, Agnes'le daha önce tanışmamıştı fakat kadının sağduyulu yüzüne, iyi huylu gülümsemesine bir kez baktı ve onunla çok iyi anlaşacağını anladı. Sonra bir çalı süpürgesi sallana sallana indiğinde ve arkadaşı Petulia'nın "ee"sini duyduğunda sevince kapıldı.

"Ee, Tiffany, burada olduğunu duydum. Ee, sandviç yapmak için yardıma ihtiyacın var mı?" diye sordu Petulia, elindeki kocaman pastırmayı sallayarak. Petulia bir domuz çiftliğinin sahibiyle evlenmişti ve Lancre'ın en iyi domuz-sıkıcısı olarak tanınıyordu.* Aynı zamanda Tiffany'nin en iyi arkadaşlarından biriydi. "Dimity de geldi. Ee, Lucy Emireri de," diye devam etti Petulia. Başka cadıların yanındayken daha da kötü ee'lerdi. Ama şaşırtıcı şekilde bunu domuz sıkarken asla yapmazdı ve bu, Petulia ile domuzlar hakkında pek çok şey anlatırdı.

---

* Domuz sıkmak, onların ciyak ciyak bağırmasını engelliyordu. Petulia gibi domuz-sıkıcılar domuzlarla uzun uzun konuşurdu ve domuzlar sonunda *sıkıntıdan ölürdü*.

Ogg Ana'nın oğulları ve Tiffany birkaç masa kurmuştu. Ne de olsa bir cenaze töreninin asıl sebebini herkes bilirdi ve çoğu insan, ne için olursa olsun yiyip içmekten hoşlanırdı. Müzik de vardı; Agnes güzel sesiyle *Kumrunun Ağıtı*'nı söylüyordu. Ağıtın yumuşak ezgileri çatının üzerinden ormana süzülürken Ogg Ana, Tiffany'ye, "O ses ağaçları bile ağlatır," dedi.

Dans bile vardı ve kuşkusuz, Ogg Ana'nın içkileri sayesindeydi. Ogg Ana herkese şarkı söyletebilir, herkesi oynatabilirdi. *Bu bir yetenek*, diye düşündü Tiffany. *Ogg Ana aklına koyarsa bir mezarlığı bile neşelendirebilir.*

"Artık Havamumu Nine için surat asmayın lütfen," dedi Ogg Ana. "Kendi evinde, güzel şekilde öldü. Kim olsa aynısını isterdi. Cadılar ölümün doğal olduğunu bilir. Uzun bir ömürden sonra ölmeyi başarmışlarsa ve bulduklarından daha iyi bir dünya bırakmışlarsa, mutlu olmak için kesinlikle iyi sebeptir bu. Olayın geri kalanı yalnızca derleyip toplamak. Şimdi, dans edelim! Dünyayı döndüren danstır. Ve midenizi benim ev yapımı içkilerimle doldurmuşsanız emin olun dünyanız daha hızlı döner."

Nine'nin kulübesinin saz damında büyümüş küçük ağacın dallarında sallanan Nac Mac Feeglelar –Herhangibir Rob, Kaçık Wullie, Koca Yan ve klanın ozanı Feci Mini Billy Kocaçene– bu son cümleye katılıyorlardı ama dans etmeyi daha sonraya bırakmışlardı. Feeglelar kimsenin gözüne ilişmemeye çalışıyordu ve yalnızca birkaç dikkatli cadı tarafından görülmüşlerdi. Sonra mutfağa, Tiffany'nin yanına indiler. Tiffany kıdemli cadıların genç kızlardan beklediği işe girişiyordu: temizliğe. Kıdemli cadılar dışarıda toplanmaya başlamıştı. Havamumu Nine'nin yerini alacak cadıyı seçme zamanıydı ve Tiffany şimdilik uzak durup onlara ne diyeceğini düşünmek istiyordu.

Feci Mini Billy Kocaçene'nin fare gaydasından kocakarıların kocakarısının ruhu için bestelediği yumuşak ağıtın hüzünlü notaları yükselirken diğer Feeglelar cadıların gözden kaçırdığı yemek artıkları için masaları yağmaladılar.

"Yazık, zavallı Nine... Onu iyi tanırdım," diye içini çekti Koca Yan, bir şişeden Ogg Ana'nın ev yapımı içkisini yudumlayarak.

"Hayır, tanımazdın," diye terslendi Tiffany. "Havamumu Nine'yi yalnızca Havamumu Nine iyi tanırdı." Hâlâ üzüntülüydü ve dışarıdaki cadılar yüzünden de gergindi.

"Hahah!" diye güldü Kaçık Wullie. "Bu sefer ben diiildim Rob! Pot kıran ben diildim işte! Sana kocakarının üzgün olduunu sööledim, di mi?"

"Sesini kesmezsen ben kırcam senin potunu!" diye hırladı Koca Yan. Yemişlerdi, içmişlerdi; dans etmeyi ertelemişlerse de minik bir kavganın zamanı gelmişti. Koca Yan yumruklarını sıktı fakat Tiffany'nin arkadaşları mutfağa girince hemen kaçışmaları gerekti.

"Bence *seni* seçecekler Tiffany," diye fısıldadı Dimity, sırtını dürtükleyerek. "Ogg Ana az önce ayağa kalktı ve seni sordu. Oraya gitsen iyi olacak."

"Hadi Tiff," diye teşvik etti Petulia da. "Herkes, ee, Havamumu Nine'nin senin için neler düşündüğünü biliyor."

Böylece Tiffany, arkadaşları tarafından itilip çekilerek mutfaktan çıktı. Fakat kulübenin arka kapısında oyalandı biraz. O son adımı atmak, hak iddiasında bulunmak içinden gelmiyordu. Nine'nin eksikliği büyük bir boşluğa dönüşmeye başlamış olsa da buranın hâlâ Nine'nin kulübesi olduğunu hissediyordu.

Tiffany başını eğdi. Kedi Sen bacaklarına dolanıyor, sırtını kamburlaştırarak küçük, sert kafasını botlarına sürtüyordu.

Dışarıda, cadılardan bazıları Ogg Ana'ya bakıyordu.

"Evet hanımlar, Esme bize yerini kimin alacağını söyledi," dedi Ogg Ana. Döndü ve Tiffany'ye yaklaşmasını işaret etti. "Şikâyet Ana, Esme Havamumu'nu cadı yaparken orada olmayı dilerdim," diye ekledi. "Her zaman, bize cadılığı öğreten kişiye benzeyeceğimizi düşünürüz ama aslında hepimiz hayatta kendi yolumuzu bulmalıyızdır. Havamumu Nine de her zaman kendine özgü bir cadıydı, yani bir başka Şikâyet Ana değildi. Ve hepimiz her zaman kendi adımıza konuşabilsek de, bazen Rektör Ridcully, Lord Vetinari veya cücelerin Alçak Kraliçesi gibileri, resmî olarak *tüm cadıları* temsil eden biriyle konuşmak istiyorlar. Ben onların, Esme'ye tüm cadıların sesi olarak baktıklarından eminim. Bu yüzden onun sesini de dinlemeliyiz. Ve o bana, yerini kimin dolduracağını söyledi. Evet. Bu karta da yazdı..."

Ogg Ana Havamumu Nine'nin komodine bıraktığı kartı havada salladı.

Bölgeyi Bayan Kulağakaçan'ın devralması fikrinin ortaya atıldığı açıktı; ya da belki bizzat Bayan Kulağakaçan, en son öğrencisinin kulübeyi devralması fikrini ortaya atmıştı.

Ogg Ana ona dik dik baktı. Her zamanki şen cadıdan eser kalmamıştı.

"Letice Kulağakaçan, cadılık oynayanlar için parlak süs eşyaları yapıyor yalnızca," diye bildirdi ve Bayan Kulağakaçan'dan yükselen "hıh!" sesini duymazdan gelerek devam etti: "Ama Tiffany Sızı... Evet kardeşlerim, Tiffany Sızı... *Onun* neler yapabildiğini hepimiz gördük. Bu iş yalnızca ışıltılı tılsımlar hakkında değil. *Kitaplar* hakkında da değil. Bu iş, karanlıkta iliklerine dek cadı olmak hakkında. Yazıklanmalar ve gözyaşlarıyla başa çıkabilmek hakkında! *Gerçek* olmak hakkında. Esme Havamumu bunu biliyordu, bedenindeki her hücreyle biliyordu. Tiffany Sızı da biliyor ve bu bölge *onun*."

Diğer cadılar dönüp bakınca Tiffany nefesini içine çekti. Mırıltılar başladığında da çekinerek öne çıktı.

Sonra kedi Sen miyavladı ve sesi kalabalığın mırıltısını kesti. Beyaz kedi, Tiffany'ye yanaştı yine. Ardından aniden havada bir uğultu duyuldu ve arılar geldi; Havamumu Nine'nin kovanından dışarı aktılar, Tiffany'yi bir hale gibi sardılar, başının üzerinde bir taç oluşturdular ve arı sürüsüyle kız, kulübenin eşiğinde birlikte durdular. Tiffany kollarını uzattı; arılar da kollarına konarak, *Evine hoş geldin*, dediler ona.

Bu olayın ardından, cadıların cadısına veda ettikleri o korkunç günde, Havamumu Nine'nin yerini doldurabilecek cadının Tiffany Sızı olduğundan kimse şüphe etmedi.

Beşinci Bölüm

DEĞİŞEN BİR DÜNYA

Elf Kraliçesi sarayındaki elmas tahtta oturuyordu. Saraylılar, buluntular, kayıp çocuklar, isimleri olmayan sürüngen yaratıklar... Yani masal halkının tüm kalıntıları çevresini almıştı.

Bugün parlamayı seçmişti. Zarafetle oyulmuş taş pencerelerden içeri akan sonsuz güneş ışığı kanatlarındaki minik mücevherlere öyle isabetli bir açıyla vuruyordu ki hareket ettikçe görüşme odasında narin gökkuşakları dans ediyordu. Dantel kenarlı kadifeler ve tüyler içinde ortalıklarda dolanan saraylılar neredeyse onun kadar güzel giyinmişti ama yine de hiçbiri onun dengi değildi.

Sarayındaki hanımlar ve beylerin hareketlerine karşı tetikte olan Kraliçe'nin gözleri yana kaydı. Köşede Lord Lankin'le fısıldaşan, Lord Hardaltohumu muydu? Lord Bezelyeçiçeği neredeydi? *Bir gün,* diye düşündü, *onun kellesini kazığa geçireceğim.* Ona hiç güvenmiyordu. Son zamanlarda pek göz kamaştırıcıydı, neredeyse kendisi kadar. *Ya da,* diye hatırlattı kendi kendine kızgınlıkla... *önceden kendisinin olduğu kadar.*

O genç cadı, Tiffany Sızı... Masal Diyarı'na gelip onu küçük düşürene kadar.

Son zamanlarda iki dünya arasında ürpertiler hissetmişti ve bazı şeylerin değiştiğini, sınırların bulanıklaşıp yumuşadığını anlamıştı. Güçlü elflerin bazıları zaman zaman biraz yaramazlık yapmak için o tarafa geçiyordu; belki yakında Kraliçe de doğru düzgün bir yağma birliği kurup öte dünyaya geçerdi... ve oynayacak başka bir çocuk getirirdi. Sızı denen cadıdan intikamını da alırdı.

Kraliçe düşünceli düşünceli gülümsedi ve kendisini bekleyen eğlencenin ümidiyle dudaklarını yaladı.

Ama şimdilik, ilgilenmesi gereken başka rahatsız edici haberler vardı. *Goblinler!* Normalde, bir elf hanımı veya beyinin sırf *bakışlarını* çekse bile minnettar olması gereken solucanlardı onlar; ama artık, *emirlerine karşı çıkma aptallığını* gösteriyorlardı.

Hepsi gününü görecek, diye düşündü Kraliçe. Lord Lankin, Hardaltohumu, Bezelyeçiçeği... Ne kadar güçlendiğini hepsi görecekti. Bu goblin pisliğini nasıl ezdiğini göreceklerdi.

Ama... Bezelyeçiçeği neredeydi?

Goblin, tutsak nöbetçiler eşliğinde görüşme odasına getirilmişti. *Etki görsel olarak sersemletici*, diye düşündü goblin, ekşi ekşi. *Tam da bir masal sarayının, insan çocuklara ait masal kitaplarında görünmesi gerektiği gibi.*

Tabii bunu, sahnedeki güzel yaratıkların yüzlerine bakıp gözlerinde ve yüz ifadelerinde tam olarak doğru olmayan bir şey bulunduğunu fark edene kadar düşündü...

Kraliçe zarif çenesini ince, narin elinin parmaklarına dayayarak goblini bir süre inceledi.

"Sen, goblin, kendine Çiyden Yansıyan Günışığı diyorsun sanırım," dedi sonunda. "Sen ve senin türün uzun süredir bu sarayın korumasından faydalanıyorsunuz. Fakat isyandan bahsedildiğini

duydum? Emirlerimi yerine getirmeyi reddediyormuşsunuz? Seni muhafızlarıma teslim edip diledikleri gibi eğlenmelerini emretmeden önce söyle bana: Neden?"

Kraliçe'nin ezgili sesi sözcükleri cazip bir tınıyla söylemişti ama goblin etkilenmemiş gibi görünüyordu. Kraliçe'nin ihtişamı karşısında gözleri kamaşmalı, dizlerinin üzerine çöküp af dilemeliydi, oysa bunun yerinde aldırışsızca dikildi ve ona *sırıttı*. Kraliçe'ye *sırıttı!*

"Eh, Kraliçecik," dedi, "mesele şu: Artık insan dünyasında goblinlere dürüst vatandaşlar olarak muamele ediyorlar. İnsanlar goblinlerin faydalı olduğunu söylüyor. Biz de faydalı olmaktan *hoşlanıyoruz*. Faydalı olduğumuz için, bir şeyler öğrendiğimiz ve bir şeyler yaptığımız için bize *para* ödüyorlar."

Kraliçe'nin güzel yüzü değişti ve önündeki küstah yaratığa dik dik baktı.

"İmkânsız!" diye bağırdı. "Siz goblinler süprüntüsünüz! Bunu herkes bilir!"

"Ah-ha!" diye güldü goblin. "Kraliçecik sandığı kadar akıllı değilmiş. Artık goblinler, domuzların sırtına binip onları *sürüyor*. Goblinler *demir atları* sürmeyi de biliyor."

Goblin "demir" sözcüğünü söylediğinde görüşme odasında bir ürperti dolaştı ve sihir parıltısı soldu. Kraliçe'nin elbisesi gümüş tülden kan kırmızı kadifeye dönüştü ve sarı bukleleri düz, kuzgun karası perçemler oldu. Saraylılar da onu taklit etti: Pastel renklerdeki ipek ve danteller yerlerini deri pantolonlara, kızıl kuşaklara, kürklerle süslü çivit ceketlere bıraktı. Elf taşından bıçaklar çekildi ve keskin dişler sergilendi.

Küçük goblinin kılı kıpırdamadı.

"Sana inanmıyorum," dedi Kraliçe. "Sen yalnızca bir goblinsin."

"Yalnızca bir goblin, evet pek saygıdeğer kraliçe hazretleri," dedi goblin usulca. "Ve bir goblin, demirden *ve* çelikten anlar. *Çufçuf* ederek gidip gelen çelik. Herkesi uzak yerlere götüren çelik. Ankh-Morpork vatandaşı bir goblin. Sen bunun *ne* demek olduğunu biliyorsun hanımefendi. Oradaki karanlık varlık, vatandaşları öldürüldüğünde *çok* kızar."

"Yalan söylüyorsun," dedi Kraliçe. "Lord Vetinari *size* ne olduğuna aldırmaz. Siz goblinler *sürekli* yalan söylersiniz, Çiyden Yansıyan Günışığı."

"Adım artık bu değil. Adım artık, Tornadan Çıkan Talaş," dedi goblin gururla.

"Talaş mı?" dedi Kraliçe. "O da ne?"

"Tornadan çıkan mini mini demir parçacıkları, Kraliçecik," dedi goblin, gözleri sertleşerek. "Tornadan Çıkan Talaş, yalancı değil. Benimle bir daha böyle konuşursan, haşmetmeapları, ceplerimi açarım ve o zaman *demir* talaşının ne olduğunu görürsün!"

Goblin, sıska gövdesinin üzerine ahşap düğmeli, lacivert bir ceket giymişti; elleri de ceplerinin üzerindeydi.

Kraliçe gözlerini goblinin ellerine dikerek geriledi.

"Ne cüretle beni tehdit edersin?" dedi. "Hem de burada, kendi sarayımda! Seni solucan! Ben tek bir kelimeyle yüreğini kurutabilecek, seni durduğun yerde öldürebilecekken!" Arbaletlerini goblinе doğrultmuş, hazır bekleyen nöbetçilere el etti.

"Ben solucan değilim, Kraliçecik. Demir talaşım var. Havada süzülebilen minik demir parçaları. Ama ben buraya haberci olarak geldim. Bir uyarı getirdim. Tornadan Çıkan Talaş, eski günleri özlüyor. İnsanların kıvrandığını görmek hoşuma gidiyor. Siz masal halkının onların dünyasını karıştırması hoşuma gidiyor. Bazı goblinler de benim gibi düşünüyor ama artık sayıları çok değil. Bazı goblinler, goblinlikten çıktı. Neredeyse *insan* oldular. Benim

hiç hoşuma gitmiyor ama 'zaman değişti' diyorlar. *Parası* iyi çünkü, Kraliçecik."

"Para mı?" dedi Kraliçe alayla. "Ben de siz goblinlere para veriyorum, seni solu..." Goblinin elinin cebine gittiğini görünce durdu. Bu korkunç, küçük yaratık gerçekten de dünyasına *demir* getirmiş olabilir miydi? Demir... elfler için korkunç bir maddeydi. Acı verici. Yok edici. Elfleri kör ve sağır eden, bir elfin hiçbir insanın hissedemeyeceği kadar yalnız hissetmesine sebep olan maddeydi. Dişlerini sıkarak sözlerini bitirdi: "...değerli yaratık."

"Seninkisi, güneş yükselince eriyen altın," dedi goblin. "Onlar... Yani *biz*, artık *gerçek* para alıyoruz. Bense yalnızca, goblinlerin goblin kalmasını istiyorum. *Statü sahibi* goblinler olarak ama. *Saygı* gören goblinler. Artık siz ya da başkaları tarafından itilip kakılmayan goblinler." Aniden Kraliçe'ye yaklaşan Bezelyeçiçeği'ne dik dik baktı.

"Sana inanmıyorum," dedi Kraliçe.

"İnanmazsan, bu senin cenaze törenin olur Kraliçecik," dedi goblin. "Bana inanmazsan kapıya git. Yaşlı cadı gittikten sonra artık eskisi kadar zor değil. Kendi gözlerinle gör. Dünya değişti, Kraliçecik."

Ve Kraliçe düşündü: *Değişti, evet.* Titreşimleri hissetmişti, önemli bir şeylerin yaklaştığını biliyordu ama tam olarak *ne olacağını* bilmiyordu.

Demek, ihtiyar cadı gitmişti...

Bizi durduracak bir cadı yokken, diye düşündü, *bir kez daha olanca göz kamaştırıcılığımızla o dünyaya girebiliriz. Yalnız bu... talaş... Bu demir...*

"Bu solucanın ellerini arkadan bağlayın!" diye emretti nöbetçilere. "Doğru söyleyip söylemediğini görmek istiyorum. O da bizimle gelecek." Gülümsedi. "Ve yalan söylüyorsa, dilini koparacağız."

Ertesi sabah Tiffany, Havamumu Nine'nin kulübesinde –artık *kendi* kulübesinde– yalnız başına uyandığında dünyanın değiştiğini biliyordu. Sen, onu şahin gibi izliyordu.

İçini çekti. Yoğun bir gün olacaktı. Ölüm'ün yeni ziyaret ettiği pek çok eve gitmişti ve her birinde, eğer varsa evin hanımı parlayan her şeyi parlatıyor, temizlenebilen her şeyi temizliyor olurdu.

Tiffany Sızı, paçavralar ve temizlik bezleriyle, zaten tertemiz olan her şeyi tekrar temizleyecekti. Dile getirilmeyen bir gelenekti bu. Dünya kötüye gitmiş olsa da en azından ızgara parlatılırdı ve ocak, yakılmaya hazır hâle gelirdi.

Bütün bu süre boyunca Sen heykel gibi durup onu izlemişti. Kedilerin, ölümü anlayıp anlamadığını merak etti Tiffany. *Cadıların* kedileri anlar mıydı acaba? Özellikle de *Havamumu Nine'nin* kedisi?

Tiffany bu düşünceyi şimdilik kenara kaldırdı ve mutfağa girişti. Ovalanabilecek her şeyi ovaladı ve evet, her şey parlıyordu. Hâlihazırda temiz olan şeyleri temizliyordu fakat yas âdetleri ölümün *her* kırıntısını evden çıkarmayı gerektiriyordu ve bundan kaçınmak imkânsızdı: Her zaman her şeyi temizlerdiniz.

Mutfağı ve bulaşıkhaneyi bitirdiğinde her şey öyle ışıldıyordu ki göz kamaştırıyordu. Sonra geriye sadece üst kat kaldı. Kovası, fırçası, temizlik bezleri ve terle –alın teriyle yani– elleri ve dizleri üzerine çöktü ve parmak boğumları kızarana, içini bir tatmin duygusu doldurana kadar ovaladı.

Fakat hepsi bu değildi: Nine'nin küçük gardırobu da vardı; aşınmış ama iş görür birkaç elbisesi ve pelerini orada asılıydı. Hepsi siyahtı elbette. Tiffany'nin hediye ettiği Zefir Kabarık Pelerin rafa kaldırılmıştı. Görebildiği kadarıyla hiç giyilmemişti de; ama yine de çok özel bir eşya gibi dikkatle saklanmıştı. Tiffany gözlerinin yanmaya başladığını hissetti...

Yatağın yanında Havamumu Nine'nin botları duruyordu. *Güzel, iş görür botlar*, diye düşündü Tiffany. Nine israftan nefret ederdi. Fakat... *onları* giymek? Nine'nin yerini doldurmak zaten yeterince zor olacaktı, bir de *botlarını* doldurmak? Yutkundu. Botlar için iyi bir yuva bulabileceğinden emindi, evet. Bu arada... Eh, ayağını uzattı ve botları yatağın altına, göremeyeceği bir yere itti.

Sonra elbette mutfak bahçesi ve her şeyden öte, şifalı bitkiler vardı. Tiffany bulaşıkhanede bir çift kalın eldiven buldu; Nine'nin bitkileri sizi tanıyana kadar, kalın eldivenler takmadan aralarına giremezdiniz. Nine gezdiği her yerden bitki toplamış, değiş tokuş etmiş, başkalarından bitkiler almıştı ve şimdi Döngüsel Ispanak, Kuşkulu Erik, Gelaşağı Ginny, Fırdöndü, Muhayyilemi Gıdıkla Kökü, Lavaboya Atla, Jack Yatmaya Git ve Asla Kalkma, Fırla Yukarı Papatya ve İhtiyar Adam Kökü vardı. Ay Işığında Jack ile her zaman pek aktif olan Genç Kız Molası'nın yanında bir demet de Aşk Uzanmış Sızıyor duruyordu. Tiffany tüm bu bitkilerin ne işe yaradığını bilmiyordu, Ogg Ana'ya sorması gerekecekti. Ya da Magrat Sarımsak'a. O da kocası Lancre Kralı Verence gibi bitkiler konusunda çok hevesliydi.* Üstelik kocasının aksine Magrat, Dertli Tony'yi Bereket Kökü'nden ayırt edebiliyordu.

Cadı olmak asla kolay değildi. Ah, çalı süpürgesi harikaydı ama cadı olmak için *sağduyulu* olmanız da gerekirdi, hatta bazen o kadar sağduyulu olmanız gerekirdi ki canınız acırdı. *Hakikatle* uğraşırdınız; insanların ne istediğiyle değil.

Şu andaki hakikat ise Sen'in miyavlayıp başını Tiffany'nin bacaklarına sürterek mama istemesiydi, fakat Tiffany mutfağa gidip kedinin mama tabağını yere koyduğunda, Sen tabağı tamamen görmezden geldi.

* Temel olarak Magrat ile Verence, bitkisel olan her şeyin iyi olduğunu düşünürdü. Ama *Nine'nin* bahçesindeki bazı bitkilerin iyi olduğu kuşkuluydu. En azından kısa vadede, tuvaletten fazla uzaklaşmamak akıllıca olurdu.

Tiffany yeniden dışarı çıktı ve tavukları yemledi, keçileri otlasınlar diye ağıldan saldı, arılarla iki çift laf etti ve sonra, sonunda, *Üzerime düşeni yaptım*, diye düşündü. *Ev tertemiz, arılar mutlu, hatta baraka bile temiz. Eğer Ogg Ana gelip hayvanları beslerse birkaç günlüğüne eve dönebilirim...*

Uzun –ve ne yazık ki çok *ıslak;** zira yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu– bir uçuştan sonra Tiffany Tebeşir'e vardı ve âdetleri olduğu üzere arkasına, altına ve *üstüne* yapışmış Feeglelarla birlikte genç Milly Robinson'un evine gitti.

Milly'nin iki erkek bebeği iyi beslenmiş görünüyordu ama küçük kız, bebek Tiffany, aynı durumda değildi. Ne yazık ki Cadı Tiffany bu tür şeylere alışıktı, özellikle de yeni anne çok akıllı olmadığında ya da buyurgan bir annesi varsa ve kadın da hayattaki en önemli görevin *oğlanları* beslemek olduğunu düşünüyorsa. İşte tam da bu yüzden, doğduğunda bebeğin kulağına bir sihir fısıldamıştı. Basit bir izleme büyüsüydü, böylece küçük kızın başına bir şey gelirse bilecekti. *Yalnızca bir önlem*, demişti kendi kendine, zamanında.

Böyle bir durumda öfkelenmenin faydası yoktu, bu yüzden genç kadını kenara çekti ve "Milly," dedi, "beni dinle. Evet, oğulların büyüdüğünde güçlü ve yiğit olmalı ama annem bana hep ne derdi biliyor musun? *Oğlun ancak evlenene kadar oğlundur, oysa kızın hayatın boyunca kızın olarak kalır*. Bence de bu doğru. Sen de hâlâ annene yardım ediyorsun, değil mi? O da sana yardım ediyor. Bu yüzden küçük kızının payına düşeni de vermen lazım. *Lütfen*." Sonra, havuca –ya da bu durumda *anne sütüne*– bazen *sopanın* da eşlik etmesi gerektiğinden, sertçe ekledi: "*Küçük kızının*

* Genel kanının aksine Tiffany'nin tanıdığı hiçbir cadı, süpürge kullanırken şemsiye de tutmayı başaramıyordu.

durumunu ben de takip edeceğim." Sivri tepeli şapka onu olduğundan daha yaşlı ve bilge gösteriyordu ve genellikle bir parça tehdidin iş gördüğünü öğrenmişti. Ayrıca, *takip edecekti de* elbette.

Konuşmak istediği tek bir kişi kalmıştı artık. Süpürgesi tepedeki Feegle höyüğüne doğru alçalırken yağmur daha da şiddetlenmişti. Yaklaşırlarken Rob ve diğer Feegleler süpürgeden yuvarlandı. Kaçık Wullie hele, olağanüstü kötü bir iniş yaptı; karaçalıların içine kafaüstü düştü ve genç Feeglelardan bir güruh onu oradan kurtarmak için neşeyle koşturdu.

Rob'un yaşça büyük oğullarından ikisi girişte bekliyordu. Feegle standartlarına göre bile sıskaydılar, ikisinin sakallarını toplasanız bir Feegle sakalı etmezdi ve kemerlerinde pratik olamayacak kadar düşük duran keseleri dizlerine çarpıyordu, etekleri de sıska kalçalarından sarkmıştı.

Tiffany hayretler içinde, etek bellerinin üzerindeki *renkli donlarını* görebildiğini fark etti. *Don?* Bir *Feegle'da?* Zaman gerçekten değişiyordu...

"Eteklerinizi yukarı çekin veletler!" diye mırıldandı Rob, oğullarının yanından geçerlerken.

Kelda odasındaydı; öte dünyaya göçmüş koyunların postlarının üzerinde yuvarlanan Feegle bebekleriyle kuşatılmıştı. Söylediği ilk söz, "Biliyom," oldu. İçini çekti ve ekledi: "Yaslıyım da. Ama zaman çarkı, sırası gelen herkesi alıyo." Yüzü dev bir gülümsemeyle kırıştı. "Cadıların başı olduunu gördüüme sevindim Tiffan."

"Şey, teşekkür ederim," dedi Tiffany. *Jeannie nereden biliyor?* diye merak etti bir an ama her kelda geçmişi, bugünü ve geleceği sezme yetisine sahipti. Bir keldadan diğerine nesillerce aktarılan bir sırdı bu.

Jeannie çok küçük bir kadın olsa da Tiffany ona her sırrını açabileceğini ve sırrının başka kimseye aktarılmayacağından emin olabileceğini hissediyordu. Duraksayarak, "Jeannie," dedi, "onun yerini doldurabileceğimi hiç sanmıyorum."

"Gerçekten mi?" dedi Kelda sertçe. "Esmerelda Havamumu bu konuma getirildiinde o da bööle mi düşünmüştü sence? Sence senin kocakarı, 'ben yapamam, yeterince iyi diilim' mi demişti?" Küçük bilge Feggle, Tiffany'ye yeni bir türmüş, belki yeni bir bitkiymiş gibi bakıyordu. Sonra sesini alçalttı. "Senin iyi bi önder olcaanı *ben* biliyom," dedi.

"Ama önder değil, denkler arasında birinciyim yalnızca," dedi Tiffany. "En azından, diğer cadıların böyle düşündüğüne eminim..." Sesi solup gitti ve kuşkuları havada asılı kaldı.

"Ööle miymiş?" dedi Kelda. Bir süre sessiz kaldı ve sonra usulca konuştu: "Kış'ın ruhunu öpen ve poposuna tekmeyi vurup gönderen sen, he ye? Ama seni o kadar da kolay olmayan bi şey bekliyo Tiffan. Göklerden değişim geliyo ve senin, orda olman gerekçek." Sesi daha da ciddileşti; küçük gözlerini şimdi Tiffany'ye dikmişti. "Dikkatli ol, Tir-far-thoinn. Bu bi değişim zamanı," dedi. "Havamumu Hanım artık aramızda diil ve onun gidişi bi boşluk bıraktı. *Başkalarının* da fark edicee bi boşluk. Kapılara dikkat etmemiz gerekcek. Sen de çok dikkatli olmalısın, çünkü görmek bile istemiiceen tipler seni arıyo olcak."

Evde olmak güzel, diye düşündü Tiffany, nihayet oraya vardığında. Anne babasının çiftliğindeydi yine, adı bile *Yuva* Çiftliği'ydi; annesinin her gün sıcak yemek pişirdiği yerdeydi. Sızı nesillerinin aşındırdığı büyük ahşap masadaydı ve yeniden küçük bir kız olabilirdi.

Fakat artık küçük bir kız değil, cadıydı. Hem de *iki* bölgeden sorumlu bir cadı. Ve senenin en yağmurlu günü olmak için birbir-

leriyle yarışan günler boyunca Tebeşir ile Lancre arasında mekik dokurken artık her yere gecikiyor, vardığında da ıslak ve yorgun oluyordu. İnsanlar hemen her zaman nazikti –en azından yüzüne karşı; kesinlikle *sivri tepeli şapkasına* karşı– ama Tiffany tarif edilemez şekilde, onların *söylemediklerine* bakarak, ne yaparsa yapsın yeterli olmadığını anlayabiliyordu. Her gün daha erken kalkıyor, daha geç yatıyordu ama yine de yeterli olmuyordu.

Oysa iyi bir cadı olması gerekiyordu. Güçlü bir cadı. Ve çareler taşıyıp şifa verirken, yardım edip dert dinlerken zaman zaman vücudu aniden korkuyla karıncalanıyordu: Jeannie onu, korkunç bir şey gelebileceğine dair uyarmıştı. O şeye karşı koyabilecek miydi? Her zamanki işlerle bile başa çıkabildiğinden emin değildi ki!

Lancrelılar için Havamumu Nine olamayacaktı.

Ve Tebeşir'dekiler için Tiffany Sızı olmak da giderek güçleşiyordu.

Evde bile. *Burada* bile. Bir gün, yine yemek, huzur ve yatak özlemiyle *bitkinlikle* eve geldi ve annesi büyük kara fırından dev bir tencere çıkarıp masanın ortasına yerleştirirken sağlam bir aile kavgası başladı.

"Bugün, Baronun Silahları'nın dışında Sid Güvercin'le karşılaştım," dedi kardeşi Wentworth. İri yarı bir delikanlı olmuştu kardeşi; henüz meyhaneye gidecek kadar büyümemiş olsa da *dışında* oyalanacak kadar büyümüştü kesinlikle.

"Sid Güvercin kim?" diye sordu Bayan Sızı.

"Güvercin kardeşlerin küçüğü," dedi babası.

Küçüğü, diye düşündü Tiffany. Çiftçiler arasında bu çok önemliydi. Çiftliği büyüğünün alacağı anlamına geliyordu. Ama eğer doğru hatırlıyorsa... Güvercin Çiftliği oldukça fakir ve iyi yönetilmeyen bir yerdi? Bay Güvercin, Baronun Silahları meyhanesinin müdavimlerinden değil miydi? Bayan Güvercin'i hatırlamaya ça-

lıştı ve hatırlayamadı. Fakat Sid'i hatırlıyordu, evet. Onu daha birkaç hafta önce İkigömlek köyünde görmüştü; biri ona kasket ve boynuna asabileceği bir düdük verince tam da *adına* yakışır bir adama dönüşmüş, ufak tefek bir delikanlıydı.

"Bana demiryolundaki işlerden bahsetti," diye devam etti Wentworth hevesle. "İyi para kazanıyor Sid. Daha fazla adama ihtiyaçları olduğunu söylüyor. Gelecek burada baba. Demiryollarında, koyunlarda değil."

"Saçma sapan fikirlere kapılma evlat," diye uyardı babası. "Demiryolları, işleyecek tarlaları olmayanlar içindir. Biz Sızılar için değil. *Senin* için de değil. Sen, geleceğinin nerede olduğunu biliyorsun. Tüm Sızı erkekleri için nerede olduysa orada, yani tam burada."

"Ama..." Wentworth mutlu olmamıştı. Tiffany ona bir bakış fırlattı. Nasıl hissettiğini biliyordu, ne de olsa kendisi de ondan beklenen şeyi yapmamıştı, değil mi? Bekleneni yapmış olsa ablaları gibi evlenir; annesinin, üzerine titreyeceği birkaç torun daha yapardı.

Annesi de aynı şeyi düşünmüş gibiydi. "Bugünlerde devamlı başka yerlerdesin," dedi, konuyu Wentworth'ten Tiffany'ye çevirerek ve şikâyet etmiyormuş gibi konuşmak için elinden geleni yaparak. "Keşke bizimle daha fazla zaman geçirsen Tiff," diye ekledi hüzünle.

"Kızın canını sıkma. O artık bir tür başcadı, biliyorsun. Aynı anda her yerde olamaz," dedi babası.

Tiffany kendini küçük bir kız gibi hissederek, "Buraya mümkün olduğunca çok uğramaya çalışıyorum ama yapılması gereken işleri yapmaya yetecek kadar çok cadı yok," dedi.

Annesi endişeyle gülümsedi. "Çok çalıştığını biliyorum tatlım. Bir sürü insan beni yolda durdurup kızımın, çocuklarına ya da

babalarına nasıl yardım ettiğini anlatıyor. Herkes senin her işe koşuşturduğunu biliyor. Ve ne diyorlar, biliyor musun? Büyüdükçe *Nine'ne* benzediğini söylüyorlar. O da Baron'a ne yapması gerektiğini söylerdi. Sen de öyle yapıyorsun."

"Eh, Sızı Nine cadı değildi ama," dedi Tiffany.

"Duruma bağlı," dedi babası. O sırada Wentworth hışımla odadan çıktı ve kapıyı da arkasından çarptı. Joe Sızı bir an onun peşinden baktı, sonra içini çekerek dönüp Tiffany'ye göz kırptı. "Farklı cadı türleri var kesinlikle. Nine'nin, o öldüğü zaman çoban kulübesinin yakılmasını istediğini hatırlıyor musun? 'Her şeyi yakın,' demişti bana." Gülümsedi. "Neredeyse dediğini yapıyordum. Ama sahip olduğu, yakmaya kıyamadığım bir şey vardı. Onu sarıp sakladım. Şimdi seni görünce aklıma geldi kızım. İşte senin için, Sızı Nine'den küçük bir hatıra."

Tiffany, babasının gülümserken bir yandan da ağladığını fark ederek şaşırdı.

Babası ona, buruşuk kâğıda sarılmış, eski yün iplikle bağlanmış küçük bir paket verdi.

"Ah, bu bir çoban tacı," dedi Tiffany. "Bunlardan daha önce de görmüştüm. Kolayca bulabilirsin."

Joe Sızı güldü. "*Bunu* değil. Ninen bunun özel olduğunu söylemişti. Taçların tacı. Ve Çobanların Çobanı onu alırsa, altına dönüşürmüş. Bak, grinin altında altın izleri var."

Tiffany, ancak annesinin yapabileceği kadar lezzetli yahniyi yerken küçük nesneye baktı ve Sızı Nine'nin yemek yemek için çiftliğe indiği günleri düşündü.

Bazılarına, yaşlı kadın sadece Neşeli Denizci tütünüyle besleniyormuş gibi geliyordu. Ve hiç kuşku yoktu ki, konu koyun olduğunda Sızı Nine *her şeyi* bilirdi. Ama insan zihni sahibinden bağımsız çalışmayı bilir ve Tiffany de bir anda, Sızı Nine'nin yaptığı

ve söylediği her şeyi düşünmeye başladı. Sonra o istese de istemese de anıları bir süvari alayı gibi akın etti ve kar gibi üzerini kapladı.

Tiffany, Sızı Nine'yle yürüdüğü zamanları düşündü. Genelde sessizlikle, bazen Nine'nin çoban köpekleri Gökgürültüsü ve Yıldırım eşliğinde. Yaşlı kadından çok şey öğrenmişti.

Bana çok şey öğretti, dedi kendi kendine. *Koyunların peşine takılıp gezinirken beni resmen* inşa etti. *Bilmem gereken her şeyi anlattı ve en önemlisi, insanlara göz kulak olmak gerektiğini öğretti. Tabii ikinci olarak da* koyunlara *göz kulak olmak gerektiğini.*

Ve hayattan tek istediği, çoban kulübesi ve korkunç bir tütündü...

Tiffany kaşığı bıraktı. Neyse ki evinin mutfağında, küçükken yaptığı gibi hıçkıra hıçkıra ağlamak sorun değildi.

Babası hemen yanında bitti. "Sen çok şey yapabilirsin küçüğüm ama *kimse* her şeyi yapamaz."

"Evet," dedi annesi de. "Her gün yatağını hazır tutuyoruz. Çok kişiye iyilik ettiğini biliyoruz ve seni oradan oraya uçarken gördüğümde gurur duyuyorum. Ama herkes için her şeyi yapamazsın. Bu gece bir daha dışarı çıkma. Lütfen."

"Kızımızı görmek hoşumuza gidiyor, fakat bir bulanıklık hâlinde değil. Doğru düzgün görmek istiyoruz seni," diye ekledi babası, kolunu omuzlarına dolayarak.

Akşam yemeğini sıcak bir sessizlikle bitirdiler ve Tiffany üst kata, çocukluk yatağına çıkmaya hazırlanırken Bayan Sızı ayağa kalkıp çekmece dolabının üzerindeki mavi-beyaz kavanozların –işlek bir çiftlik mutfağı için şaşırtıcı şekilde yalnızca *süs* olarak dizilmişlerdi– arasına sıkıştırmış olduğu bir zarfı çıkardı.

"Sana mektup geldi," dedi. "Preston'dan sanırım." Sesi şimdi çok anaçtı. Yalnızca "Preston" demiş olsa da orada bir soru vardı.

Tiffany, anne babasının ilgi ve sevgisinin onu sardığını hissederek yukarı çıktı ve tahtaların aşina gıcırtılarının keyfini çıkararak

odasına girdi. Çobanın tacını rafa, birkaç kitabının –yeni bir hazine– yanına koydu ve bitkinlikle geceliğini giydi. *Bu gece*, diye karar verdi, *korkularımı unutmaya çalışacak, bir süreliğine* yalnızca *Tiffany Sızı olacağım; Tebeşir'in Cadısı Tiffany Sızı değil.*

Sonra, henüz görebilecek kadar ışık varken Preston'ın mektubunu okudu ve bitkinlik bir anlığına yok oldu, yerini büyük bir mutluluk dalgası aldı. Preston'ın mektubu... harikaydı! Yeni bir dille, yeni sözcüklerle doluydu; bugün eline *neşter* aldığını –öyle keskin, öyle güçlü bir sözcüktü ki!– ve hatta dikiş atmanın yeni bir yolunu öğrendiğini anlatıyordu. "Dikiş atmak," dedi Tiffany kendi kendine, usulca. Yumuşak bir sözcüktü, neşterden çok daha pürüzsüzdü, neredeyse şifa vericiydi. Ve Tiffany'nin *şifaya* ihtiyacı vardı; Havamumu Nine'yi kaybettiği için, yapacak tonlarca işin gerilimi için ve... diğer cadıların beklentilerini karşılamaya çalışma çabası için. Bol bol şifa.

Her sözcüğü dikkatle, iki kere okudu ve sonra mektubu katlayıp tüm mektuplarını sakladığı küçük, tahta kutuya kaldırdı. Preston'ın verdiği kolye de oradaydı; güzel, altın bir tavşan kolyesi. Mektubu tekrar yapıştırmanın anlamı yoktu tabii; Feeglelardan hiçbir şey saklayamıyordu ve doğrusu, üstüne salyangoz sümüğü bulaşmış bir kutu da istemiyordu. Feeglelar, açtıkları her şeyi yeniden yapıştırmak için *salyangoz sümüğü* kullanıyordu.

Sonunda, çocukluk odasında uyudu. Sen de yanında yatıyordu.

Tiffany yine çocuk olmuştu. Anne babası tarafından çok sevilen bir çocuk.

Ama aynı zamanda bir genç kızdı. Bir delikanlıdan mektuplar alan, genç bir kız.

Ve tabii bir de cadı. Çok özel bir kediye sahip bir cadı...

Bu arada anne babası kendi yataklarında uzanmış, kızları hakkında konuşuyordu.

"Onunla gerçekten gurur duyuyorum," dedi Joe Sızı.

"Elbette, gerçekten iyi bir ebe oldu," dedi Sızı Hanım. Hüzünle ekledi: "Ama acaba *kendi* çocukları olacak mı? Bana Preston'dan bahsetmiyor. Ben de sormak istemiyorum. Ablalarına çekmedi hiç..." İçini çekti. "Ama çok şey değişiyor. Wentworth bile, bu gece..."

"Ah, onun için endişelenme," dedi Bay Sızı. "Bir delikanlının kendi yolunu bulmak istemesi doğal. Büyük ihtimalle bir süre hayt huyt eder, bağırıp çağırır, bizimle tartışır ama biz gittiğimiz zaman o burada kalacak ve Sızı topraklarına göz kulak olacak. Bak buraya yazıyorum: Hiçbir şey toprağı yenemez." Burnunu çekti. "Özellikle de o... demiryolu denen şey."

"Ama Tiffany farklı," diye devam etti karısı. "Ne yapacağını gerçekten bilmiyorum ama zamanla, Preston'la birlikte buralara yerleşeceğini umuyorum. Delikanlı doktorsa ve bizim kız da cadıysa, birlikte olmamaları için sebep yok, değil mi? O zaman Hanna ve Fastidia gibi Tiffany'nin de çocukları olabilir."

Diğer kızlarını ve torunlarını düşündüler.

Joe içini çekti. "O, diğer kızlarımıza benzemiyor hayatım. Ben Tiffany'nin, Sızı Nine'yi bile aşacağına inanıyorum..."

Sonra mumları söndürdüler ve serçelerin arasında bir tarlakuşu olan Tiffany'lerini düşünerek uykuya daldılar.

Altıncı Bölüm

EVLERİN ÇEVRESİNDE

Kırlangıçlar başının üzerinde oradan oraya uçarken yanında koşuşturan Mefisto ve arkasında tıkırdayan küçük arabasıyla Lancre yolunda yürümekte olan Geoffrey, eski evi artık çok uzaklardaymış gibi hissettiğini fark etti. Yalnızca bir hafta olmuştu oysa. Ayrıca Koçbaşı Dağları'nın yükseklerine tırmanırken, "coğrafya" sözcüğünün Bay Wiggall'ın okumasına izin verdiği kitaplarda değil, *gerçekte* ne anlama geldiğini kavramaya başlamıştı: Lancre ve çevre köylerde *bol bol* coğrafya vardı.

Hem delikanlı hem de keçi için uzun ama tatminkâr bir yürüyüş gününden sonra, adının Yıldız olduğunu ilan eden bir köy meyhanesinin önüne geldiler.

Meyhanenin tabelası mükemmel biralar ve yiyecekler vadediyordu. *Eh, ne kadar mükemmel olduğunu görelim*, diye düşündü Geoffrey. Keçiyi arabadan çözdü ve peşine takıp meyhaneye girdi.

Meyhane köylülerle doluydu. Şu an çalışmıyorlar, akşam yemeğinden önce bir iki bardak biranın tadını çıkarıyorlardı. İçerisi, tarım toplumunun olağan *koltukaltı kokusuyla* havasızdı. Meyhanenin müdavimleri insanların köpekleriyle gelmesine alışıktı

ama tozla kaplanmışsa da iyi giyimli bir delikanlının, yanında *keçi* getirdiğini görünce şaşırdılar.

Sıska meyhaneci, "İçeri yalnızca köpeklerin girmesine izin veriyoruz bayım," dedi.

Meyhanedeki bütün gözler Mefisto'ya dikilmişti.

"Benim keçim tüm köpeklerden daha temiz ve bilgilidir," dedi Geoffrey. "Yirmiye kadar sayabilir ve tuvaleti geldiğinde de dışarı çıkar. Aslında bayım, ona tuvaletinizi göstersem, gerektiğinde oraya gider."

Bir köylü buna bozuldu. "Sırf toprak işliyoruz diye hiçbir şey bilmediğimizi mi sanıyorsun? Bir bardak bira, keçin tuvalete işeyemez der!"

Geoffrey masum masum, "Biran çok bilgiliymiş bayım," dedi. Meyhanedekiler kahkahayı patlattı. Herkesin gözü ona dönmüşken Geoffrey, "Mefisto," dedi, "bu meyhanede kaç kişi var?"

Keçi burnunu kaldırıp kibirle meyhanedeki adamlara baktı –zengin bir dul hanımın bile gurur duyacağı bir bakıştı– ve narin toynağını yere vurarak saymaya başladı. Aniden çöken sessizlikte, meyhanedeki tek ses Mefisto'nun ayak tıkırtılarıydı.

Sekiz kere vurdu yere.

"Doğru saydı!" diye bildirdi meyhaneci.

"Daha önce de böyle bir şey görmüştüm," dedi adamlardan biri. "Gezgin bir gösteriydi. Palyaçolar, ip cambazları, kolları olmayan adamlar, gezgin doktorlar falan...* *Karnaval* diyorlardı. Sayabildiğini iddia ettikleri bir at da vardı ama yalnızca hileydi."

Geoffrey gülümsedi. "Aranızdan iki beyefendi dışarı çıkabilirse keçime bir daha sorarım ve işin içinde hile olup olmadığını anlarsınız."

---

* Her zamanki, pantolonuna gelincik sokan adam gösterisi de vardı. Doktora bu yüzden ihtiyaç duyuyorlardı.

Meraklanan adamlardan çoğu dışarı çıktı ve kalanlar kendi aralarında iddialaşmaya başladı.

"Beyler, keçim size odada kaç kişi kaldığını söyleyecek," dedi Geoffrey.

Mefisto yine titizlikle, doğru sayıyı tıkırdattı.

Dışarıdakiler tezahüratları duyunca merakla içeri girdiler ve Mefisto, içeri giren her adam için bir kez daha tıkladı.

Barmen güldü. "Bu numara sana ve olağanüstü keçine bedava bir yemek kazandırdı bayım. Keçi ne sever?"

"Bu bir numara değil, seni temin ederim. Ama teşekkürler yine de. Mefisto hemen her şeyi yer, ne de olsa keçi. Yemek artıkları yeterli. Kendim için de biraz ekmek pek hoş olur."

Mefisto'ya mutfak artıkları bir çanağa konup sunuldu ve Geoffrey de bir dilim tereyağlı ekmek ile bir bardak birayla yanına oturup, keçiyle ilgilenen adamlarla sohbet etti. Mefisto tuvalete gidip bir süre sonra geri geldiğinde ilgi daha da arttı.

"Gerçekten de ona bunu yaptırmayı başardın mı?" dedi içlerinden biri hayretle.

"Evet," dedi Geoffrey. "Çok küçükten beri eğittim. Aslında çok uysaldır. Yani, *ben* yanındaysam uysaldır."

"O ne demek?"

"Ona ne desem yapar demek. Ama onun dışında, başına buyruktur. Ne pahasına olursa olsun onu kaybetmek istemem."

Tam o sırada, meyhanenin diğer ucunda sesler yükseldi. İçebildiğince bira içmiş bir adam yeni gelmiş biriyle kavgaya tutuşmuştu. İki adam birbirlerini öldürmeye niyetliymişçesine yumruklaşırken daha sağduyulu kişiler geri çekildi. Meyhaneci ise mobilyalarına zarar vermemelerini bağırıyor ve hemen kesmezlerse onları dedesinin topuzuyla (Klatch Seferi Hatırası) patatlayacağını söylüyordu.

Geoffrey'nin yanındaki Mefisto ânında dikkat kesildi ve hâlâ ayık olan herkes, bunun delikanlıya kötü davranmak için doğru zaman *olmadığını* anladı. Nasıl anladıklarını bilmiyorlardı ama orada, salıverilmeyi bekleyen içgüdüsel bir şiddet olduğunu görüyorlardı.

"Neden dövüşüyorlar? Sorun ne?" diye sordu Geoffrey yanındakine.

"Genç bir kadın hakkında eski bir garez," dedi adam, gözlerini devirerek. "Tatsız mesele. Birinin canı yanacak, aha da buraya yazıyorum."

Geoffrey, insanların şaşkın, keçisinin ise dikkatli bakışları altında meyhanenin diğer ucuna yürüdü, çılgınca savrulan yumruklardan kaçınarak iki adamın arasına girdi ve "Dövüşmenize ne gerek var ki?" dedi.

Meyhanecinin yüzü asıldı. Gözünü kan bürümüş iki ahmağın arasına giren insanlara ne olduğunu bilirdi. Fakat iki adam aniden dövüşmeyi bırakıp şaşkın şaşkın dikilmeye başlayınca gözlerine inanamadı.

"Ölümüne dövüşmeden önce genç hanımla görüşüp *onun* ne düşündüğünü sorsanız nasıl olur?" dedi Geoffrey yumuşak bir sesle.

Adamlar bakıştı. Daha iri yarı olanı, "Çocuk haklı," dedi.

İki adam çevrelerindeki kırık dökük eşyalara, bunları kendilerinin yarattığına inanamazmış gibi bakınca meyhane müşterileri kahkahayı bastı.

"İşte, hiç zor değildi, gördünüz mü?" dedi Geoffrey bara dönerek.

"Ah," dedi meyhaneci, dayak yemiş bir Geoffrey'yi yerden toplamadığına şaşırarak. "Sihirbaz değilsin, değil mi?"

"Hayır," dedi Geoffrey. "Özel bir yetenek. Gerektiğinde yapabildiğim bir şey." Gülümsedi. "Çoğunlukla hayvanlar üzerinde

işe yarıyor ama bazen *insanları* da etkileyebiliyorum işte." *Ama ne yazık ki*, diye düşündü kendi kendine, *babamda işe yaramadı. Hem de hiç...*

"Bence yine de *bir tür* sihirbaz olmalısın," dedi meyhaneci. "Bu yörelerdeki en kötü kabadayılardan ikisini ayırdın az önce." İki adama dik dik baktı. "Size gelince," dedi, "ayılıncaya kadar dönmeyin buraya. Çıkardığınız pisliğe bakın!" İkisini yakalayıp kapı dışarı etti.

Müşteriler içkilerine döndü.

Meyhaneci, Geoffrey'ye kurnaz bir takdirle baktı.

"İş arıyor musun evlat? Para veremem ama karnını doyururum ve kalacak bir yer veririm."

"İş aramıyorum ama birkaç gün kalmak hoşuma gider," dedi Geoffrey hevesle. "Fakat, benim için biraz sebze bulabilirsen... Et yemiyorum da. Mefisto için de bir yer bulabilir misin? Çok kötü kokmaz."

"Muhtemelen buradakilerden daha kötü kokmuyordur," dedi meyhaneci gülerek. "Bak sana ne diyeceğim... Sen ve keçin samanlıkta kalabilirsiniz. Size kahvaltı ve akşam yemeği veririm. Sonrasına bakarız." Adam kirli elini uzattı. "Anlaştık mı?"

"Ah evet, teşekkür ederim. Adım Geoffrey."

Adam duraksadı. "Benim adım da Ciğerpare. Ciğerpare Kumru." Geoffrey'ye yaslı bir ifadeyle baktı. "İstersen gül. Herkes gülüyor. *Şimdi* gülüp geçsen de olur."

"Neden?" dedi Geoffrey. "Ciğerpare hoş bir sözcük. Kumru da öyle. Neden kafana takıyorsun ki?.."

O gece Bay Kumru, "Meyhaneye yeni bir yamak buldum," dedi karısına. "Acayip bir tip. Ama... Eh, zararsız görünüyor. Hoşsohbet."

"Ona verecek paramız var mı Ciğerpare?" dedi karısı.

"Yok," dedi Ciğerpare Kumru, "ama yalnızca yemek istiyor. Et bile istemiyor. Bir de kalacak yer. Bir de keçisi var. Oldukça akıllı bir keçi. Numaralar falan yapıyor... Müşteri getirebilir."

"Hayatım, sen iyi fikir olduğunu düşünüyorsan... Giysileri nasıl?"

"Oldukça iyi," dedi Bay Kumru. "Ve züppe gibi konuşuyor. Acaba bir şeyden mi kaçıyor? Gerçi soru sormamak en iyisi herhâlde. Ama bak sana ne diyeceğim... O ve keçisi sayesinde bir daha meyhanede sorun yaşamayacağız."

Fakat Geoffrey, Yıldız'da yalnızca iki gün kaldı. Oysa Bay Kumru onun orada olmasından hoşnuttu. Oğlanın gitmeye karar verdiğini kocasına haber verirken Bayan Kumru da üzüldü.

"Garip bir çocuktu bu genç Geoffrey," dedi. "Her şey yolundaymış gibi hissetmemi sağlıyordu; neyin yolunda olduğunu bilemesem bile. Bir tür iyilik hissi yayıyor. Gittiğine üzüldüm."

"Evet hayatım," dedi Bay Kumru. "Kalmasını istedim, gerçekten istedim ama Lancre'a gitmesi gerektiğini söyledi."

"Orada *cadılar* var," dedi karısı, yüzünü buruşturarak.

"Eh," dedi Bay Kumru, "o oraya gitmek istiyor." Duraksadı ve ekledi: "Rüzgârın onu oraya sürüklediğini söylüyor."

Anne babasının evine dönerken sert bir rüzgârla mücadele eden Tiffany, Lancre ve çevresinde *çok fazla* rüzgâr olduğunu düşünüyordu. *Yine de en azından yağmur yağmıyor*, dedi kendi kendine. Dünkü yağmur berbattı; sanki bulutun biri musluğu açtıktan sonra tüm diğer bulutlar da partiye katılmış, ortalık şen şakrak hâle gelmişti.

Lancre'la Tebeşir arasında mekik dokuduğu ilk günlerde iki bölgesi olduğu için gurur duyuyordu ama çalı süpürgeleri çok hızlı ulaşım araçları değildir ve sıcak da *tutmazlar*.* Eve, yemekleri

* Yukarısı feci soğuk olabilir ve hiçbir cadı kat kat pazen çamaşır giymeden süpürgesine atlayıp havalanmaz.

annesinin pişirdiği bir yere dönmek güzel olsa da artık evde bile dinlenecek zaman bulamıyordu. Haftanın yarısını Lancre'da geçirmek, Tebeşir'e döndüğünde bir sürü işin birikmiş olması anlamına geliyordu. İnsanlar tatsız davranmıyordu, ne de olsa o bir cadıydı ve Lancre'da Tebeşir'den daha fazla insan vardı fakat küçük gerginlikler çıkmaya başlamıştı bile. İnsanlar homurdanıyordu ve homurtuların bazıları *diğer cadılardan* geliyordu; Havamumu Nine'nin kulübesine gidip orayı boş bulan insanların artık *kendi* kapılarında kuyruk olduğunu gören cadılardan.

Her iki bölgede de yaşanan bir sorun ise eşleri öldükten sonra yalnız kalan yaşlı adamlardı. Çoğu, yemek pişirmeyi bile bilmiyordu. Bazen çevredeki yaşlı kadınlar yardım ediyor, komşularına bir tencere yahni yapıp götürüyordu ama Tiffany'nin cadı olan kısmı, bunun genellikle, yaşlı hanım *dulsa* ve yaşlı adamın da güzel bir kulübesi ile kenara ayrılmış biraz parası *varsa* görüldüğünü fark etmeden geçemiyordu.

Her zaman yapılacak bir şey vardı ve bazı günler sadece ayak tırnağı keserek geçiyordu. Lancre'daki bir yaşlı adamın, ki düzgün bir ihtiyardı, ayak tırnakları ölümcül silahlar kadar keskindi; o kadar ki Tiffany, demirci Jason Ogg'dan tırnak kesebilecek kadar sağlam bir bahçe makası yapmasını istemek zorunda kalmıştı. Kestiği tırnağın tavandan sektiğini duyana kadar gözlerini açamasa da yaşlı adam ona "sevgili hanımefendi" diyordu ve üstüne para vermeye çalışıyordu. Neyse, en azından Tiffany artık Feegleların kesilmiş tırnakları alet olarak kullandığını biliyordu.

Cadılar faydalı şeyleri sever, diye düşündü Tiffany, onu örseleyen soğuk rüzgârı unutmaya çalışarak. Bir cadı hiçbir şey istemek zorunda kalmamalıydı –zaten kimse de bir cadıya *borçlu* olmak istemezdi– ve bir cadı para da almazdı. Bunun yerine, kullanabi-

leceği şeyler kabul ederlerdi: yiyecek, eski giysiler, sargı olarak eski bez parçaları, yedek botlar...

Botlar. O gün ayağı Havamumu Nine'nin eski botlarına takılmıştı yine. Onları odanın köşesine koymuştu ve şimdi de hâlâ orada oturuyorlar, Tiffany düşünemeyecek kadar yorgunken âdeta onu izliyorlardı. *Henüz bu botları doldurabilecek kadar iyi değilsin*, diyor gibilerdi. *Çok daha fazlasını yapman gerek.*

Elbette, *her zaman* yapacak çok daha fazla şey vardı. Pek çok insan yaptıklarının sonuçlarını düşünemiyordu; sonra da tabii, "şey, ben yalnızca..." ile onun küçük arkadaşları "bilmiyordum ki" ve "benim hatam değildi" yüzünden bir cadı, gecenin bir yarısı sıcak yatağından kalkıp yağmur altında süpürgesine atlamak zorunda kalıyordu.

Şey, ben yalnızca... bakırın kızgın olup olmadığını görmek istedim.

Kaynayan kazanın tehlikeli olduğunu bilmiyordum ki.

Benim hatam değildi, kimse bana havlayan köpeğin ısırdığını da söylemedi.

En sevdiği de "patlayacağını bilmiyordum" idi Tiffany'nin. Çıktığı kutunun üzerinde "patlar" yazdığı hâlde. Bu, küçük Ted Cooper'ın, annesinin doğum günü kutlamasından sonra kesilmiş bir tavuğun içine patlayıcı* bir fişek koyduğu ve masanın etrafındaki herkesi öldürmesine ramak kaldığı zaman olmuştu. Evet, Tiffany herkesin yaralarını sarmış, tedavilerini yapmıştı, şakacı çocuğun bile; ama babasının daha sonra oğlana haddini bildirdiğini de içtenlikle dilemişti.

Cadı orada değilken... eh, kendi başınıza birkaç şey denemenin ne zararı olurdu ki? Çoğu insan hastalıkları bitkilerle tedavi etmek hakkında bir şeyler biliyordu ne de olsa. Bundan eminlerdi

* Bu da bir başka minik ipucuydu tabii.

hatta. Fakat bitkilerin sorunu, çoğunun birbirine benzemesiydi ve mesela bu yüzden, Tebeşir'in değirmencisinin karısı Bayan Holland, kocasının talihsiz deri hastalığını Şengün Kökü yerine Aşk Uzanmış Sızıyor'la tedavi etmeye çalıştığından adamın derisi şimdi mosmordu.

Tiffany adamı tedavi etmişti, sonra Lancre'a dönme zamanı gelmişti ve Tiffany ikisinin de derslerini aldıklarını umarak süpürgesine atlayıp uzaklaşmıştı.

Tiffany, Ogg Ana'nın, Havamumu Nine'nin kulü... Hayır, *kendi* kulübesinin yakınında oturmasına minnettardı. Tiffany de pek çok konuda iyiydi ama aşçılık bunlardan biri değildi ve bu yüzden yemek konusunda Tebeşir'de anne babasına, Lancre'da ise Ogg Ana'ya güveniyordu. Daha doğrusu, Ogg Ana'nın gelin ordusuna. Ogg Ana'nın gelinleri kaynanaları için ne yapsa azdı.*

Ama ne zaman ikisi birlikte akşam yemeği yese –Tiffany'nin ormandaki küçük kulübesinde veya Ogg Ana'nın hükmettiği aşırı kalabalık ama çok rahat evinde– kedi Sen de orada oluyordu. Hiçbir kedi onun kadar hızlı hareket edemezdi ve onun hızlı hareket ettiğini de asla *görmüyordunuz;* yalnızca *orada olduğunu* görüyordunuz. İnsanı hayretten hayrete düşürüyordu bu. İnsanı hayretten hayrete düşüren bir başka şey de Greebo'nun –Ogg Ana'nın, sizi gözlerinizi tırmalayarak selamlayan çok yaşlı erkek kedisi– Sen'i görür görmez saklanmasıydı.

Beyaz kedinin kararını verdiği belliydi. O artık, Tiffany'nin Lancre'daki hayatında sürekli bir varlıktı. Tiffany öğleden sonra evleri dolaşmaya çıkmaya hazırlanırken, daha Tiffany o tarafa bakmadan Sen süpürgenin üzerine atlıyordu ve Ogg Ana da gülerek, "İşini ezberledi kızım. Belki artık kendi başına evleri dolaşabilir!" diyordu.

---

* "Az" sözcüğü, Ogg ailesine gelin giden her genç kadının yaptığı sayısız küçük işi nitelemek için kullanılan bir sözcüktü.

Ogg Ana, Tiffany'den bayağı etkilenmişti aslında. Fakat endişeleniyordu da. "Gerçekten," dedi bir gün, çabuk çabuk yemeklerini yerlerken, "*sen* iyi olduğunu biliyorsun, ben senin iyi olduğunu biliyorum, şimdi her neredeyse Nine de senin iyi olduğunu biliyordu ama her şeyi kendi başına yapmaya çalışmayı bırakmalısın. Bırak buralardaki bazı genç kızlar, çıraklar yani, işin bir kısmını üstlensin." Yahnisinden kocaman bir lokmayı çiğnerken duraksadı ve sonra ekledi: "Esme'nin ölmeden önce ayağını diktiği, dağlardaki o genç oduncu var ya? Genç Harrieta Bilk onu görmek için sık sık gidiyor ve *iyi* de iş çıkarıyor. Tiff, biliyorum, işini kendi bildiğin gibi yapmalısın ama Lancre'daki tek cadı sen değilsin. Bazen biraz dinlenmen ve geçit alayının sensiz devam etmesine izin vermen lazım."

Fakat Tiffany'nin ancak bu sözleri dinlemek için zamanı vardı. Sonra yine süpürgesine bindi ve Tebeşir'e döndü. İki bölgesi olan meşgul cadıya dinlenmek yoktu ki...

Ama kulak uyuşturan rüzgâr uğuldayarak geçerken Tiffany, Ogg Ana'nın söylediklerini düşündü. Lancre'da başka cadılar olduğu doğruysa da Tebeşir'de –Letitia *yalnızca* barones olmaktan vazgeçene kadar– tek cadı Tiffany'ydi. Üstelik önsezileri doğruysa ve Jeannie'nin söyledikleri de doğru çıkarsa, Tebeşir'deki *tek* cadı da yeterli olmayacaktı.

Ürperdi. Buz gibi rüzgârdan kurtulmaya ve annesinin sıcak mutfağına kavuşmaya can atıyordu. Ama önce, görmesi gereken bir kişi vardı...

Tiffany'nin Bayan Kene'yi bulması biraz zaman aldı ama sonunda onu Çavdar Bucağı'nın hemen dışındaki küçük korulukta gördü. Gezgin cadı ve cadı bulucu Bayan Kene, çay içmek için karavanını durdurmuştu. Yakına bağlanmış küçük katır, yem torbasının

keyfini çıkarmaktaydı. Tiffany yaklaşırken başını kaldırıp baktı ve kişnedi.

"Adı Joseph," dedi Bayan Kene. "Tam bir cadı katırı."

Yağmur yine başlamıştı. Bayan Kene hemen Tiffany'yi karavanın tahta merdivenlerine buyur etti. Tiffany içerideki küçük sobada kaynayan çaydanlığı görünce sevindi. Kapının hemen içine yerleştirilmiş, sobaya bakan bankın kenarına ilişti ve ikram edilen çayı minnetle kabul etti.

Karavanın içi tam da Tiffany'nin beklediği gibiydi. Bayan Kene her şeyi titizlikle düzenlemişti. Duvarlarda bir sürü küçük raf vardı ve pek çok şeyle doluydular. Tiffany daha dikkatli baktı... evet, alfabetik sırayla dizilmişlerdi. Diğer her yerde ise etiketsiz küçük kaplar vardı ve içlerinde ne olduğunu anlamak imkânsızdı. Yatağın yanına farklı düğüm çeşitlerini gösteren bir şema asılmıştı: Kaçışbilimi cadılar için faydalı bir hobiydi.

"Küçük kavanozlarıma dokunmazsan minnettar olurum," dedi Bayan Kene. "O karışımların bazıları doğru düzgün işlemeyebilir ve genellikle sonuçları öngöremiyorum. Ama işte... deney yapmaya devam etmek lazım."

Demek kapların içindeki bu, diye düşündü Tiffany, çayından bir yudum alarak. *Deneyler.*

"Seni gördüğüme sevindim," diye devam etti Bayan Kene. "Devamlı seni duyuyorum. Biliyor musun, karşıma çıkan her kız senin gibi olmak istiyor. Seni süpürgenin üzerinde oradan oraya uçarken görüyorlar ve hepsi *sen* olmak istiyor, Sızı Hanım. Cadı olmak aniden geçerli bir kariyere dönüştü!"

"Ah, evet," dedi Tiffany. "Böyle başlar ve sonra onlara hayatlarını tam olarak ne yaparak geçireceklerini anlatırsın ve o zaman da çoğu, büyük şehre gidip kuaför falan olmaya karar verir."

"Ben onlara açık seçik anlatıyorum," dedi Bayan Kene karar-

lılıkla. "Onlara iyi düşünmelerini söylüyorum; yalnızca ellerini sallayarak büyü yapmak ve o tür aptalca şeyler değil. Ellerini kirletmek gerek diyorum."

Tiffany içini çekti. "Cadı olmak erkek işi, bu yüzden kadınların yapması gerekiyor."

Bayan Kene güldü. "Ben, kendinden pek de emin olmayan bir kız bulduğumu ve ona *kolay kolay unutmayacağı dersler* vereceğimi söylediğimi hatırlıyorum."

Tiffany gülümsedi. "Ben de hatırlıyorum. Ama bugünlerde işlerim hiç kolay değil. Bayan Kene..." Duraksadı ve sesini alçalttı. "Yaşlı cadılardan bazılarının, benim tüm bunlarla başa çıkamayacağımı düşünmeye başladığını hissediyorum." Yutkundu. "Daha ziyade Lancre'da. Üstelik oraya sık sık gitmem de gerekiyor." Dudağını ısırdı; yardım istemekten *nefret* ediyordu. Bu işi beceremediğini mi söylemiş olacaktı? Ve onu Nine önerdiğine göre, *onu mu hayal kırıklığına uğratıyordu?* Nine'nin kimseden yardım istediğini hatırlamıyordu. "Şey... burada, Tebeşir'de..." dedi, "sanırım, belki, ee... bir çırak yetiştirmem gerek. Yardım almam lazım."

Gök yarılmadı. Talebi duyunca diğer cadı dehşetle nefesini içine çekmedi. Bayan Kene sertçe kollarını kavuşturdu.

"Bu kuşkuları insanların kafasına sokan, muhtemelen Letice Kulağakaçan'dır," dedi. "Her şeyin her zaman aynı şekilde yapılması gerektiğini düşünüyor ve bu da görevi *onun* devralması gerektiği anlamına geliyor herhâlde? O kadın her şeyi bildiğini sanıyor ama tek bildiği şıngır mıngır şeyler. *Benim Peri Dostlarım* diye kitap yazan aptal bir kadın kendine cadı demeye utanmalı ve Havamumu Nine'nin yerini doldurabileceğini kesinlikle düşünmemeli. Hah! Letice Kulağakaçan aynı anda iki bölgeyi idare etmeyi *hayatta* başaramaz. *Bir tanesiyle* bile başa çıkamıyor."

Küçümsemeyle hıhladı. "Sakın unutma Tiffany, ben bir *öğretmenim*.* Ve biz öğretmenler, iş buna geldiğinde gerçekten sert olabiliriz. *On Adımda Cadı Olmak* veya *Çalı Süpürgesi Romansı*, benim doğru düzgün kitap dediğim şeylerden değil. Senin için kesinlikle bir iki kız bakarım, bu çok iyi bir fikir. Bayan Kulağakaçan'ın ne diyebileceği konusunda endişelenmene de gerek yok, kesinlikle yok..."

* Bunu, onu dinleyen kişinin hemen anlamasını sağlayacak şekilde söylemişti.

Yedinci Bölüm

DOĞAL AFET

Letice Kulağakaçan yenilgiyi kabullenecek türden biri değildi. Hatta aslında tam bir doğal afetti ve hiçbir konuda gerilemezdi.

Bir gün Ogg Ana'nın evinin önünde kuyruk oluştuğunu duyması uzun sürmemişti ve o anda, Tiffany Sızı'nın, İşiyle Başa Çıkamadığına karar vermişti. Elbette, daha kıdemli cadı olarak hemen Bir Şeyler Yapması gerekliydi. Letice Kulağakaçan'ın fikrine göre –onun fikirleri *asla* hafife alınamazdı– eyleme geçecek konumda olan *tek* cadı kendisiydi, özellikle de Ogg Ana denen o ihtiyar bunak hiçbir şey yapmadığından.

Bayan Kulağakaçan seneler önce, emekli olmuş yaşlı bir sihirbazla evlenmişti. "Aslında sihirbazların evlenmesine izin yok," demişti Ogg Ana, Tiffany'ye. "Ama o aptal adam, başına gelecekleri hak ediyor. Tam kulağına kaçacak kadını bulmuş, sana diyeyim. Adamın tüm parasını yiyip bitirdiğini söylüyorlar!"

Tiffany akıllılık edip yorum yapmaktan kaçınmıştı. Söylentilerin kaynağı büyük olasılıkla, Bayan Kulağakaçan'dan amansız bir kararlılıkla nefret eden Ogg Ana'ydı.

Bu yüzden, yaklaşık bir hafta sonra Bayan Kulağakaçan kendine göre "küçük bir sohbet etmek için" Nine'nin kulübesine

uğradığında Ogg Ana orada olmadığı için rahatladı. Aslında Bayan Kulağakaçan Tiffany'yi bahçede, dirseklerine dek sabunlu sulara gömülmüş hâlde Bay Price'ın çamaşırlarını yıkarken bulmasa daha da iyi olacaktı.

Kadının geldiğini görünce* Tiffany'nin midesi düğüm düğüm oldu ama yine de ellerini bir havluya sildi ve becerebildiğince nazikçe, misafirini kulübeye buyur etti. Bayan Kulağakaçan Tiffany'ye her zaman çocuk gibi davranırdı ve yer gösterilmeden oturmak gibi görgüsüzlükler yapardı. Gerçekten de yine, Nine'nin eski sallanan sandalyesine oturdu ve Tiffany'ye yapmacıklığı aşikâr bir gülümseme bahşetti. "Sevgili çocuğum!" diyerek durumu daha da berbat etti.

"Ben genç bir *kadınım*," dedi Tiffany usulca, Bayan Kulağakaçan onu tepeden tırnağa süzerken. Önlüğüne yapışmış sabun köpüklerinin, darmadağın olmuş saçlarının fena hâlde farkındaydı.

"Eh, boş ver," dedi Bayan Kulağakaçan, hiç önemli değilmiş gibi. "Bir dost ve bu bölgedeki en eski cadılardan biri olarak, işlerin nasıl gittiğini görmek ve bazı yapıcı tavsiyelerde bulunmak için geldim." Kibirle mutfakta göz gezdirdi, döşeme taşlarının üzerinde kendi kendilerine mutlu, küçük oyunlar oynamakta olan toz yumaklarına özellikle sert bir bakış fırlattı ve Tiffany aniden, bulaşıkhanenin eski sakinleri olan örümceklerin ve koloniye eklenen bir sürü yavrunun farkına vardı. Onları kovalamaya içi el vermemişti ki!

"İki bölgeye birden bakmakta zorlanmıyor musun sence de tatlım?" dedi Bayan Kulağakaçan, yapay tatlandırıcı gibi bir gülümsemeyle.

---

* Ve *duyunca.* Bayan Kulağakaçan'nın taktığı sayısız takı gelişini öyle neşeli şıngırtılarla ilan ediyordu ki bir dizi kolye ve tılsım değil de eksiksiz bir vurmalı çalgılar orkestrası olduklarını zannediyordunuz.

"Evet, sevgili Bayan Kulağakaçan," diye karşılık verdi Tiffany sertçe. "Gerçekten de zorlanıyorum, çünkü her iki yerde de yapacak çok iş var ve benim çok fazla zamanım yok." *Ve sen, zamanımı alıyorsun*, diye düşündü. *Ama bu oyunu ben de oynayabilirim.* "Verecek bir tavsiyen varsa," diye ekledi, Bayan Kulağakaçan'ınkiyle yarışabilecek bir gülümsemeyle, "işitmeyi çok isterim."

Bayan Kulağakaçan böyle bir daveti duymazdan gelebilecek kadın değildi. Davete ihtiyacı olduğundan değil tabii. Önceden hazırlanmış söylevine girişti.

"Senin kötü biri olduğunu söylemiyorum tatlım. Yalnızca, işlerinle başa çıkamıyorsun ve insanlar bunun dedikodusunu yapıyor."

"Yapıyorlardır belki," dedi Tiffany. "Genellikle bana *teşekkür ediyorlar* gerçi ama ben *tek* bir kadınım; ki *kadınım*, çocuk değilim, ama yine de her şeyi *aynı anda* yapamam. Çevrede daha fazla yaşlı cadı olmaması çok yazık..." Sesi solup gitti; söğüt sepetinde yatan Havamumu Nine'nin anısı hâlâ tazeydi.

"Anlıyorum," dedi Bayan Kulağakaçan. "Bu senin hatan değil tabii." Şimdi sesi ipek kadar yumuşaktı fakat üstünlük taslamayı bir parça aşmış, apaçık kabalığa doğru gidiyordu. "Gerçekten de idare edemeyeceğin bir bölgeye fırlatıldın ve bunun için çok gençsin sevgili Tiffany. Büyü yolunda doğru adımları atmak için, kuşkusuz kendinden daha yaşlı bir cadının danışmanlığına ihtiyaç duyacaksın." Burnunu çekti. "Doğru yaklaşıma sahip, *ciddi* bir yaşlı cadının. Aile bağları *olmayan* bir cadının." Ogg Ana'yı bu iş için uygun görmediği açıktı.

Tiffany kabardı. *Sevgili çocuğum*dan daha fazla nefret ettiği bir söz varsa o da *sevgili Tiffany* idi. Ve Bayan Kulağakaçan'ın, kanatları altına aldığı Annagramma Şahinci'ye nasıl "danışmanlık" ettiğini çok iyi hatırlıyordu. Annagramma, bir cadının kulübesini

devraldığında rünler ve sıngır mıngır sihirler hakkında bilinecek her şeyi biliyordu ama *faydalı* hiçbir şey bilmiyordu. Annagramma, Tiffany'nin yardımına ihtiyaç duymuştu. Ogg Ana'nın iyi bir akıl hocası olmayacağı imasına gelince ise...

"Eh, tatlım," diye devam etti Bayan Kulağakaçan, "bu yöredeki en kıdemli cadılardan biri olarak, Havamumu Nine'nin yerini *benim* almam gerektiğini düşünüyorum. Öteden beri böyle yapılagelmiştir ve bunun iyi bir sebebi var: İnsanlar kıdemli cadının, saygı duyabilecekleri biri olmasını ister; hayranlıkla bakabilecekleri biri. Ne de olsa, sevgili çocuğum, saygın bir cadı asla çamaşır yıkarken *görülmez*."

"Gerçekten mi?" dedi Tiffany, dişlerini sıkarak. *İkinci* bir *sevgili çocuğum* ha? Kadın bir daha *sevgili çocuğum* derse onu çamaşır teknesine itmekle kalmayacak, kafasını uzun süre suyun altında tutacaktı. "Havamumu Nine her zaman 'önündeki iyiliği yaparsın' derdi ve yaşlı bir adamın çamaşırlarını yıkarken beni kimin gördüğü umurumda değil. Yapacak çok iş var ve bunların çoğu da *kirli* işler, Bayan Kulağakaçan."

Bayan Kulağakaçan kabardı. "Ama sevgili çocuğum!"

"Ben senin sevgili çocuğun değilim!" diye terslendi Tiffany. "Son kitabının adı *Altın Süpürgeye Binmek* idi. Bana söyler misin Bayan Kulağakaçan, o süpürge nasıl uçuyor? Altın ağırdır zira. Hatta son derece ağırdır."

Bayan Kulağakaçan hırladı. Tiffany daha önce onun hırladığını hiç duymamıştı, gür de bir hırlamaydı.

"Bu bir *mecaz*," dedi kadın sertçe.

"Gerçekten mi?" dedi Tiffany. Şimdi kızmıştı. "*Neyin* mecazı, Bayan Kulağakaçan? Ben cadılığın ön saflarında çalışıyorum, yani yapılması gerekeni elimden gelen en iyi şekilde yapmaya uğraşıyorum. Bu iş, insanlar hakkındadır Bayan Kulağakaçan, kitap-

lar hakkında değil. Sen hiç evleri dolaştın mı Bayan Kulağakaçan? Poposu pantolonundaki yırtıktan fırlamış bir çocuğa yardım ettin mi hiç? Ayakkabıları olmayan küçük çocukları *görüyor musun* bile? İçinde yiyecek olmayan dolapları? Her sene bir çocuk doğuran kadınları ve meyhaneden çıkmayan kocalarını? Bana tavsiye verme iyiliğini gösterdin, karşılığında ben de sana bir tavsiyede bulunayım: Evleri dolaşmaya başlarsan beni etkilersin. Ama o zamana kadar... hayır. Ben, Havamumu Nine'nin herkesçe kabul edilmiş ardılıyım; o, cadılığı Şikâyet Ana'dan öğrenmişti, o da kendi öğretmeninden, o da kendi öğretmeninden, ta Kara Aliss'e varana kadar. Sen ne düşünürsen düşün, bu değişmeyecek." Ayağa kalktı ve ön kapıyı açtı. "Gelip beni görmeye zaman ayırdığın için teşekkür ederim. Şimdi, senin de söylediğin gibi, yapacak çok işim var. Kendi yöntemimle. Ve *senin* hiç işin olmadığı açık."

Bayan Kulağakaçan'ın bir özelliği, diye düşündü Tiffany sonradan, *hışımla çıkmak konusunda başarılı olması*. Zira kadın öyle hışımla çıkmıştı ki canı acımış olmalıydı; üzerindeki takılar şıngırdayarak, neşeyle veda etmişti.

Gerçi Bayan Kulağakaçan kapıda döndüğünde bir tılsım kapı tokmağına takılarak kulübede kalmaya çalıştı.

Küçük kolyeyi tokmaktan kurtarırken Tiffany'ye söylediği son şey şunlar oldu: "Denedim. Gerçekten denedim. Cadılık hakkında bildiğim her şeyden faydalanmaya seni davet ettim. Ama yok! İyi niyetimi yüzüme çarptın. Biliyor musun, sen bu kadar inatçı olmasan gerçekten dost olabilirdik. Hoşça kal, *sevgili çocuğum*." Son sözü söylemeyi başaran Bayan Kulağakaçan kapıyı arkasından çarparak çıktı.

Tiffany kapıya baktı ve kendi kendine, "Ben yalnızca ne gerekiyorsa onu yapıyorum Bayan Kulağakaçan," dedi. "Yapmak istediklerimi değil."

Ama çarpılan kapının görüşmeye koyduğu nokta Tiffany'nin düşünmesine sebep oldu ve gelen düşünceler şöyleydi: *Ben, kendi istediğim gibi yapmak istiyorum. Diğer cadıların nasıl yapılması gerektiğini düşündüğü gibi değil. Onların hatırı için Havamumu Nine olamam. Yalnızca kendim olabilirim, Tiffany Sızı olabilirim...*

Ama sonra bir şey daha fark etti.

"Bayan Kulağakaçan en azından bir konuda haklıydı," dedi kendi kendine, yüksek sesle. "*Gerçekten de* çok şey yapmaya çalışıyorum. Ve eğer Jeannie haklıysa ve korkunç bir şey geliyorsa..." Ürperdi. "Bu *benim* başa çıkmam gereken bir şey ve... eh, umarım Bayan Kene işime yarayacak bir kız bulabilir. Gerçekten yardıma ihtiyacım var."

"He ye, ööle görünüyo," dedi Herhangibir Rob'un sesi.

Tiffany neredeyse patlayacaktı. "Beni *her an* mı izliyorsun Herhangibir Rob!?"

"Ah, he ye. Unutma, seni gece gündüz izlemek bizim Vecibemiz ve bu, harika bi Vecibe."

Vecibe. Gelenek ve büyü ile desteklenen bir vecibenin, hiçbir Feegle'ın reddedemeyeceği bir görev olduğunu biliyordu Tiffany. Kaçık Wullie hariç elbette. O, "vecibe" kelimesini kadın ismi sanıyordu.

Tiffany bütün bunları anlıyordu ama yine de sinirleniyordu.

"Her zaman beni mi takip ediyorsun? *Banyo* yaparken bile?" dedi bıkkınlıkla. Bu eski bir tartışmaydı. Rob'un anlayamadığı bir sebepten dolayı, Tiffany Feegleların onunla birlikte *her yere* girmesine bozuluyordu. En azından tuvalet konusunda bir anlaşmaya varmışlardı.*

* Ama bir Feegle neşeyle her konuda yalan söyleyebilirdi, bu yüzden Tiffany hâlâ tuvalete giderken Feeglelara karşı gözünü açık tutuyordu. Bir seferinde, anne babasının iki delikli tuvaletinde diğer delikten bir Feegle'ın çıktığı bir kâbus görmüştü.

"Ah, he ye, ediyoz. Ama bakmıyoz, biliyon."

"Eh," dedi Tiffany. "Neyse, bana bir iyilik yapabilir misin?"

"Ah, he ye," dedi Rob. "Şu Kulağakaçan denen hatunu gölete falan atmamızı mı istiyon?"

Tiffany içini çekti. "Ne yazık ki hayır. Ben o tür biri değilim."

"Ama *biz* ööleyiz," dedi Herhangibir Rob neşeyle. "Hem, gelenek bu, biliyon. Ve biz gelenek konusunda çok iyiyizdir, *folklorik* falan olduumuzdan..." Umutla gülümsedi.

"Çok hoş bir düşünce," dedi Tiffany. "Ama hayır, bir kez daha hayır. Bayan Kulağakaçan aslında kötü kalpli biri değil."

Gerçekten de değil, diye düşündü. *Aptal, bazen buyurgan, duygusuz ve aslına bakılırsa iyi bir cadı da değil. Ama özünde çelik var.*

Tiffany, Ogg Ana'nın nadiren çamaşır yıkadığını biliyordu; gelinler ne işe yarardı, değil mi? Fakat aniden, Havamumu Nine'yi de yaşlı beyefendilerin çamaşırlarını yıkarken hiç görmediğini fark etti ve bu düşünce onu bir anlığına duraksattı. *Bunu çözmek için zamana ihtiyacım var*, diye düşündü, Nac Mac Feegleların Koca Adam'ına bakarak.

Rob önünde dikilmiş, görev bekliyordu. Fakat bu onlar için zor bir görev olacaktı, Tiffany biliyordu.

"Sana verecek bir Vecibem var," dedi.

"Ah! He mi?"

"He. Rob... çamaşır yıkamak diye bir şey duydun mu hiç?"

"Ah, he ye, ööle bi şey olduunu biliyoz," dedi Herhangibir Rob. Kesesini kaşıdı ve keseden ölü böcekler, yarısı kemirilmiş tavuk kemikleri vesaire saçıldı.

"Tamam o zaman," dedi Tiffany. "Ben işimi yaparken bulaşıkhanemde biraz zaman geçirirseniz bana iyilik etmiş olursunuz. Yaşlı bir adama yardım edeceksiniz. Gerçekten de büyük bir yardım olacak. Temiz olmaktan ve temiz giysiler giymekten

hoşlanıyor." Dik dik baktı. "Ki bu *senin* de düşünmen gereken bir yaklaşım Rob."

Köylülere yaptığı ziyaretlerden döndüğünde endişeyle bulaşıkhane kapısına yaklaştı. Her şey pırıl pırıl temizlenmişti ve ihtiyar Bay Price'ın iç çamaşırları ağartılabildiğince ağartılmış, dışarıda ağaçların arasına gerili ipe asılmıştı. Tiffany ancak o zaman nefes aldı.

"Mükemmel," dedi Herhangibir Rob'a.

Rob gülümsedi. "He ye," dedi. "Bunun zor bi iş olcaanı anladık."

"Neyse ki ben de burdayım," dedi bir ses. Mini Deli Arthur'du, ayakkabıcılar tarafından yetiştirildiği ve büyük şehirde polis memuru olarak çalıştığı için çamaşır yıkamaya itirazı olmayan bir Feegle. Tiffany sık sık, Arthur'un Feegle kişiliği ile şehirli kişiliği arasında büyük bir savaş sürdüğünü düşünürdü ama *her* Feegle yumruklaşmaktan hoşlandığından, bu içsel kavga aslında bir tür ikramiyeydi.

Koca Yan, Mini Deli Arthur'u kenara itti. "İhtiyar kocatiplere yardım etmee ve onları gıcır gıcır temizlemee aldırmayız ama biz Feegle'ız ve kirlerimizin üstüne titreriz. Bir Feegle'ı yıkarsan eriyip gider. Biz sabuna dayanamıyoz, biliyon."

"Ben hariç Rob. Ben hariç," dedi mutlu bir ses ve Kaçık Wullie keçi ağılığının duvarından aşağı düştü. O çimenlerde yuvarlanırken havada sabun köpükleri uçuştu.

"Sana daa önce de söyledim Wullie," diye terslendi Rob. "Yıkanmak yalnızca kulaklarından sabun köpüü çıkmasına sebep olur."

Tiffany güldü. "Eh, istersen kendi sabununu yapabilirsin Wullie. Jeannie için biraz yap. Eve dönerken Kelda'na mini bir hediye

olur. Yapması çok kolay; yalnızca hayvansal yağ ve biraz kül suyu gerekiyor."

"Ah, he ye, biz yaa severiz işte," diye araya girdi Rob gururla. "Hayvansal yaa bayılırız!"

Eh, denedim, diye düşündü Tiffany. *Hem... dışları pek temiz olmasa da içleri pırıl pırıl.*

Bir bakkal, posta arabaları için bir han ve bir demirci atölyesinden daha fazlası olmayı hedefleyen küçük kasaba İkigömlek'e bakan tepedeki karanlık ormanın kıyısında, Elf Kraliçesi tatminle gülümsedi.

Ilık bir geceydi ve hava her zamanki gibi kokuyor, gökyüzü her zamanki gibi görünüyordu. Yeni bir yola veya dereye benzeyen parlak bir şey kasabaya uzanıyordu fakat bunun dışında her şey son ziyaretinde olduğu gibiydi.

Dönüp goblin tutsağına baktı. Elleri bağlanmış, muhafızlardan birinin terkisine oturtulmuştu. Kraliçe gülümsedi; hoş bir gülümseme değildi. Onu Lord Lankin'e teslim etmeyi düşündü. Lord Lankin bu sefil goblini zevkle paramparça ederdi. Avıyla oynamaktan bıkınca tabii.

Ama önce, bu goblin pisliğinin onları buraya, bu yamaca getirmesine izin vermişti.

Kraliçe ve baskın birliği ileride uyuyan vadiye baktı. Savaşçıları kürk ve derilere bürünmüştü, başlarındaki bantlara tüyler takılmıştı ve boyunlarından da tüyler sarkıyordu. Yayları ellerindeydi, kirişlerinde birer ok hazır bekliyordu.

Dünyalar arasındaki kapı onları fazla zorlamamıştı. Güçlü elflerin biraz itmesi yeterli olmuştu; engel şu an kesinlikle daha zayıftı. Eskiden olsa, yaşlı cadı onların girmesini önlemek için engeli mutlaka güçlendirirdi; o kadın, elflere karşı her zaman tetikteydi.

Onları hayvanlar da fark etti. Kraliçe Tebeşir'e adım atar atmaz yaylalardaki tavşanlar o yana döndüler ve oldukları yerde donakaldılar. Ava çıkmış baykuşlar, bir başka avcının tatsız varlığını sezerek havada yükseldiler.

Ama herhangi bir şeyi en son fark eden hep *insanlar* olurdu. Onları bu kadar eğlenceli kılan da buydu zaten.

Yamaçta bir höyüğün üzerindeki parıltı ve Kraliçe'nin Nac Mac Feegleların her zamanki sesleri olduğunu bildiği uzak şamata dışında, senelerdir Diskdünya'ya ilk defa sefer düzenleyen elfleri rahatsız edecek hiçbir şey yoktu. Hatta elfler eğlenmeye başlamıştı; birkaç köyden geçerek inekleri salıvermiş, arabaları devirmiş, güğümlerdeki sütü ekşitmiş, bir fıçı birayı bozmuş ve genel olarak bu tür küçük yaramazlıklarla kendilerini mutlu etmişlerdi. Bununla beraber, aşağıdaki küçük ama büyümekte olan kasaba, baskın düzenlemenin zevkinden çok uzun süredir yoksun kalmış elfler için *her tür* eğlenceyi vadediyordu.

Kraliçe'nin işaret vermesini beklerken, baskın birliğinin bindiği siyah atların koşum takımlarına takılmış muhtelif çanların narin tıngırtısı dışında, sessizlik hâkimdi.

Kraliçe elini kaldırdı.

Fakat daha bir şey söyleyemeden, havadan aniden bir çığlık geldi; sanki biri devasa bir domuzu öldürüyormuş gibi.

Ses tüm Tebeşir'i sardı. Tepelerde dolanan ve herkesin dişlerini kamaştıran, çığlık çığlığa bir düdüktü. Aşağıda, vadide, şimdi hava ateşle dolmuş gibiydi ve demirden, dev bir canavar, gümüşsü yolun üzerinde hızla kasabaya akıyor, geçtiği yerde buhar bulutları bırakıyordu.

Elfler sarsıldılar ve panikleri birbirlerine yayılırken gürültü karşısında büzüldüler. Ve ses karşısında.

Ve havadaki *demir kokusu* karşısında.

Tornadan Çıkan Talaş, eyerden aşağı aldırışsızca atladı, sivri kulaklarını elleriyle kapatmış muhafızın taş bıçağını dişlerini kullanarak çaldı ve bağlarını kesti.

"Size söyledim. Demir at bu," dedi önemli önemli. "İkigömlek'e gelen son tren. Goblinler orada çalışıyor. Demir ve çelikle."

Kraliçe'nin kılı kıpırdamamıştı. Bunu biliyordu. Diğer elflerin bazıları da biliyordu ama onların haddini daha sonra bildirebilirdi; hiçbir elf, kraliçesinin yanında korkusunu belli etmemeliydi.

Ama düşündü yine de: *Tren? Bu... çok büyük. Demirden yapılmış ve hakkında neredeyse hiç bilgimiz yok. Ve bilmediğimiz şeyler bizi öldürebilir.*

"Onu nasıl ehlileştirebiliriz?" diye sordu. "Daha da önemlisi, ona nasıl el koyabiliriz? Öyle bir şeyle neler yapabiliriz neler!"

Bezelyeçiçeği –diğer elflerdeki dehşet duygusuna karşı bağışık görünen, *sakin* Bezelyeçiçeği– hemen yanı başındaydı ve gülümsedi. Kraliçe'nin hiç hoşlanmadığı bir gülümsemeydi. Takınmayı seçtiği dramatik ifadeyi delip geçen bir gülümsemeydi. Elfin gözleri soğuk ve amansızdı.

"Onu nasıl kontrol altına alabileceğimizi bize anlatana kadar goblinlere işkence edebiliriz," dedi. "Sonra da onu bizim için kullanırlar."

"Bunu yapmazlar," dedi Tornadan Çıkan Talaş, Bezelyeçiçeği'ne pis pis bakarak. "Neden yapsınlar ki?"

Bezelyeçiçeği goblini yakalamak için atının sırtından uzandı ama Tornadan Çıkan Talaş hızla hareket ederek küçük ellerini ceplerine soktu ve elfin üzerine gümüşsü zerreler fırlattı.

Bezelyeçiçeği acıyla haykırarak atından düştü.

Diğer elfler telaşla çekilirken goblin güldü. "Cebimde ne olduğunu unuttun mu, Bay Cici Çiçek? Sana talaştan bahsetmiştim, değil mi? Adımın da bir parçasıdır. Canını acıttı, değil mi?

Bugünlerde akıllı bir gobline dokunursan kötü şeyler olur. Özellikle de *elfsen*." Demir talaşı serpintisi yüzünden göz kamaştırıcılığı neredeyse yok olmuş Bezelyeçiçeği'ni gösterdi; elf küçük, zayıf, zavallı bir yaratık gibi çimenlerin üzerinde acıyla kıvranıyor, ağlıyordu. "Komik, değil mi?" dedi goblin. "Bu yeni dünyada, talaş ve goblinler gibi küçük şeyler... eh, *önemli* artık."

Sekizinci Bölüm

BARONUN SİLAHLARI

Baronun Silahları'nın sahibi John Parsley meyhaneyi babasından miras almıştı. İşletirken, acelesi olduğunda veya doğanın çağrısına uymaya gittiğinde bira fıçısının musluğunu müşterilerine teslim etmekten çekinmiyordu. Burası erkeklerin, bahçelerinde yetişen dev salatalığı veya müstehcen biçimli bir başka komik sebzeyi getirip arkadaşlarına gösterebildiği bir yerdi.

Sık sık kavga çıkardı ama kavga etmiş olmak için değil. Hakikat uğruna çıkan kavgalardı bunlar. Bazen biri parasına iddialaşmaya çalışırdı fakat John Parsley bundan hoşlanmazdı. Tütün içmeye izin vardı, bol bol da içilirdi ve hatta tükürmeye de göz yumulurdu. Ve elbette küfredilirdi, hem de komik sebzeler kadar yetişkin bir dille. Ne de olsa meyhanede Bayan Parsley'den başka kadın yoktu ve o da küfürlere kulağını tıkayıp "hastir" gibi sözcüklere kesinlikle tahammül gösterirdi; çünkü bu yalnızca... eh, renkli bir ifade sayılırdı, tıpkı "Hastir lan!" gibi. Ya da daha dikkatli biçimde, "Hastirsinler gitsinler!" gibi bağlamlarda sık sık kullanılırdı.

Böylesi canlı bir meyhanenin değerini bilen ve zaman zaman da uğrayan baronlar, köylülerinin eğlenmesi için buraya nesiller

boyunca eklemeler yaptırmıştı. Örneğin yeni baron, düğününden kısa süre sonra, dart oynamak için gereken tüm malzemeyi sağlamıştı. Bu tamamen başarılı olmamıştı gerçi; Tebeşir'in en iyi sabancısı olarak bilinen ama zekâsıyla ünlü olmayan Shake Gently, hevesli bir dart karşılaşmasında az daha gözünü kaybediyordu. Bu olaydan sonra köylüler dart oklarına ölümcül silahlar olarak bakmaya başlamıştı; o yüzden *para yarışı tahtası* dikkatle eski yerine konulmuştu.

Uzun bir gün boyunca tarla ve ağıllarda ter döktükten sonra çok kişi yorgunluk atmak amacıyla meyhaneye geliyordu. Yuva Çiftliği'ni işleten Joe Sızı da ele avuca sığmaz hayvanlar ve kırık aletlerle uğraşırken bir bardak biranın hayaliyle çalışmıştı. Tabii, bir bardak biranın akşam yemeğinde çıkacak tartışma için onu daha uygun bir ruh hâline büründürmesini sağlayacağını da söylüyordu kendi kendine, çünkü bugün evlilik yıldönümüydü ve Joe bunu unutmuştu. Deneyimlerine dayanarak, bunun en az bir hafta boyunca soğuk yemek yemek ve soğuk muamele görmek, hatta soğuk bir yatakta uyumak demek olduğunu biliyordu.

Günlerden cumartesiydi; ılık bir yaz sonu akşamı, berrak bir gece. Meyhane doluydu ama John Parsley'nin dilediği kadar değil. Joe meyhanenin dışındaki uzun, meşe masaya oturdu ve köpeği Şakacı da ayağının dibine kıvrıldı.

Öteden beri Tebeşir'de çiftçilik yapan eski Sızı soyundan gelen Joe, bölgede yaşayan her adamı ve ailesini tanıyordu. Kimin çalışıp kimin tembellik ettiğini, kimin budala kimin zeki olduğunu biliyordu. Joe pek zeki değilse de akıllıydı ve iyi bir çiftçiydi. Her şeyden öte, her cumartesi gecesi hangi masaya otururşa otursun meyhanenin merkezi o olurdu. Burada Joe Sızı, bir bilgi pınarıydı.

Kapının dışındaki daha küçük masada iki köylü, kedilerin ve tilkilerin pençe izleri arasındaki fark hakkında tartışıyordu. Biri

ellerini ağır ağır oynatarak gösterdi: "Bak, sana bir daha söylüyorum, kedi bu şekilde yürür. Ama *kurnaz*, bu şekilde yürür." Tilki ve kedi adımlarını diğer adam da gösterdi. *Acaba tilkiyi "kurnaz" olarak düşünen son nesil biz miyiz?* diye düşündü Joe.

Herkes için yorucu bir gün olmuştu; atlar, domuzlar, koyunlar ve her köylünün yapması gereken düzinelerce başka işle dolu bir gün. Sert bir aksanları vardı ve çevre vadilerdeki tüm ötücü kuşların isimlerini, bütün yılanları, tilkileri ve onları nerede bulabileceğinizi, Baron'un adamlarının gitmediği her yeri biliyorlardı. Yani üniversitelerdeki âlimlerin bilmediği pek çok şeyi. İçlerinden biri konuştuğunda, genellikle enine boyuna düşündükten sonra ve çok yavaşça konuşurdu. Meyhanede otururken memleketi kurtarırlardı ve sonunda çocuklarından biri gelir, acele etmezlerse akşam yemeğinin soğuyacağını haber verirdi; onlar da kalkardı.

Sonra Dick Handly, sakal demeye bin tanık gereken seyrek, yumuşak sakallı şişman bir adam, "Bu bira genç kız sidiği kadar seyrek!" dedi aniden.

"Sen benim birama ne dedin?" dedi John Parsley, masalardaki boşları toplarken. "*Tertemiz* bu bira! Fıçıyı daha bu sabah açtım."

"İyi de, genç kız sidiğinin *kötü* olduğunu söylemedim ki," dedi Dick Handly. Bunun üzerine kahkahalar yükseldi ama zayıf kahkahalardı; çünkü pinti ihtiyar Bay Tidder'ın, geleneksel bir tedavi yöntemi olarak bacağındaki yaraya dökmek üzere kızından çişinin birazını saklamasını istediğini herkes hatırlıyordu. Genç Maisie de –tatlı bir kızdı ama akıldan yana biraz kıttı– babasının isteğini yanlış anlamış, onun için tadı oldukça değişik bir içki doldurmuştu. Şaşırtıcı şekilde Bay Tidder'ın bacağı yine de iyileşmişti.

Fakat John Parsley yeni bir fıçıdan bir bardak bira daha doldurdu ve Dick Handly biranın iyi olduğunu ilan etti. Ve John

Parsley kuşkulandı. Gerçi çok da değil. Dostlar arasında bir bardak biranın lafı mı olurdu?

Meyhaneci şimdi müşterileriyle birlikte oturuyordu. "Genç baron yerine alışabiliyor mu sence?" dedi Joe'ya.

Baron ile kiracısı Bay Sızı arasındaki ilişki köylerde olağan bir ilişkiydi. Toprağın sahibi barondu, bunu herkes bilirdi. Yöredeki tüm çiftliklerin sahibi oydu. Çiftçiler onun kiracısıydı ve onun adına toprağı işler, üç ayda bir ona kira öderlerdi. Baron isterse bir çiftliği geri alabilir, çiftçiyi ve ailesini kovabilirdi. Geçmişte sırf bir kapris uğruna (ama daha ziyade gücün kimde olduğunu göstermenin aptalca bir yöntemi olarak) kulübelerini yakıp tüm aileyi sokağa atarak otoritesini gösteren baronlar çıkmıştı. Ama derslerini de kısa zamanda almışlardı: Ambar düzgün bir hasatla dolmadığı, akşam yemeği olacak sürüler tepelerde otlamadığı sürece gücün hiçbir anlamı yoktu.

Genç baron Roland biraz sarsıntılı bir başlangıç yapmıştı; yeni kaynanasının hiç de yardımcı olmadığı bir başlangıç. Kaynana bir düşesti ve bunu herkesin bilmesini sağlıyordu. Ama Roland kısa zamanda öğrenmişti. Toprağı işlemek konusunda henüz deneyimli olmadığını bildiğinden akıllılık edip babasının yaptığı gibi yapmış; çiftçilerin, çiftliklerini bildikleri gibi işletmesine ve rençperlerini bildikleri gibi çalıştırmasına izin vermişti. Şimdi herkes mutluydu.

Sonra Roland yine akıllılık edip tıpkı babasının yaşarken yaptığı gibi zaman zaman Joe Sızı ile sohbet etmeye başlamıştı. İyi bir adam olan Joe, baronun topraklarına bakan adamın veya kira tahsildarlarının görmeyebileceği şeyleri anlatıyordu; örneğin zor durumda olan bir dulu ya da kötü huylu bir boğa tarafından kocası ezildikten sonra işlerle başa çıkmakta güçlük çeken bir anneyi. Joe Sızı bu tür kişilere yardım etmenin iyi bir fikir olacağına işaret

ediyordu ve genç baronun hakkını vermek gerekirdi; tuhaf şekilde de olsa, ona denilenleri yapıyordu: Dul kadın kirasının bir şekilde önceden ödenmiş olduğunu ve dolayısıyla şimdilik hiç borcu olmadığını öğreniyordu ve malikâneden, çiftçilik öğrenmesi gereken genç bir delikanlı, genç annenin küçük çiftliğinin kapısını çalıyordu.

"Yargıya varmakta acele etmek istemem," dedi Joe, arkasına yaslanıp cumartesi günleri meyhanenin merkezi olmaya hak bulan bir adamın takınabileceği o ciddi ifadeyi takınarak, "ama doğrusunu söylemek gerekirse oldukça iyi iş çıkarıyor. *İş üstünde* öğrendiğini söyleyebilirsin."

"Şanslıyız o zaman. Eski baron iyi adamdı; sert görünürdü ama neyin ne olduğunu bilirdi." Parsley gülümsedi. "Genç hanımı da, barones yani, öğretilmesine gerek kalmadan bir sürü şey öğrendi, fark ettin mi? Burnu havada dolaşmak yerine devamlı insanlarla konuşuyor. Benim hatun ondan hoşlandı," diye ekledi bilgece başını sallayarak. Hatun hoşlandıysa... eh, iyiydi. Evde huzur olduğu anlamına geliyordu ve yorucu bir günün ardından her köylünün istediği şey buydu. "Ne zaman kadınlardan biri doğursa kutlamaya geldiğini duydum."

Robert Thick bu konuda, "Benim Josephine yakında bir tane daha doğuracak," dedi.

Biri güldü. "Demek ki içkiler senden!"

"Joe'nun Tiffany'ye de haber gönderin mutlaka," dedi Thomas Greengrass. "Konu doğum olunca ondan iyisi yok." Birasının üzerinden ekledi: "Geçen gün onu uçarken gördüm. Tebeşir'den bir kızın böyle yükselmesi beni çok gururlandırdı. Eminim sen de gurur duyuyorsundur Joe."

Tiffany Sızı'yı herkes tanıyordu elbette. Daha çok küçükken, kendi çocuklarının oyun arkadaşıyken tanımışlardı. Tebeşir'de

cadılardan pek hoşlanılmasa da Tiffany *onların* cadısıydı. Hem de iyi bir cadı. Daha da önemlisi, Tebeşir'in kızıydı. Koyunların değerini bilirdi ve onun bacak kadarki hâlini de görmüşlerdi. Bu yüzden cadı olması sorun değildi.

Joe Sızı gülümsemeye çalışarak elini uzattı ve köpeğe bir parça kızarmış domuz derisi verdi. "Senin için bir armağan Şakacı." Başını kaldırdı. "Elbette annesi onu daha sık görmek istiyor ama yine de kızıyla gurur duyuyor. Onun yaptıklarını anlata anlata bitiremiyor. Ben de öyle." Meyhaneciye baktı. "Zamanın olduğunda bana bir bardak daha John."

"Elbette Joe," dedi John Parsley, bara gidip elinde köpüklü bir birayla geri dönerek.

Bardak elden ele hedefine aktarılırken Joe, "Tuhaf şey, biliyor musun..." dedi. "Bizim Tiffany'nin bugünlerde Lancre'da bu kadar çok zaman geçirdiğini düşünmek..."

"Oraya taşınırsa yazık olur," diye yorum yaptı Dick Handly. Ve düşünce oradaydı, havada süzülüyordu fakat kimse daha fazlasını söylemedi. Joe Sızı'ya söyleyemezlerdi, bir cumartesi akşamında söyleyemezlerdi.

"Eh, her zaman çok meşgul," dedi Joe yavaşça, Dick'in yorumunu daha sonra düşünmek üzere kenara kaldırarak. "Buralarda bir sürü bebek doğuyor millet!" Bu herkesi gülümsetti.

"Yalnızca doğumlar da değil. Annem göçerken yanındaydı," dedi Jim Twister. "Bütün gece yanında kaldı. Acısını aldı! Bunu yapabiliyor, biliyor musunuz?"

"Evet," dedi Joe. "Yalnızca baronlar için değil ama ihtiyar delikanlı da böyle gitmişti. Eski baronun hemşiresi vardı fakat adamla *Tiffany* ilgilenmişti. Acı çekmemesini sağlamıştı."

Herkes Tiffany Sızı'yla yollarının ne kadar sık kesiştiğini düşünürken masaya ani bir sessizlik çöktü. Sonra Noddy Saunters,

neredeyse nefes nefese, "Eh, Joe," dedi, "hepimiz Tiffany'nin burada kalacağını umuyoruz. İyi bir kızın var, orası kesin. Onu gördüğünde söyle."

"Söylememe gerek yok Noddy," dedi Joe. "Annesi onun, yavuklusuyla Tebeşir'e yerleşmesini istiyor. Genç Preston'la yani. Doğru düzgün bir doktor olmak için büyük şehire gitti. Ama Tiffany'nin gideceğini düşünmüyorum ben de. En azından bir süre daha. Buralarda çok Sızı olsa da ninesinin izinden giden, bizim Tiff. Tabii, daha çağdaş bir şekilde. Anlatabiliyor muyum? Dünyayı değiştirmeyi hedefliyor. Dünya olmasa bile... Tebeşir denen bu küçük parçasını."

"Biz çobanlar için kesinlikle iyi bir cadı," diye ekledi Thomas Greengrass ve herkesten onay mırıltıları yükseldi.

"Hatırlar mısınız millet, eskiden çobanların hepsi buraya gelirdi ve yarışırdı," dedi Dick Handly, bardağını diktikten sonra. "O zamanlar cadımız yoktu."

"Evet," dedi Joe Sızı. "Ama o eski çobanlar sopalarıyla da dövüşmezdi. Bilek güreşi yaparlardı ve kazanan çobanbaşı olurdu."

Buna hepsi güldü. Ve çoğu Sızı Nine'yi düşündü, çünkü son çobanbaşı Sızı Nine'ydi. Yarışmada kazansa da kazanmasa da, Sızı Nine'nin bir kez baş salladığı çoban bütün gün kral gibi dolaşırdı.

"Bugünlerde çobanbaşımız yok. Bunun yerine bir cadımız var. Senin Tiffany," dedi Robert Thick, biraların içildiği, pipoların yakıldığı bir başka uzun sessizlikten sonra.

"Ee, çobanbaşı yerine bir cadımız varsa... aranızda onunla bilek güreşi yapmak isteyen var mı?" diye sordu John Parsley, kocaman bir sırıtışla ve yan yan Joe Sızı'ya bakarak.

"Bir cadıyla mı?" dedi Robert Thick. "Hayatta olmaz. Terbiyemi takınırım daha iyi."

Joe gülerken diğerleri başlarını sallayarak onayladılar.

Sonra, gökyüzünden bir gölge geçince başlarını kaldırdılar ve çalı süpürgesinin üzerindeki kız, "İyi akşamlar baba!" diye bağırdı. "Herkese iyi akşamlar! Duramayacağım maalesef, bu seferki ikiz bekliyor!"

Tebeşir'in genç baronu Roland de Chumsfanleigh* pek çok açıdan babası gibi olmak istiyordu. Yaşlı adamın herkesçe sevildiğini biliyordu, onu "eski moda baron" olarak görüyorlardı, yani herkes birbirinden ne beklemesi gerektiğini biliyordu: Muhafızları zırhını parlatıp selam çakıyorlardı ve böylece *kendilerinden* bekleneni yapmış oluyordu; baron da kendisinden bekleneni yaparak onları rahat bırakıyordu.

Ama babası zaman zaman huysuz bir zorba da olabiliyordu. Roland işte *bu kısmını* unutmak istiyordu. Özellikle, Tiffany Sızı'yı görmek için Yuva Çiftliği'ne uğradığında doğru ses tonuyla konuşmak istiyordu, çünkü bir zamanlar iyi arkadaştılar ve Roland, Tiffany'nin, karısı Letitia'nın artık en iyi arkadaşı olarak görüldüğünü fark ederek dehşete düşüyordu. Kafası çalışan her erkek, karısının en iyi arkadaşından korkardı, çünkü... kimbilir hangi küçük... *sırları* paylaşıyorlardı? Evde eğitildiği için Tebeşir dışındaki dünya hakkında bilgisi sınırlı olan Roland, Letitia'nın Tiffany'yle paylaştığı yorumun tam olarak "küçük" olmasından korkuyordu.

O cumartesi gecesi erken saatlerde, çalı süpürgesinin alçaldığını görünce beklediği ânın geldiğini anladı Roland. Joe Sızı'nın bu saatte meyhanede olacağını biliyordu.

---

* Bir aile ne kadar asilse soyadlarının telaffuzunun da o kadar alakasız olması gerektiği kuralı uyarınca bu soyadı "Çafli" diye okunuyordu. Tiffany bir seferinde, Ponsonby-Macklewright (Pvt) soyadlı asil bir misafirinin Roland'dan "Çf" diye bahsettiğini duymuştu. Akşam yemeğinde, Pvt'ın Çf'ı Vm veya Hmf ile nasıl tanıştırdığını merak etmişti. Kuşkusuz, bir sürü yanlış anlaşmaya yol açabilirdi?

"Selam Roland," dedi Tiffany dönüp bakmadan, genç baron atının sırtında avluya girip yere inerken.

Roland ürperdi. O barondu. Babasının çiftliği artık onun çiftliği olmuştu. Ve bunu düşünürken, ne kadar aptalca bir düşünce olduğunu fark etti: Baron olarak, bu toprakların sahibi olduğunu kanıtlayan kâğıtları *vardı* ama *bu* çiftlik, Sızı ailesinindi. Her zaman öyle olmuştu ve her zaman öyle olacaktı. Ayrıca Tiffany'nin onun tam olarak ne düşündüğünü bildiğini de biliyordu ve bu yüzden dönerken biraz pembeleşti.

"Şey, Tiffany," diye başladı, "ben yalnızca seni görmek istemiştim ve ee... şey... mesele..."

"Ah, hadi ama Roland," dedi Tiffany. "Ne söylemeye geldiysen söyle. Yorucu bir gündü ve bu gece Lancre'a dönmem gerek."

Roland'ın ihtiyaç duyduğu açılış buydu. "Şey, ben de bu konuda gelmiştim Tiffany. Bazı... *şikâyetler* var." Doğru sözcük bu değildi ve Roland bunu biliyordu.

Tiffany de bunu duyunca kabardı.

"Ne?" dedi sertçe.

"Şey, hiç burada *değilsin* Tiffany. Senin *bizim* cadımız olman, *bizim* için çalışman gerekiyor. Ama günaşırı Koçbaşı Dağları'na gidiyorsun." Mecazi kazığı yutmuş gibi sırtını dikleştirdi; sızlanması değil, resmî biçimde konuşması gerekiyordu. "Ben senin baronunum," dedi, "ve sorumluluklarınla ilgilenmeni, görevini yapmanı istiyorum."

"Görevimi yapmak mı?" diye yankıladı Tiffany zayıfça. Son birkaç haftadır bacak sarıp yara temizlerken, bebek doğurtup son günlerini yaşayanların acısını alırken, yaşlıları ziyaret edip bebeklere göz kulak olurken ve evet, *ayak tırnağı keserken,* ne yaptığını sanıyorlardı ki? Bu arada *Roland* ne yapmıştı? Akşam yemekleri mi düzenlemişti? Letitia'nın suluboya resim yapma

teşebbüslerini mi izlemişti? Çünkü Letitia'da doğal cadılık yeteneği olduğunu Roland da Tiffany kadar iyi biliyordu ve o kız Tebeşir'de işe *yarayabilirdi*.

Sonra, *Bu şekilde düşünmem hiç hoş değil*, diye düşündü. Çünkü Letitia'nın yeni doğan her bebeği ziyaret ettiğini, kadınlarla konuştuğunu biliyordu.

Fakat Roland'a kızmıştı.

"Söylediklerin hakkında düşüneceğim," dedi abartılı bir nezaketle.

Roland daha beter kızardı, sırtını dik tutmaya çalışarak atının yanına döndü, bindi ve gitti.

Eh... denedim, dedi kendi kendine. Ama eline yüzüne bulaştırdığını düşünmeden de edemiyordu.

Kraliçe ve takipçileri taş halkadan geçip geri döndüklerinde tam bir curcunayla karşılaştılar.

Işıl ışıl masal sarayı gitmişti ve Kraliçe oraya kelebekler, papatyalar ve mantarlar gibi gerekli ayrıntıları eklese "sihirli orman" olacak yerin derinliklerinde kurul toplanmıştı. Şimdi bile, o geçerken ağaçlar çılgınca yeni dallar çıkarıyor, zemin onun ayaklarının çevresinde çimenler fışkırtmak için kendi kendisiyle yarışıyordu.

Kraliçe öfkeden köpürüyordu. Bir goblin, bir *pislik parçası*, elf beylerinden birine saldırmaya cüret etmişti! Ve o bey de gobline *yenilmişti!* Goblinin çamurlu ayakları o kadar hızlıydı ki Kraliçe'nin gazabından kaçmayı başarmıştı ama yenilen elf Bezelyeçiçeği olsa da –ki Kraliçe diğer beyler değil de o yenildiği için içten içe memnundu– elflerin bu utanç, bu başarısızlık için onu, Kraliçe'yi suçladıklarını biliyordu. Çünkü baskın birliğinin başını çeken, goblini yanlarına alma kararını veren oydu.

Verdiği emirlere rağmen Bezelyeçiçeği hâlâ yanlarındaydı. Başta solgundu, sendeliyordu ama bedenine dokunan korkunç demir parçaları temizlendikten sonra hemen hemen eskisi kadar göz kamaştırıcı olmuştu. Kraliçe'nin muhafızları Bezelyeçiçeği'nin arkasına dizilmişti ve Kraliçe onlardan yayılan meydan okuma duygusunu hissedebiliyordu.

Kraliçe küçümsemeyle Bezelyeçiçeği'ne baktı ve muhafızlarından birine, "Bu zayıf yaratığı götür. Gözüme görünmesin!" dedi.

Ama muhafız yerinden kıpırdamadı. Bunun yerine küstahça gülümsedi, elindeki arbaleti yokladı, kayıtsızca tüylü bir ok taktı ve Kraliçe'ye doğrultma cüretini gösterdi.

"Hanımefendi," dedi Bezelyeçiçeği, saklamak için fazla çaba sarf etmediği bir horgörüyle, "kaybediyoruz. İnsan dünyası üzerindeki hâkimiyetimiz zayıf. Artık goblinler bile bize gülüyor. İnsanların, dünyalarını demirle kuşattıklarını neden bir *goblinden* öğreniyoruz? Neden bunu durdurmak için hiçbir şey yapmadınız? Neden eskiden yaptığımız gibi onların dünyasında ava çıkmadık? Neden bizim *hakiki* efler olmamıza izin vermediniz! Eski âdetlerimizi unuttuk!"

Bezelyeçiçeği şimdi neredeyse Kraliçe kadar göz kamaştırıcıydı ama iradesi daha da güçlüydü.

Neden bunu tam olarak göremedim? diye düşündü Kraliçe, hissettiklerinin yüzüne yansımasına izin vermeden. *Bu adam bana meydan okuma cüretini mi gösteriyor? Ben Kraliçe'yim. Kral bir başka dünyada, höyüğünde aylaklık edip keyif çatıyor olabilir ama ben hâlâ onun kraliçesiyim. Elflere her zaman bir* kraliçe *hükmetmiştir; asla bir bey değil.*

Sırtını dikleştirdi ve irade gücüyle daha da göz kamaştırıcı hâle bürünerek, hain beye dik dik baktı.

Fakat pek çok elften, Bezelyeçiçeği'nin sözlerini onaylayan mırıltılar yükseldi. Bir elfin başka bir elfi onaylaması gerçekten nadir

gerçekleşirdi, normal ruh halleri *muhalefetti* ama şu anda savaşçılar, soğuk bakışlarla Kraliçe'lerini süzerek birbirlerine yaklaşıyor gibiydi. Acımasız bakışlarla. Tehlikeli. *Kötücül.*

Kraliçe onları teker teker süzdü ve sonra yine Bezelyeçiçeği'ne döndü. "Seni küçük zıpçıktı!" diye tısladı. "Hemen, şu an gözlerini oyabilirim!"

"Ah, elbette hanımefendi," diye devam etti Bezelyeçiçeği, gerilim artarken. "Feegleların başıboş kalmasına kim izin veriyor peki? Yaşlı cadı öldüğüne göre, cadılar artık zayıf. Dünyalarımız arasındaki kapı da öyle. Fakat bütün bunlara rağmen siz hâlâ Sızı denen kızdan *korkuyor* gibisiniz. Anlatılanlara bakılırsa önceki karşılaşmanızda sizi öldürmesine ramak kalmış?"

"Hayır, öyle olmadı," dedi Kraliçe.

Ama diğer elfler ona, avını süzen kediler gibi bakıyordu şimdi. Bezelyeçiçeği doğru söylüyordu. Tiffany onu yenmişti gerçekten.

Kraliçe, göz kamaştırıcılığının titreşip solduğunu hissetti.

"Zayıfsınız hanımefendi," dedi Bezelyeçiçeği.

Kraliçe gerçekten de kendini zayıf hissediyordu. Küçük ve yorgun. Ağaçlar üzerine üzerine geliyordu. Işık soluyordu.

Çevresindeki yüzlere baktı ve kalan son gücünü topladı. O hâlâ Kraliçe'ydi. Onların kraliçesi. Onu dinlemek *zorundaydılar.*

"Dünya değişiyor," dedi sırtını dikleştirerek. "Demir olsa da olmasa da, goblinler olsa da olmasa da dünya eskisi gibi değil."

"O zaman, sizin emrinizle saklanacağız, öyle mi?" dedi Bezelyeçiçeği küçümsemeyle. "Dünya değişiyorsa, onu değiştirmesi gereken *biziz.* Nasıl değişeceğine *bizim* karar vermemiz gerek. Bu öteden beri böyle olmuştur ve yine böyle olmalı."

Çevresindeki elfler onayla ışıldadı; süsleri göz kamaştırıcıydı, ihtişamlarının parıltısı soğuk, ince yüzlerini çevreliyordu.

Kraliçe ne söyleyeceğini bilemedi.

"Ama... anlamıyorsunuz," diye denedi. "O dünya bizim zevklerimiz için hazır beklese de eskisi gibi davranmaya devam edersek zamanla bizi ezip geçerler. Yalnızca... basit perilere dönüşürüz. O dünyadaki demir bize bunu söylüyor. Orada bizim için bir gelecek yok."

Bezelyeçiçeği alayla güldü. "Saçmalık! Geleceğimiz yok da ne demek? Biz kendi geleceğimizi yaratırız. İnsanlara ve goblinlere aldırmayız. Ama *siz*... Siz onların karşısında oldukça yumuşamış görünüyorsunuz. Büyük Kraliçe korkuyor olabilir mi? Kendinizden emin değilsiniz hanımefendi. Bu da, *bizim* sizden emin olamamamıza sebep oluyor."

Elfler arasında sadakat örümcek ağı kadar zayıftır ve Masal Diyarı'nda geçer akçe, gösteriştir. Kraliçe, rakibi konuşmaya devam ederken kendi göz kamaştırıcılığının daha da solduğunu hissediyordu.

Sonra Bezelyeçiçeği saldırdı. "*Fazla* yumuşadınız hanımefendi!" diye kükredi. "Her şey o kızla başladı ama şimdi *benimle* bitecek!"

Bezelyeçiçeği gittikçe daha gösterişli bir hâle bürünüyordu; gözleri parlıyor, gücü yükseliyordu ve bu da diğer elflerin ona karşı daha ihtiyatlı ve itaatkâr davranmasına sebep oluyordu. Bezelyeçiçeği parmağını Kraliçe'ye uzattı ve onun yüzünde beliren farklı hatları, değişen saç biçimlerini işaret etti; altın rengi saçlar, koyu saçlar, uzun saçlar, kısa saçlar, seyrek saçlar... ve kelleşmeye yüz tutmuş saçlar, bebek saçları. Uzun boylu ve güçlü; zayıf ve çocuksu. Dimdik; inleyerek iki büklüm olmuş.

"Goblinler artık sizden emir almıyor," diye tısladı. "Ve Masal Diyarı, güçlü bir önderi olmadan hayatta kalamaz. Biz elflerin, başarı getirecek birine ihtiyacımız var; goblinlere karşı, insanlara karşı... herkese karşı. Şu anda bizim ihtiyacımız olan, höyükteki kralımızın ihtiyacı olan kişi, bir *savaşçı*."

Bezelyeçiçeği yılan gibiydi, delici bakışlarını kurbanına dikmişti. Kraliçe gittikçe büzülüyor, kaybettiği gösterişe ağlıyordu.

"Bizi, *bu*... Bu yönetemez!" diye bitirdi Bezelyeçiçeği küçümsemeyle. Diğer elflere döndü. "Siz ne diyorsunuz?"

Kraliçe, onların donuk bakışlarında, geleceğinin yitip gittiğini gördü.

"Onu ne yapalım Lord Bezelyeçiçeği?" Konuşan Hardaltohumu'ydu. Yeni önderini desteklemek için öne çıkmıştı.

"Tahttan feragat etmeli!" diye seslendi bir başka elf.

Bezelyeçiçeği eski kraliçesine tiksintiyle baktı. "Onu alıp götürün, istediğiniz gibi oynayın ve sonra... *kanatlarını koparın!*" diye emretti. "Başarısızlığa uğrayanların cezası bu olacak. Şimdi," diye devam etti, "müzisyenlerim nerede? Eskiden kraliçemiz olan kadının utancına dans edelim! Onunla birlikte anısını da Masal Diyarı'ndan sürüp atalım ve bir daha asla dönmemesini dileyelim!"

"Nereye gitsin?" diye seslendi Hardaltohumu, Kraliçe'yi değnek kadar inceleşmiş kolundan yakalayarak.

Fakat Bezelyeçiçeği gitmişti bile; ona ayak uydurarak dans eden saraylıların arasında gözden kaybolmuştu.

Eskiden Kraliçe olan küçük, savunmasız elf sürüklenerek götürülürken Hardaltohumu onun çaresizlikle birkaç kelime ettiğini duydu: "Gökgürültüsü... ve Yıldırım... Dilerim Gökgürültüsü'yle Yıldırım'ın gücünü hissedersin Bezelyeçiçeği. Sonra da Tiffany Sızı'nın gazabını. Bir elfin kemiklerini sızlatan o gazap..."

Yağmur başladı ve hızla tipiye dönüştü.

Dokuzuncu Bölüm

KEÇİLERDEN ANLAR

Yağmurda durup kulübenin –Nine'nin değil, Tiffany'nin kulübesinin– arka kapısında dikilerek Tiffany'ye bakan oğlan, her zamanki ziyaretçileri gibi değildi. Pisti, evet; ama bu, fakirliğin değil, uzun yoldan gelmiş olmanın pisliğiydi ve yanında bir keçi vardı ki bu da olağan değildi. Muhtaç da görünmüyordu. Tiffany daha dikkatli baktı: Pahalı, kaliteli giysiler giymişti. *Muhtaç değil ama yardıma ihtiyacı var*, diye düşündü Tiffany. Ondan birkaç yaş küçüktü de.

"Siz cadı Sızı Hanım mısınız?" diye sordu delikanlı endişeyle, Tiffany kapıyı açarken.

"Evet," dedi Tiffany. Kendi kendine düşündü: *Eh, en azından ödevini yapmış ve Havamumu Nine'yi görmeyi beklemiyor. Gerektiği gibi arka kapıyı çaldı. Ben de kendime yahni yapmıştım ve yemeğim soğuyor.* "Senin için ne yapabilirim? Eminim bir şeye ihtiyacın var?" diye devam etti, çünkü bir cadı kimseyi geri çevirmezdi.

"Hayır hanımefendi. Sizin için bir mahsuru yoksa, şey... Yolda yürürken, insanların sizden bahsettiğini duydum. Sizin en iyi cadı olduğunuzu söylüyorlar."

"İnsanlar her şeyi söyler," dedi Tiffany. "Önemli olan, diğer cadıların ne düşündüğüdür. Sana nasıl yardımcı olabilirim?"

"Ben de cadı olmak istiyorum!" Cümle canlıymış gibi havada yankılandı ama oğlan ciddi ve mutsuz görünüyordu. İnatla devam etti: "Öğretmenim Bay Wiggall, bir keresinde bir kızın sihirbaz olduğunu anlatmıştı bana. Aksi de olamaz mı hanımefendi? Kadınlar sihirbaz olabiliyorsa erkekler de cadı olamaz mı?"

"Şey, evet," dedi Tiffany kararsızca. "Fakat pek çok kadın, hele de mahrem durumlardayken, tanımadıkları bir erkeğin ilgisini istemez. Ebe olmak zahmetlidir."

Delikanlının âdemelması titriyordu ama yine de konuşmayı başardı.

"Büyük şehirdeki Leydi Sybil Hastanesi'nin hem kadınlara hem de erkeklere baktıklarını biliyorum," dedi. "Ve konu cerrahlık olduğunda kadınların bazen *erkek* cerrah gördüklerine memnun olduklarına da eminim hanımefendi." Delikanlı bir anlığına neşelendi. "Yani gerçekten de cadı olabileceğimi hissediyorum. Kırsal konularda çok şey biliyorum. Bir süre önce yolda, doğurmak üzere olan ama doğuramayan bir keçiyle karşılaştım. Parmaklarımın küçük olması çok işe yaradı. Kollarımı sıyırdım ve oğlağı doğru yöne çevirdim. Böylece annesinin karnından çıkabildi. Pis işti elbette ama oğlak canlı doğdu ve keçinin sahibi olan yaşlı adam da minnetle ağladı."

"Gerçekten mi?" dedi Tiffany ifadesizce; "keçilerden anlamanın" ne zamandır cadı olmak için gereken özelliklerden birine dönüştüğünü merak ederek. Fakat çocuk ne yapacağını bilemezmiş gibi görünüyordu, bu yüzden pes etti ve bir fincan çay ikram etmek üzere onu içeri davet etti. Yağmurda ıslanmaması için keçiye elma ağacının altındaki aşırı büyümüş Sürün-Gel Minnie'leri gösterdiler ve keçi de dışarı bağlanmaya ses etmedi. Yine de Tiffany, keçilerin dikdörtgen gözbebekli gözlerinde pek sık görülmeyen cinsten tuhaf bir ifadeyle baktığını fark etti keçinin. Hangi cadı

olsa fark ederdi. Arkanızı dönmekte tereddüt edeceğiniz bir bakıştı, ama... sanki fazlası da vardı.

Delikanlıyı içeri buyur ederken, elma ağacının yanından geçmekte olan Sen'in keçiyi görünce aniden durduğunu, sırtını kamburlaştırdığını ve kuyruğunu iyice kabarttığını gördü. İki hayvan beklenti dolu bir an boyunca birbirlerini süzdüler –Tiffany aralarında yeşil-sarı-mor renkte kısacık bir şimşek çaktığına yemin edebilirdi– ve sonra bir anlaşma imzalanmış ve mühürlenmiş gibi, her şey normale döndü. Keçi otları kemirmeye devam etti, Sen her zamanki boyutlarına küçüldü ve neredeyse keçinin bacaklarına *sürtünerek* geçip gitti.

Tiffany şaşakalmıştı. Ogg Ana'nın kedisi Greebo'nun bile Sen'den kaçtığını görmüştü, bu *nasıl* bir keçiydi? *Belki de*, diye düşündü ilgiyle, *bu oğlanda göründüğünden fazlası vardır.*

Mutfak masasında otururlarken delikanlının adının Geoffrey olduğunu ve evinden çok uzaklara geldiğini öğrendi. Ailesi hakkında konuşmak istemediğini fark edince başka bir taktik denedi.

"Merak ediyorum Geoffrey," dedi, "neden sihirbaz değil de cadı olmak istiyorsun? Sihirbazlık erkekler için daha geleneksel bir iş olarak görülür?"

"Kendimi hiçbir zaman yalnızca bir erkek olarak görmedim Tiffany Hanım. Kendimi herhangi bir şey olarak düşünmüyorum. Ben yalnızca *benim*," dedi Geoffrey usulca.

İyi yanıt, diye düşündü Tiffany. Sonra, sihirbazlar ve cadılar arasındaki farkları merak etti ve bu ilk defa aklına gelen bir soru değildi. *Esas fark*, diye düşündü, *sihirbazların erkek olması, büyü yapmak için kitaplar ve asalar kullanması ve büyük konularda büyük büyüler yapmayı tercih etmesi.* Cadılar ise her zaman kadın olurlardı ve gündelik meselelerle ilgilenirlerdi. *Onlar da büyük konular*, diye hatırlattı kendi kendine, kararlılıkla. *Doğum ve ölümden*

daha büyük ne olabilir? Yani... bu delikanlı neden cadı olmak istemesin? Kendisi de cadı olmayı seçmişti; o zaman Geoffrey neden aynı seçimi yapamasındı ki?

Burada kendi seçiminin de önemli olduğunu fark etti; başcadı olacaksa, buna *kendisinin karar verebiliyor olması* lazımdı. Diğer cadılara sorması gerekmiyordu, değil mi? Evet, onun kararı olacaktı. Onun sorumluluğu. Belki... her şeyi farklı yapmak yolunda ilk adım.

Geoffrey'ye baktı. *Bu delikanlıda bir şey var ve o şeyin ne olduğunu bilmiyorum*, diye düşündü. *Ama zararsız ve oldukça perişan görünüyor, bu yüzden ona bir şans vermeyi seçiyorum. Keçiye gelince...*

"Eh," dedi, "sana bugünlük barakada bir yatak ayarlayabilirim ve yiyecek bir şeyler verebilirim. Keçi ise senin sorumluluğun. Saat geç oluyor, yarın yine konuşuruz."

Ertesi sabah Ogg Ana'nın uğramasını beklerken Tiffany biraz yemekle barakaya gitti. Delikanlı uyuyordu. Tiffany dikkatle öksürdü ve delikanlı sesi duyunca sıçrayarak uyandı.

"Pekâlâ Geoffrey, bana doğruyu söyle: Birinden mi kaçıyorsun? Anne babandan belki?"

"Hayır, kaçmıyorum," dedi Geoffrey, Tiffany'nin getirdiği ekmekten bir lokma alarak. Jambonu kenara itti.

Seni küçük yalancı, diye düşündü Tiffany. Cadılar yalan duyduklarında *anlardı.**

İçini çekti. "O zaman... yalnızca evden mi kaçtın?"

"Eh, öyle diyebilirsiniz hanımefendi ama aslında on altı yaşındayım ve evden *ayrılmak* istedim yalnızca. O kadar."

"Babanla anlaşamadın, değil mi?" dedi Tiffany ve delikanlının, bamteline dokunulmuş gibi irkildiğini gördü.

---

* *Doğruyu* anlamak daha zordu çünkü.

"Bunu nasıl anlayabildiniz hanımefendi!"

Tiffany içini çekti. "Kapıda *cadı* yazıyor, değil mi? Senden çok büyük olmasam da uğraştığım ilk kaçak değilsin ve çok daha fazlasını göreceğime kesinlikle eminim. Ama," diye ekledi, "senin kadar asil doğumlu biriyle karşılaşmamıştım Bay Geoffrey. Ceketin güzelmiş. Şimdi söyle bakalım, bana ve bölgeme ne faydan olabilir?"

"Çok faydam olur hanımefendi," dedi Geoffrey, kararlı konuşmaya çalışıp yalnızca umut dolu görünmeyi başararak.

O anda Ogg Ana kulübenin köşesini dolandı. Bir an orada değildi, bir sonrakinde oradaydı. Âdeti buydu onun.

Ogg Ana bir an Geoffrey'ye baktı, ânında karar verdi ve sonra Tiffany'ye göz kırparak, "Neler oluyor Tiff?" dedi.

Tiffany, Ogg Ana'nın kırışık yüzünde imalı bir sırıtış gördü; aniden sırıtmaya başlayan bir elma gibi. Geoffrey ise kaçmak istermiş gibi görünüyordu.

"Sorun yok Ogg Ana," dedi Tiffany sertçe. "Gel, Geoffrey'yle tanış. Geoffrey *cadı* olmak istiyor."

"Gerçekten mi?" diye eğlentiyle güldü Ogg Ana. "Büyü yapmak istiyor diyorsun yani. Onu sihirbazlara gönder!"

Geoffrey şimdi, sıçrayıp kaçmak üzere olan bir geyik yavrusu gibiydi. Ogg Ana'nın insanlar üzerinde böyle bir etkisi vardı.

"Hayır, *cadı* olmak istiyor Ogg Ana. Anlıyor musun?"

Tiffany, Ogg Ana'nın gözlerinde küçük, yaramaz bir ışıltı gördü.

"Demek cadı olmak istiyor ha?" dedi tombul sırıtış. "Ama belki de kesin kararını vermeden önce biz cadıların nelerle uğraştığını öğrense iyi olur. Yani... bence, içinde bir parça büyü varsa yine de sihirbazlığı denemek isteyebilir. Hah, buldum: Sen onu ayakçı çocuk yap en iyisi." Ayakçı çocuk, bulaşıkçı kızın erkek

versiyonuydu ve bir çiftlikteki ıvır zıvırları, genellikle pis işleri yapardı; tavuk kesmek, sülün avlamak, ayakkabı cilalamak, patates soymak ve diğer pis ve bazen de tehlikeli şeyleri. Genelde Yuva Çiftliği'nde bir tane bulunurdu ve ayakçı olarak çalışarak, çiftçiliğin nasıl bir şey olduğunu öğrenirdi. "Bak sana ne diyeceğim," diye devam etti Ogg Ana, titreyen delikanlıya bakarak, "onu Bay Nimlet'le sınayalım. Bay Nimlet'in ayak tırnaklarının nasıl olduğunu biliyorsun."

Evet, tüm yaşlı erkeklerin ayak tırnakları gibi, diye düşündü Tiffany. Yardım etmeye can atan delikanlıya baktı, ona biraz acıdı.

"Cadılıkta zannettiğinden fazlası var Geoffrey," dedi, "ama benim ayakçım olmak istersen, nasıl iş gördüğüne bakarız. Her şeyden önce, yaşlı bir adamın korkunç ayak tırnakları hakkında bir şeyler yapmanı istiyorum."

"Kalkan lazım olabilir," dedi Ogg Ana.

Delikanlı sorarcasına Tiffany'ye baktı.

"Bay Nimlet'in ayak tırnakları kalın, sağlam ve kesmesi çok ama çok zordur. Gerçekten keskin bir bahçe makasına ihtiyacın olacak. Ki o zaman bile o lanet şeyler odanın dört bir yanına fırlıyor. Gözlerine dikkat etmelisin." Delikanlının yüzünü inceledi. Her engeli aşmaya kararlı görünüyordu; uçan ve kaçan ayak tırnaklarını bile. Ogg Ana sırıtıyordu, bu yüzden Tiffany, "Benim ilgilenmem gereken bir doğum var," dedi. "Ogg Ana, sen Geoffrey'yi Bay Nimlet'e götürüp nasıl iş gördüğüne bakar mısın? Bir de... kestiği tırnakları toplasın. Herhangibir Rob onları kullanıyor."

"Mefisto'yu yanımda götürebilir miyim?" diye sordu Geoffrey.

Ogg Ana topukları üzerinde döndü. "Mefis*ne*?" dedi yavaşça.

"Keçim," dedi Geoffrey ağılı göstererek. Mefisto karahindiba demetinden geriye kalanları inceliyordu. "Daha doğrusu... keçi

kendine ait ama birlikte yolculuk ediyoruz. Çok akıllı bir yoldaştır."

Ogg Ana hıhladı.

"Bakın," diye ekledi Geoffrey gururla, Mefisto narin adımlarla ağılı aşıp kayın ağacının yanındaki küçük barakanın kapısını burnuyla açarken. "Tuvaleti kullanmayı bile öğrendi."

Hayatında ilk defa, Ogg Ana'nın nutku tutulmuştu.

Onuncu Bölüm

HAZİNE

Masal Diyarı'nın derinliklerinde Bezelyeçiçeği, zaferle maiyetini inceledi.

Esmer teninin üzerine yosun ve karaçalıdan bir tunik atmış uzun boylu, zarif Lord Lankin, yanında tunç hançeriyle oynayarak oyalanıyordu.

"Artık kralınız benim," diye bildirdi Bezelyeçiçeği.

Elfer bu gelişmeyi ve bu gelişmenin onlara tanıdığı fırsatları düşünürken büyük salona bir sessizlik çöktü. Cüretli bir elf, "Peki ya Kral?" dedi. "Höyükteki yani? Sence o ne diyecek?"

"*Böyle* bir şey," dedi Bezelyeçiçeği, elfe tüylü bir ok fırlatıp onu vurarak. Elf yaralandı ama ölmedi. *Güzel*, diye düşündü Bezelyeçiçeği. *Daha sonrası için daha fazla eğlence.* Savaşçılarına el etti ve yaralı elfi sürükleyerek götürdüler. "Kral'ın canı cehenneme!" dedi Bezelyeçiçeği ve bu sefer itiraz eden çıkmadı.

Bezelyeçiçeği'nin, öte dünyadaki insanlarla, cücelerle, goblinlerle ve diğer tüm halklarla yüzleşmek istediğini herkes biliyordu. Ona göre elfler o dünyada bir kez daha tüm şiddetleriyle, özgürce dolaşmalıydı.

"Biz zamanın şafağından beri elfiz!" diye gürledi Bezelyeçiçe-

ği. "İnsan üstünlüğünün sonu geldi! Zıpçıktı goblinler gazabımızı hissedecek! O mekanik pisliğin düdükleri susacak! Elimizden alınan dünyayı yeniden ele geçireceğiz!" Gülümsedi ve usulca ekledi: "Bizimle olmayanlar ise acı çekecek."

Tren ve metal talaşı dünyasında demir, elfleri öldürebilirdi. Fakat kimse Bezelyeçiçeği'ne karşı çıkmak, onun korkunç öfkesiyle yüzleşmek istemiyordu. Onun, "acı" gibi kısa bir sözcüğü çok *uzun* bir deneyime çevirmeyi bildiğinin farkındaydılar.

Yeni Kral'ları gittikçe daha göz kamaştırıcı hâle bürünüp dimdik ve güçlü şekilde hepsine tepeden bakarken, dünyalarının bir kez daha uyandığını hissettiler.

"Bu ölümlüler ne kadar da aptal!" diye gürledi Bezelyeçiçeği. "Bizi durdurabileceklerini sanıyorlar, öyle mi? Bize *ihtiyaçları* var oysa. Bizi *çağırıyorlar*. Gideceğiz biz de. Asla sahip olamayacakları şeyleri istemelerini sağlayacağız ve onlara kahkahalarımızdan başka hiçbir şey vermeyeceğiz. Her şeylerini alacağız!"

Elfler sevinç çığlıkları kopardı.

En iyi elbiselerini giymiş olan Becky Pardon ve Nancy Dimdik, Bayan Kene'nin önünde dikiliyordu.

"Bu iş sırf büyü ve çalı süpürgesi işi değil," dedi Bayan Kene. "Bazen çok ağır çalışmak gerekiyor. Bazen çok pis de olabiliyor. Evet Becky?"

"Dedem ölürken yanındaydım," dedi Becky, "ve yapılması gereken bütün işleri izledim. Babam izlememem gerektiğini söylemişti ama annem, 'Bırak kız görsün. Eninde sonunda dünyanın nasıl işlediğini görecek,' demişti."

"Benim bilmek istediğim, kızlar, büyüyle başa çıkıp çıkamayacağınız. İkinizin de temel büyü yeteneği olması lazım, yani düşünceyle mum söndürmek gibi şeyler. Sizce biz büyüyle ne yapıyoruz?"

"Siğilleri tedavi edebiliyorsunuz," dedi Becky. "O büyüyü biliyorum. Ninem yapıyordu. Büyü, insanı *güzel* de yapabilir." Sesi özlem doluydu ve Bayan Kene ona daha dikkatli baktı. Daha doğrusu, yanağındaki çirkin doğum izine.

"Ya da büyüyle, birini en iyi arkadaşın yapabilirsin," diye ekledi Nancy. "Ya da..." Biraz kızardı. "Şey... bir oğlanın senden hoşlanmasını sağlayabilirsin."

Bayan Kene güldü. "Kızlar, size şunu söyleyebilirim: Güzel değilseniz büyü sizi güzelleştirmez. Ve sizi kesinlikle popüler kılmaz. Büyü oyuncak değildir."

Nancy daha da kızararak, "Ama oğlanlar..." dedi.

Bayan Kene'nin yüzünde tek bir kas kıpırdamadı. Sonra, "Oğlanlara ne olmuş?" dedi. Nancy'nin yüzündeki kırmızılık etkileyiciydi; biraz daha kızarırsa ıstakoza benzeyeceğini düşündü Bayan Kene. "Oğlanların ilgisini çekmek için büyü kullanmana gerek yok Nancy. Bu konuda daha fazla bilgi istersen Tiffany Hanım seni Ogg Ana'ya ya da kendi büyükannene gönderebilir."

"Sizin yavuklunuz var mı hanımefendi?" dedi Nancy.

"Hayır," dedi Bayan Kene. "Bana ayak bağı oluyorlar. Şimdi, bakalım hercümerç yapabilecek misiniz. Bunu yapamazsanız cadı olmanız pek olası değil. Hercümerç, *odaklanmanızı* sağlar." Elini havaya kaldırdı ve orada bir şey belirdi. Bizzat *hava* kaynıyor, dans ediyor, çırpınıyor gibiydi... âdeta canlıydı. "Havanın nasıl hareket ettiğini *görün*," dedi Bayan Kene. "Nasıl beklediğini görün. Benim hercümerçlerim işte bu havada olabilir. Bana tavsiyelerde bulunabilir." Aniden bir elinde bir yumurta, iplik, dallar ve küçük bir fındık belirdi. "Bu nesneleri hercümerç yapmak için üzerimde taşıyordum," dedi. Kızların küçük, ciddi yüzlerine baktı ve içini çekti. "Şimdi ikiniz kendi hercümerçlerinizi yapacaksınız. İçinde bir de canlı varlık olmalı. Gözlerinizi kapatın

ve üzerinizde ne taşıyorsanız onları kullanarak bir hercümerç yapın."

Cenaze alayı kadar ciddi yüzlerle ceplerini karıştıran kızları izledi. Bayan Kene cadıdan anlardı, bu kızlarda büyü yeteneği olduğunu biliyordu ama *cadı eğitimi alma kararı*, bir parça yetenekten fazlasını gerektirirdi. Sıkı çalışmak gerekirdi. Çok sıkı çalışmak. O zaman bile kolay değildi, biliyordu. Her şeyin yanı sıra, seçimlerini destekleyen anne babalara ihtiyaçları olacaktı. Bir kız evde işe yarayabilir, küçük çocuklara bakabilir veya aile işinde çalışabilirdi. Üstüne üstlük bir de *torun* meselesi vardı, ki bu mesele her zaman *mesele* olurdu.

Bayan Kene, ceplerinde neler bulunduğuna ve bulunmadığına bakarak birisi hakkında çok şey öğrenebileceğini de biliyordu. Kendisi genellikle ceplerinden birinde küçük bir peynir parçası taşırdı; atıştıracak bir şeyler olmadan iyi büyü yapamazdınız.

"Solucan da canlıdır," dedi, "bu yüzden küçük bir kutuya ıslak yapraklar ve bir solucan koyup her zaman yanınızda taşımanızda fayda var."

"Benim burada bir tırtılım var," diyerek botlarından birini çıkardı Nancy.

"Aferin," dedi Bayan Kene. "Şanslıymışsın. Ama şanslı olmak cadılığın yalnızca *bir* parçasıdır."

Becky'nin suratı asıktı. "Benim bir... saç tokam var. Onu kullanabilir miyim?"

Bayan Kene içini çekti. "Hercümercinde mi? Elbette. Ama canlı bir şey de lazım. Kelebek, karınca ya da öyle bir şey işte. Fakat unutmayın: Onları öldürmemelisiniz. Sonradan serbest bırakmalısınız."

"Hah, tamam," dedi Becky. Bir süre arkalarındaki çalıyı karıştırdı, sonra büyük, yeşil, kıllı bir tırtıl buldu.

"Kopyacı!" dedi Nancy.

Bayan Kene güldü. "Cadıların bir özelliği de akıllı olmalarıdır. Gözlerinizi kullanmak ve gördüklerinizden ders almak. Aferin Becky."

Becky tırtılı eski bir ip parçasına düzgünce bağladı. İp bir şekilde parmaklarından birine de dolanmış gibiydi. Diğer parmaklarıyla saç tokasını hercümerce sokmaya çalışıyordu.

Nancy surat asarak kendi tırtılını kaldırdı. Tırtıl bir parça koyun yününün içine gömülmeye çalışıyordu.

Ansızın bir şimşek çaktı ve gök gürültüsü duyuldu. Her iki kız da, "Bu benimdi, benim hercümercimden geldi!" dedi.

Bayan Kene yine gülümsedi. Neden insanlar bir gün doğumuna, gökkuşağına, şimşeğe veya karanlık bir buluta bakıp onu kendisinin yaptığını zannederdi? Gökyüzündeki fırtınayı gerçekten kontrol edebileceklerine inansalar, iki kızın da dehşetle haykırarak eve kaçacaklarını biliyordu oysa. Hatta muhtemelen anneleri kızların iç çamaşırlarını yıkamak zorunda da kalırdı. Yine de... eh, bir cadıda biraz özgüven, iyi başlangıçtı.

"Bayan Kene, Bayan Kene!" dedi Becky ve işaret etti. Şimdi tırtılının yanında, havada yüzen bir saç tokası vardı.

"Aferin," dedi Bayan Kene. "Gerçekten tebrik ederim."

"Eh, buna ne dersiniz?" dedi Nancy. Kızın hercümerci yıkıldı; koyun yünü, süpürgesine tünemiş bir cadı gibi üzerinde oturan küçük tırtılla birlikte yere doğru süzüldü. Nancy parmağını kaldırdı ve ucundan bir ateş çıktı.

"Harika," dedi Bayan Kene. "İkiniz de anlamışsınız. Bundan sonrası yalnızca öğrenme meselesi. Her gün yeni bir şeyler öğrenmeniz gerek," dedi sertçe.

Ama asıl düşündüğü şuydu: *Tiffany Hanım ikinizi de görmek isteyecek, orası kesin.*

Masal Diyarı'nda müzik çalıyordu: ahenkli bir ezgi, boş havada döne döne yükselen notalar... Çiçek açmış bir ağacın tepesine yakın ince dala tünemiş aylak bir elf her notayı renge dönüştürüyordu ve böylece notalar saraylıların başları üzerinde dans ediyor, onları eğlendiriyordu. Bir elfi eğlendirmek için çok şey gerekmez. Genelde en çok zevk aldıkları şey birilerini incitmektir ama müzik de bundan hemen sonra gelir.

Müzisyen, bir insandı. Bir elfin arpının büyüsüne kapılarak ormana sürüklenmişti ve sonra yakalanmış, Lord Bezelyeçiçeği için sürekli müzik çalmak üzere tutsak edilmişti. Elfler oyuncaklarını hayatta tutmak konusunda becerikliydiler ve bazen onları haftalar boyunca yaşatabilirlerdi. Bu flütlü adam ise yeni, harika bir oyuncaktı. Bezelyeçiçeği aylak aylak, adamın ne kadar dayanacağını merak etti.

Ama memnundu. Savaşçıları insan dünyasına küçük baskınlar yapıyor, bunun gibi armağanlarla dönüyorlardı. Her başarılı baskınla özgüvenlerinin daha da büyüdüğünü biliyordu. Yakında hamle yapmaya hazır olacaklardı...

Kaşlarını çattı. Hardaltohumu ile konuşması gerekiyordu. Onun, o sefil Kraliçe'nin kalıntılarını Masal Diyarı'ndan gerçekten attığına emin olması gerekiyordu. Artık başka sorun istemiyordu.

Geoffrey, tıpkı yaban hayatı gibi *insanları* da izlemekten hoşlanırdı. İnsanları büyüleyici bulurdu ve onları her zaman dikkatle izler, hep daha fazlasını öğrenirdi.

Yaşlı adamların, kendi evlerinde bir şekilde *fazlalık* gibi görüldüğünü fark etti mesela. Geoffrey'nin kendi evinden çok farklıydı burası. Orada haneyi babası yönetirdi, burada ise, yaşlı adamların

hayatlarında bir kadın varsa, evin içinde tüm güç kadınlara aitti; erkeklerin ev dışında çalıştığı onca sene boyunca olduğu gibi. Ve o güçten vazgeçme niyetleri yoktu.

Kaptan Barışçıl'ın burun kıllarını düzeltmeye gittiğinde –Ogg Ana'nın bile sevmediği bir işti bu– aklında bu düşünce vardı. Karısı Sally Barışçıl, yaşanmış bir deneyimin kanıtladığı üzere, kocasının burnuna makasla yaklaşmasına izin verilemeyecek kadar miyoptu. İyi kadına benziyordu ama Geoffrey kadının kocasına bir mobilya parçasıymış gibi davrandığını fark edip üzülmüştü. Hayatı boyunca bir sürü ilginç şey görmüş bir denizcinin, karısı evde sürekli bir şeyler yıkadığı, temizlediği, cilaladığı ve yapacak hiçbir şey bulamasa da toz aldığı için artık zamanının çoğunu meyhanede geçirmesi de üzücüydü. Kocası yeterince uzun süre evde otururwhile Bayan Barışçıl onu da yıkayıp temizleyip tozunu almaktan kendini zor alıkoyuyordu.

Geoffrey zamanla, meyhanenin ihtiyar adamlar için hem eğlence hem de sığınak olduğunu anladı. Bir gün onlara katıldı, herkese birer bira ısmarladı ve bu, onların dikkatini çekti. Sonra Mefisto'ya sayma numarasını yaptırdı. İkinci birada yaşlı adamlar gayet babacan davranmaya başlamıştı ve Geoffrey nihayet, birkaç gündür aklında olan konuyu açtı.

"Ne iş yaptığınızı sorabilir miyim beyler?"

Kahkahalar yükseldi. Rezervuar Çökmüş –adının aksine yüzü hiç asılmayan bir adamdı– "Hay tanrılar müstahakkını versin efendi," dedi. "Bize aylak beyler diyebilirsin."

"Krallar gibiyizdir," dedi Gülener Yanyan.

"Şatosu *olmayan* krallar ama," diye ekledi Rezervuar Çökmüş. "Bir zamanlar sahip olmayıp bir yerlerde kaybettiğim şato."

"Peki aylaklık hoşunuza gidiyor mu?" dedi Geoffrey.

"Pek sayılmaz," dedi Şamar Titrek. "Aslında ben nefret ediyo-

rum. Benim Judy öldüğünden beri. Çocuğumuz da olmadı..." Gözünde yaş, sesinde yas vardı. Kupasından bir yudum alarak perdeledi bunları.

"Ama kaplumbağası vardı, değil mi?" diye araya girdi Kırışık Joe. İnekleri yerden kaldırabilecek bir cüsseye sahipti.

"Tabii," dedi Şamar. "Ondan daha hızlı yürüyemediği için sevdiğini söylüyordu. Kaplumbağa hâlâ duruyor ama o da eskisi gibi değil. İki kelime sohbet edemiyorsun. Benim Judy bütün gün gevezelik ederdi. Kaplumbağa, dinlemeye dinliyor ama. Judy için aynısını söyleyemezdin bazen." Yine kahkahalar yükseldi.

"Yaşlandığın zaman eteklikler başa geliyor," dedi Leş Jim Jones.

Konu ısındığı için memnun olan Geoffrey sordu: "O ne demek?"

Herkes homurdanmaya başladı.

"Mesele şu, ayakçı çocuk," dedi Kırışık Joe. "Neyi ne zaman nerede yiyeceğimi benim Betsy söylüyor. Ve eğer birlikteysek, yaşlı bir tavukmuşum gibi beni pışpışlıyor. Çocuk gibi."

"Ah, bilmez miyim..." dedi Kaptan Barışçıl. "Benim Sally harikadır ve onsuz ne yapardım bilmiyorum ama... Eh, şu şekilde ifade edeyim: Bir zamanlar başka adamları yöneten bir adamdım ve berbat havalarda bile herkesin elinin titremeden çalışmasını sağlardım, çünkü ben kaptandım ve işim buydu." Çevresine baktı, diğerlerinin başlarını salladığını gördü ve sonra doğrudan Geoffrey'ye hitaben konuştu: "En iyisi de, genç adam, bir *erkektim*. Oysa şimdi? Tek işim karım yeri süpürürken ayaklarımı kaldırmak. Orası bizim yuvamız ve ben de onu seviyorum ama bir şekilde sürekli ayağına dolanıyorum."

"Aynen, bizde de öyle," dedi Leş Jim. "Beni bilirsin, hâlâ iyi marangozumdur, loncada iyi tanınırım ama benim Milly, alet

kullanmamdan endişeleniyor. Ve size şu kadarını söyleyeyim, ellerim yalnızca onun gözü üzerimdeyken titriyor."

"Ellerinin titrememesini ister miydin?" diye sordu Geoffrey; ama Leş Jim'in kupasını dudaklarına hiç titremeyen bir elle götürdüğünü görmüştü aslında. "Çünkü siz, beyler, bana bir fikir verdiniz." Dinleyeceklerini umarak duraksadı. "Dayım Überwaldlidir. Adı Heimlich Barakahausen. Kendine baraka yapan ilk erkek."

"Benim barakam var," dedi Leş Jim.

"Alınma ama, barakan olduğunu *sanıyorsun*," dedi Geoffrey. "Peki içinde ne var? Bak, keçi barakaları var, tavuk barakaları var, inek barakaları var... Benim önerdiğim şey ise *erkek* barakaları. Bu yörede, erkekler için barakalara ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. *Erkek* barakası."

Şimdi dikkatlerini çekmişti. Özellikle de, "Buna içelim beyler! Herkese benden birer bira daha!" dediği zaman.

Köydeki hanımlar da kabullenmişti Geoffrey'yi. Hayret vericiydi. Geoffrey'nin durup insanlarla sohbet etmesinde, nazik gülümsemesinde ve hoş tavırlarında ona hemen ısınmalarını sağlayan bir şey vardı.

"Geoffrey Bey her zaman ne kadar da sakin! Hiç sinirlenmiyor vallahi. Ve harika konuşuyor! Gerçekten eğitimli bir adam," dedi Betsy Zıpzıp, Tiffany'ye bir gün.

"Hele o keçisi!" diye ekledi Bayan Islıkçı, etkileyici kollarını daha da etkileyici göğsünde kavuşturarak. "Bana sorarsan aksi bir hayvana benziyor ama Geoffrey'nin peşinden sakin sakin koşuşturuyor."

"Keşke benim Joe'ya da aynısını yaptırabilse!" diye güldü Betsy. Bayan Islıkçı'yla birlikte gülüşerek uzaklaştılar.

Tiffany yürüyen kadınları izledi ve ayakçı çocuk hakkında dü-

şünmeye başladı. İnsanları kendine nasıl bu kadar kolay alıştırabildiğini merak ediyordu. *Bu tür insanları daha önce de görmüştüm*, diye düşündü. *Herkesi tanır gibi görünen insanlar bunlar. Ringe çıkıp dövüşü bitirenler. Sanırım artık benimle birlikte ev ziyaretlerine gelmesine izin vereceğim ve neler yapabildiğine bir bakacağım.*

Böylece ertesi gün, ev ziyaretleri için birlikte yola çıktılar. Geoffrey, Tiffany'nin çalı süpürgesinin arkasına binip ona tutundu ve Tiffany iyice ağırlaşmış süpürgeyi dağlara sürerken yüzü salt mutlulukla aydınlandı. O içeri girer girmez evler canlanıyor, neşeyle aydınlanıyordu. Geoffrey insanları güldürebiliyordu, şarkı söyleyebiliyordu ve bir şekilde, her şeyi... eh, güzelleştiriyordu. O odadayken, ağlayan bebekler agulamaya başlıyor, yetişkinler tartışmayı bırakıyor, anneler huzur bulup tavsiyelerini dinliyordu.

Hayvanlarla da arası iyiydi. Buzağılar yabancı birinden ürküp kaçmak yerine onun önünde sakince dikiliyordu. Kediler içeri dalıyor ve hemen, Geoffrey'nin kucağının tam yatılacak yer olduğuna karar veriyordu. Hatta Tiffany bir keresinde onu ormandaki bir kulübenin duvarına yaslanmış hâlde görmüştü: Bir tavşan ailesi, ayaklarının dibine yerleşmişti; hem de çiftliğin köpeği *yanında dururken.*

Bir gün Geoffrey'yi Tiffany'nin yanında gören Ogg Ana, "Kalbi temiz bu çocuğun, kokusundan anladım. Erkekleri bilirim, biliyorsun," diyerek gülmüştü. "Vakti zamanında çeşit çeşit erkek tanıdım, inan bana. Cadı hamurundan olup olmadığını söyleyemem şu an. Diğer cadıların bazıları da mesleğe bir *erkeğin* girmesinden hoşlanmayabilir, ama... Tiff, biri sana 'Havamumu Nine olsa bundan hiç hoşlanmayacağını' söylerse sakın dinleme, tamam mı? Unutma, ardılı olarak seni seçti o, onlardan birini değil. Bu işi kendi bildiğin gibi yapmalısın; onun yapacağı gibi değil. Bu yüzden, bu delikanlıyı eğitmek istiyorsan eğit derim..."

Geoffrey'nin keçisi de Tiffany'yi büyülüyordu. Geoffrey onu dilediğini yapmak üzere serbest bırakmıştı ve Geoffrey Tiffany'yle birlikte süpürgeye atlayıp bir yere gitmemişse keçi genellikle yakınlarda oluyordu. Tiffany'ye, *Mefisto* delikanlıya göz kulak oluyormuş gibi geliyordu. Aralarında bir şifre vardı ayrıca. Keçi toynaklarını yere vurarak onunla konuşabiliyordu ve hatta bazen karmaşık toynak tıklamalarıyla konser veriyordu. *Mefisto köpek olsa av köpeği olurdu*, diye düşündü Tiffany. Efendisi onun dostuydu ve Geoffrey'nin iyi huyluluğundan faydalanmaya çalışanların... vay başına gelenler! Mefisto'nun toynakları son derece keskindi.

Geoffrey yokken keçi başına buyruk dolaşıyordu. Nine'nin kulübesindeki keçileri de mesela, kısa zamanda emri altına almıştı. Ogg Ana bir kez, "o şeytani keçiyi" tepelerde, dağkeçilerinden bir halkanın ortasında otururken gördüğünü söylemişti. Ona bir isim de vermişti. Küçük, ışıldayan toynakları yüzünden "Karanlığın Kıyma Makinesi" demişti ona ve eklemişti: "Ne kadar pis kokarsa koksun ondan *hoşlanmadığımdan* değil. Boynuzlara öteden beri bayıldığımı söyleyebilirsin. Keçiler akıllıdır, koyunlar değildir. Alınma tatlım."

Mefisto'nun zaferi –ve her iki konuda da Ogg Ana'yı haklı çıkarması– Geoffrey'nin, orada yaşayan küçük bir oğlana ilaç götürmek için arabayı da yanına aldığı bir gün kesinleşmişti.

Tiffany'nin kulübesini kuşatan ormanın kıyısında, en yakındaki dağın yamaçlarında bulunan bu çiftlikte o gün, çocuğun annesi, oğlu için hissettiği endişeyle koyun ağılının kapısını açık unutmuştu, çünkü pürdikkat Geoffrey'yi izliyordu. Koyunlar da tüm koyunların yapacağı gibi, kadın pencereden dışarı bakıp fark edene kadar ağıldan dışarı çılgınca akın etmişti.

"Kocam bundan hiç hoşlanmayacak!" diye feryat etmişti ka-

dın. "Onları ağıla kapatmak seneler alacak! Şunlara bak, her yere koşturuyorlar!"

Geoffrey ise başını pencereden uzatmış, otlaması için arabadan çözmüş olduğu Mefisto'ya hitaben ncıklamıştı. Keçi hemen otlamayı bırakmıştı ve... Eh, sonra olanlar, Lancre'ın her köşesinde duyuldu. Anlatılanlara göre keçi Mefisto, iyi bir çoban gibi koyunları toparlamıştı. Koyunlar sayıca ondan çok daha fazlaydı elbette ama Mefisto onları dikkatle, teker teker ağıla geri sürmüştü.

Kadın daha sonra kocasına keçinin koyunları ağıla geri gütmekle kalmayıp *kapıyı da arkalarından kapattığını* söylediğinde adam onun abarttığını düşünmüştü ama yine de meyhanede anlatmak için iyi bir hikâyeydi ve böylece Mefisto efsanesi hızla yayılmıştı.

Hikâyeyi Tiffany'ye Geoffrey ve Ogg Ana anlatmıştı. Geoffrey'nin küçük çocuk için yaptıklarıyla birlikte verimli bir gün olmuştu. Fakat Tiffany, dikdörtgen gözbebekli Mefisto'yu izlemekten kendini alamıyordu. Keçileri bilirdi ama *bu* keçinin bir... *amacı* vardı, emindi buna. Ayrıca keçinin de onu izlediğini fark etmişti. Tiffany, bakmazmış gibi yaparak keçiyi izleyen Sen'i de izliyordu. Herkes herkesi izliyor gibiydi. Tiffany gülümsedi.

Ve bir karara vardı.

Ertesi sabah Geoffrey'yi bir kenara çekti ve ona, özel bir şey anlatacağını söyledi.

"Bir şey var," dedi. "Seni tanıştırmak istediğim bazı... küçük arkadaşlarım var." Duraksadı. "Rob!" diye seslendi. "Orada olduğunu biliyorum ve hemen ortaya çıkmanı istiyorum." Yine duraksadı. "Ee... senin için mini bi damla ıskambula var." Bir bardağa birkaç damla içki koydu ve bardağı yere bıraktı.

Havada bir hareketlilik, bir kızıl saç çakması oldu ve bir an sonra Herhangibir Rob, elinde parıl parıl bir palayla orada dikiliyordu.

"Rob, Geoffrey'le tanışmanı istiyorum," dedi Tiffany yavaşça, dikkatle. Geoffrey'nin, tanıştığı ilk Feegle'ı nasıl karşıladığını görmek için döndü ama onu asıl şaşırtan *Rob* oldu.

"Ah, mini delikanlı bu. Onu tanıyoz zaten!" diye bildirdi.

Geoffrey kızardı. "Şey... eski barakada uyurken bu beyefendiler yatak odalarını benimle paylaşma nezaketini gösterdiler de."

Tiffany hayretler içinde kaldı. Geoffrey Feeglelarla tanışmıştı bile ha? Tiffany neden bilmiyordu bunu? Bu bölgenin cadısı *oydu*, biliyor olmalıydı.

"Ama..." diye başladı, başka Feeglelar belirirken. Biri tavan kirişlerinden sarkan ipten kaydı, bir başkası yakındaki kovanın arkasından çıktı, bir diğer grup da yaklaşıp yerdeki ıskambulanın çevresini sardı.

"Sorun diil," dedi Rob elini havada sallayarak. "Sen geceliini giyip uyuduktan soora çok ilginç sohbetler ettik."

"Ama yine de seni izliyoduk ve... *hmmp!.. hmmp!..*" Rob elini Kaçık Wullie'nin ağzına kapatmıştı.

"*Geceliğimleyken* de mi?" diye başladı Tiffany ama sonra pes etti. Ne faydası vardı ki? Feeglelar *her zaman* ona göz kulak olacaklardı ve hayatında Feegleların olması ile olmaması arasında bir seçim yapması gerekse... Eh, kolay bir seçim olurdu bu.

"Kızmadın mı hamfendi?" dedi Rob, ne zaman Açıklama yapması gerekse hep yaptığı gibi ayaklarını yere sürterek. "Neyse... Jeannie, bu delikanlının geldiini ve onun tam bi hazine olduunu söödedi. Biz Feegleların hazineler konusunda nasıl olduunu bilirsin, hemen gidip kaparız."

Nac Mac Feeglelar hep birlikte, mutlulukla içlerini çekti.

Tiffany bardağı onlara doğru itti ve "Peki madem," dedi. "Ama *bu* hazineyi çalmayacaksınız. Yine de... Geoffrey'yi Kelda'yla tanıştırma zamanının geldiğini biliyo... düşünüyorum."

Yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu.

Höyükteki büyük ateşin önüne oturarak kurudular. Yolculuk Geoffrey'yi heyecanlandırmıştı ve Feegle höyüğüne çalıların arasından geçip emekleyerek girmek de onu hiç rahatsız etmemiş gibiydi.

İstemsizce birazcık kıpırdandı,* çünkü bütün Feegleların gözü üstündeydi. Özellikle de Jeannie'nin en büyük kızı Maggie'nin. Maggie, koca mini kocakarı ile arkadaşını görmek için yiğitçe kalabalığa karışmıştı; şimdi de ellerini alev alev saçlarından geçiriyor, en iyi dudak büzmesini sergiliyordu.

Jeannie içini çekti. Yakında kızının gitmesi gerekecekti. Bir höyükte ancak tek bir kelda olabilirdi.

O bunu düşünürken Rob kollarını uzattı, Maggie de gidip yanına oturdu.

"Kızım Maggie," dedi Rob, Geoffrey'ye gururla. "Artık büyüdü ve yakında kendi klanını kurmak için gitcek."

Maggie kabardı. "Ama burada kalamaz mıyım!?" diye sızlandı, babasının-küçük-kızı-sesini kullanarak. "Ben burayı seviyom, biliyon baba! Koca da istemiyom!" Koca sözcüğünü iğrenç bir şeymiş gibi söylemişti. "Bebe de istemiyom. Ben *savaşçı* olcam!"

Rob güldü. "Ama sen kızsın Maggie," dedi, Jeannie'ye endişeli bir bakış fırlatarak. Annesi Maggie'ye gizemli bilgileri aktarmamış mıydı? Kendi klanının keldası olmak için bilmesi gerekenleri öğretmemiş miydi?

"Ama ben savaşmayı *biliyom!*" diye surat astı Maggie. "Mini Duggie Kocaburun'a sor. En son mini kavgamızda şeyini iyi tekmeledim!"

---

* Bir Feegle klanına bakıp pantolonunun paçalarını bağlamak istemeyen adam, cesur bir adamdır.

Mini Duggie Kocaburun –Rob'un sıska ergen oğullarından biri– köşede kıpırdandı ve başını öyle eğdi ki saçlarındaki boncuklar çenesine kadar düştü, yalnızca burnu görülür oldu.

"Kurbaa'yla da konuştum,"* diye devam etti Maggie. "Geleneklere uymam gerekmediini söyledi. Hakkı diye bir İnsan yüzündenmiş."

"Eh, sen insan *diilsin* ama," diye terslendi Jeannie. "Ve bu kadar saçmalık yeter. Git ve misafirimiz için güzel bi parça koyun eti getir. Özel sosumuzdan da."

Tiffany Feegleların sosunu biliyordu. Esas malzemesi salyangozdu.

"Salyangoz," diye fısıldadı Geoffrey'ye usulca, Maggie hışımla çıkarken. Tiffany, genç Feegle kızının hışımla çıkışının *tıpkı* Bayan Kulağakaçan'ınkine benzediğini görerek şaşırdı. Yalnız, elbette... Maggie yalnızca on beş santim boyundaydı ve Bayan Kulağakaçan neredeyse Tiffany'nin babası kadar uzun boyluydu.

Küçük bir kadın için keskin kulaklı biriydi Jeannie. "He ye, benim oolanların salyangozlarla neler yapabildiini görsen şaşarsın," dedi. "Salyangoz içkisi de yapabiliyolar."

Geoffrey nazikçe gülümsedi. "Çok teşekkür ederim Kelda," dedi yumuşak bir sesle, "ama ben koşan, yüzen ve sürünen hiçbir şeyi yemiyorum. Buna salyangozlar da dâhil. Ben onların yaşamasına izin vermeyi tercih ediyorum."

"Aslında salyangozları Feeglelar yetiştiriyor," dedi Tiffany. "Herkesin bir geçim kaynağına ihtiyacı vardır Geoffrey, bundan kaçınmak imkânsız."

"Öyle," dedi Geoffrey, "ama başkaları pahasına değil."

---

* Kurbağa, Feegleların avukatıydı. Kurbağa olmasının sebebi, bir zamanlar bir iyilik perisiyle aralarında yaşanan anlaşmazlıktı.

Jeannie parıl parıl gözlerle öne eğildi ve küçük, fındık kahverengisi elini Geoffrey'nin koluna koydu.

Hava kıpırtısızlaştı. Geoffrey ve Jeannie birbirlerinin gözlerine bakıyorlardı.

"Eskiden senin gibi çok kişi vardı," dedi Jeannie sonunda, usulca. "Haklıymışım. Seni kazanımda gördüm. Savaşları bitirip barış getirebilenlerden birisin sen."

Tiffany'ye döndü.

"Onu el üstünde tut, Tir-far-thoinn," dedi.

Kelda'nın yanından ayrılıp çay için çiftliğe dönerlerken Tiffany, Kelda'nın sözleri hakkında düşündü.

Savaşı bitirmek. Barış getirmek. Bugünlerde tam da bu yetenekler gerekebilirdi. Ve bunu düşünürken, belkemiğinden aşağı bir ürperti geçti; korkunç bir şeyin gerçekleşmek üzere olduğunu anlatan, duymazdan gelinmesi imkânsız o pis, küçük ürpertilerden biri. *Gerçi belki de,* diye düşündü, *bedenim bana, eğer sorun olmayacaksa bir dahaki sefere salyangoz sosuna* hayır *demem gerektiğini anlatıyordur...*

Huzursuzluğunu üzerinden atmak için elinden geleni yaptı ve Geoffrey'ye odaklandı. *Onu el üstünde tut.* Jeannie'nin haklı olduğunu düşündü. Böyle bir oğlan çok işe yarayabilirdi.

Böylece, orada ve o anda bir karar verdi. Ankh-Morpork'a gidecek, Geoffrey'yi de yanında götürecekti. Başcadı olarak şehre bir yolculuk yapmasının zamanı gelmişti zaten. Şehir cadıları olanları duymuş ve Tiffany'den bir tür küçük zıpçıktı gibi bahsediyor olabilirdi. *Bilmesi* gerekiyordu.

Sonra, kafasının içinde küçük bir ses fısıldadı: *Belki Preston'ı da görebilirim.* Bu düşünceyi aklından çıkarmaya çalıştı ama. Bu yolculuk onun için değildi; cadı olmak hakkındaydı, yapması

gerekenleri yapmak hakkındaydı. Ogg Ana'ya birkaç günlüğe burada olmayacağını bildirirken söyleyeceği şey de *bu* olacaktı.

Fakat yine de Preston'ı görme fikri gizlice tekrar aklına girdi ve kendisini biraz... kıpır kıpır hissetmesine sebep oldu.

Geoffrey patikada önden yürüyordu ama Tiffany çağırdığında merakla geri geldi.

"Geoffrey," dedi Tiffany, "yarın gidip sana ilk çalı süpürgeni alacağız."

On Birinci Bölüm

BÜYÜK ŞEHİR

Ankh-Morpork yolu uzundu. Tiffany ve Geoffrey'nin bir gece yerel bir cadının evinde, ikincisinde ise bir çiftçinin samanlığında konaklaması gerekti (ve çiftçi, Geoffrey'nin, sorun çıkaran keçisi konusunda yardımcı olabilmesine çok sevindi). Ama sonunda gelmişlerdi işte, büyük şehirdelerdi ve Ankh Nehri boyunca başkentin yüreğine doğru uçarlarken Tiffany, ağzı açık alık alık şehre bakan Geoffrey'yi izledi. *Eh*, diye düşündü kendi kendine, *dünyayı görmek istediğini söylemişti. Ankh-Morpork iyi bir başlangıç olacak.*

Ama eski çalı süpürgesi atölyesinin bulunduğu yere gidip *yeni* bir dükkâna yönlendirildiğinde kendisi de şaşırdı. Demiryolu hâlâ bebeklik aşamasındaysa da şimdiden bir sürü kemer vardı.

Demiryolu köprülerinin kemerlerinin altındaki büyük boşluklara kurulan dükkânlarda, yalnızca orada çalışanların bildiği sihirli bir şey, bir tür gizem vardır. Haftalardır yağmur yağmıyor olsa bile su birikintileri bulunur ve bu birikintiler parlak ve kaygandır. Havada yağ kokuları ve emekçilerin koltukaltı kokuları asılıdır.

Kemer altı sakinlerini tanımak kolaydır. Öyle bir adam (evet, nadiren kadın olurlar) işe yarar çivileri kavanozlarda saklayan

türden bir adamdır ve farklı makine yağı ve dişli türlerinin avantajlarını ve dezavantajlarını uzun uzun anlatabilir. İzleyen biri olsa, bazen dükkâncılardan birinin sessizce, "Gelecek haftaya getirtebilirim," dediğini duyar. Bazen buna bilgiç bir bakış ve burnunun yan tarafına dokunan bir parmak da eşlik eder.

Biri gelip bir şey sorarsa da... eh, her zaman, her şeyin nerede olduğunu bilen biri (genellikle bir cüce) vardır ve aranan nesne hemen her zaman, *dükkânın hemen arkasında*, zifiri karanlıkta bulunur. Doğru nesne bulunup çıkarıldığında bazıları ona döküntü diyebilir ama kemer altı dükkânlarında döküntüler bile bir şekilde *tam olarak* alıcının gerçekten ama gerçekten istediği nesneye dönüşmüştür. Nasıl olduğunu kimse bilmez. Sanki o parça doğru kişinin içeri girmesini beklemektedir...

Schrucker ve Dave adlı cüceler çalı süpürgesi dükkânlarını ikinci kemerin altına taşımışlardı. İlk dükkândan müzik enstrümanlarının acayip sesleri geliyor, diğer yandaki dükkândan ise koşum imalatçısının taze derilerinin keskin kokusu burun deliklerine mutlulukla saldırıyordu.

Geoffrey'yi peşine takıp içeri giren Tiffany'yi Dave karşıladı koşa koşa. Tiffany'yi hemen tanımıştı; kız bir iki sene önce uğradığında Feegleları tanıdığını ağzından kaçırmıştı.* Bir atölyeye Feegle bulaşmışsa... eh, eşyalarınızı toplayıp dağa dönseniz de olurdu. Büyük baltanızı da yanınıza alarak.

Tiffany, Dave'in gözlerinin oradan oraya kaydığını fark etti. "Endişelenme, yanımda Nac Mac Feegle yok," dedi ama bunun tam olarak doğru olmayabileceğini biliyordu, çünkü Herhangibir Rob'a bunun kocakarı işi olduğunu söylese ve Feeglelara geride kalma Vecibesi verse de, bir tanesinin bir şekilde süpürgesinin ça-

* Aslında Feeglelar kazayla Tiffany'nin çalı süpürgesini tutuşturmuşlardı ve bu yüzden yeni bir çalı gerekmişti.

lısına saklanmadığından ve kocaman bir sopa sallayıp "Amanın!" diye bağırarak ortaya fırlamayacağından emin olmak imkânsızdı.

Yine de, yanında olmadıklarını söylediğinde cüce içini çekti ve neredeyse sırıttı.

Tiffany kemerden düşen şen bir damlanın yolundan çekildi ve ekledi: "Bu, Geoffrey. Ona süpürge almaya geldik." Kemer sırasına baktı. "Aslında yeni atölyenizi bulmak biraz zor oldu."

Dave, Geoffrey'yi tepeden tırnağa süzdü.

"Burası bizim için iyi oldu," dedi. "Malzemelerimiz daha hızlı geliyor. Gidip ihtiyar anamı görmek de daha kolay. Ama yol uzun tabii." Köprünün üzerindeki demiryolundan geçen trenin kusturduğu duman, cüceyi ve Geoffrey'yi sardı. Tiffany onları bir daha görebildiğinde, yüzüne kurum parçaları yapışmış olan Dave delikanlının *tam olarak* neye ihtiyacı olduğuna karar vermişti. "Üç numara süpürge bence," dedi. "Sanırım stokta bir tane kalmıştı. Üstün kalitedir. Tahtası ta Koçbaşı Dağları'ndan geldi. Özel *sihirbaz* tahtası." Sakalını sıvazladı, burnundaki kıvılcımları silkeledi ve Geoffrey'nin çevresinde dolaştı. "Sihirbazlık eğitimi mi alıyorsun delikanlı?"

"Hayır," dedi Tiffany ve içindeki cadı, Geoffrey'nin yerine yanıt verdi: "Arkadaşım, sükûnet dokur."

Cüce demir miğferini kaşıdı, Geoffrey'ye baktı ve "Öyle mi? O ne işe yarıyor hanımefendi?" dedi.

Tiffany düşündü. "Şu anda Geoffrey yalnızca bana yardım ediyor. Ve bunun için, beyler, bir çalı süpürgesine ihtiyacı var." Elinde iki süpürge tutuyordu, kendi süpürgesi ve bir süpürge daha. Diğerini geri uzattı. "Ama yeni bir süpürge istemiyoruz," dedi. "Biz cadıların, süpürgelerimizi birbirimize aktardığımızı biliyorsun. Eh, bende de bu süpürge var ve biraz onarılırsa arkadaşımın işini göreceğini düşünüyorum."

"Onarmak" sözcüğü üzerine Schrucker belirdi. Neredeyse gücenmiş görünüyordu.

"*Onarmak mı*?" diye inledi, sattıkları yeni süpürgeleri reddederek hayatlarının fırsatını kaçırdıklarını düşünüyormuş gibi. "Delikanlının, kariyerine *kullanılmış* bir süpürgeyle başlamasını mı istiyorsun?" Sonra süpürgeyi gördü, yüzünü buruşturdu ve belini tutarak geriledi. "Bu... Havamumu Nine'nin süpürgesi!" dedi. "*Ünlü* bir süpürge bu."

"Demek sizi zorlayacak?" dedi Tiffany akıllıca. "Beceremeyecekseniz söyleyin. Sanırım başkasını bulabili..."

"Ah, aceleci olma," dedi Schrucker. Miğferini çıkardı ve yünlü bir bezle alnını sildi. Sonra piposunu yaktı, düşündü ve önündeki süpürgeyi inceledi.

"Çok minnettar olurdum," dedi Tiffany.

Schrucker, tamircilerin hep yaptığı gibi, dişlerinin arasından içine hava çekti. "Eh," dedi sonunda yavaşça. "Kabuğunu çıkarabilirim. Belki yeni bir sopa kullanabiliriz?"

"*Beyefendilere* uygun sopalarımızdan birini," diye ekledi Dave, burnuna dokunarak. "Bilirsin... *hassas yerler* için özel çukuru olan sopalardan. Delikanlı çok rahat ederdi."

"Öteden beri bu süpürgeyi elime geçirmek istemişimdir," dedi Schrucker. "Üzerinde doğru düzgün çalışmak için. Ama dağlardaki cüceler Bayan Havamumu'nun her zaman, biraz..."

"*İğreti* iş istediğini söylerler," diye araya girdi Dave, sözcük ona fiziksel acı veriyormuş gibi alnını kırıştırarak.

"Eh," dedi Tiffany, "ben o cadılardan değilim ama her tür cadıyla dost olmak iyi bir fikirdir." Tatlı tatlı gülümsedi ve ekledi: "Şu anda kendimi çok dost canlısı hissediyorum, fakat... daha sonra hissetmeyebilirim."

Bunun ardından gelen sessizlik büyük bir gürlemeyle doldu.

Bir başka tren duman ve is saçarak başlarının üzerinden geçmişti.

"Bayan Havamumu gerçekten de güçlü kadındı," dedi Schrucker dikkatle, gürültü dindiği zaman.

"Ve faturalarını hiç ödemediğini duydum," diye ekledi Dave aksi aksi.

"Benim param var," dedi Geoffrey. Şimdiye dek sessiz kalmış, Tiffany'nin onun adına konuşmasına izin ermişti ama ne de olsa bu *onun* süpürgesi olacaktı.

Tiffany cücelerin gülümseyerek baktıklarını gördü. Schrucker ellerini birbirine sürtmekten zar zor alıkoyuyordu kendini.

"*Biraz* parası var," dedi Tiffany sertçe, "ama arkadaşımın, parasını kullanmak zorunda kalmasını *istemiyorum*. Süpürgeyi benim ayarlayacağıma söz verdim. Şimdi, size ne yapacağımı söyleyeyim... Size bo ile ödeme yapacağım."

Bo, cücelerin gizli geçer akçesiydi. Altını neden harcayacaklardı ki? Bo için, insan dilinde... "iyilik borcu olmak" denebilirdi ve pazarlığa tabiydi. Bir *cadının* borcu özellikle değerliydi ve Tiffany bunu biliyordu.

"Bakın," diye ekledi, "süpürgenin durumu *o kadar da* kötü değil."

Schrucker kendini ağzına dek çalılarla dolu bir sandığın üzerine bıraktı.* "Bo ödemesi önermen ilginç," dedi yavaşça. "Aslında lumbagolarım azmıştı. Meslek hastalığı ne de olsa. Bu konuda bir şeyler yapabilir misin?"

"Tamam," dedi Tiffany. "Kıpırdama." Cücenin arkasına dolandı. Cüce biraz kıpırdandı, sonra yüzünde şaşkın bir ifadeyle dimdik oturdu.

"Vay canına, bunu nasıl yaptın?"

---

* Kat kat giyinmenin *bazı* avantajları vardı. Cüceler kat kat zincir zırh, ceket ve –elbette– aslında zincir zırhı bile gereksiz kılan geleneksel yünlü yeleklerden giyerdi.

"Acını aldım," diye açıkladı. "Bu yüzden o artık benim acım. Dayanabildiğin için seni kutlarım bu arada, çünkü feci olduğunu söylemeliyim. Şu anda, tasmasının ucunda bir köpek gibi havada süzülüyor." Cüceler düşünmeden başlarını kaldırıp baktılar ve üzerine "acı" yazılmış büyük bir kabarcık aradılar ama havada yalnızca Dave'in sakalına düşen kocaman, yağlı bir damla vardı.

"Bu kemerlerin altında taş ustası var mı?" diye sordu Tiffany, miğferini çıkarıp sakalını karıştıran cüceyi izleyerek. "Çünkü yarması gereken kayalar falan varsa, bu acıyla yarabilirim." Takdirle miğfere baktı. "Ama... bu da olur," diye ekledi ve Dave onu yere bırakırken acıyı demire aktardı. Cüce dehşetle bakarken miğfer çöktü ve metalden yükselen buharlar yukarıdaki demiryolunun buharlarına karıştı.

Bo ödenmişti. Acısı yok olan Schrucker –yepyeni, dimdik, canlı Schrucker– mezuralarını çıkarıyordu. Geoffrey'yi ve eski süpürgeyi süzerek kendi büyüsünü yapmaya hazırlandı.

"Nereye yatırıyorsun bayım?" diye sordu bir noktada.

Geoffrey şaşırdı. "Nasıl yani? Paramı mı?" dedi.

Cüceler, bu koşullar altında "yatırmanın" ne anlama geldiğini açıklarken küçük bir duraksama oldu.

"Haa, tamam," dedi Geoffrey. "Daha önce bunu hiç düşünmemiştim..."

Schrucker güldü. "Eh, hepsi bu kadar. Artık her şey bana kalıyor. Yarın uğrarsanız size tıkır tıkır çalışan bir süpürge teslim edebileceğimi düşünüyorum."

Cücelerin yanından ayrıldılar ve Tiffany, Geoffrey'ye şimdi Bayan Proust'u ziyaret edeceklerini söyledi. Bayan Proust şehirde yaşayan bir cadıydı. Yaşlı cadının, Onuncu Yumurta Sokağı'ndaki Boffo Şaka ve Hediyelik Eşya Dükkânı'na yöneldiler. Tiffany bu zi-

yaretin Geoffrey için bir Ders olacağını düşünüyordu. Cadıların yolunu takip etmeye karar verirse... eh, bir noktada Boffo'ya ihtiyaç duyabilirdi; pek çok genç cadı Bayan Proust'un yapay kafataslarını, kazanlarını ve siğillerini severdi. İş için gereken *imajı* verirdi bunlar. İhtiyaç duyan biri için, bir daha kalkmamacasına ezilmiş biri için, doğru imaja sahip bir cadı her şeyi değiştirebilirdi, çünkü *inanmalarını* sağlardı.

Bayan Proust'un ise görüntüsüne bu tür aksesuarları eklemesine gerek yoktu, çünkü doğa ona zaten doğal olarak çengel bir burun, kabarık saçlar ve kararmış dişler bahşetmişti. Kapı, satışa yeni sunulan mezarlık iniltisi eşliğinde açıldığında Bayan Proust onları karşılamaya geldi.

Tiffany güldü. "Bu yeni," dedi.

"Ah evet," dedi Bayan Proust. "Peynir ekmek gibi satıyor. Seni görmek güzel, Sızı Hanım. Bu genç adamın kim olduğunu sorabilir miyim?"

"Bu, Geoffrey, Bayan Proust. Ona bir cadı süpürgesi ayarlamak için geldik şehre."

"Gerçekten mi? Bir oğlan? Cadı olacak? Süpürgeye binecek?"

"Eh," dedi Tiffany, "bazen rektör de çalı süpürgesi kullanıyor."

"Biliyorum," dedi Bayan Proust, "ama sorun çıkabilir."

"Eğer çıkarsa," dedi Tiffany, "sorun bana gelsin. Havamumu Nine'nin ardılı olarak seçtiği cadı benim ve meslekte birkaç küçük değişiklik yapma zamanının geldiğini düşünüyorum."

"Bravo," dedi Bayan Proust. "İşte böyle!" Yaramaz köpek kakaları rafına dalmış olan Geoffrey'ye baktı, sonra bir anda oğlanın yanında bitti, pençemsi elini omzuna koydu ve "Demek cadı olmak istiyorsun," dedi.

Geoffrey sakinliğini korudu. Tiffany etkilenmişti. Bayan Proust da öyle.

"Hanımefendi," dedi Geoffrey, "en azından cadılara yardım edebileceğimi düşünüyorum."

"Öyle mi?" dedi Bayan Proust, gözlerinde bir ışıltıyla. "Göreceğiz, genç adam, değil mi..." Tiffany'ye döndü. "Bazı cadıların bu fikirden nefret edeceğine eminim," dedi, "ama bu, *senin* yolun Tiffany. Senin zamanın. Esme Havamumu aptal bir kadın değildi. Geleceğin yaklaştığını görebiliyordu."

"Cüceler Geoffrey'nin süpürgesini tamir edene kadar Ankh-Morpork'tayız," dedi Tiffany. "Burada mola verebilir miyiz? Gece kalmamız gerekebilir."

Bayan Proust sırıttı. "Yedek odamda bol bol yer var. Seninle burada biraz çene çalmak da iyi gelir." Geoffrey'ye baktı. "Daha önce şehre hiç geldin mi genç adam?"

"Hayır Bayan Proust," diye yanıt verdi Geoffrey usulca. "Biz Shires'da yaşıyorduk ve babamdan başka kimse yolculuğa çıkmıyordu."

"Tamam o zaman, oğlum Derek seni gezdirir," dedi Bayan Proust, tatmin olmuş gibi. Ardından oğluna seslendi ve Derek –iki kişilik bir grupta bile fark edemeyeceğiniz türden biriydi, yani görünüşü annesine çekmemişti– aşağıdaki atölyeye inen merdivende belirdi.

Ankh-Morpork, diye düşündü Tiffany, *kesinlikle eğitim olacak.*

İki delikanlı çıktığında Bayan Proust, "Ee, senin yavuklunla işler nasıl Tiffany?" dedi.

Tiffany içini çekti. Yaşlı cadılar neden bu kadar meraklıydı? Ama sonra düşündü: *Aslında tüm cadılar meraklı. Cadı olmanın parçası bu.* Gevşedi. En azından Bayan Proust, oğlu Derek'le arasını yapmaya çalışmıyordu.

"Şey," dedi, "Preston'dan hoşlanıyorum. O da benden hoşlanıyor. En iyi arkadaşım. Ama ikimizin de, şey... daha *fazlasına* hazır

olmadığından eminim ben. Hastanede bir sürü harika iş yapıyor. Mektuplaşıyoruz, hatta bazen buluşuyoruz." Duraksadı. "Sanırım biz işlerimizle evliyiz." Aniden boğazına bir yumru oturmuştu. Yutkundu. "Birlikte olmak istemediğimizden değil. Yani ben... ama..." Sözcükler uçup gitti ve Tiffany üzüntüyle sustu.

Bayan Proust anlayışlı görünmek için elinden geleni yaptı.

"Bu sorunu yaşayan ilk cadı değilsin hayatım," dedi. "Son da olmayacaksın."

Tiffany gözyaşlarının biriktiğini hissedebiliyordu. "Ama neden böyle hissediyorum?" dedi. "Bir parçamın gerçekten Preston'la olmak istediğini *biliyorum*. Ailemi de çok mutlu ederdi bu. Ama cadı olmak da istiyorum. Ve bu konuda *iyiyim*. Bunu söylememin korkunç olduğunu biliyorum ama kendimi diğer cadılarla karşılaştırıyorum ve konu cadılık olduğunda, çoğundan daha iyi olduğumu *biliyorum*. Cadılık yapmazsam yaşayamam." Bir gözyaşı damlası yanağına süzülmek üzereydi. "Tıpkı Preston'ın doktorluk yapmazsa yaşayamayacağı gibi."

"Ah, bütün bunları anlıyorum," dedi Bayan Proust. "Ama bu, bugünün durumu. Yakında yarın olacak ve her şey değişebilir. Her şey değişiyor, özellikle de siz gençler için. İkiniz de farklı şeyler yapmak istiyorsunuz. Önünüzde bulduğunuz işi yapın ve bundan keyif alın. İkiniz de çok gençsiniz. Gelecekte başka seçenekleriniz olacak. Tıpkı benim Derek gibi."

"Ama güçlük de burada," dedi Tiffany. "Ben seçenek istemiyorum. Ne yapmak istediğimi biliyorum. İşimden zevk alıyorum, gerçekten." Son sözcük ciyaklama gibi çıkmıştı. "Yalnızca... Preston'ın da yanımda olmasını dilerdim," diye ekledi usulca. "Şehirde değil, yanımda."

"Ama bana doktorluk eğitimi aldığını söyledin," dedi Bayan Proust. "Ve işine bayılıyormuş. Senin için bundan vazgeçmesini

istemezdin, değil mi? Bu kadar endişelenme. Kendini şanslı say ve dünyadan daha hızlı koşma. Bir deyim vardır: *Nehri itme*. Gerçi... *Ankh* Nehri'ni sertçe itebilirsin tabii," diye ekledi cırtlak bir sesle gülerek.* Cesaret verici bir tavırla devam etti: "Belki bir iki seneye kadar yavuklun senin cadılık yaptığın yerde doktor olur. Benim Bay Proust'um vardı. Senin de Preston'ın olabilir. Yalnızca... henüz olamıyor."

"Evleri dolaşırken," dedi Tiffany usulca, "bazı evliliklerin, gerçekte..." Cümlenin devamı havada asılı kaldı.

"Mutlu evlilikler olmadığını mı görüyorsun?" dedi Bayan Proust. "Belki kendi annenle babanı düşünüyorsundur? Onlarınki mutlu bir evlilik değil mi? Bırak Eunice teyzen sana biraz yardım etsin. Git ve delikanlıyı gör, onunla sohbet et." Duraksadı ve açıkgözlükle ekledi: "Başka biriyle ilgilenmiyor, değil mi?"

"Ah hayır," dedi Tiffany. "Igorlarla çalışıyor** ve Igorinalardan hoşlanmadığını söylüyor. Her gün aynı kalan kızlardan hoşlanıyormuş. Igorinalar farklı yüzler ve bedenler denemeyi seviyor ne de olsa."

Geoffrey ve Derek, Ogg Ana'nın çok seveceği türden bir şarkı söyleyerek geç saatte geldiler ama Tiffany gece güzel bir uyku çekti. Nadir bir keyifti bu onun için. Sonra da Bayan Proust ona jambon ve yumurtadan oluşan bir kahvaltı hazırladı.

Geoffrey ile Derek uyurken Tiffany gidip Preston'ı ziyaret etmeye karar verdi; Bayan Proust'un sözleri onu düşündürmüştü.

---

* Ankh Nehri, "nehir" sözcüğü onun şehirden geçerkenki çamursu hâlini tarif etmese de, elbette Lancre'dan geçerken doğru düzgün akan, doğru düzgün bir nehirdir.

** Igorlar Überwaldli hizmetkârlardır. Genellikle, zamanında atılan bir dikişin daha sonra çıkacak sorunları önleyeceğine inanan çılgın bilimcilerin asistanı olarak, bazen de serbest doktor olarak çalışırlar. Erken yaşlardan itibaren beden parçaları değiş tokuş etmeye başlarlar ve genellikle bunu kendi aileleri içinde yaparlar, bu yüzden bir Igor için "Burnuna bak, tıpkı amcasının burnu," demek *gerçekten* anlamlıdır.

Kaz Kapısı'nda bulunan Leydi Sybil Hastanesi'ne yöneldi ama hastanenin kapısında kararsızlığa kapılarak duraksadı. Şehre geleceğini Preston'a söylememişti. Onu ziyaret etmesi iyi mi olurdu, kötü mü?

Leydi Sybil Hastanesi ücretsizdi, bu yüzden kapıda uzun bir kuyruk vardı. Herkes, İhtiyar İskelet tırpanıyla birlikte belirmeden önce bir doktor görebilmeyi umuyordu. Uzun süre boyunca kimse yerinden kıpırdamayacakmış gibi görünüyordu; bu yüzden Tiffany, yapmaması gerektiğini bildiği bir şey yaptı.

Bedeninden çıktı ve onu kapıda sessizce beklemeye bıraktı. Bir cadı için kolay olsa da yine de tehlikeli numaraydı ve riske girmese daha iyi olurdu. Ama... Igorinalar? Igorinalar *güzeldi* aslında. En azından, gizli saklı yerlerine atılmış dikişleri görmezden gelirseniz.

Birinci Düşünce'lerini, İkinci Şüphe'lerini ve hatta Üçüncü Kuşku'larını duymazdan gelmeye çalışarak kalabalığın içinde sessizce süzüldü, hastaneye girdi, koridorlardan geçti ve sonunda Preston'ı buldu.

Preston burada, rahat ettiği bir ortamdaydı. Karnında huzursuz edici bir delik bulunan hastasına odaklanmıştı. Preston bir şeye bakarken o şey bakıldığını *bilirdi,* hatta ayağa kalkıp selam çakabilirdi. Bu, özellikle Igorların kullandığı bazı yedek parçalar için geçerliydi tabii, son derece de huzursuz edici bir deneyimdi ve Preston şimdi gerçekten de Igorlarla kuşatılmıştı. Evet, aralarında kızlar da vardı ama Tiffany, Preston'ın onlara dikkat etmediğini fark ederek rahat bir nefes aldı.

Tiffany, Havamumu Nine'yi huzursuz edici ölçüde hatırlatan şekilde onu paylamakta olan İkinci Şüphe'lerine sonunda kulak vererek bedenine döndü ve hafifçe sallanarak bedeninin kontrolünü ele aldı.

Kuyruk birkaç santim ilerlemişti. Ama sivri şapkası sayesinde Tiffany kuyruğun başına geçti ve bir kapıcı onu hemen içeri aldı. Adamın ona yolu tarif etme önerisini reddetti ve güvenle koridorda uzaklaştı. Kapıcı kendi kendine, "Ona doktorun yerini söylemem bile gerekmedi. Kadın gerçek bir cadı," diye mırıldandı. Çünkü hastanede bir yöne doğru güvenle yola çıkmanız ve kendinizi *bodrumda* bulmanız mümkündü. Bugünlerde bodrum goblinlerle doluydu; dev ısıtma kazanlarına onlar bakıyordu, hassas cerrahi aletler üretikleri bir atölye de kurmuşlardı. Yine de çoğu kişi sonunda hastaneden çıkmayı başarıyordu ve başarı oranı giderek yükseliyor gibiydi.

Preston, Tiffany'yi gördüğüne çok memnun oldu.

"Havamumu Nine'yi duydum," dedi. "Başcadı olduğun için de tebrikler. Bunu senden fazla hak eden yok. Artık diğer cadılara emirler yağdırabiliyor musun?"

"Ne?" diye güldü Tiffany. "Hayır, bu iş aynı goblin gütmek gibi. Hatta goblinler daha kolay. Şu şekilde işliyor: Ben onlara ne yapacaklarını söylemiyorum ve onlar da benim çok çalışmama izin veriyorlar, tıpkı istediğim gibi."

"Ben ve Igorlar gibi desene," dedi Preston. "Ama benim de iyi haberlerim var: Doktor Lawn beni cerrah olarak atadı. Normalde yalnızca Igorlar cerrah olabiliyor, bu yüzden bu benim için gerçekten gurur kaynağı."

Tiffany onu öptü. "Çok güzel bir haber, seninle gurur duyuyorum! Ama keşke sana biraz daha fazla izin verseydi de gelip beni görebilseydin... Mektuplar her şeyi anlatamıyor..." Sesi çatladı. "Yazma tarzına bayılıyorum tabii ama."

"Ben de senin mektuplarını seviyorum," dedi Preston. "Keşke evi daha fazla ziyaret edebilseydim, evet... Ama burada çalışmaktan zevk alıyorum Tiffany. Ve buradakilerin bana *ihtiyacı* var. Her gün. Bir yeteneğim var ve onu kullanmamak suç olur."

"Evet, biliyorum," dedi Tiffany. "Bu benim de hayatımın hikâyesi. Yeteneklerimiz bizim gardiyanımız galiba." Aklına, nasıl ki Preston insanlara belli bir şekilde bakmayı öğreniyorsa –artık bütün kemiklerin adını biliyordu ve hatta birkaçıyla selamlaşacak kadar tanışmıştı– kendisinin de öyle bakmayı öğrendiğini fark etti: İnsanların kafalarına, zihinlerine bakıyordu o. "Ama sanırım başka bir iş yapamazdım," diye bitirdi bir parça hüzünle.

"Ben de," dedi Preston.

Sonra konuşma bitti ve Tiffany ile Preston, fırsattan faydalanarak, sözcüklerin aktaramayacağı her şeyi birbirlerine gözleriyle söyledi.

Bu da büyüydü. Farklı türden bir büyü.

Geoffrey'nin süpürgesini almaya giderlerken Bayan Proust da onlarla geldi. Havamumu Nine'nin süpürgesi bir *efsaneydi* ve cüceler onu çalıştırmayı başarıp başaramadığını merak etmişti.

Onları Dave karşıladı.

"İşte burada," dedi. "Gerçekten iyi bir süpürge. Gerçi biz cüceler onu onarmak için ne yaparsak yapalım Bayan Havamumu'nun ona düzgün bakmadığını düşünüyorum..."

"Evet. Tek yaptığı, süpürgeye lanet okumaktı," diye araya girdi Schrucker ekşi ekşi. Onun için çalı süpürgeleri neredeyse canlı varlıklardı.

Süpürge parlıyordu. Işıldıyordu. Canlı görünüyordu ve çalısı çok zarifti. Sapının yeni kaplamasını ve yeni çalısını saymazsanız *neredeyse* Havamumu Nine'nin eski süpürgesi gibiydi.* İki cüce gülümseyerek, süpürgeye hayretle bakan Tiffany ile Geoffrey'yi izledi.

* Yani aslında... yeni bir süpürge gibiydi. En azından, cücelerin Alçak Kraliçesi'nin sahip olduğu ünlü dokuz yüz senelik aile yadigârı maden baltası kadar yeniydi.

"Yaptığ... Ee, yani *onardığımız* en iyi süpürge bu," diye ekledi Schrucker. "Ama lütfen nazik kullanın ve düzenli olarak yağlayın. Sızı Hanım en iyi hizmete layık." Gururla sırtını dikleştirdi; yüz yirmi santimlik boyunu olanca haşmetiyle gösterebilen bir cüce olmuştu yine.

Bayan Proust parmaklarını süpürgede dolaştırdı ve başını salladı. "Harika bir süpürge gerçekten," dedi. "Bak, içeceğini koyman için *bardak tutucu* bile eklemişler."

Schrucker ona tuhaf tuhaf baktı.

"Bugüne özel, iyi müşterilerimiz için," dedi, "yani sorun çıkarmayanlar için..." Yan yan Tiffany'ye baktı. "Eh, küçük bir armağanımız var." Gururla, Geoffrey'ye beyaz kürk kaplı iki küp verdi. Küplerin üzerinde noktalar vardı. "Bunu kayışa bağlayabilirsin," dedi. "Bunlar araba sahibi gençler arasında bugünlerde çok popüler. Bazıları, yolda şakımaları için küçük kafeslerde kuşlar da koyuyor arabalarına. 'Araba içi eğlence' adını veriyorlar bunlara."

Geoffrey düşünceyle ürperdi. *Kafese konmuş bir kuş?* İçi burkuldu. Ama çalı süpürgesi... Eh, binmek için sabırsızlanıyordu.

Dave burnunu çekti. "Buyur bakalım genç adam. Bir deneme sürüşüne çıkmak ister misin?" Süpürgeyi uzattı. "Hadi, durma. Kemerlerin sonuna kadar git ve bir tur at."

Tiffany konuşacak oldu ama Geoffrey heyecanlanmıştı. Oğlanın parıl parıl gözlerine baktı.

"Tamam Geoffrey," dedi. "Benimle birlikte süpürgeme bindin ve başının üzerinden geçen süpürgeleri izledin. Acele etme ve yavaş yavaş git."

Fakat duvarla konuşmuştu sanki. Geoffrey süpürgeye bindi, koşarak hızlandı, sıçradı ve *hızla* yükseldi. Tiffany'nin aklından

bir dizi kâbus geçti. Sonra uzak bir gümleme duyuldu. Ardından, gökyüzündeki minik benek büyüdü ve Geoffrey... işte oradaydı, kelle gibi sırıtarak iniyordu.

Tiffany neredeyse ciyaklayacaktı. "Bak Bayan Proust, hemen öğrendi. Benim uçmayı öğrenmem *çok uzun* sürmüştü."

"Elbette," dedi Bayan Proust. "Teknoloji bu."

"Vay canına!" dedi Shrucker. "Delikanlıda doğal yetenek var. Bunu goblinler bile yapamıyor." Geoffrey süpürgesiyle havada takla atmıştı. Sonunda süpürgeden indi ve onu taşların biraz yükseğinde süzülmeye bıraktı.

"Bunu *nasıl* yaptın?" diye sordu Tiffany. İçtenlikle etkilenmişti.

"Ben... bilmiyorum ki," dedi Geoffrey. "Yalnızca yetenek sanırım."

Ve Tiffany düşündü: *Bu oğlan, endişeli değilken sükûnet yayıyor. Muhtemelen bu, başkalarının görebildiğinden daha fazlasını gördüğü ve başkalarının öğrendiğinden daha fazlasını öğrendiği anlamına geliyor. Aynı zamanda, onu yeni fikirlere ve deneyimlere daha açık kılıyor. Evet, bu kesinlikle bir yetenek...*

Tiffany ile Geoffrey cücelere ve Bayan Proust'a veda ederek havalandılar ve Lancre'ın uzak dağlarına doğru uçuşa geçtiler. Ama Geoffrey süpürgesinin huylarını hemen öğrenmiş gibiydi; Tiffany'nin ilerisinde hızla gözden kayboldu.

Tiffany onu Ankh-Morpork'un dış mahallelerinde yakaladı. Korkunç bir hızda uçuyor, taklalar atıyordu.

"Pantolonundan duman çıktığını biliyorsun, değil mi?" dedi gülerek.

Geoffrey dumanı silkelerken ani endişesi süpürgesinin sallanmasına sebep oldu. "Lütfen geri döndüğümüzde bunu Ogg Ana'ya söyleme! Bana güler!"

Ama Lancre'a vardıklarında –gidiş yolculuğundan çok daha kısa sürmüştü– ve Tebeşir'e dönmeden önce Tiffany, Ogg Ana'ya elbette söyledi. Yaşlı cadı da gerçekten güldü.

"Ama şaşırtıcıydı," dedi Tiffany. "Uçmak onun için... çok doğal gibi."

"Hah!" dedi Ogg Ana. "Her erkeğin evinde bir süpürge vardır ama onu nasıl kullanacaklarını bilmezler!"

On İkinci Bölüm

FEEGLELAR ARASINDA BİR ELF

Gök gürültüsü ve yıldırım vardı. Yağmur yağıyordu. Su her yeri basmıştı, tebeşirli tepelerden akıyordu.

Masal Diyarı'ndan atılırken Kraliçe haykırıyordu. Kanatları koparılmıştı, omuzları kanla kaplanmıştı. Çığlığı âdeta bağımsız bir varlık gibi alçalarak Tebeşir'de bir çiy göletinde son buldu ve ava çıkmış bir gelinciği ürküttü.

Tiffany Sızı uyandı.

Kalbi gümlüyordu, gecenin karanlığında aniden bastıran bir üşümeyle ürpermişti. Pencereye baktı. Onu uyandıran neydi? Ona nerede ihtiyaç duyuyorlardı?

Doğrulup oturdu ve ihtiyatla giysilerine uzandı...

Yükseklerde, yaylada, Feegle höyüğü her zamanki şarkılarıyla ve hareketliliğiyle bir arı kovanı kadar canlıydı. Gerçekten de Feegle höyükleri arı kovanlarına çok benzerdi ama balsız bir kovana. (Ayrıca bir Feegle kesinlikle bir arıdan daha feci sokabilirdi.) Fakat bir şey kutlanıyorsa –kutlama için sebep bulmakta hiç güçlük çekmezlerdi– Nac Mac Feeglelar bunun uzun sürmesini sağlardı.

Ama gece yarısından kısa süre sonra Feegleların nöbetçisi Koca Yan,* dışarıyı kasıp kavuran fırtınadan içeri koşarak kutlamaları kesintiye uğrattı.

Klanın Koca Adamı'nın miğferini tekmeledi ve bağırdı: "Elfler geldi! Kokularını alabiliyom!"

Ve höyüğün içindeki her delikten, kadim düşmanlarıyla yüzleşmek üzere kılıçlar ve palalar sallayan yüzlerce Nac Mac Feegle dökülerek savaş naraları atmaya başladı:

"Ah, poturunuza sokacaz!"

"Yakaladı sizi Nac Mac Feeglelar!"

"Yaylanın gidin, böcüler sizi!"

"Öyle bi tekmeliycez ki!"

"Kral yok! Kralça yok! Bi daa kimse bizi aldatamıycak!"

Arbede denen bir kavram vardır ve Feeglelar bu konuda çok iyidir. Şimdi de savaşa koşan ilk kişi olmak için neşeyle birbirlerinin ayağına dolanıyorlardı. Ayrıca her küçük savaşçının kendi ayrı narası var gibiydi ve onu ondan almaya çalışan herkesle dövüşmeye dünden hazırdı.

"Kaç elf var?" diye sordu Rob, kesesini düzeltmeye çalışarak.

Bir duraksama oldu.

"Bir," dedi Koca Yan, mahcup mahcup.

"Emin misin?" dedi Herhangibir Rob, oğulları ve kardeşleri çevresinden geçip höyüğün ağzına akarken.

Ah o utanç... Tüm Feegle kolonisi silahlarla diken dikendi, içki ve çalım doluydu ve bütün bunlarla yapacak hiçbir şeyleri yoktu. Savaşmak için elbette kaşınıyorlardı ama Feeglelar zaten her zaman kaşınırdı, özellikle de keseleri civarında.

* Baron, Feeglelara topraklarını bağışlamıştı ve bıçaktan başka hiçbir keskin metalin onlara yaklaşmayacağına dair söz vermişti; bununla beraber Feeglelar devamlı yalan söylerdi ve bu yüzden başka yalancıların da gelmesi olasılığına karşı topraklarını bot, kelle ve yumruklarıyla savunmak üzere her zaman hazır beklerlerdi.

Düşmanı bulmak için koşarak ıslak tepeye tırmandılar. Koca Yan, Rob'u zirvedeki çiy göletine götürdü. Fırtına geçmişti ve su yıldızların altında parlıyordu. Orada, perişan bir elf, yarısı suyun içinde yarısı dışarıda, inleyerek yatıyordu.

Gerçekten de yalnız bir elfti. Feegleların düşüncelerini neredeyse duyabiliyordunuz: *Tek bi elf mi?*

Feeglelar elflerle savaşmaya bayılırdı, ama... bir tanecik? Bu nasıl olmuştu?

"Ah amanın, gerçekten iyi bi savaş etmeyeli çok uzun zaman olduydu." Rob içini çekti ve bir anlığına, Feeglelar için çok kasvetli bir ruh hâline büründü.

"He ye, ama bi tane varsa kesin bissürüsü de vardır," diye mırıldandı Koca Yan.

Rob havayı kokladı. Elf oracıkta yatıyor, hiçbir şey yapmıyordu.

"Başka elf yok. Olsa kokularını alırdık," diye bildirdi. Bir kararara vardı. "Koca Yan, sen ve Mini Tehlikeli Spike, şu elf tipsizini yakalayın. Direnirse ne yapçaanızı biliyonuz. Sen, Feci Mini Billy Kocaçene..." Klan ozanının gerçekleri çarpıtma olasılığı kardeşlerinden daha azdı. "Hemen Kelda'ya git ve burda ne bulduumuzu anlat. Onu höyüğe taşıycaamızı sööle." Sonra klanın geri kalanının duyabilmesi için bağırdı: "Bu elf bizim tutsaamız! Onu rehin aldık. Yani ben söyleyene kadar onu öldüremiyceeniz!" Klandan yükselen homurtuları duymazdan geldi. "Geri kalanlara gelince, şu taşların orda nöbet tutun! Ve kalabalık gelirlerse Feegleların neler yapabilceeni onlara gösterin!"

"Ben mızıka çalabilirim," dedi Kaçık Wullie.

Herhangibir Rob içini çekti. "He ye, haklısın. Senin mızıkan *benim* bile tüylerimi diken diken ediyo, demek ki onları da uzak tutabilir."

Höyüğe döndüler ama elfi dışarıda bıraktılar, çünkü hiçbir elf bir Nac Mac Feegle höyüğünde uzun süre barınamazdı.

Kelda yaralı elfe baktı, sonra dönüp Herhangibir Rob'a baktı.

"Yalnızca bi tane mi?" diye sordu. "Bi elf, bi Feegle çocuua bile meydan okuyamaz. Üstelik bu elf dövülmüş, he ye, kanatları sırtından koparılmış. Bunu bizim oolanlar mı yaptı?"

"Biz yapmadık Jeannie," dedi Rob. "Koca Yan onun gökten, taşların ordaki eski çiy havuzuna düştüünü söödedi. Daa biz oraya gitmeden bu hâldeydi." Çatık kaşlı karısına endişeyle baktı. "Biz savaşçıyız Jeannie, kasap diil. Delikanlılar saldırmaya can atıyodu elbette ve bu elf benimle dövüşmeye kalksa palamın çınlaması her yerden duyulurdu, ama... böole pelte gibi yerde yatarken öldürmek hiç şerefli bi hareket olmazdı."

"İyi söödedin Rob," dedi Kelda, baygın yaratığı incelerken. "Ama neden yalnızca bi tane? Emin misin?"

Elf inleyerek kıpırdandı. Rob palasını kavradı fakat Kelda onu nazikçe tuttu. Perişan elf yine inledi ve zayıf, kısık sesle bir şeyler fısıldadı.

Kelda kulaklarını dikti, dikkatle dinledi ve sonra şaşkınlıkla kocasına döndü.

"'Gökgürültüsü ve Yıldırım' dedi!" dedi.

Elf yine fısıldadı ve bu sefer sözcükleri Rob da duydu: "*Gökgürültüsü ve Yıldırım.*"

Sızı Nine'nin ünlü köpekleri Gökgürültüsü ile Yıldırım'ı Tebeşir'de herkes tanırdı. Köpekler uzun zaman önce ölmüşse de tüm çiftçiler ruhlarının hâlâ tepelerde dolaştığına inanırdı. Seneler önce Tiffany Sızı, Masal Diyarı'nın kraliçesini Tebeşir'den atmak için onları imdadına çağırmıştı. Şimdi de burada, Feegle höyüğünün ağzında bir elf vardı ve *onların* adını anıyordu.

"Bunda hiç hoşuma gitmeyen bi şeyler var," dedi Kelda. "Ama bizim kocakarı yokken bunun anlamını bilemiyom. Onu çaartabilir misin Rob?"

"He ye, Hamish gidiverir. Benim taşların oraya, klanın yanına gitmem lazım." Endişeyle karısına baktı. "Sen burda bu tipsizle yalnız başına yapabilcek misin?"

"He ye, onu içeri götürüp ateşin başında kurutcam. Bana bi şey yapamıycak kadar zayıf. Oolanlar bana göz kulak olabilir." Jeannie hilâl şeklindeki sopalarını sallayarak höyükten dışarı dökülen genç, mutlu Feegle grubunu gösterdi.

"He ye, onlar için de idman olur," dedi Rob, oğlanlara gururla bakarak. Genç Feeglelardan birinin savurduğu sopa ona doğru uçunca eğildi. O hayretle izlerken silah havada döndü ve onu fırlatan genç Feegle'a doğru uçtu, kafasına çarptı ve böylece Rob'u zahmetten kurtarmış oldu. "Ah çocuklar!" diye bağırdı Rob. "Sopa *sizinle* dövüşüyo! İşte bu tam da Feeglelara yaraşır bi silah. Çifte eğlence, di mi?"

Tiffany daha yeni giyinmeye başlamıştı ki dışarıdan bir ıslık sesi geldi, ardından düşen bir şeyin gümlemesi duyuldu, dallar neşeyle kırıldı ve sonra biri pencereyi tıkırdattı.

Tiffany pencereyi açtı, aşağıda bir pamuk ve kumaş yığını gördü. Bohça çırpınınca onun Feegle pilotu Hamish* olduğu ortaya çıktı.

Pencere açılınca yatak odası aniden soğudu. Tiffany içini çekti. "Evet Hamish, söyle bakalım beni neden istiyorsun?"

Hamish pilot gözlüklerini düzelterek pencere pervazına, oradan da odaya sıçradı. "Kelda seni istiyo, tepelerin kocakarısı. Seni hemen höyüğe götürmem lazım."

---

* Hamish, eğitimli akbabası Morag'la uçuyordu. Uçma sanatını öğrenmek Hamish için hiç zor olmamıştı ama inişler bambaşka meseleydi.

Uzun bir gün olmuştu ama Tiffany, Kelda çağırıyorsa, saat gece yarısını geçmiş bile olsa gitmesi gerektiğini biliyordu. Bu yüzden kalın yolculuk pantolonunu giydi, şöminenin önüne bir tabak süt bıraktı ve çalı süpürgesini aldı.

Artık her yerdeymiş gibi görünen beyaz kedi Sen, yine onu izliyordu.

Höyüğün içindeki ateş fırın gibiydi.

Kelda'yı korumak üzere bırakılmış genç Feeglelar, nefretlik düşmanlarına kaşlarını çatmış bakıyorlardı. Herhangibir Rob geri döndüğünde her Feegle, tipsizin sorun çıkarmasını önleyen Feegle kendisiymiş gibi görünmeye çalıştı; özellikle de söz konusu tipsiz şu anda höyüğün *içinde* olduğundan.

Oysa elf ağlıyordu.

Kelda koca cüssesini kaydırdı ve yumuşak bir sesle sordu: "Ee, elf, demek bana geldin. Ne amaçla? Neden seni hemen öldürmeyelim?"

Bu, pek yakında bir elf öldürme fırsatı yakalamayı uman Feeglelar arasında bir beklenti fısıltısının dolaşmasına, elfin ise kaygıyla büzülmesine sebep oldu.

Kelda bakışlarını kaçırdı ve alçak sesle devam etti: "Ben gizemli görüye sahibim ve benim gördüüm, bugün yapçaamız her şeyin, daa denizler bile oluşmadan önce yazıldı. Geri dönüş yok. Ama gelecek, sislere bürünmüş. Bugünden ötesini kesin olarak göremiyom."

Elf ürperdi.

"Dilini mi yuttun elf?" dedi Jeannie düşünceli düşünceli. "Acaba senin durumuna ben düşsem ne hâlde olurdum... Siz elfler, çok... yaratıcı olabiliyosunuz."

Bu, genç Feegleların silahlarını çekmelerine sebep oldu.

Kelda elfe döndü ve devam etti: "Seni bana Gökgürültüsü ve Yıldırım gönderdi. O iki köpeğin ruhunu tanıyom, he ye. Sahibini de tanırım. Yakında o da gelcek buraya. Şimdi, titrek elf... bana ne tür bi vazifen olduunu sööle. Neden burdasın? Kimsin? Adın ne? Ve bana yalan sööleme elf, çünkü ben bilirim." Kelda, elfe baktı; minik, büzülmüş, paçavralar içinde, kurumuş kanla kaplıydı. Günlerce tekmelendikten sonra çiy havuzunda ölmeye bırakılmış bir şeye benziyordu.

"Senden hiçbir şey isteyemem Kelda," dedi Kraliçe sonunda. "Keyfine veya gazabına karşı bomboşum..." Sesi küçücüktü. "Ama, ben... Yani *şimdiye* kadar... Elflerin Kraliçesi'ydim."

Genç Feeglelar silahlarını sallamayı bıraktılar ve yaklaşmaya başladılar. Bu mini pelte, Koca Adam'ın anlatıp durduğu korkunç Kralça olabilir miydi?

Mini Duggie Kocaburun uzandı ve parmağıyla elfi yiğitçe dürttü. Gerçi tavşan kafatasından miğferi öne düşüp burnuna çarpınca ve Duggie'yi öne devirince yiğitliğinin etkisi biraz bozuldu.

"Daalın bakiim çocuklar!" Kelda, miğferine sert bir şaplak atıp Duggie'nin döne döne uzaklaşmasına sebep oldu. Sonra yine Kraliçe'ye döndü ve kuru bir sesle, "Demek başına bi talihsizlik gelmiş majesteleri," dedi. "Elfler arasında bissürü kralça varmış gibi göründdüünü söölemem lazım. Yani kendime soruyom: *Burdaki* hangisi? Benim istediğim, *adın*, hamfendi. Ve dikkatli ol: Sana ait olmayan bi isim söölersen, biraz tatsızlaştıımı görebilirsin."

"Benim adım, Kelda," dedi elf, "*Gecegölgesi*."

Kelda yan yan Herhangibir Rob'a baktı ve "Bak burda kimler varmış..." dedi. "*Gerçek* Kralça..." Masal Diyarı'nda pek çok önder olsa da her zaman tek bir kral ve kraliçe olduğunu biliyordu. Elbette son Kral seneler önce kendisi ve keyifleri için ayrı bir dünya yaratmıştı ve oraya gidip Kraliçe'yi yalnız bırakmıştı. Ve nadiren

kullansa da, Kraliçe'nin gerçekten de kendi adı *vardı*; Feegleların, Masal Diyarı'nda yaşadıkları zamandan bildikleri bir isim. Artık her keldanın kızına öğrettiği bir isim.

Gecegölgesi.

Sessizce, "Biz Nac Mac Feeglelarız ve kralçalara boyun eğmeyiz," dedi.

Herhangibir Rob sessizdi ama palasını taşa sürterek bileylemesi başlı başına bir ezgiydi. Ölüme bir davet. Sonra başını kaldırdı; bakışları ürkütücüydü.

"Biz Nac Mac Feeglelarız!" diye gürledi. "Mini Özgür Adamlar! Kral yok! Kralça yok! Bey yok! Efendi yok! *Bi daa kimse bizi aldatamıycak!* Canın, elf, kılıcımın kenarında!"

O sırada arkalarından sürtünme sesleri geldi ve Tiffany emekleyerek içeri girdi. Hamish de peşinden ilerledi; başka Feeglelar da itişe kakışa takip etti.

"Seni gördüüme memnun oldum, tepelerin kocakarısı," dedi Jeannie. "Burda bi... *elfimiz* var. Sööle bize, onunla naapalım?" *Elf* sözcüğü üzerine bütün silahlar çınladı.

Tiffany, elfe baktı. Korkunç durumdaydı.

"Biz silahsız birini öldürecek türden kişiler değiliz," dedi.

Herhangibir Rob elini kaldırdı. "Afidersin hamfendi ama bazılarımız ööle. Yani o türden kişiler."

Tiffany şaşkın şaşkın düşündü: *Eh, ben onların koca mini kocakarısıyım ve Kelda benim yardımımı istedi...*

Diğer yandan, perişan durumda olmasına rağmen Feegleların tutsağını tanımıştı. Nasıl unutabilirdi ki?

"Seni tanıyorum elf. Sana bir daha buraya gelmemeni söylemiştim," dedi. Kaşlarını çattı. "Hatırlıyor musun? Sen büyük bir elf kraliçesiydin ve ben küçük bir kızdım. Seni Gökgürültüsü ve Yıldırım'la kovmuştum."

Bunu söylerken elfin yüzünü izledi.

Elf bembeyaz kesildi. "Evet," dedi hafifçe. "Dünyanıza baskın düzenlemiştik, ama bu... *demirin* zamanından önceydi."

Yüzü korkuyla çarpıldı ve Tiffany dünyada bir değişiklik sezdi; önünde iki seçenek durduğunu ve şimdi yapacağı seçimin *önemli* olduğunu hissetti. Hatta beklediği şeyin, Jeannie'nin onu hakkında uyardığı şeyin, *bu* olduğunu fark etti. Bir cadı her zaman kıyıdadır; ışıkla karanlığın, iyilikle kötülüğün kıyısında. Her gün seçimler yapar, sürekli yargılar.

Onu aynı zamanda insan yapan da budur.

Ama bir elfi elf yapan nedir? diye merak etti.

"Goblinlerin, lokomotiflerin bir ruhu olduğuna inandığını duydum elf," dedi usulca. "Söyle bana, *senin* ne tür bir ruhun var? Siz kendi elf yolunuzda mı yürüyorsunuz? Dönecek yeriniz ve zamanınız olmadan?" Kelda'ya baktı. "Sızı Nine bana aç olanları doyurmamı, çıplak olanları giydirmemi ve zavallılara acımamı söylemişti. Eh, bu elf de benim çimenliğime geldi; üstelik aç, çıplak ve zavallı. Anlıyor musun?"

Kelda'nın kaşları kalktı. "Bu yaratık bi elf! Sen onun umrunda bile diilsin! Kimse umrunda diil! Diyer elfler bile umrunda diil!"

"O zaman, iyi elf diye bir şey olduğuna inanmıyor musun?"

"Sen inanıyo musun?"

"Hayır ama belki bir tane olabileceğini söylüyorum." Tiffany, büzülmüş elfe döndü. "Artık kraliçe değilsin. Bir adın var mı?"

"Gecegölgesi, hanımefendi."

"He ye," dedi Kelda. "Aynı zamanda bi zehir türü bu."

"Ve aynı zamanda bir *sözcük*," dedi Tiffany sertçe.

"Eh... senin bu... *sözcük*, hayat bi satranç oyunuymuş gibi kapı dışarı edilmiş ve şimdi, seneler önce yok etmee çalıştı kızdan yardım dileniyo," dedi Kelda. "Feci dövülmüş ve senin bölgene

gelip senden sığınak istiyo." Gözlerinde bir parıltı belirdi. "Şimdi nolcak Tiffan? Sana kalmış. Ancak sen karar verebilirsin. Bu elf seni nerdeyse öldürüyodu ama sen ona yardım etmek istiyon ha..." Kelda'nın yüzünde ciddi bir ifade vardı. "Elflere güvenilmez, biz Nac Mac Feeglelar bunu biliyoz! Ama sen, Kış Ustası'na haddini bildiren kızsın. Kralça için endişelenmesen de onun peşinden *savaş* gelebilir."

Tiffany, büzülüp titreyen elfe doğru eğildi ve onunla yüz yüze gelince usulca konuştu: "Karşılaştığımız son seferde, Gecegölgesi, ben küçük bir kızdım ve neredeyse hiç büyü yapamıyordum." Yüzünü daha da yaklaştırdı. "Şimdi büyüde çok daha iyiyim! Ben Havamumu Nine'nin yerine geçtim, evet, ve siz elfler onun *adından* bile korkmakta haklıydınız. Şimdi elflerin hayatının sana bağlı olduğunu söyleyebilirsin. Beni hayal kırıklığına uğratırsan, seni Feeglelara geri gönderirim. Elflerden hiç hoşlanmazlar, biliyorsun." Kelda'yla göz göze geldi ve "Bu senin için de uygun mu Kelda?" dedi.

"Ah, şeeey," dedi Kelda, "ilk salyangozu birinin tatması gerekmişti."

"Evet," dedi Tiffany. "Ve biri onları düşünene kadar goblinlere de hayvan gibi davranılıyordu. Gecegölgesi Hanım'a sizden nefret etmesi için sebep vermeyin ama kuralları ihlal ederse, size söz veriyorum... ki tepelerin kocakarısının sözünün ciddi olduğunu siz çok iyi bilirsiniz... *bu elfin sonu gelir.*"

Feeglelar hâlâ açık bir tiksintiyle Gecegölgesi'ni izliyordu. Tiffany'ye, Feeglelarla elfin arasındaki hava iki yönlü nefretle uğulduyormuş gibi geldi.

"Sen, elf," dedi Herhangibir Rob, "senin türünün bizi bi daa aldatamıycaanı biliyon. Bu yüzden, Sızı Hanım'ın hatrına, yaşamana izin vercez. Ama sakın unutma: Tepelerin kocakarısı bizim bi-

rilerini öldürdüümüzü gördüünde biraz huzursuz oluyo ve şimdi o burda olmasa, sen hâlâ kanıyo olurdun."

Feeglelardan bir tehdit korosu yükseldi; onlara kalsa Gecegölgesi'nin şimdiye dek çoktan yerde ıslak bir et parçasına dönüşmüş olacağı açıktı.

Herhangibir Rob palasını yere vurdu. "Koca mini kocakarıyı dinleyin, sizi aptal herifler! He ye, siz de Mini Boşkafa ve Mini Slogum, Mini Mantar ve Mini Pisboğaz Jimmie! Kocakarımız, içinde azcık iyilik kırıntısı olduunu düşünerek bu eski, sinsi Kralça'yla ateşkes etti!"

Koca Yan öksürdü. "Kocakarının lafına karşı laf etmek haddim diil ama benim bildiim, tek iyi elf, ölü elftir," dedi.

"O yola hiç girme derim birader. Ozan olarak, iyiliğin girebilcee bi yer bırakmak gerektiini düşünüyom. Tıpkı *Havlayan Johnnie Türküsü*'nde olduu gibi," dedi ozan Feci Mini Billy Kocaçene. Eğitimli bir Feegle'dı.

"Bi hafta boyunca burnunun ucunda bi yüksük dengeleyen ve soora da harika şarkı söyleyen adam mıydı o?" diye sordu Kaçık Wullie.

"Hayır, seni kaçık."

"O zaman neden bu kadar büyüttünüz ki? Hiç kellenizi yormayın. O elf birine dokunduu anda ölü bi elftir ve öörenmenin yolu da bu," dedi Mini Tehlikeli Spike.

"Bakın bakiim buraya!" dedi Herhangibir Rob. "Kocakarı ööle istiyo ve ben de size aynısı söölüyom, o kadar!"

"Sana bir şey daha söyleyeceğim Herhangibir Rob," dedi Tiffany o sırada. "Bu elfi yanıma alıp götüreceğim. Benimle geleceğinizi biliyorum ve benim için onun başında nöbet tutacak bir iki Feegle'a ihtiyacım olacak. Mini Deli Arthur? Sen Bekçi Teşkilatı'nda çalıştın; o yüzden ilk Feegle olarak seni seçiyorum."

Çevresine bakındı. "Ve... seni, Koca Yan. Bu küçük elfin *seni* alt etmesine izin verme. İkinize de söylüyorum: Bu elf bir *tutsak*. Ve tutsaklara iyi bakmak gerek. Bir polis memuru olarak sen, Mini Deli Arthur, kimsenin, itilmeden kuyuya düşmediğini bilirsin. Bu konuda *düşünmeni* öneririm. Ve genellikle itilmeden *merdivenden* de düşmezler. 'Ah, şeeey, yürüyüşe çıksın diye bıraktıydık o da kaçtı ve kudurmuş bi gelinciğin altında kaldı' ya da 'on beş Feegle tarafından tutuklanmaya direnirken öldü' gibi küçük bahaneler de işe yaramaz. Her yanını sokacak arı sürüleri de görülmez. Onu bir havuza atacak kocaman kuşlar da. Hiç yoktan çıkan ve her şeyi süpürüp götüren büyük rüzgârlar da. 'Bi tavşan deliine düştü ve onu bi daha kimse görmedi' de yok. Tamam mı?" Sertçe çevresine bakındı. "Ben tepelerin kocakarısıyım ve nasıl olduğunu *bilirim*. Ve bu elfe bir şey olursa... hesap sorarım. *Beni anladınız mı?*"

"Ah, eyvah eyvah, hesap sorcak," diye sızlandı Kaçık Wullie ve Feeglelar utançla kıpırdanarak planlarını yeniden düşündüler. Koca Yan da parmağını dalgın dalgın burnuna soktu ve orada bulduklarını dikkatle inceledikten sonra, daha sonra yine bakmak üzere kesesine soktu.

"Tamam o zaman, demek ki anlaştık," dedi Tiffany. "Ama beyler... başka baş belası elflerin *benim* bölgeme gelmesine de göz yummayacağım, merak etmeyin."

On Üçüncü Bölüm

YARAMAZLIK VE... DAHA KÖTÜSÜ

Elfler sorun çıkarmaktan hoşlanır. Geldiklerinde, gizlice avlanırlar; dünyada sadece küçük değişiklikler olur ve hepsi de başta yalnızca birer *haylazlıktan* ibarettir.

Baronun Silahları'nın mahzeninde, biraya bir şey oldu. John Parsley muslukları ne kadar sık ve titizlikle temizleyip değiştiriyor olsa da bira aniden pütürler ve fıçı artıklarıyla doldu, üstelik leş gibi kokmaya başladı. Meyhaneci, zaten seyrek olan saçını başını yoluyordu.

Sonra biri, "Yine elfler gelmiş," dedi. "Bu tam da onların yapacağı şaka."

"Eh, beni *güldürmüyor*," dedi Thomas Greengrass, John Parsley ağlamak üzereyken. Sonra bir meyhanede hep olduğu gibi herkes sohbete katıldı ve herkes elflerden bahsetti. Yine de kimse inanmadı. (Fakat hepsi de daha sonra, evlerine döndüklerinde, kapılarının üzerine yeni birer at nalı çiviledi.)

İnsanlar güldüler. "Boş ver, zaten bizim burada kendi cadımız var," dediler.

"Eh," dedi Jack Tumble, "alınmayın ama, bizim cadı bugünlerde buralarda durmuyor! Lancre'da daha fazla zaman geçiriyor."

"Ah, hadi ama!" dedi Joe. "Benim Tiffany her gün, bir erkek kadar iş yapıyor." Bir an düşündü, sözleri özellikle de Bayan Parsley aracılığıyla karısının kulağına gidebileceğinden, ekledi: "Hatta daha da iyisi, bir *kadın* kadar iş yapıyor."

"Ee, birayı nasıl açıklıyorsun?"

"Kötü yönetim?" dedi Jack Tumble. "Alınma John ama saklaması zor şeydir bira."

"Ne? Borularım yağmur kadar temiz ve fıçı değiştirirken de ellerimi yıkıyorum!"

"Neden oldu o zaman?"

Birinin yeniden söylemesi, vardıkları sonucu dile getirmesi gerekiyordu ve söyledi de: "O zaman... başka ihtimal yok. Ancak elfler olabilir."

"Yok artık!" dedi Joe. "Elfler olsa benim Tiffany göz açıp kapayana kadar işlerini görürdü."

Ama bira yine de ekşiydi...

Bu arada Lancre üzerinde, Koçbaşı Dağları'nın ormanlarının yükseklerinde, Martin Snack ve Frank Sawyer endişeliydi. Uğradıkları son kasaba olan Breh Breh'den bu yana günlerdir yürüyorlardı ve ana araba yolunu saatler önce geride bırakmışlardı. Boş mideleri ve akşam vakti uzayan gölgeleri acele etmelerine sebep olsa da dik yamaçtaki soluk patikalarda ilerlemek zordu. Oduncu kampını yakında bulmazlarsa bu gece de açık havada yatmaları gerekecekti ve bir önceki gece uzaktan kurt ulumaları duymuşlardı. Hava da iyice soğumuştu, kar başlamıştı.

"Sanırım kaybolduk Frank," dedi Martin endişeyle.

Ama Frank dikkatle dinledi ve uzaktan bir kükreme duydu.

"Bu taraftan," dedi kararlılıkla.

Gerçekten de beş dakika sonra, konuşan insanların sesini

duydular ve ondan biraz sonra da pişen yemek kokusu aldılar. Bu iyiye işaretti. Ağaçların arasındaki açıklıkta kampı gördüler. Çevrede dolaşan bir sürü iri yarı, kıllı adam vardı; bazıları ağaç kütüklerine oturmuştu ve biri, neredeyse kor-kızıla dönmüş taşınabilir sobanın üzerinde kaynayan bir şeyi karıştırıyordu.

Delikanlılar ağaçların arasından çıkarken adamlar başlarını kaldırıp baktılar; hatta birkaçı, her zaman yakında bulundurdukları büyük, iş görür baltalarına uzandı. Ama sonra, delikanlıların ne kadar genç olduğunu görünce gevşediler. Kürk astarlı başlığı olan büyük, kareli bir kaban giymiş yaşlıca bir oduncu –önce onun konuştuğunu duymadan konuşmayacağınız türden bir adamdı– onları karşılamak üzere yaklaştı.

"Sizin burada ne işiniz var? Ne istiyorsunuz?" Oğlanları süzdü: Frank ufak tefek, sıska ama güçlü görünüşlüydü; daha kaslı bir delikanlı olan Martin de arkadaşının arkasında mahcup mahcup kıpırdanmaktaydı. Kaslı ama bundan başka özelliği olmayan delikanlılar, isimlerinden daha zor bir şey sorulduğunda genellikle böyle tepki verirler.

"İşe ihtiyacımız var efendim," dedi Frank. "Benim adım Frank. Bu da Martin. Suyolunda çalışmak istiyoruz."

Yaşlı adam onları tepeden tırnağa inceledi, sonra kocaman, nasırlı elini uzattı. "Ben de Gevşek. Tabii siz, *Bay* Gevşek diyeceksiniz. Demek suyolu ha? Suyolundan kütük indirmek konusunda ne biliyorsunuz?"

"Çok şey değil," dedi Frank, "ama büyükbabam suyollarında çalıştı ve iyi bir hayat olduğunu söylüyordu." Duraksadı. "Parası da fena değilmiş, öyle duyduk," diye ekledi iyimserlikle.

Dağların bu kadar yükseklerinde çalışan oduncuların sorunu, bu uzak kampların ana araba yollarından da uzak olmasıydı. Devasa, ağır kütüklerin atlarla ormanda çekilmesi pratik değildi ve

çözüm olarak kütükleri dağdan hızla akan suyollarına bırakıyorlar, aşağıdaki yaylalarda bulunan depolara gönderiyorlardı. Kütükler oradan, katırların çektiği arabalarla kasabalara ve şehirlere taşınıyordu.

Harika bir fikirdi. İlk suyolu işlemeye başladığında fikir hemen yayılmıştı. Kütük çobanları, suyollarının dönemeçlerine tehlikeli ölçüde yakın çıkıntılara tünemiş küçük barakalarda yaşıyordu; tonlar çeken kütükler, çağlayan sularla birlikte sürüklenirken, oluşan tıkanıklıkları çözebilmek için adamların güçlü olması gerekiyordu. Pek çok adam, sırf kütük güttüğünü söyleyebilmek için çıkıyordu dağlara. Elbette bazıları, kütüklerle çalışmaya başladıkları ilk günlerde yaptıkları muhtelif hatalar yüzünden bunu kimseye söyleme fırsatı bulamıyordu, ama... eh, her kampta bir Igor olurdu, bu yüzden kaza geçirenlerin bazı parçaları ikinci bir şans bulabiliyordu. Bazen, bu işi uzun zamandır yapan gerçekten yaşlı bir kütük çobanıyla karşılaşabiliyordunuz; o adam, yaşlı bedeninde genç bir adamın kollarını taşıyor olabilirdi.

"Suyolları bebeklerden hoşlanmaz," dedi Bay Gevşek. "*Erkek* işidir bu, sakın aksini düşünmeyin. İkinizin de güçlü kuvvetli olduğunu görüyorum ama bu, umurumda değil. Bir sürü kaslı delikanlı var. Bize, *kafasının* içinde kasları olan delikanlılar lazım. Hizadan çıkan kütüklerin suyollarında size ne yapacağını asla bilemezsiniz." Kaşlarını çatarak onlara baktı. "Genç Jack Abbot'ı tanıyor musunuz? Annesi ve küçük kız kardeşiyle dağda, aşağıda yaşayan genç oduncuyu? Daha bir hafta önce neredeyse kendi ayağını kesip atıyordu. Şimdi iyileşiyor ama o da sırf, yardım etsin diye cadıların gönderdiği o sert bakışlı genç kız sayesinde. Burada riske girebileceğinizi düşünüyorsanız *bunu* hatırlayın çocuklar. Kütük çobanlığı odunculuktan çok daha tehlikelidir."

Delikanlıların morali bozulmuş gibiydi.

"Ve buralardaki ağaçlardan bazıları sihirlidir," diye devam etti Gevşek. "Sihirbazlar için yani. *Bu yüzden* bize ihtiyaçları var çocuklar. Depoya indikten sonra bile trene yüklenemezler. Bunu kabullenebilecek misiniz? Büyü, buradaki bazı adamlara tuhaf şeyler yapabilir." Çevrelerindeki karlı ağaçları gösterdi. "Bunlar sıradan çam ağacı değil. Bunlar *Öngörülü Çam*. Geleceği biliyorlar. Ama neden ve nasıl bildiklerini biliyorsam ne olayım. Bir çam ağacının geleceği bilmesinin ne faydası olabilir? *Ne zaman* kesileceğini öngörebilir mesela, oysa sen yine de onu kesersin. Kaçabileceğinden değil yani! Fakat bu çamlardan birine dokunursan ve senden hoşlanırsa, sen de geleceği görebilirsin. Ee çocuklar, hâlâ ilgileniyor musunuz?"

Martin pek konuşan biri değildi ama basitçe, "Paraya ihtiyacım var yalnızca patron," dedi. "Karnımı doyurmaya da elbette."

"Ah, parası iyidir. Çeşit çeşit şey satın alıp buraya getirtebilirsin de," dedi Bay Gevşek. Kareli ceketinin cebinden epey kullanılmış bir kitap çıkardı. "*Koca Oduncu Kataloğu*. Hepimiz onu pek severiz. İstediğin her şeyi satın alabilirsin."

Frank, kataloğun kapağına baktı. "Burada... *gelin* alınabileceği de yazıyor?" dedi hayretle. "Trenle geliyormuş."

"Yani, *buraya* tren çıkmıyor elbette, *bu* ormanın yakınlarında demir yok. En yakın demiryolu Breh Breh'de. Ama yine de yeterince yakın. Gelinler kataloğa yeni girdi. Sizin gelişinize yetişti. Genç bir hanım, getirtebileceğini söylüyor; erkek arayan bir sürü güzel kız varmış. Kendinize bir tane bulursanız, buradan kazandığınız parayla tuvaleti içeride olan bir ev bile yaptırabilirsiniz; o da elini sıcak sudan soğuk suya sokmaz ve istediği tüm giysileri alabilir. Parası *o kadar* iyi." Duraksadı ve kataloğu cebine geri soktu, sonra ekledi: "Kadın giysileri harika değil mi sizce? Daha geçen gün kadın iç çamaşırlarıyla yolculuk ettiğini söyleyen bir adamla tanıştım ve..."

"Adamın iyi olduğuna emin misin?" diye sordu Martin, Bay Gevşek'e, biraz kuşkuyla. Çok uzak bir kampta, güçlü kuvvetli oduncuların kadın giysileri giyip baltalarının ne kadar büyük olduğu hakkında şarkılar söylediğini duymuştu ama inanmamıştı. En azından şimdiye kadar.

Oduncu onun sorusunu duymazdan geldi. "Ee Martin, sen sağlam bir delikanlısın, değil mi?" Sonra Frank'e döndü. "Peki sen, delikanlı, sen neden şansını burada denemek istiyorsun?"

"Şey, Bay Gevşek... bir kızla çıkıyordum ama bir başka adam geldi ve..." Duraksadı.

Bay Gevşek elini kaldırdı. "Daha fazlasını anlatma delikanlı. Bu tepeler, başka yerde olmak isteyen insanlarla dolu. Eh, o zaman... cebin biraz para gördüğünde sen de *Koca Oduncu Kataloğu*'na göz atmak isteyebilirsin. Yeterince güçlü görünüyorsunuz. Adınızı yazdırmanız yeterli. Sabah işe başlayabilirsiniz. Sonrasına bakarız. Aptal değilseniz, iyi para kazanabilirsiniz. Ve tabii, suyolunda işi elinize yüzünüze bulaştırırsanız maaşlarınızı ihtiyar analarınıza veririm ki cenaze töreninizi düzenleyecek parası olsun."

Başparmağına tükürdü ve iki delikanlıyla, çalışan erkekler arasında olağan başparmak anlaşmasını yaptı.

"Şimdi size, önümüzdeki otuz dakika içinde başınıza ne geleceğini anlatacağım," dedi Bay Gevşek sırıtarak. "Şuraya, kütüklerin suyoluna girdiği yere gideceksiniz, izleyeceksiniz ve öğreneceksiniz. Ve bunu bana söylemesi için Öngörülü Çama da ihtiyacım yok!" Güldü ve en yakındaki çamı okşadı.

Fakat parmakları ağacın kabuğuna dokunduğunda ağzı açık kaldı ve başlığı geriye düşerek korkuyla donmuş yüzünü ortaya çıkardı.

"Ç-çocuklar!" diye kekeledi; bu kadar güngörmüş bir adamın

kekelemesi başlı başına dehşet vericiydi, "buradan gidin. *Hemen!* Dağdan inin. Bize doğru yaklaşan bir savaş var... beş dakika içinde! Ve benim yalnızca, baltasını nasıl kullanacağını bilen adamlara ihtiyacım var!" Döndü ve oduncular bağırarak kampa koştu.

Martin ve Frank şok içinde birbirlerine baktılar.

Sonra Frank çekinerek uzandı ve parmağıyla ağaca dokundu.

Kafasında aniden imgeler canlandı: Kadifelere ve tüylere bürünmüş, bedenlerini çivitle boyamış görkemli, rengârenk yaratıklar ağaçların arasından fırlıyordu. Yanlarında getirdikleri acı ve ölümde ise görkemli bir taraf yoktu. Sonra, suyolunda batıp çıkan kürk astarlı bir başlık gördü; Bay Gevşek'in başını çevreleyen başlığını.

Vücudunu kaybedecek kadar gevşek davranmış Bay Gevşek'in başlığını...

İki delikanlı sendeleyerek oduncuların arasından geçti ve ağaçların arasına yöneldi, çünkü oradaki karlı zemin onlara kaçmaları için bir şans veriyordu.

Ama yeterince hızlı davranamamışlardı. Tiz bir ıslığın ardından ağaçların arasından güle oynaya bir elf fırtınası çıktı. İri yarı, kötücül elflerdi bunlar; tuniklerindeki tüyler ve kadifeler yüzünden, gölgeli yükseklerden yere çullanan avcı kuşlara benzeyen elfler.

İki delikanlı, oldukları yerde kalıp büzüldü.

Oduncular birkaç dakika boyunca, kamp Igorunun da yardımıyla elflere karşı mücadele etti. Igor, "Öngörülü Tamlara dokunmaya devam edin; bu onları rahattıd ediyor, hangi gün olduğunu bile tatırıyorlar. Kapalarını toplamaya talıtırken onları bi güdel pataklayabilirtinid!" diyordu.

Oduncular dövüşten kaçacak adamlar değildi ve baltalarının korkunç metali pek çok elfi de paraladı. Fakat gittikçe daha fazla

elf akıyordu ve küçük barakaları deviriyor, kütükleri tekmeleyip suyoluna gelişigüzel yuvarlıyorlardı. Ağaç tepelerinde salınıyor, kamptakilere kahkahalar atıyorlardı. Onlarda büyüleyici bir şeyler vardı; oduncuların haşin suretlerinin ardına sızan; baltalarını bırakıp dizlerinin üzerine çökmelerine, annelerini isteyip gözyaşlarına boğulmalarına, masal ahalisi için kolay avlara dönüşmelerine sebep olan bir şey...

"Size söyledim. Buradan *uzaklaşın*, suyoluna gidin çocuklar!" diye bağırdı Bay Gevşek, baltasını arkasından sinsice yaklaşan bir elfe savurarak. "O suyolu elflerden daha hızlıdır. Bana bir şey olmaz!"

Fakat Frank geleceği görmüştü ve Bay Gevşek'e "bir şey" olacağını biliyordu. Martin adamın lafını dinleyip ilk kovaya atladı, Frank de peşinden gitti. Bay Gevşek bir kolu itince kova serbest kaldı ve dik yamaçta dolana dolana inen suyolunda süzülmeye başladı.

Bazı dönemeçler o kadar kötüydü ki devrilmemek için virajın aksi yönüne eğilmeleri gerekiyordu. Önlerinde, arkalarında ve yanlarında karman çorman kütüklerle, ölümcül bir böcek sürüsü gibi dağa tırmanmakta olan elflerin oklarından kaçınarak, ilikle-rine dek ıslanarak derin vadilerden geçtiler.

Çılgıncaydı, heyecan vericiydi, *neredeyse* öldürülüyorlardı; ki o "neredeyse" kısmı sayesinde, yaşadıklarını daha sonra başkalarına anlatabildiler, çünkü kesin olarak öldürülmek çoğu kişinin çenesini kapatır.

Aynı zamanda dehşet vericiydi. İki delikanlının da başına gelmiş en dehşet verici şeydi. Kükreyen suyun üzerinden, geride bıraktıkları oduncuların çığlıklarını duyabiliyorlardı. Ve suyun içinde, kimsenin yakından görmek istemeyeceği şeyler onlarla birlikte sürükleniyordu.

Yolculuk bir kütük yığınının içinde sona erdi. Depoda pek çok adam vardı; ellerinde metal tutan iri yarı, güçlü adamlar. Kütüklere verilen zarara öfkelendiler, ama dağdan yukarı yürümek üzere toplanırlarken, yukarıdan gelen kahkahalar ve çığlıklar kesildi. Elfler gitmişti.

Leş'in* değirmencisi dindar bir adamdı ve çarkları sürekli dönen karmaşık bir değirmen işletiyordu. Değirmenci, bir gün değirmenin bozulacağından, bütün o karmaşık çarkların farklı yönlere fırlayacağından korkuyordu ve o günü hiç görmemeyi umuyordu. Ama çarklar döndüğü sürece... eh, değirmenci mutlu adamdı, çünkü herkesin ekmeğe ihtiyacı vardı.

Sonra bir gece elfler geldiler ve ununa müdahale ettiler; çuvalları deldiler ve değirmenciye gülerek, tahıl yığınına bir karınca tümseği attılar.

Ama aslında büyük bir hata yapmışlardı.

Değirmenci, Om'a dua etti ama yanıt alamadı –daha doğrusu kafasının içinde, Om'un ona vermesini istediği yanıtı alamadı– yine de sonra değirmeni elflere bıraktı ve karmaşık çarklar kükreyerek harekete geçince elfler de kendilerini metal parçalarla kuşatılmış buldu. Tıkır tıkır işleyen harika metal parçalarla; soğuk, metal parçalarla.

Ve demirci, elfler çıkamasın diye tüm kapıları kilitledi. Çığlıklar bütün gece dinmedi ve arkadaşları ona bunu nasıl yapabildiğini

* "Leş" gibi bir ismin insanlara itici geleceğini sanırsınız ama aslında, Leş adlı dağ köyü bir zamanlar turistler arasında popüler bir yerdi. İnsanlar eve, "Leş'te leş gibi koktuk," gibi mesajlar göndermekten hoşlanırlardı. Ayrıca, sevdikleri için satın aldıkları, üzerinde "Leş'e gittim ve eve getirdiğim tek şey bu leş gibi tunik" yazılmış tunikler gibi hediyelik eşyalarla dönüyorlardı. Ne yazık ki demiryolları gelince –Leş'in durumunda, demiryolları *gelmeyince*– turistler başka yerlere gitmeye başladı. Leş artık yavaş yavaş çamura karışıp yok oluyordu ve bugünlerde sakinleri başkalarının çamaşırlarını yıkayarak geçiniyordu.

sorduğunda da yalnızca, "Eh, Leş'in değirmenleri ağır öğütür ama öğüttüğünü de un ufak eder," dedi.

Daha alçaklarda, Kaygan Çukur köyünde İhtiyar Griggs Ana saçları karman çorman uyandı. Yatağı, yaşlı derisini paralayan devedikenleriyle doluydu. Sonra, sevinçle kahkahalar atan bir elfin binek olarak kullandığı küçük buzağı, gece maceralarının bitkinliğiyle dizlerinin üzerine çöktü...

Dilim köyünde yaşlı, aksi bir tüccar, arabasını –tek geçim kaynağı olan şeyi– pazar yerine iterken şarkı söylüyordu: "Günde bir lahana uzak tutar goblinleri; günde bir soğan ise elfle... *Aaah!*"

Koçbaşı Dağları'nın eteklerinde ise Elsie adlı genç bir kızın çenesinin altı bir çiçekle gıdıklandı, Elsie küçük kız kardeşinin elini aniden bıraktı ve küçük kız nehre doğru yürürken Elsie babasının eşeğinin gözlerine aşkla baktı. Dikkatsiz bir yolcu, asla susmayacak elf müziğine ayak uydurarak, onunla alay ederek çevresinde dans eden elfler eşliğinde, oynaya oynaya ormanın gittikçe daha derinlerine daldı...

Ve elfler küçük tavşanlarla ne kadar kanlı eğlenceler düzenleyebileceklerini keşfederken, kaderleri başka varlıklar tarafından yenmek olan küçük ve kürklü yaratıkların tanrısı Avlanan Herne, bir çalının altına sürünüp saklandı...

On Dördüncü Bölüm

İki Kraliçenin Hikâyesi

Tiffany, artık çok küçük, zavallı bir yaratık olan Gecegölgesi'ni peleriniyle sarıp sarmalayarak babasının çiftliğine götürdü; sonra da onu ve yanındaki üç Feegle'ı samanlığa yerleştirdi.

"Burası temiz ve sıcak," dedi, "metal eşya da yok. Sana biraz yemek getireceğim." Sertçe Feeglelara baktı. Küçük adamlarda aç bir hâl vardı; yalnız bir elfle baş başa kalacaklardı. Ona neler yapabilirlerdi? "Rob, Mini Deli Arthur, Koca Yan," dedi. "Gecegölgesi'nin yaraları için bir merhem getireceğim. Ben yokken ona dokunmanızı istemiyorum. *Anladınız mı?*"

"Ah, he ye hamfendi," dedi Rob neşeyle. "Hadi sen giderski. Bu tipsizi bize bırak." Gecegölgesi'ne dik dik baktı. "Bu elf bize sorun çıkarırsa, silahlarımız var, biliyon." Palasını, savurmaya çok hevesli olduğunu belli eden bir şekilde salladı.

Tiffany, Gecegölgesi'ne döndü. "Ben tepelerin kocakarısıyım," dedi, "ve bu Feeglelar ben ne dersem onu yapar. Ama senden ve türünden hoşlanmıyorlar, bu yüzden terbiyeli olmanı ve kurallara uymanı öneririm hanımefendi. Yoksa hesap sorarım."

Sonra gerçekten de giderski yaptı. Ama elfe çok az, Feeglelara ise *daha az* güvendiğinden, telaşlı bir giderskiydi bu.

Tiffany döndüğünde Gecegölgesi şifalı merhemi aldı ve yaralarına sürerken her hareketiyle, daha da göz kamaştırıcı oldu. Bir... ışıltı vardı. Şurup gibi, her şeye yayılıyordu. *Güzel değil miyim?* diye bağırıyordu sanki. *Akıllı değil miyim? Ben kraliçelerin kraliçesiyim!*

Tiffany'ye benlik duygusu değişiyormuş gibi geldi ama buna hazırlıklıydı. *Buna izin vermeyeceğim dostum,* diye düşündü.

"Elf cilvelerini *benim* üzerinde denemeyeceksin hanımefendi!" dedi.

Ama yine de elfin büyüsünün, yavaşça yayılan gün doğumu gibi kendisine uzandığını hissedebiliyordu...

"*Benim* gözlerimi kamaştırmayacaksın elf!" diye haykırdı. Ve Sızı Nine'nin, koyun sayarken kullandığı sözcükler geldi aklına: "*Yan, tan tethera!*" dedi tekrar tekrar, tekerleme söylercesine. Sözcükleri tekrarlamak zihnini yeniden kontrol edebilmesini sağladı.

İşe yaradı. Gecegölgesi'nin göz kamaştırıcılığı solmaya başladı. Şimdi bir çiftlik kızı ya da bir sütçü kadın gibi görünüyordu. Hatta kendisine sütçü kadın elbisesi de yarattı ama küçük kurdeleler ve fiyonklarla süslenmiş bir elbiseydi ve eteğinin altından küçük, zarif terlikler görünüyordu. Hiçbir gerçek sütçü kadının giymeyeceği bir kıyafetti yani. Başında da güzel, hasır bir bone şekillenince Tiffany geriledi. Elf, onun çok iyi bildiği bir kostümün yansımasını yaratmıştı: Nine'sine verdiği porselen çoban kızın giydiği giysilerin yansımasını.

Sızı Nine'yi hatırlayınca Tiffany feci kızdı. Bu elf bu numarayı burada, onun üzerinde denemeye nasıl cüret edebilirdi? Hem de kendi bölgesinde!

"Emrediyo..." diye denedi Gecegölgesi ama sonra Tiffany'nin yüzündeki ifadeyi gördü. "Umarım..."

Fakat bu sefer de köylü kızı gibi konuşmuştu. *Elf aksanı silinmeye başladı*, diye düşündü Tiffany sevinçle fakat yine de kollarını kavuşturdu ve elfe dik dik baktı.

"Sana yardım ettim," dedi, "ama başkalarına yardım etmekle de meşgulüm. Sen burada olmasan daha güzel hayatları olacak insanlar onlar." Gözlerini kıstı. "Özellikle de halkın haylazlık edip, mesela biramızı bozmak gibi şeyler yaparken. Evet, bunu biliyorum. Seni de tanıyorum elf ve ne istediğini biliyorum. Krallığını geri almak istiyorsun, değil mi Gecegölgesi?"

Samanlığa toplanmış Feeglelardan bir homurtu yükseldi. Koca Yan, "Şimdi onu oraya geri atabilir miyiz hamfendi?" dedi umutla.

"He ye," dedi Rob. "Bi haşereden kurtulmuş oluruz."

"Eh, Rob," dedi Tiffany, "üzgünüm ama, Feegleları da haşere olarak görenler var."

Koca Yan sustu. Sonra yavaşça, "Şeeey," dedi, "biz haşere olabiliriz, biliyon, ama bebelerin Feeglelardan korkması için sebep *yok*." Sırtını dikleştirerek on sekiz santimlik boyunu tüm haşmetiyle sergiledi. Koca Yan bir Feegle için çok uzun boyluydu ve ortalamadan daha uzun olan ve kapı çerçevelerine sığmayı biraz zor bulan tüm Feegleler gibi alnında pek çok yara izi taşıyordu. Koca Yan, tavan kirişlerindeki yerinden elfe tepeden baktı.

Ama Tiffany onu duymazdan gelerek Gecegölgesi'ne döndü.

"Haksız mıyım?" diye sordu. "Masal Diyarı'na dönmek istiyorsun, değil mi? Ne diyorsun?"

Gecegölgesi'nin küçük, ince yüzünden kurnaz bir ifade geçti.

"Biz arılar gibiyizdir," dedi sonunda. "Tüm güç kraliçeye aittir. Tabii kraliçe yaşlanana ve yeni kraliçe onu öldürüp kovanı ele geçirene kadar." Aniden gözle görülür bir öfkeye kapıldı. "Bezelyeçiçeği!" diye tısladı. "O, dünyanın değiştiğine inanmıyor. Beni halkımın arasından koparıp buraya atan *oydu*." Dudakları

küçümsemeyle büküldü. "O ki, olanca gücüyle ancak *birayı* bozabiliyor. Hâlbuki bir zamanlar biz *dünyaları* yok ederdik..."

"Küçük dostun Bezelyeçiçeği konusunda sana yardımcı olabilirim," dedi Tiffany yavaşça. "Tüm elflerin kendi ülkesine dönüp orada kalmasını sağlayabilirsen seni yine Elf Kraliçesi yapabilirim. Ama sen ve halkın insanları köleleştirmek amacıyla buraya yine gelirseniz... eh, şimdiye kadar beni öfkeliyken gördüğünü düşünebilirsin ama o zaman, *gazap* kelimesinin gerçek anlamını görürsün."

Bunu söylerken çevresindeki her şey ateşle titreşti. Kraliçe'yle önceki yüzleşmesini hatırladı Tiffany. *Dalganın Altındaki Ülke.* Nereden geldiğini, nereye gittiğini biliyordu. Artık kimsenin onu kandıramayacağını biliyordu. Kaç kişi düşlerse düşlesin, kaç kişi elfleri bu dünyaya davet ederse etsin *kendisinin* burada olacağını, uyanık kalacağını ve direneceğini biliyordu.

"Yeminini bozarsan, göreceğin son şeyler Gökgürültüsü ve Yıldırım olur," diye tehdit etti. "*Kafanın içindeki* Gökgürültüsü ve Yıldırım. Ve gök gürültüsünden ölürsün. Sana *söz veriyorum*, elf."

Tiffany, yüzünden geçen dehşete bakarak Gecegölgesi'nin bunu gayet iyi kavradığını anladı.

Sabahleyin Gecegölgesi'ne biraz lapa getirdi.

Elf çanağı alırken Tiffany'ye baktı. "Dün beni öldürebilirdin... Ben olsam beni öldürürdüm. Neden öldürmedin? Elf olduğumu, bizim merhametsiz olduğumuzu biliyorsun."

"Evet," dedi Tiffany, "ama biz *insanız* ve merhamet biliriz. Aynı zamanda cadı olduğumu da biliyorum ve işimi yapıyorum."

"Akıllısın, Tiffany Sızı, tepede öldürmeme ramak kalan küçük kız... Tamamen diş ve ısırıktan oluşan, elle tutulur, can acıtan varlıklara dönüşen gök gürültüsü ve yıldırımın kurtardığı kız..." Ge-

cegölgesi şaşkındı. "Şu anda hırpani bir dilenciden başka neyim ki? Yandaşsız biri. Ama sen, bir kız, hiç sebebin yokken bana sığınacak yer verdin."

"Sebebim *vardı*," dedi Tiffany. "Ben bir cadıyım ve mümkün olduğunu düşündüm." Bir süt güğümünün üzerine oturdu. "Elflerin kinci, duygusuz, hınçlı, güvenilmez, benmerkezci, değersiz ve nefretlik baş belaları olarak görüldüğünü anlamalısın. Ki bunlar *iyi* özellikleriniz. Sizler hakkında çok daha kötüsünün söylendiğini duydum, özellikle de çocukları kaçırılmış kişilerden, sana söyleyebilirim. Fakat dünyada hiçbir şey aynı kalmıyor. Dünyamız, *demirimiz*, sizin sarayınız, ihtişamınız... Ankh-Morpork'ta goblinlerin artık iş bulduğunu ve toplumun faydalı üyeleri sayıldığını biliyor muydun Gecegölgesi?"

"Ne?" dedi Kraliçe. "Goblinler mi? Ama siz insanlar goblinlerden nefret edersiniz! Onlar leş gibi kokar! Biz... yakaladığımız goblinin yalan söylediğini sanıyorduk!"

"Eh, biraz kötü kokuyor olabilirler ama efendileri de kötü kokuyor, çünkü bazıları için leş gibi kokmak *para* demek," dedi Tiffany. "Ve lokomotif tamir edebilen bir goblin, dilediği gibi kokabilir. Siz elfler bize ne sunuyorsunuz? Artık yalnızca... masallardan ibaretsiniz. Yani aslında treni kaçırdınız ve geriye yalnızca haylazlıklarınız, aptalca numaralarınız kaldı."

"Seni tek bir düşünceyle öldürebilirdim," dedi Gecegölgesi, sinsi bir ifadeyle.

"Eyvah," dedi Tiffany. İlk yumruğu atan Feegle olmaya can atan küçük adamları durdurmak için elini kaldırdı. "Umarım yapmazsın. Yoksa son düşüncen olur." Elfe baktı. Kendini, anlamadığı varlıklar tarafından kuşatılmış bulan yaratığın küçük, sivri yüzü üzüntüyle titriyordu. "Ah, lütfen ağlama. Kraliçelik yapmış bir elf, yine kraliçe olmak isteyen bir elf, ağlamamalı kuşkusuz."

"Bir *kraliçe* ağlamamalı. Oysa ben yabanda kaybolmuş bir kraliçe *kalıntısıyım*."

"Hayır. Yabanda değil, samanlıktasın. El emeğinin ne demek olduğunu biliyor musun hanımefendi?"

Gecegölgesi şaşkın şaşkın baktı. "Hayır. Ne demek?"

"Çalışarak geçinmek demek. Kürek kullanmak konusunda nasılsındır?"

"Bilmiyorum. Kürek nedir?"

"Eyvah eyvah," dedi Tiffany yine. "Bak, iyileşene kadar burada kalabilirsin ama çalışabileceğin bir iş bulman ve çok çalışman gerek. Denemelisin."

Bir bot yanında yere düşüp sekti. Babasının botlarından biriydi; burnunda delik bulunan, topuğunda da ona eşlik etmek için yeni bir tanesinin oluşmaya çalıştığı bir bot.

"Ayaamda bota dayanamıyom, biliyon!" dedi Mini Deli Arthur. "Ama hatırlarsan beni ayakkabıcılar büyütmüştü ve bana elfler hakkında bi hikâye anlattıydılar. Aşşaadaki tipsizin ayakkabı yapmaya yetenee olabilir."

Gecegölgesi botu ellerinde tereddütle evirip çevirdi. "Bu nedir ki?"

"Bot," dedi Tiffany.

"Bana kalsa bi tanesiyle popona tekmeyi bascaam bi bot!" diye hırladı Koca Yan.

Tiffany botu elften aldı ve yere koydu. "Daha sonra konuşuruz Gecegölgesi," dedi. "Önerin için teşekkürler Mini Deli Arthur ve evet, hikâyeyi biliyorum* ama yalnızca masal olduğuna inanıyorum."

---

* *Uslu Çocuğun Masal Kitabı*'nda okuduğu bir hikâyeydi. İki küçük elfin, zavallı bir ayakkabıcıya gizlice yardım edişini anlatıyordu. Gerçi sonraki deneyimleri Tiffany'ye, kitaptaki bir sürü şeyin hakiki Masal Diyarı'yla hiçbir ilgisi olmadığını öğretmişti...

"Eee, dedim sana Arthur," dedi Rob. "O ihtiyar ayakkabıcıların yalan attını söyledim!"

Eski çarşaflar ve eski botlarla dolu, "idare et ve onar" türünden bir gündü. *Eyvah*, diye düşündü Tiffany, çünkü bebek Tiffany'yi kontrol etmesi, ayrıca Becky Pardon ile Nancy Dimdik'e uğraması gerekiyordu ve Bayan Kene Tebeşir'den çırak almak isterse her iki kızın da işe yarayabileceğini düşünüyordu. Fakat Gecegölgesi çiftlikteyken kızlardan buraya taşınmalarını isteyemezdi; demirle korunmaları için her birine at nalından bir kolye vermediği sürece, hayır. O işin beklemesi gerekecekti.

Bütün gün, ziyaretleri arasında çiftliğe gelip gitmişti. O akşamki son ziyaretini değirmenci Bay Holland'a yaptı. Değirmencinin derisinde birkaç morluktan başka iz kalmamıştı artık. Tiffany, Bayan Holland'a Şengün Kökü merheminden bir kap daha bıraktı ve kadın ona, "Sen burada olsaydın yanlış bitkiyi kullanmazdım," dediğinde dilini tuttu.

Geri döndüğünde Gecegölgesi'ni samanlığın köşesine tünemiş, merhametsiz gözlerini Sen'e dikmiş buldu. Sen samanlığa girmiş, sırtını kamburlaştırarak elfe tıslamaktaydı. Feegleler, "Aah, bastır pisicik, Nac Mac Feeglelar hatrına bu tipsize mini bi armağancık ver!" bağrışlarıyla kediyi kışkırtıyordu. Tabii sonra bağrışlar aniden, "Amanın millet, koca mini kocakarı geri döndü!" feryadıyla kesildi.

Tiffany eşlikte durup ayağını tıp tıp yere vurmaya başladı.

Rob geriledi. "Ah, olamaz!" diye feryat etti. "Ayağını yere tıp tıp vurma hamfendi!"

Tiffany kollarını kavuşturdu.

"Ah hamfendi, Vecibe aar bi yüktür!" diye inledi Rob bu kez de.

Tiffany kahkaha attı...

Fakat Gecegölgesi'nin ona soracak soruları vardı. Gündüz, insanların çiftliğe geldiğini görmüştü: ilaç ve tavsiye isteyen, dinleyecek bir kulak arayan –ve ne yazık ki bazen de *morlukları görecek* bir göz bekleyen– insanlar.

"Neden bu yabancılara yardım ediyorsun ki?" diye sordu Tiffany'ye. "Senin klanından değiller. Onlara hiçbir borcun yok."

"Eh," dedi Tiffany, "yabancı da olsalar, onları basitçe, birer... birey olarak görüyorum. Hepsini. Ve bizde, başkalarına yardım edersin. Bizim âdetimiz budur."

"Bunu herkes yapar mı?" dedi Gecegölgesi.

"Hayır," dedi Tiffany. "Ne yazık ki hayır. Ama çoğu kişi başkalarına yardım eder, çünkü kendileri de başkaları için başkalarıdır. Bu iş böyle yürür. Siz elfler bunu anlamıyor musunuz?"

"Öğrenmeye çalışıyorum diyelim," dedi Gecegölgesi.

"Peki öğrendiğin ne?" dedi Tiffany gülümseyerek.

"Bir tür hizmetkâr oluyorsun." Gecegölgesi narin narin kırıştırarak burnunu çekti.

"Şey... evet," dedi Tiffany. "Ama fark etmez, çünkü bir gün benim de, yardım ettiğim kişiye ihtiyacım olabilir ve o zaman o bana yardım edebilir. İkimiz için de faydalı yani. Her zaman öyle oldu."

"Ama savaşıyorsunuz da," dedi Gecegölgesi. "Bunu biliyorum."

"Evet ama her zaman değil. Ve savaşmamak konusunda gittikçe daha başarılı oluyoruz."

"Fakat sen güçlüsün. Sen *dünyaya* hükmedebilirsin," dedi Gecegölgesi.

"Gerçekten mi?" dedi Tiffany. "Bunu neden yapmak isteyeyim peki? Ben bir cadıyım, cadılığı seviyorum, başkalarını da seviyorum. Genellikle her kötü kişiye karşı bir de iyi kişi vardır. 'Hayatın inişleri de var, çıkışları da,' diye bir laf var. Bu, eninde sonunda kendini tepede bulacağın anlamına geliyor; ama en azından *bir*

süreliğine. Sonra tekerlek döner ve artık tepede olmazsın. O zaman buna da tahammül etmen gerekir."

Gecegölgesi'nin ne düşündüğünü anlamak için gözlerine baktı ama bir duvara bakmaktan farksızdı. Elfin gözleri duygusuzdu.

"Karanlığı ve yağmuru, gök gürültüsünü ve yıldırımı hatırlıyorum," diye ekledi Tiffany. "Sana ne faydası oldu peki? Seni bir hendekte buldular, elf."

Gecegölgesi söyleyecek söz bulamadı ve dikkatle Tiffany'ye baktı.

"Sizin âdetiniz... elfler için işe yaramaz," dedi sonunda. "Elfler için tüm diğer elfler birer rakiptir. Biz kraliçelerimizi öldürürüz; diğer kraliçelerin her biri rakiptir ve kovanın hâkimiyeti için savaşırız." Aklına yeni bir düşünce gelince duraksadı. "Ama sizin de bilge kraliçeleriniz var. Sızı Nine öyleydi. Havamumu Nine öyleydi. Sen de öylesin Tiffany Sızı. Büyüdükçe bilgeliğiniz gelişiyor ve bunu başkalarına aktarıyorsunuz."

"Siz ise asla gelişmiyor, her zaman bir çürümüşlük döngüsü içinde yaşıyorsunuz," dedi Tiffany usulca. "Ve siz, arı *değilsiniz*. Onlar üretkendir, genç ölürler ve asla ama asla..."

Elfin yüzünde tuhaf bir ifade vardı. *Düşünmek* zorunda kalıyordu. *Gerçekten* düşünmek. Tiffany bunu görebiliyordu. Gecegölgesi'nde, değişmiş bir dünya hakkında düşünmeye başlamış birinin yüzü vardı: masal ahalisi için eskisi kadar hoş olmayan bir demir dünyası hakkında; onları masallarda seven ama onlara gerçekten inanmayan, hoş karşılamayan bir dünya hakkında... Şimdi o dünyaya daha dikkatli bakıyor, daha önce hiç düşünmediği yeni bir dünya buluyordu. Ve o dünyayı, bildiği her şeyle uzlaştırmaya çalışıyordu.

Tiffany, elfin yüzündeki mücadeleyi görebiliyordu.

Lancre'da Kraliçe Magrat, Koçbaşı Dağları'nda yaşanan sorunları duymuştu; odunculara saldırılmasını, ölümleri, kütük kaybını...

Elfler, diye düşündü. Son seferinde onları kovalamayı başarmıştı fakat hiç kolay olmamıştı. Ve... Dansçılar olarak bilinen taş halkasına nöbetçi dikmeyeli –yani en azından Shawn Ogg'u dikmeyeli– ve şatoda bol bol at nalı bulundurmayalı uzun zaman olmuştu.

Hafızanın ne tür oyunlar oynadığını, eski masalların gücü olduğunu ve *müthiş*'in *dehşet* getirdiğini herkesin unuttuğunu biliyordu. Halk yalnızca, elflerin çok güzel şarkı söylediğini hatırlıyordu.

Şarkılarının içeriğini ise unutmuşlardı.

Magrat yalnızca kraliçe değil, aynı zamanda cadıydı. Ve bugünlerde daha ziyade kraliçelik yapsa da cadı olan tarafı dengenin bozulduğunu; Havamumu Nine'nin, arkasında bir boşluk bıraktığını ve Tiffany Sızı –ve şimdi yanında çalışan o iyi, ayakçı çocuk– o boşluğu doldurmak için ne kadar çok çalışırsa çalışsın Havamumu Nine'nin yerini doldurmanın zor olduğunu biliyordu. Sınırı Havamumu Nine koruyordu, sağlam tutuyordu.

Ve engel artık sağlam değilse... Magrat ürperdi. Elflerle karşılaşmış herkes, böyle bir duruma verilecek en doğru tepkinin, hatta *tek* doğru tepkinin "dehşet" olduğunu bilirdi. Çünkü elfler bir *vebaydı;* hızla yayılırlar, dokundukları her şeye zarar verirler, incitirler, her şeyi zehirleyip yok ederlerdi. Magrat Lancre'da elf istemiyordu.

O akşam Kraliçe Magrat gardırobuna gitti, çok sevdiği süpürgesini çıkardı, üzerine oturdu ve büyük dikkatle, kalkışını sınadı. Beklentilerinin aksine süpürge *nazikçe* kalktı ve şatonun üzerinde yavaşça yükseldi.

Magrat mutlulukla birkaç dakika uçtu ve kendi kendine, "Doğruymuş," dedi, "bir kere cadı olduysan her zaman cadı oluyorsun..."

Canı istediğinde görevbilir bir eş olduğundan, o akşamın ilerleyen saatlerinde niyetinden kocasına bahsetti. Kral Verence'ın yanıtı ise onu şaşırttı: "Eski süpürgene bindin ha sevgilim? Sevindim. Bir cadının uçarken yüzünde beliren ifadeyi bilirim. Kimse bir kuşu zincirleyemez."

Magrat gülümsedi. "Ben kendimi kafesteki bir kuş gibi hissetmiyorum hayatım ama artık Nine yanımızda olmadığından, yardım etmem gerektiğini düşünüyorum."

"Bravo," dedi Verence. "Hepimiz olanları kabullenmeye çalışıyoruz. Ama ben Sızı Hanım'ın, Nine'nin izinden gidebileceğine eminim."

"Öyle değil tam," dedi Kraliçe Magrat. "Ben onun... *kendi* izini yarattığını düşünüyorum." İçini çekti. "Ama elfler harekete geçti. Tiffany'nin bugün Nine'nin kulübesinde... Şey, *kendi* kulübesinde olacağına inanıyorum, bu yüzden gidip onu görmeli, desteğimi sunmalıyım." Elflerden bahsedince kocası ürpermişti. "Elbette," diye devam etti Magrat kararlılıkla, "çocuklarımız için de iyi bir örnek olmayı düşünüyorum. Küçük Esme hızla büyüyor ve ben onun kraliçelikte, halkına el sallamaktan daha fazlası olduğunu görmesini istiyorum. Gidip de kurbağa öpmeye başlamasını istemeyiz, değil mi? *Bunun* sonunun nasıl olacağını hepimiz biliyoruz!"* Kapıya döndü ve kocasına bebek taşımak için kullanılan omuz askısını fırlattı. "Bir süreliğine çocuklarımıza çok iyi bakabileceğinden *çok* eminim," dedi tatlı tatlı.

Verence zayıfça gülümsedi.

---

* Gerçi yaygın inanışın aksine çoğu prenses kurbağaları öpmeyi denemezdi ve bu, Feegleların kurbağa avukatı için öteden beri bir üzüntü kaynağıydı.

Magrat'ın yüzünden, ancak bir başka cadının görebileceği bir ifade geçti. *Verence bazen çocukları başaşağı tutuyor*, diye düşündü. *Çok akıllı bir adam ama eline bir bebek verince ne yapacağını şaşırıyor*. Gülümsedi. Yine de Verence öğrenebilirdi. Evet; Millie mutfak işlerine yardıma giderken Verence'dan bebeğin bezini değiştirmesini istiyordu ve Verence o zaman yüzünü buruşturuyordu, ama... yine de deniyordu.

"Yardım etmek istiyorum," dedi Magrat Tiffany'ye, kararlılıkla.

Tiffany, ikisinin de hâlâ *Nine'nin kulübesi* olarak düşündüğü yere döndüğünde haber saraya hemen aktarılmıştı, çünkü Magrat, Tiffany döndüğünde onu haberdar etmelerini istemişti ve bir saat sonra o da kulübeye gelmişti.

"Ben kraliçeyim ama hâlâ oldukça iyi de bir cadıyım."

Tiffany, Magrat'ın gözlerine baktı ve onun bir kez daha, bir süreliğine cadı olmayı dilediğini gördü.

"Buraya elfler gelmişti Tiffany. *Elfler!*" dedi Magrat. Havamumu Nine, Magrat'ın elflerle nasıl savaştığını Tiffany'ye anlatmıştı bir seferinde. Bir tanesini arbaletle *gözünden* vurmuştu!

"*Deneyimim* var Tiffany," diye devam etti Magrat. "Ve elfler sınırı aşmaya başlarsa, bulabileceğin *herkesin* yardımına ihtiyacın olacak." Durup düşündü. "Çömezlerin bile. Bayan Kene'yle konuştun mu?"

"Evet," dedi Tiffany. "Umut vadeden bir iki kız bulduğunu söyledi ama çok istese bile herkes cadı olamaz. Ki zaten şu anda Tebeşir'deki bölgem için çırak almam mümkün değil."

"Neden? Domuzlardan anlayan arkadaşın Petulia nasıl?"

"Eh... beceriklidir o," dedi Tiffany, Magrat'ın ilk sorusunu duymazdan gelerek. "Ama Petulia kocasının çiftliği işletmesine yardım ediyor; tüm zamanını homurdanan varlıklar arasında geçir-

diğini ve bazen buna yaşlı çiftçilerin de dâhil olduğunu söylüyor! İtiraf etmen lazım, domuz-sıkma işi herkes için iyi; domuzlar için bile. O orada değilken ciyaklamalarını dinlemek korkunç."

"Eh, domuzlar için iyi olsa da ona ihtiyacımız olabilir. Üstelik kalın, su geçirmez botları oklara dayanır," dedi Magrat. "Ee, elflerin Tebeşir'e indiğine dair işaret var mı peki?"

Tiffany, Magrat'ın Gecegölgesi hakkındaki haberi nasıl karşılayacağını bilemeyerek kızardı ama en azından Ogg Ana'ya bizzat söylemekten kurtulacağını düşündü. Ona önce birayı, sonra Gecegölgesi'ni anlattı. Elfin, anne babasının çiftliğinde kaldığını ve Feegleların da başında nöbet tuttuğunu söyledi. *Bu yüzden* bir yardımcı alamayacağını da itiraf etti.

Magrat, Feegleların elfin sorun çıkarmasını önleyeceğini biliyordu fakat Tiffany'nin anlattıkları onu yine de şaşırttı.

"Bir elfe *güvenebileceğini* mi söylüyorsun bana?" dedi. Yüzü soldu. "*Hiçbir* elf güvenilir değildir. Sözcüğün anlamını bile bilmezler. Ama sen bu elfe güveniyorsun, öyle mi? Neden?"

"Hayır," dedi Tiffany. "Ona güvenmiyorum. Fakat bu elfin *yaşamak* istediğini düşünüyorum. Gecegölgesi, dünyamızın değiştiğini kendi gözleriyle gördü. Demir işte. Ve şimdi hiç bilmediği fikirlerle karşılaştı. İlerleme kaydediyor olabiliriz ve bence bir denemeye değer. Belki sonra Masal Diyarı'na geri döner ve... diğer elfleri de kendisi gibi düşünmeye, bizi rahat bırakmaya ikna eder." Duraksadı. "Feegleların Keldası beni uyardı Magrat. Nine'nin geride bir boşluk bırakacağını söyledi. Çok dikkatli olmamız gerekiyormuş. Elflerden bahsediyor olmalı! Bu yüzden, eğer bu elf yardımcı olabilecekse... eh, denemek zorundayım..."

"Hmm... Ama diğerleri gelmeye başlarsa, asıl *senin* yardıma ihtiyacın olacak Tiffany," dedi Magrat. Bir süre düşündü. "Tebeşir'deki baronun karısı da cadı galiba, değil mi?"

"Evet," dedi Tiffany. "Letitia Andaç. Ama eğitimli değil ve kocası da biraz... nasıl desem... züppe."

"İstersen ben bir gün oraya uçar, bir fincan çay içmek için uğrarım," dedi Magrat. "Ve incelikli bir şekilde, *cadı olarak tüm insanlara hizmet etmenin iyi bir fikir olacağını* ima ederim. Benim kocam, halkın kralı olarak düşünülmekten hoşlanır; cadılık yaparak halka iyi bir örnek olduğumu düşündüğünden de eminim. Bazen bu şekilde konuşuyor ama ben onu yine de seviyorum. Neyse yani, bu Letitia denen kadının bir *kraliçeyle* dost olduğunu bilirse kocası işine karışmayı bırakabilir."

"Şaşırdım," dedi Tiffany. "Öylece mi?"

"Güven bana," dedi Kraliçe Magrat. "Taçlar önemlidir, biliyorsun."

Tiffany Tebeşir'e geri uçarken kendini biraz daha mutlu hissediyordu. Magrat faydalı bir müttefik olabilirdi ve belki Letitia da yardım ederdi.

Ama hâlâ cadı eksikliği çekiyoruz, diye düşündü, *bu yüzden daha fazlasını bulmaya çalışmalıyız. Ah, hem de nasıl eksiğiz...*

Bu, tüm cadıları –ve hatta cadılığı öğrenme yeteneği olan herkesi– toplayıp, elflerin göz kamaştırıcılığıyla nasıl başa çıkacaklarını bulmak gerektiği anlamına geliyordu.

Elfler! Sırf kötülük yapmış olmak için kötülük yapan pis yaratıklar... Sızı Nine'nin söylediği gibi, bacakları olmayan bir adamın bile bastonunu elinden alırlardı. Kötü kalpli, nahoş, aptal, sinir bozucu, sırf zevk için sorun ve uyumsuzluk yaratan kişilerdi. Hatta daha da kötüsü. Korku, dehşet ve *acı* getirirlerdi. Ayrıca gülerlerdi ve bu başlı başına berbat bir şeydi, çünkü kahkahaları ezgiliydi ve bu kadar harika bir müziğin bu kadar nahoş yaratıklardan nasıl çıktığını merak ederdiniz.

Elfler kendilerinden başka kimseyi önemsemezdi, ki *kendi* türlerinden olanları bile önemsedikleri kuşkuluydu.

Ama Gecegölgesi...

Belki de *bir* elf için, zaman çarkı dönüyordu.

Demirden çarklar.

On Beşinci Bölüm

HÖYÜKTEKİ TANRI

Tebeşir'de, gecenin karanlığında, çark kesinlikle eski âdetlere saplanıp kalmıştı: Tıpkı ormanın loşluğunda dans eden üç elfin istediği gibi. Bu dünya onların keyfi için vardı, onları eğlendirmek, onlara zevk vermek için vardı. Ve bu dünyanın içindeki varlıklar, onların gözünde oyuncaktan başka şey değildi; elfler kahkahalar atıp şarkı söylerken ciyaklayan, kaçan, haykıran oyuncaklar.

Şimdi küçük, fakir bir ev görmüşlerdi. Evin bir penceresi hafifçe aralıktı ve içeriden, beşiklerinde örtülerin altında kıvrılmış, karınları annelerinin sütüyle doymuş, uykularında mutlulukla agulayan bebeklerin sesi geliyordu.

Elfler birbirlerine bakarak sırıttı ve beklentiyle dudaklarını yaladı. *Bebekler!*

Pencerede yüzleri belirdi. Avcı gözlerine sahip, aç yüzler.

Sonra bir el içeri uzandı ve en yakındaki bebeğin çenesinin altını gıdıkladı. Küçük kız uyandı ve sevinçle, ona doğru eğilmiş muhteşem yaratığa baktı. Yaratığın göz kamaştırıcılığı karanlık odayı aydınlatıyordu.

Küçük parmaklar güzel bir tüye dokunmak için uzandı...

Tiffany'nin mutluluğu ancak yatmaya gidene kadar sürdü. Yatağına uzandığında aniden kafasının içinde bir karıncalanma hissetti ve iç gözüyle küçük Tiffany Robinson'ı gördü. Onu takip büyüsüyle izliyordu fakat bu hafta ziyaret etmeye zaman bulamamıştı.

Ve şimdi, hissin sebebi, Tiffany bebeğin anne babası tarafından ihmal edilmesi değildi.

Elfer onu çalmıştı!

Tiffany'nin çalı süpürgesi ne kadar hızlanırsa hızlansın yeterli gelmiyordu. Üç elfi ormanda küçük kızla oynarken buldu ve içinde hissettiği duygu... Eh, öfke değildi; ondan daha *cani* bir şeydi. Süpürge yaklaşırken Tiffany kızgınlığının kabarmasına izin verdi...

Elfler kahkaha atıyordu. Tiffany süpürgesiyle onlara doğru çullandı, kabaran duygularını parmak uçlarından alevler hâlinde fırlattı ve *yanan* elfleri izledi. Gazapla titriyordu; öyle yoğun bir gazaptı ki içinde boğulabilirdi. O gece başka elflerle karşılaşırsa onlar da ölürdü.

Sonra güçlükle kendine hâkim oldu. Yaptığı şey onu hayrete düşürmüştü. *Ancak karanlık tarafa geçmiş bir cadı öldürür*, diye haykırdı kendi kendine, kafasının içinde.

Başka bir ses ise, *Ama onlar yalnızca elf*, dedi. *Ve bebeği incitiyorlardı.*

İlk ses sinsice karşılık verdi: *Fakat Gecegölgesi de yalnızca bir elf?*

Tiffany, bir cadının canlılar hakkında "yalnızca" diye düşünmeye başlaması durumunda, bu yolun onu... eh, zehirli elmalara, ip eğirme tezgâhlarına, dehşete ve karanlığa çıkaracağını biliyordu.

Ama ne yapmışsa yapmıştı işte. Ve bir cadı, pratik düşünmeliydi; bu yüzden Tiffany bebeği şalına sardı ve Robinsonların

evine uçtu. Gerçi bu küçük konuta ev yerine "baraka" demek daha doğru olurdu.

Kapıyı çaldı, genç Bay Robinson açtı. Adam şaşırdı; özellikle de Tiffany ona cadı şalına sardığı bebeğini gösterdiğinde.

Tiffany adamın yanından geçip içeri girdi ve karısının karşısına dikildi. Bir yandan da düşünüyordu: *Evet, hâlâ çok genç ama bu, aptalca davranması gerektiği anlamına* gelmiyor. *Senenin bu zamanında pencereleri aralık bırakmak ha? Herkesin elflerden haberi vardı kuşkusuz?*

Annem dedi ki bana...
Ormanda asla elflerle oynama...

"Şey," dedi Milly, "oğlanları kontrol ettim, iyi görünüyorlardı." Yine de bebeği uzatırken kızardı ve Tiffany bunu yakaladı.

"Sana bir şey söyleyeyim Milly," dedi Tiffany. "Kızını bekleyen harika bir gelecek var. Ben bir cadıyım ve bu yüzden bunu biliyorum. Ona adımı vermeme izin verdiğinden, küçük Tiffany'nin ihtiyaç duyduğu her şeye sahip olmasını da sağlayacağım. Ki sakın unutma: Bahsettiğim, *senin* kızın. Ama bir açıdan artık kısmen *benim* de. O tosun oğulların kendi başlarının çaresine bakabilirler. Bir daha bu gibi gecelerde pencereleri açık bırakma! Daima bizi izleyen varlıklar var! Bunu biliyorsun! Kızına zarar gelmesine sakın izin verme!"

Son cümleyi bağırarak söylemişti. Bu ailenin arada bir biraz dürtüklenmeye ihtiyacı vardı ve Tiffany de gerekirse dürtükleyecekti. Ah evet, hem de nasıl dürtükleyecekti... Görevlerini ihmal ederlerse de... eh, hesap soracaktı. Belki sırf *anlamalarını* sağlamak için, birazcık hesap soracaktı.

Fakat şu anda eve doğru yol alırken, bir başka cadıyla konuşmaya ihtiyaç duyuyordu...

Yatak odasından onu sıcak tutacak bir pelerin aldı, sonra rafın üzerinde çoban tacının ışıldadığını gördü ve anlık bir dürtüyle onu da cebine koydu. Parmakları tuhaf şekilli küçük taşın üzerine kapandı, beş çıkıntısını okşadı ve Tiffany bir şekilde, içine bir... güç aktığını hissetti; tacın kalbindeki çakmaktaşının sertliği, ona kim olduğunu hatırlattı. *Tebeşir'in bir parçasını yanımda taşımam gerek,* diye düşündü. *Memleketim bana güç veriyor, beni destekliyor. Bana kim olduğumu hatırlatıyor. Ben katil değilim. Ben, Tebeşirli cadı Tiffany Sızı'yım. Ve memleketim, benim yanımda olmalı. Buna ihtiyacım var.*

Gece göğünde hızla Lancre'a uçtu. Serin hava uğuldayarak geçiyordu ve ay ışığı altında baykuş gözleri onu izliyordu.

Ogg Ana'nın evine geldiğinde şafak sökmek üzereydi. Ogg Ana çoktan kalkmıştı; daha doğrusu henüz yatmamıştı çünkü geceyi ölüm döşeğindeki birinin yanında geçirmişti.

Ogg Ana kapıyı açtı ve Tiffany'nin yüzünü görünce biraz soldu.

"Elfler mi?" dedi haşin bir ifadeyle. "Magrat söyledi. Tebeşir'de sorun mu çıktı?"

Tiffany başını salladı. Sükûneti aniden yok oldu ve gözleri doldu, boğazı sıkıştı. Ve sonra, Ogg Ana'nın sıcak mutfağında, olmazsa olmaz bir fincan çay eşliğinde, olan biten her şeyi anlattı.

Sonunda, hikâyenin dile getirmekte güçlük çektiği kısmına geldi ve tek söyleyebildiği şu oldu: "Elfler. Küçük Tiffany'yle. Onu..." Boğazı sıkıştı. "Üçünü de öldürdüm!" diye feryat etti sonra ve çaresizlikle Ogg Ana'ya baktı.

"Güzel," dedi Ogg Ana. "Aferin. Üzme kendini Tiff. Eğer bebeğe zarar veriyorduysalar... eh, başka ne yapabilirdin ki? Ama bundan... *zevk almadın*, değil mi?" diye sordu dikkatle, kırışık yüzünde kurnaz bir ifadeyle.

"Elbette hayır!" diye nida etti Tiffany. "Ama Ogg Ana, ben... neredeyse hiç *düşünmeden* yaptım."

"Elfler gelmeye devam ederse yakında yine yapman gerekebilir," dedi Ogg Ana. "Biz cadıyız Tiffany. Bu güce sahip olmamızın bir sebebi var. Yalnızca, o sebebin doğruluğundan emin olmamız lazım ve eğer bizim dünyamıza gelmiş, bir bebeği inciten bir elf varsa, inan bana *bu*, doğru bir sebep." Duraksadı. "Kötü şeyler yapan kişiler kendi başlarına kötü şeyler geldiğinde neden şaşırırlar hiç anlamam. Çoğu da bunu biliyor aslında. Esme bana bir şey anlatmıştı. Bir... bucaktaymış... Spickle mı, Spackle mı... öyle bir yer. Köylüler, iki çocuğu öldüren bir adamı ipe çekmeye çalışıyorlarmış. Esme'ye göre adam bunu hak ettiğini biliyormuş. 'İçki kafasıyla yaptım ve şimdi ilmek boynumda,' demiş..." Yorgunlukla oturdu ve Greebo'nun geniş kucağına tırmanmasına izin verdi. "Gerçeklik, Tiffany," diye ekledi, "yaşam *ve* ölümden oluşur. Bunu sen de biliyorsun." Kedinin kafasını; gözleri *çok* bozuk birinin *kulak* sanabileceği yeri kaşıdı. "Bebek iyi mi bari?"

"Evet, onu anne babasına geri götürdüm ama onlar ona doğru düzgün bakamıyor. *Bakmıyor.*"

"Bazıları gerçeği görmek istemez; sen onlara göstersen bile. Elflerin de sorunu bu işte. Gelmeye devam edecekler." Ogg Ana içini çekti. "İnsanlar onlar hakkında hikâyeler anlatır Tiff," dedi. "Onları eğlenceli gösterirler. Sanki... onlar giderken göz kamaştırıcılıkları geride kalıyor, insanların kafasını karıştırıyor ve elflerin sorun olmadığını söylüyor. Elflerin yaptıklarını yalnızca bir parça... haylazlık olarak görüyorlar." Ogg Ana sandalyesine iyice çöktü ve yanındaki sehpada duran küçük bibloyu devirdi. "Feeglelar," dedi. "Haylaz diye onlara denir. Ama elfler? Hayır, elfler farklı. Sinsi Adam'ın insanların kafasına girdiği zamanları hatırlıyor musun Tiff? İnsanlara korkunç şeyler yaptırmıştı?"

Tiffany başını salladı. Gözlerini yerdeki bibloya dikmişken, kafasının içinden o korkunç imgeler geçti. Bibloyu Ogg Ana'nın gelinlerinden biri Quirm'den getirmişti ama Ogg Ana *onu devirdiğini fark etmemişti bile.* Hem de Ogg Ana! Ailesinin verdiği en ufak nesnenin bile üzerine titreyen, *herhangi bir şeyin* zarar gördüğünü fark etmemesi imkânsız olan kadın.

"İşte elflerin yapabileceklerinin yanında Sinsi Adam'ın yaptıkları hiç kalır Tiff," diye devam etti Ogg Ana. "En sevdikleri şey, acı ve dehşeti *izlemektir.* Hiçbir şey onları daha fazla güldürmez. Bebek çalmaya da bayılırlar. Onları durdurman iyi olmuş. Ama yine gelecekler."

"O zaman yine ölmeleri gerekecek," dedi Tiffany ifadesizce.

"Eğer sen oradaysan..." dedi Ogg Ana dikkatle.

Tiffany'nin omuzları çöktü. "Ama başka ne yapabilirim? Biz de her yere yetişemeyiz."

"Yani," dedi Ogg Ana, "onları daha önce kaçırttık. Zordu elbette ama yaptık. Yine yapabiliriz. Şu senin elf... Yardım edemez mi?"

"Gecegölgesi mi?" dedi Tiffany. "Şu anda onu dinlemezler. Onu ülkelerinden sürdüler."

Ogg Ana biraz düşündü ve sonra bir karara varmış gibi göründü. "Dinleyebilecekleri *bir* kişi var," dedi. "En azından eskiden dinlerlerdi. Konuyla ilgilenmesi sağlanabilirse..." Tiffany'yi süzdü. "Bak, rahatsız edilmekten hoşlanmaz ama onu bir keresinde bir arkadaşımla ziyaret etmiştim ve..." Gözleri hatıralarla buğulandı.* "...ve geçmişte, Nine'yle de konuşmuş olabilir. Fakat hanımlardan *hoşlanır.* Senin gibi genç, güzel bir kız tam da ona uygun olabilir."

Tiffany kabardı. "Ogg Ana, önerdiğin şey..."

---

* Ogg Ana'nın bahsettiği arkadaşı, yolkesen Kont Kazanyayla'ydı; atına binebilmek için yanında merdiven taşıyan, karşısına çıkan hanımlara *çok* centilmence davranan bir cüce.

"Aman aman, hayır! Öyle bir şey değil. Yalnızca biraz... ikna için. Sen ikna konusunda iyisindir, değil mi Tiff?"

"Yani, ikna edebilirim," dedi Tiffany biraz rahatlayarak. "Ama kimi kastediyorsun ve nereye gitmem gerekiyor?"

Uzun Adam. Tiffany onun hakkında çok şey duymuştu, daha ziyade Ogg Ana'dan. Uzun Adam adı verilmiş höyük, Elf Kralı'nın yuvasına gidiyordu. Ogg Ana bir seferinde, elfler ele avuca sığmaz hâle gelince höyüğe girip Kral'la görüşmüştü.*

Profesörlere sorsanız, Kral'ın kadim zamanlardan kalma uzun bir höyükte yaşadığını söylerlerdi; kimsenin giysi giymediği, çok fazla tanrının bulunmadığı ve bir açıdan, bizzat *Kral'ın* tanrı sayıldığı zamanlardan kalma. Hayatın ve ölümün tanrısı gibiydi o.

Tiffany'ye göreyse aynı zamanda pisliğin ve hırpaniliğin tanrısıydı. Bazen erkekler kafalarına boynuz takıp höyüğe geliyor, ellerinde sert içkilerle höyüğün çevresinde dans ediyordu. Ve hiç şaşırtıcı olmayan şekilde, genç kadınları höyüğe gitmeye ikna *edemiyorlardı*.

Höyükte üç mezar vardı. Koyunları ve inekleri iş üstünde izleyen hiçbir köylü kızın tanımadan geçemediği, çok *imalı* üç mezar. Genç çırak cadılar uçarak geçerken höyüğü görünce kendilerini tutamaz, kıkırdarlardı.

Tiffany dikenli çalıların ve ağaçların arasından geçerek yabani ot bürümüş patikadan yukarı tırmandı, bir noktada cadı şapkasını özellikle ısrarlı bir çalıdan kurtardı ve mağaraya benzeyen girişte durdu. Eğilip kapı alınlığının altından, taş duvara kazınmış boynuzlu adam resminin yanından geçmeye, kapı taşını kenara itip merdivenden aşağı inmeye tuhaf bir biçimde gönülsüzdü.

* Ve bu, *Hanımlar ve Beyler*'de uzun uzadıya anlatılmıştı. [E.N.]

Onunla tek başıma yüzleşemem, diye düşündü dehşetle. *En azından* öldüğümü *insanlara haber verecek birine ihtiyacım var.*

Ve mini bir ses, "Amanın!" dedi.

"Herhangibir Rob?"

"Ah, he ye. Seni hep izliyoz, biliyon. Sen tepelerin kocakarısısın ve Uzun Adam *büyük* bi tepedir."

"Sen lütfen kapıda bekle Rob," dedi Tiffany. "Bunu kendi başıma yapmam lazım." Aniden, bunun doğru seçim olduğundan emin olmuştu. Tiffany üç elf öldürmüştü ve şimdi Kral'larıyla yüzleşebilirdi. "Bu kocakarı işi, biliyorsun."

"Ama biz Kral'ı *tanıyoz*," dedi Rob. "Eğer senle gelirsek o tipsizle kendi dünyasında savaşabiliriz."

"Ah, he ye," diye ekledi Mini Tehlikeli Spike. "Kocaman bi tip. Ama ben o böcüye bi kafa atarım, bi daha asla unutmaz!" Girişteki taşa kafa atarak gösterdi ve kafası taştan tatmin edici bir *bam!* sesiyle sekti.

Tiffany içini çekti. "Benim korktuuum da... şey, yani korktuğum da *bu* zaten," dedi. "Kral'dan yardım isteyeceğim. Amacım onu kızdırmak değil. Ve Feegleların onunla bir geçmişi olduğunu *biliyorum*."

"He ye, o biziz işte," dedi Rob gururla. "Biz, *geçmişiz*."

"*Kral yok, Kralça yok, Bey yok!*" diye gürledi toplanmış Feeglelar.

"Bu kez Feeglelar da yok," dedi Tiffany kararlılıkla. Aniden ilham geldi. "Bak, senin *tam burada* beklemeni istiyorum Herhangibir Rob. Böylece ben, kimse beni rahatsız etmeden, Kral'la birlikte kocakarı işimi yapabilirim." Duraksadı. "Çevrede elfler var. Krallarını aramak için gelen elf olursa, *sizin*. Herhangibir Rob, Mini Tehlikeli Spike, hepinizin, onların peşimden gelmesini *önlemenizi* istiyorum. Benim için bunu yapmalısınız. *Bu önemli. Anlaşıldı mı?*"

Biraz homurdandılar ama Rob neşelendi. "O tipsizler gelirse onları bi güzel tekmeleyebilir miyiz?" diye sordu.

"Evet," dedi Tiffany bıkkınlıkla.

Bu, tezahüratlarla karşılandı: "Nac Mac Feegle, hey hey hey huuuy!"

Onları orada, Uzun Adam'ın hangi kısmını kimin koruyacağı hakkında tartışırken bıraktı. Mini Tehlikeli Spike hâlâ, yaklaştığını umduğu kavgaya ısınmak için girişteki taşlara hevesle kafa atmaktaydı. Tiffany at nalına ek olarak yanında getirdiği levye demirini de kavradı ve pis kokan karanlıkta ilerledi. Bir eli cebindeydi; çobanın tacını sıkıca tutuyordu. Onun bölgesiydi burası, onun çimenliğiydi.

Bakalım gerçekten de tepelerin kocakarısı mıyım, diye düşündü ve girişi tıkayan büyük taşı kavradı.

Taş, levyeye gerek olmadan, gıcırdayarak nazikçe yükseldi ve ardındaki basamaklar ortaya çıktı. İçerideki patika kıvrıla kıvrıla ilerleyerek Tiffany'yi höyüğün derinliklerine, karanlığına, yüreğine götürdü.

Dünyalar arasındaki geçide. Elf Kralı'nın kendine ait keyif diyarında, zamanla uzamın arasında süzüldüğü yere.

Ateş yoktu ama içerisi boğucuydu. Sıcaklık topraktan geliyor gibiydi.

Ve leş gibi kokuyordu. Erkeklik, yıkanmamış giysiler, ayak ve ter kokuyordu. Her yerde şişeler vardı. Koridorun sonunda, bedenleri yağlanmış görünen çıplak adamlar homurdanarak güreşiyor, rakiplerini alt etmeye çalışıyordu. Görünürlerde kadın yoktu; zaten burası erkeklerin karşı cinsi hiç düşünmeden keyiflerine baktıkları bir yere benziyordu. Ama Tiffany'yi gördüklerinde durdular ve elleriyle... Ogg Ana'nın deyişiyle *malum yerlerini* örttüler. Ve Tiffany düşündü: *Hah, her yerleri ortada iri yarı, güçlü adamlar-*

sınız ama benden yine de korktunuz, değil mi? Çünkü ben genç bir kız olsam da aynı zamanda kocakarıyım.

Elf Irklarının Kralı'nı görebiliyordu. Tıpkı Ogg Ana'nın tarif ettiği gibiydi. Leş gibiydi elbette ama bir şekilde son derece de çekiciydi. Tiffany gözlerini adamın kafasındaki boynuzlara dikti ve... *malum yerlerine* bakmamaya çalıştı. Ki *devasaydı.*

Kral içini çekti, bacaklarını gerdi, toynaklarını duvara çarptı. Porsuk kokusuna benzeyen kokusu yükseldi ve kıvrılarak Tiffany'ye doğru süzüldü. "Sen, genç kadın," dedi aylak aylak, işiteni romantikliğe, yaramazlığa ve o âna kadar istediğini bile bilmediği zevklere davet eden bir sesle. "Dünyama geldin. Eğlencemin ortasına. Sen bir cadısın, değil mi?"

"Öyleyim," dedi Tiffany. "Elflerin Kralı'ndan, doğru düzgün krallık etmesini talep etmek için geldim."

Kral daha yakına geldi ve adamın kokusunu yakından alınca Tiffany solmamaya çalıştı. Adam şehvetle gülümseyince Tiffany düşündü: *Kim olduğunu, ne olduğunu biliyorum ve Ogg Ana senden hoşlanmış olmalı...*

"Sen kimsin?" diye sordu Kral. "Giysilerine bakılırsa gerçekten de cadısın ama cadılar yaşlı ve kırış kırış olur. Sense, çocuğum..."

Bazen, diye düşündü Tiffany, *genç olmaktan öyle usanıyorum ki...* Gençliğim adamın dikkatini çekti ama benim asıl istediğim, saygısı.*

"Genç olabilirim efendim," dedi kararlılıkla, "ama gördüğünüz gibi ben bir kocaka... bir cadıyım. Ve size, halkınızdan üç kişiyi öldürdüğümü bildirmeye geldim."

Bu, işe yaramalı, diye düşündü Tiffany ama Kral kahkaha atmakla yetindi. "İlgimi çektin çocuğum," dedi, aylak aylak uzanarak. "Ben kimseye zarar vermem," diye ekledi. "Ben yalnızca

* Ölmeyip de kalırsa, büyüdükçe geçecek bir düşünce.

hayal ederim fakat halkım... Ah, ama ne yapabilirim ki? Ben kendi keyfime bakarken onların da kendi keyiflerine bakmalarına izin vermek *zorundayım*."

"Ama onların keyifleri *benim* dünyamda, *bizim* keyfimizi kaçırıyor," dedi Tiffany.

"*Senin* dünyan mı?" diye güldü Kral. "Hah, gururlusun küçük çocuk. Belki benim hanımlarımdan biri olmak istersin? Bir kraliçe gururlu olmalıdır ve..."

"Sizin kraliçeniz Leydi Gecegölgesi," dedi Tiffany kararlılıkla, Kral'ın sözlerindeki davetle bacakları titrerken. *Burada kalmak? Onunla?* diye haykırıyordu zihni. Çoban tacını sıkıca kavradı. *Ben, Tebeşirli Tiffany Sızı'yım*, dedi kendi kendine, *ve ruhumda çakmaktaşı var.* "Gecegölgesi... şu anda benim *konuğum*," diye ekledi. "Belki bilmiyordunuz efendim ama, Kraliçe'niz, Lord Bezelyeçiçeği tarafından Masal Diyarı'ndan atıldı."

Kral'ın yüzünden tembel bir gülümseme geçti. "Gecegölgesi..." dedi düşünceli düşünceli. "Eh, umarım arkadaşlığından hoşlanırsın." Bacaklarını açarak öne eğildi. "Beni sıkmaya başladın çocuk. Benden *ne* istiyorsun?"

"Elflerin, akıllarını başlarına devşirmelerini sağlamanızı," dedi Tiffany. "Yoksa hesap sorarım." Son cümlede sesi neredeyse titremişti ama söylenmesi gerekiyordu.

Kral derin derin iç çekti ve sonra esneyerek yine arkasına yaslandı. "Evime geliyorsun ve beni *tehdit ediyorsun*, öyle mi?" dedi okşarcasına. "Söylesene küçükhanım, senin dünyanda oyun oynayan elfler benim neden umurumda olsun? Hatta Gecegölgesi? Başka dünyalar da var. *Her zaman* başka dünyalar var."

"Ama *benimki* hiçbir zaman elfler için olmadı," dedi Tiffany. "*Hiçbir zaman* sizin olmadı. Yine de siz ona parazit gibi yapıştınız ve alabildiğiniz her şeyi aldınız. Bir kez daha söylemek zorun-

dayım: Artık demir devri başladı. Yalnızca at nalları değil, uzun yollar hâlinde yeryüzüne *serilen* demir. Ve çelik. Ona *demiryolu* deniyor efendim ve Disk'in her yerine yayılıyor. İnsanlar mekanik şeylere ilgi duyuyor, çünkü o mekanik şeyler *işe yarıyor;* buna karşılık, yaşlı kadınların masalları onları öldürmemekten başka işe yaramıyor. Ve herkes masal ahalisine gülüyor. Onlar gülerken siz küçüleceksiniz. Artık kimse size aldırış etmiyor. Klaklar var, demiryolları var... Bizimki artık yeni bir dünya. Artık hiçbir yerde size ve türünüze yer yok. Size bir tek *masallarda* yer var." Sonuncusunu küçümsemeyle söylemişti.

"Masallar mı?" dedi Kral düşünceli düşünceli. "Masallar, halkının zihinlerine girmek için bir yol sadece, küçükhanım. Ve ben, bekleyebilirim. Bahsettiğin bu 'demiryolu' gittikten çok sonra bile masallar var olacak."

"Ama artık küçük çocukların elfler tarafından kaçırılıp oyuncak edilmesine göz yummayacağız," dedi Tiffany. "Ben ve diğerleri, onlara el sürenleri yakacağız. Sizi uyarıyorum: Sizinle dost olmak isterdim ama ne yazık ki bu mümkün değil gibi. Demiryolu devrinde yaşıyorsunuz ve *bizi rahat bırakmak zorundasınız.*"

Kral yine içini çekti. "Belki, belki," dedi. "Yeni diyarlar keşfetmek eğlenceli olabilir. Ama sana söyledim, bu demir devrinde dünyanı ziyaret etmek gibi bir isteğim *zaten* yok. Ne de olsa istediğim kadar zamanım var ve..."

"Bizim dünyamıza geçen diğer elfler ne olacak peki?"

"Çok istiyorsan öldür gitsin hepsini." Kral yine gülümsedi. "Ben, zamanın sonuna dek burada kalabilirim ama *senin,* orada olmak isteyeceğini sanmıyorum. Fakat hanımlardan her zaman hoşlanmışımdır ve bu yüzden diyorum ki, elfler aptalca davranmışsa, benim kınamamı ve senin de gazabını hak etmişler demektir. Sevgili Sızı Hanım... *Evet, kim olduğunu biliyorum...* Bir annenin

yavrusunu bağrına basması gibi sen de iyi niyetini bağrına basmışsın. Şimdi... Gitmene bile izin vermeli miyim? Benim aradığım tek şey... *eğlenceyken?*" İçini çekti. "Bazen yeni eğlenceler arzuluyorum biliyor musun? Belki... kurcalayacak şeyler, keşfedilecek yeni ilgi alanları... Ve sen, o yeni ilgi alanlarından biri olabilirsin. Sence evimden ayrılmana izin verecek miyim?" Yarı baygın bakışları Tiffany'yi okşadı.

Tiffany yutkundu. "Evet majesteleri," dedi. "Ayrılmama izin vereceksiniz."

"Emin misin?"

"Evet." Tiffany çobanın tacını yine kavradı ve ortasındaki çakmaktaşının ona güç verdiğini, onu kendi memleketine, dalganın üzerindeki ülkeye çektiğini hissetti. Yavaşça geriledi.

Neredeyse arkasındaki bir şeye takılıp düşüyordu.

Kral da yerdeki şeye bakıyordu. Beyaz bir kediydi bu.

Ve Tiffany, Kral'ın ilk defa şaşkın bir sesle konuştuğunu işitti: "Sen!"

Sonra her şey bir anda olup bitti. Tiffany ile Sen, sarmal geçitte döne döne geldikleri yere çıktılar. Feeglelar dışarıdaydı; ileri geri yürüyor, arada bir öfkeyle ağaçlara kafa atıyorlardı çünkü elfler gelmemişti ve o ağaçlar cidden tipsiz şeylerdi ve dikenlerini Feegleların kafalarına ve sakallarına saplıyorlardı. Yani iyi bir tekmeyi *hak ediyorlardı.*

"Bunun işe yaradığından emin değilim," dedi Tiffany, Rob'a, tünelden çıkarken.

"Olsun," dedi Herhangibir Rob. "Bırak gelsinler. Feeglelar her zaman senin yanında olcak. Biz Feeglelar, kalıcıyız."

"Yeterince içki olursa!" diye ekledi Mini Tehlikeli Spike.

"Rob," dedi Tiffany kararlılıkla. "Şu anda hiçbirinizin içkiye ihtiyacı yok. Bizim bir plana ihtiyacımız var." Bir an düşündü.

"Kral yardım etmiyor. Şimdilik. Ama yeni eğlenceler arıyor. Belki ona o tür bir şey sunarsak bize daha iyi gözle bakar ve en azından bizi rahat bırakır." *Bizi, elflerini öldürmek üzere rahat bırakır*, diye düşündü kendi kendine. Kral buna aldırış etmeyeceğini söylemişti. Acaba fikrini değiştirir miydi?

"Ah, he ye, sorun diil," dedi Rob gururla, PiLAN bulma yeteneğine güvenerek. "O Elf Kralı'nın yapçak bişeye ihtiyacı var dedin, di mi?"

"Tıpkı Lancrelı adamlar gibi!" dedi Tiffany aniden. "Rob, Geoffrey'nin onlara barakalar yaptırdığını biliyorsun. Sen de bir seferinde bir *meyhane* yapmıştın, değil mi? Sence bir baraka yapmak ne kadar zor olur?"

"Hiç sorun olmaz, di mi millet!" dedi Rob mutlulukla. Çünkü PiLANını bulmuştu. "Biz giderski!" Sen'e baktı. "Nasıl oluyo da senin bu pisicik her yerde peşinden geliyo hamfendi?"

"Bilmiyorum," dedi Tiffany. "Ama o bir kedi ve kediler her yere girer. Üstelik o Havamumu Nine'nin kedisiydi ve bunun anlamı daha da büyük."

Fakat Rob dinlemiyordu. Şu anda değil. O, PiLANını düşünüyordu.

Ertesi gün, Uzun Adam'ın girişinde, bir beyefendinin arzulayabileceği her şeyi barındıran bir baraka vardı; ki bu "her şey"e balık oltası ile taş ve ahşaptan yapılmış her türlü el aleti de dâhildi.

Tiffany bunun, Elflerin Kralı'nı mutlu edebileceğini düşündü. Ama *yardım etmesini* sağlayacağını düşünmüyordu...

Lord Bezelyeçiçeği Masal Diyarı'nda kadife kaplı bir divanda uzanmış, boynundaki tüy yakalığı elleyerek kadehindeki şarabı aylak aylak yudumluyordu.

Lord Lankin odaya girdi. Boynuna, en son yağmasında ele geçirdiği uzun tüylü, kırmızı, muhteşem bir kuyruk dolamıştı. Yeni kralının önünde eğildi.

"Sanıyorum, lordum," dedi ipek gibi bir sesle, "savaşçılarımız insan dünyasında daha büyük zevkler bulmak isteyecek yakında. Engeller zayıflamış görünüyor ve avlanmak için sınırdan geçenler gerçek bir direnişle karşılaşmıyor."

Bezelyeçiçeği gülümsedi. Elflerin kapıları sınadığını, bazılarının Lancre'ın kızıl taşlarında seke seke dolaştığını ve diğerlerinin de Tebeşir köylerinde gezindiğini biliyordu. Bir tek, elflerle savaşmaya can atan kızıl saçlı küçük adamlara karşı gözlerini açık tutuyorlardı. Elfler bir açıdan Feeglelara benziyordu aslında; onlar da dövüşecek kimse bulamazlarsa kendi aralarında dövüşüyordu. Ki Masal Diyarı'nda didişmek, olmazsa olmazdı. Bu konuda kedilerden bile beterdiler.*

Ayrıca elfler alıngan da olabiliyordu. Alınıp gücenmeye bayılırlardı ve en büyük eğlenceleri surat asmaktı. Fakat gittikleri her yerde küçük sorun odakları yaratır, baş belası olur, sırf eğlencesine hasar verirlerdi. Koyun, inek, hatta bazen köpek çalarlardı. Daha dün, Hardaltohumu tepelerde bulduğu sürünün koçunu neşeyle çalmış, sonra onu bir porselen dükkânında salıvermişti; koç, başını eğip raflara tosladığında da gülmekten kırılmıştı.

Yine de bütün bunların hiçbir amacı yoktu. *Gerçekte* ne yapabileceklerini göstermeleri gerekiyordu.

Belki de, diye düşündü Bezelyeçiçeği, *elfleri öyle bir baskına götürmeliyim ki halkımın tamamı çok uzun süre boyunca bu baskının türküsünü çığırmalı...*

---

* Elflerin kediler gibi olduğu söylense de arada ciddi bir fark vardır: Kediler birlikte çalışır –örneğin bir avı paylaşırken– buna karşılık elfler kendi aralarında didişir ve onlar dövüşürken üçüncü bir taraf gelip yiyeceği alıp gidebilir.

İnce, sivri yüzünden bir gülümseme geçti. Elini salladı, tuniği hemen kürk ve deriye dönüştü. Kemerinde de bir arbalet vardı.

"Dünyalarına bir ihtişam kuşağı dolayacağız," diye güldü. "Gidin elflerim, haylazlığınızı yapın! Bu hilâl tüm ihtişamıyla dolunaya dönüştüğünde, hep birlikte, tüm gücümüzle gideceğiz! O diyar bir kez daha bizim olacak!"

Tiffany babasının samanlığında, uyanmaya başlayan Gecegölgesi'ni izliyordu. Dün onun için yeni bir iksir hazırlamıştı: Karşılıklı-Yeşillikler* kullanarak yaptığı ilaçtan sağlam bir doz elfi tüm gün uyutmuş, bedeninin güçlenmesi için ona bir şans vermişti. Bu sayede Tiffany de, kendisi yokken Feegleların elfe ne yapacağı hakkında endişelenmeden evleri dolaşabilmişti.

Bir doz daha verirsem, Lancre'a kadar uçup Geoffrey'nin ne yaptığını bile kontrol edebilirim, diye düşündü. Feegleların uyuyan bir elfe asla zarar vermeyeceklerini biliyordu, ama... *uyanık* bir elf? Gecegölgesi narin parmağını bamtellerine basarsa Feegleların içgüdüleri devreye girebilirdi. Ve elbette, elfe de güvenmiyordu.

"Bir yürüyüşe çıkma zamanı," dedi Tiffany, Gecegölgesi kollarını ve bacaklarını gerip çevresine bakınarak uyanırken. "Bence birkaç insan daha görmelisin." Gecegölgesi samanlıktan çıkmazsa ve şiddete başvurmak için fırsat kollayan birkaç Feegle'dan başka hiçbir şey görmezse, bu dünyanın işleyişini nasıl öğrenecekti?

Böylece Gecegölgesi'ni köye götürdü. Önce, adamların asık suratlarla biralarına baktığı ve zaman zaman bardaklarının içinden bir fıçı-guşisi çıkardığı meyhanenin, ardından da küçük dükkânların önünden geçtiler. Bayan Tumble'ın Kırılmaz Tabaklar Dükkânı'nın önündeki kırık porselen parçalarına basmamak

* Pişmeden önce oldukça zehirli görünen bir yeşil renkte olurdu, ama çoğu zaman, hedefe giden her tür yeşillik mubahtı.

için özen gösterdiler. Sonra yokuş aşağı indiler ve sonra yine tırmanarak çayırlara çıktılar. Tiffany babasından, köylülere, ilaç karıştırmasına yardım edecek bir kızı denediğini söylemesini istemişti; bu yüzden kimse elfe *doğrudan* bakmadı ama Tiffany yine de herkesin her ayrıntıyı göreceğine emindi, bu yüzden de Gecegölgesi'nin sütçü kız elbisesini sadeleştirmesini istemişti. Artık kurdeleler, fiyonklar, tokalar yoktu ve zarif terlikler yerine bir çift düzgün bot vardı.

"İnsanları izliyorum," dedi Gecegölgesi, yoldan yukarı yürürlerken, "ama... onları anlayamıyorum. Bir kadının yaşlı bir serseriye iki peni verdiğini gördüm. Adamın kadınla hiçbir alakası yoktu. Niye yaptı bunu? Kadına ne faydası oldu? Anlamıyorum..."

"Biz böyleyizdir," dedi Tiffany. "Sihirbazlar buna 'empati' diyor. Yani kendini diğer kişinin yerine koyuyorsun ve dünyaya onun bakış açısıyla bakıyorsun. Sanırım çok eski günlerden kalma bir kavram. O dönemde biz insanlar, yaşamak için her gün mücadele vermek zorundaydık ve bizimle birlikte mücadele verecek başka insanlara ihtiyaç duyuyorduk. Birlikte yaşadık ve birlikte geliştik. İnsanların başka insanlara ihtiyacı var. Bu kadar basit."

"Ama para vermenin *yaşlı kadına* ne faydası vardı?"

"Eh," dedi Tiffany, "muhtemelen bizim, 'içinin ısınması' dediğimiz şeyi hissetti. Yardıma muhtaç birine yardım ettiğinde için ısınır. O adamın durumunda olmadığı için kendini memnun hissetmiştir. Yani adamın hayatının nasıl olduğunu gördü ve... Nasıl anlatayım... Bu sayede kendini daha umutlu hissettiğini söyleyebiliriz."

"İyi de adam çalışıp para kazanabilecek birine benziyordu ama kadın ona yine de para verdi." Gecegölgesi hâlâ insanların para

kavramını anlamaya çalışıyordu. Ne de olsa elfler diledikleri şeyi yoktan var edebiliyordu.*

"Şey... evet," dedi Tiffany. "Bu tür şeyler oluyor ama her zaman da değil. Yaşlı kadın yine de doğru şeyi yaptığını hissediyordur. Adam işe yaramaz biri olsa bile kadın kendi kendine onun iyi birisi olduğunu söylüyordur."

"Daha önce diyarınızda bir kral görmüştüm... Verence. Onu izlemiştim. Adam, halkına ne yapmaları gerektiğini *söylemiyordu*," diye devam etti Gecegölgesi.

"Çünkü onun... eh, ona ne yapması gerektiğini söyleyen bir *karısı* var," diyerek güldü Tiffany. "İnsanlar böyledir. Krallarımıza ve kraliçelerimize, baronlarımıza ve lordlarımıza kadar aynıyızdır. Hükümdarlar bizim rızamızla hükmeder, bu da onları hükümdar olarak sevdiğimiz anlamına gelir ama ancak, yapmalarını istediğimiz şeyleri yaptıkları sürece. Uzun zaman önce çok savaş yaşanmış fakat sonunda herkes barış içinde yaşamanın daha iyi olduğunu fark etmiş. Çünkü bir insan tek başına hayatta kalamaz. Biz insanların, insan olarak kalmak için kesinlikle başka insanlara ihtiyacımız var."

"Çok fazla büyü kullanmadığını da fark ettim," diye ekledi Gecegölgesi. "Oysa sen cadısın. Güçlüsün."

"Biz cadılar, gücümüzü evde bırakmanın en iyisi olduğunu öğrendik. Büyü kullanmak zaten sakat iştir. Büyü çarpılabilir, geri dönebilir ve her şeyi berbat edebilir. Oysa kendini başka insanlarla çevrelersen, bizim *arkadaş* dediğimiz şeye sahip olursun. Kendin gibi olan, hoşlandığın insanlar."

---

* Gerçi peri altını almış herkesin bildiği gibi bu şeyler çabucak da yok oluyordu. Genelde sabahleyin yok oluyorlardı ve bu, dün gece meyhanede şenlikli bir akşam geçirildiği anlamına geliyordu. Ertesi gece aynı meyhaneyi ziyaret ederlerse ortam *daha da* şenleniyordu.

"Arkadaş..." Gecegölgesi sözcüğü ve fikri aklında evirip çevirdi ve sonra sordu: "Ben senin arkadaşın mıyım?"

"Evet," dedi Tiffany. "*Olabilirsin.*" Gelip geçen insanlara baktı ve Gecegölgesi'ne, "Bak, şunu dene," dedi. "Şurada, elindeki ağır sepeti yokuş yukarı taşıyan yaşlı bir kadın var. Git ona yardım et ve ne olacağını gör."

Elf dehşete kapılmış göründü. "Ona ne diyeceğim ki?"

"'Size yardım edebilir miyim hanımefendi?' diye sor."

Gecegölgesi yutkundu ama yine de gidip yaşlı kadınla konuştu.

Tiffany kulak kabarttı ve yaşlı kadının, "Sen ne kadar da iyi bir kızsın, çok teşekkür ederim. Yaşlı bir kadına yardım ettiğin için sağ ol," dediğini duydu.

Tiffany şaşkınlıkla izlerken Gecegölgesi sepeti yalnızca tepeye kadar değil, ardındaki uzun yolda da taşıdı ve kadına sordu: "Nasıl geçiniyorsunuz hanımefendi?"

Yaşlı kadın içini çekti. "Kıt kanaat. Kocam seneler önce öldü. Ama elim dikişe yatkındır, bu yüzden ben de dikiş dikiyorum. Kimseye el açmaya ihtiyacım yok. Geçinip gidiyorum işte. Hâlâ da kendi evimde oturuyorum. Derler ya bundan iyisi can sağlığı diye..."

Gecegölgesi, uzaklaşan kadını izlerken Tiffany'ye döndü. "Bana biraz para verebilir misin?"

"Şey," dedi Tiffany, "cadıların üzerinde nadiren para olur. *Biz* öyle bir dünyada yaşamıyoruz."

Gecegölgesi neşelendi. "O zaman ben yardımcı olabilirim," dedi. "Ben bir elfim ve içinde para olan bir yere girebileceğime eminim."

"Lütfen bunu deneme," dedi Tiffany. "Çok sorun çıkar."

Yolun kenarından, "He, yok, yakalanmazsan çıkmaz!" diye bir homurtu duyuldu ama Tiffany onu duymazdan geldi.

"Biz bi yerlere girmekte iyiyizdir, biliyon," diye mırıldandı bir başka Feegle da.*

Gecegölgesi de Feeglelara aldırış etmedi. Hâlâ şaşkındı.

"O yaşlı kadının kesinlikle hiçbir şeyi yoktu ama yine de neşeliydi," dedi. "Neşeli olmak için ne sebebi vardı?"

"Yaşamak," dedi Tiffany. "Gördüğün kişi, Gecegölgesi, işe olumlu tarafından bakan biri. İnsanların yaptığı bir şey de budur. Ve bazen işin olumlu yanı, iyidir." Duraksadı. "Sana nasıl hissettirdi?" diye sordu. "O sepeti taşımak?"

Gecegölgesi şaşkın şaşkın baktı. "Emin değilim," dedi yavaşça. "Ama... *elf* gibi hissedip hissetmediğimden de emin değilim. Bu iyi bir şey mi?"

"Bak," dedi Tiffany, "sihirbazlar, çok ama çok eski günlerde insanların maymun gibi olduğunu söylüyor. Maymun olmak akıllıca bir şeydi çünkü, maymunlar her şeyin özünü görürdü. Sonra maymunlar, bir maymun büyük bir kurdu öldürmeye çalışırsa kısa sürede *ölü* bir maymun olacağını ama *iki* maymun bir araya gelirse çok mutlu maymunlar olacaklarını keşfettiler ve mutlu maymunlar daha fazla mutlu maymun yaptı ve böylece bir sürü maymun oldu; ardından da bütün bu maymunlar sürekli gevezelik ettiler ve sonunda *biz* olduk. Bu yüzden, bir elf de değişebilir."

"Krallığımı geri aldığımda..." diye başladı Gecegölgesi.

"Orada dur," dedi Tiffany. "Neden krallığını geri almak istiyorsun? Sana ne faydası oldu? Bir düşün bunu, çünkü seni iyileştiren kişi *benim;* arkadaş diyebileceğin tek kişi." Ciddi bir ifadeyle elfe baktı. "Sana söyledim. Yine Elflerin Kraliçesi olsan mutlu olurdum, yani olurduk; ama ancak, burada geçirdiğin zamandan gerçekten ders alabilirsen. Barış içinde yaşamaya hazır olmalısın.

* Bu doğruydu ama bir yerlerden *çıkmak*, bazen zor olabiliyordu; özellikle de söz konusu yerlerde sert içkiler varsa.

Elflere dünyanın değiştiğini ve burada onlara yer olmadığını öğretmelisin."

Tiffany'nin sesinde şimdi umut vardı; insanlarla elfler el ele verirse insanların ve elflerin hikâyesini *değiştirebileceği* umudu.

Bir prensesin sarışın ve mavi gözlü olması, küçücük ayakkabılar giymesi de gerekmez, diye düşündü. *Ya da insanlar cadılara güvenebilir; dişlerinin dökülmesi ve kendi kendine konuşması dışında hiçbir suçu olmayan zavallı, yaşlı bir kadından korkmayabilir.*

Ve belki, belki *bir elf, merhamet öğrenip insanlığı keşfedebilir...*

"Eğer ders alırsan," dedi usulca, "kendine farklı bir krallık kurabilirsin."

On Altıncı Bölüm

BAY YANYAN

Havamumu Nine'nin kulübesinin etrafındaki ihtiyar delikanlılar Geoffrey'yi hemen sevmişti. Ogg Ana ile Tiffany'ye saygı duyuyorlardı elbette ama Geoffrey'den *gerçekten* hoşlanmışlardı.

Bazen ona sataşıyorlardı; ne de olsa kadın işi yapıyordu fakat Geoffrey çalı süpürgesine atlayıp –bazen arkasına tünemiş keçisiyle birlikte– uçarak geçerken söyleyecek hiçbir şey bulamıyorlardı.

Geoffrey, çok meşgul olsa bile durup sohbet etmeye mutlaka zaman buluyordu ve uğradığı her barakada mutlaka ona içecek ve Mefisto'ya da yarım bisküvi ikram ediliyordu. Keçi, ihtiyar delikanlıları büyülüyordu. Bir seferinde, sırf ne olacağını görmek için biri keçiye bira içirmişti ve Mefisto şaşkın bakışlar altında balerin gibi dans etmiş, sonra da genç bir ağaca çifte atıp ikiye yarmıştı. O gün bu gündür köylüler keçiye ihtiyatla yaklaşıyordu.

"*Muşi* yapan insanlar gibi," dedi Leş Jim.

"Doğru sözcüğün bu olduğundan emin değilim," dedi Şamar Titrek. "Muşi, yenen bir şey değil mi? Şeyde... yaban ellerde?"

"*Senin* kastettiğin, bir-adam-kalktı-bir-adam-düştü," dedi Kaptan Barışçıl. "Bir dövüş yöntemi."

"İşte bu!" dedi Leş Jim. "Dilim pazarında bunu yapabilen bir adam vardı."

"Dilim'de o tür şeyleri yapan bir sürü insan var," dedi Şamar Titrek, ürpererek. "Tuhaf bir yer, Dilim."*

Oturdular ve bir süre Dilim hakkında düşündüler. Yeterince dikkatli bakarsanız Dilim pazarında her şeyi bulabilirdiniz. ("Getir sat ve satın al götür" düsturunun geçerli olduğu pazarda bir adam bir seferinde *karısını* satıp evine kullanılmış bir el arabasıyla dönmüştü ve alışverişten kârlı çıktığını iddia etmişti.) Sonra ağacın kalıntılarına baktılar ve Mefisto'nun gerçekten de olağanüstü bir keçi olduğuna ama beslenmesine karışmamaya karar verdiler. O sırada da olağanüstü keçi hiçbir şey olmamış gibi meyhanenin bahçe çiti boyunca büyümüş uzun otları kemirdi ve sonra Geoffrey'yi bulmaya gitti.

Bu güzel sabahta Geoffrey, Gülener Yanyan'ın evindeydi. Tiffany haftalardır adamın acı verici nasırını tedavi etmeye çalışıyordu ama nasır tedaviye yanıt vermemişti. Tiffany kendi kuralını bozup nasırın işini büyüyle görmeyi bile düşünmüştü; fakat sonunda, Tiffany Tebeşir'deyken Geoffrey, Bay Yanyan'a uğramaya karar vermişti.

Yaşlı adamı kulübesinin arka kapısında, topallaya topallaya eski samanlığa gitmeye hazırlanırken buldu. Uğrayan kişi Tiffany olsa yaşlı adam kulübeye geri dönerdi ama Geoffrey'yi görünce yanına çağırdı ve iğreti samanlığa doğru yoluna devam etti. Geoffrey, ihtiyar delikanlının eski ordu botları içinde acıyla yürüdüğünü görünce ortada ciddi bir sorun olduğunu fark etti.

"Eh, şu işe bak be!" dedi Bay Yanyan, Geoffrey sol botundaki çiviyi çıkarırken. "Sorunun o olduğunu bilseydim kendim halle-

* Bu kesinlikle doğruydu. Herkesçe bilinen bir esprinin dediği gibi, Dilim'in pek çok sakininin ekmekleri bir dilim eksikti.

derdim!" Geoffrey'ye ışıl ışıl gözlerle baktı. "Sağ olasın delikanlı."

İhtiyar Bay Yanyan yalnız yaşıyordu, öteden beri de yalnız yaşamıştı. Giyimine özen gösterirdi ve şehirde olsa "iki dirhem bir çekirdek" diye nitelenirdi. Boya ve yağla lekelenmiş olsa da düzenli aralıklarla yıkadığı iş tulumu dışında temiz ve titizdi. Küçük kulübesi de öyle. Kusursuzca düzenli tuttuğu oturma odasının duvarında eski moda giysiler giymiş insanların resimleri vardı; onlardan hiç bahsetmese de Geoffrey onların Bay Yanyan'ın anne babası olduğunu varsayıyordu. Adam her şeyi dikkatle yapıyordu. Geoffrey onu sevmişti; çok içine kapanık bir adam olan Bay Yanyan da Geoffrey'yi sevmişti.

Bay Yanyan'ın eski samanlığın yanına yaptığı baraka da kusursuzdu. Bütün raflara, dikkatle etiketlenmiş tütün tenekeleri ve kavanozlar dizilmişti. El aletlerini büyüklüklerine göre sıralayarak duvara asmıştı. Aletler temiz ve keskindi. Tiffany, Bay Yanyan'ın oturma odasından ötesini asla görmemişti; oysa Geoffrey, bölgeye geldikten kısa süre sonra, bir fincan çay ve bisküvi için samanlığın yanındaki barakaya davet edilmişti.

Geoffrey'nin ihtiyar delikanlıları ziyaret ederken gördüğü barakaların her biri farklıydı ve kadınların müdahalesinden bağımsız, sahibinin kişiliğini yansıtıyordu. Bazıları karman çormandı ve her yere döküntüler ve imalatı süren nesneler saçılmıştı. Diğerleri daha düzenliydi; örneğin Kaptan Barışçıl'ın barakası boyalar, fırçalar ve tuvallerle dolu olsa da belli bir... düzenlilik hissi vardı. Fakat *kimse* Bay Yanyan kadar düzenli değildi.

Sonra Geoffrey bir şeyin eksik olduğunu fark etti. Tüm diğer barakalarda, yarı bitmiş bir kuşluk da olsa yeni sap takılmış boyasız bir el arabası da, en az bir iş sürüyordu. Buna karşılık Bay Yanyan'ın barakasında öyle bir şey yoktu. Üstelik Geoffrey

onun ne üzerinde çalıştığını sorduğunda Bay Yanyan soruyu geçiştirdi.

"Sen neler yapıyorsun Bay Yanyan?" diye sordu Geoffrey. "Düşünen bir adama benziyorsun ve ben senin bu konuda hünerli olduğunu biliyorum."

Bay Yanyan boğazını temizledi. "Eh, şöyle ki delikanlı... ben bir makine yapıyorum. Kuşluklar, kupa askıları vesaire, benim ilgimi çekmiyor. Ama *makineler* dersen..." Duraksadı, sonra dikkatle Geoffrey'ye baktı. "Yaşadığımız sorunlar falan düşünüldüğünde, faydalı olabileceğini sanıyorum."

Geoffrey sakin sakin oturdu ve yaşlı adamın çayını bitirip bir sonuca varmasını bekledi.

Bay Yanyan sonunda kupasını bıraktı, ayağa kalktı ve kucağındaki kırıntıları silkeledi. Sonra onları, bu iş için bulundurduğu belli olan bir süpürge ve kürekle topladı, kupaları yıkadı, kuruladı, rafa düzgünce dizdi. Ardından da kapıyı açtı.

"Görmek ister misin evlat?"

Geoffrey Lancre'da Bay Yanyan ile çay içerken, Tebeşir'de Barones Letitia, Lancre Kraliçesi Magrat'la benzer bir çayı nazikçe yudumlamaktaydı. Magrat'ın, elinde şato bahçesinden topladığı bir demet gülle beklenmedik biçimde kapıya dayanması Letitia ve hizmetkârlarını telaşa vermişti; Letitia örümcek ağlarını dağıtmaya çalışırken bazılarını saçlarına bulaştırmayı bile başarmıştı. Magrat'ın Lancre flaması (siyah-altın fon üzerinde iki ayı) taşıyan çalı süpürgesi sayesinde bunun resmî bir ziyaret olduğundan kimse kuşku etmeyecekti.

Magrat, sarsılmış görünen Letitia'ya bakıp gülümsedi.

"Buraya kraliçe olarak gelmedim tatlım," dedi. "Cadı olarak geldim. Ben her zaman bir cadıydım ve her zaman bir cadı ola-

cağım. Bu yüzden tüm bu gösteriş hakkında endişelenme. Nasıl olduğunu bilirsin; gösteriş bizden *beklenen* bir şeydir yalnızca, fazlası değil. Etrafta biraz toz görmek de mesele değil. Benim şatomun bazı kısımları da toz içinde. Bilirsin bu işleri."

Letitia başını salladı. Gerçekten de biliyordu. Su tesisatına gelince... Eh, şatonun ne kadar eski moda olduğunu *düşünmek* bile istemiyordu. Eski tuvaletlerin yanlış zamanda guruldamak gibi bir alışkanlığı vardı; hatta Roland, sabahleyin tuvaleti kullandıktan sonra duyduğu gümleme, gurultu ve takırtılarla bir orkestra bile yaratabileceğini söylüyordu.

Yine de Letitia tüm şato personelini ayaklandırmıştı ve şimdi iki hanım şatonun salonunda yan yana oturmuş, şömineden yükselen turba dumanlarını kokluyordu. Burası her zaman soğuktu, yazın bile, bu yüzden şömineler devasaydı ve her yakıldıklarında birkaç küçük ağacı yutuyorlardı. Mutfak ekibi telaşla çay ve küçük atıştırmalıklar getirmişti (ve evet, iki asil hanımın yiyebileceği kadar yumuşak olsunlar diye sandviçlerin kenarları kesilmişti). Magrat içini çekti; Letitia'nın, o kenarların en azından kuşlara verilmesini emrettiğini umuyordu.

Bir de pelte gibi titreyen kapkeklerle dolu bir tabak vardı.*

"Bunları ben yaptım," dedi Letitia gururla. "Dün. Ogg Ana'nın yeni yemek kitabındaki tariflerden birini kullandım. Şey... *Canınızın Çektiği Pek Çok Şey Sizi Şişmanlatır* adlı kitap." Biraz kızardı ve eli mahcup mahcup korsesine gitti. Vücut kıvrımları dağıtılırken Letitia'nın sıranın sonuna kaldığı açıktı.

Magrat kâğıt kalıbı içindeki bir keki dikkatle aldı. Ogg Ana'nın tariflerinden bazıları... Evet, *sıradışı* malzemeler içerirdi ve Magrat'ın hâlihazırda üç çocuğu vardı. Magrat keki biraz kemirdi ve

* Hayatın bir gerçeğidir: İki veya daha fazla asil hanım bir araya geldiğinde kapkekler olmazsa olmazdır. Aksi hâlde tavan üstlerine falan çökebilir.

iki hanım, âdet olduğu üzere Hoşbeş Ettiler. Hatta Magrat, Letitia'nın suluboyayla yaptığı, yayladaki tebeşir devinin tablosunu övdü. Resim gerçekten de şaşırtıcı ölçüde ayrıntılıydı; özellikle de *pantolonsuz* kısmı. *Ogg Ana olsa kesin beğenirdi*, diye düşündü Magrat.

Sonra nihayet, önündeki işe döndü. "Eminim sana söylememe gerek yoktur Letitia ama," dedi, "Lancre'da elfler canımıza tak etti. Bir şeyler yapılmalı."

"Ah, üzüldüm. Roland da Sızı Hanım'a elf baskınları hakkında mektup yazıp bu konuda ne yapmayı planladığını soracaktı. Pek çok şikâyet aldık. Roland hasarı incelemeye gitti." Letitia içini çekti. Kocasının, hasarı incelemeye gidişinin yalnızca bakmaktan ve *Cık cık cık... Bu sorun ne zamandır sürüyor?* demekten fazlasını içermediğini biliyordu. Oysa kiracılarının, bu konuda bir şeyler yapıldığını *hissetmesini sağlaması* gerekiyordu. Üstelik Roland'a bunun yalnızca sorunlu bölgede *görülme* meselesi olmadığını, moralleri düzeltmek için kollarını sıvayıp adamlarının yanında *çalışması* gerektiğini de söylemişti. Hatta daha da iyisi, o günlük iş bittikten sonra meyhanede herkese birer içki ısmarlamalı, onların yalnızca patronları değil neredeyse arkadaşı olduğunu göstermeliydi.

"Burada yeterince adam var, bundan kuşkum yok," diye ekledi, "ama çoğu zaman çiftliklerde çalışıyorlar. Diğer cadılar yardımcı olsa çok hayra geçerdi."

"Ne yazık ki bu da *biz* demek oluyor," dedi Magrat akıllıca, *biz* sözcüğünü vurgulayarak.

Letitia utanmış göründü. "Ama ben doğru düzgün bir cadı değilim, biliyorsun."

Magrat baronese baktı. Letitia'da feci *ıslak* bir taraf vardı; sıkıp suyunu çıkarabileceğinizi hissediyordunuz. Ama işte... Eh,

her boy ve çeşit insan, cadı olabiliyordu. Kesinlikle tombul kadınlar olan Ogg Ana ve Agnes Nitt* vardı mesela. Buna karşılık Uzun İnce Kısa Şişko Sally, gelgitin durumuna göre sürekli değişiyordu; suyun gücü kesinlikle büyüktü.

"Hayatım, kendini hafife alıyorsun," dedi Magrat. "Ben sorunun ne olduğunu biliyorum: Cadı olmak için gereken niteliklere sahip olmadığından korkuyorsun. Ama bunu hepimiz yaşadık. Tüm kızlar yaşar. Tiffany bana senin hakkında her şeyi anlattı. Ben olsam, çığlıklar atan bir iskeletle aynı evde yaşayamazdım. Başsız bir hayalete, yanına taşıması için balkabağı veren sen değil misin? Çığlık atan iskeleti teselli etmek için de ona bir oyuncak ayı veren? Cadı olduğunu düşünmüyorsun ama benim ruhumun her zerresi senin cadı olduğunu söylüyor. Keşke ben de küçükken senin sahip olduğun fırsatlara sahip olabilseydim."

"Ama ben baronesim. Bir *hanımefendi*. Cadı olamam."

Magrat hıhladı. "Ona bakarsa ben de *kraliçeyim* ama bu, gerektiğinde cadı olmamı *engellemiyor*. Kendimizi ve kim olduğumuzu düşünmeyi bırakıp kolları sıvama zamanı tatlım. Tiffany elflerle kendi başına savaşamaz ve evet, bu bir savaş. Herkes yardım etmezse *bitmeyecek* olan bir savaş."

Sözcükler akıp gitti ve Letitia'yı doldurdu.

"Haklısın, elbette..." dedi genç barones. "Doğal olarak, her zamanki gibi Roland da benimle aynı fikirde olacak. Tamam, ben varım."

"Güzel," dedi Magrat. "Sana tam geleceğini düşündüğüm bir zincir zırhım var. Şimdi... Lancre'a ne zaman gelebilirsin? Durumu tartışmak için toplanacağız. Çalı süpürgesi sürebiliyor musun, yoksa seni aldırayım mı?"

* *Tombul*, Agnes için yalnızca arkadaşlarının kullandığı, çok *iyi niyetli* bir terimdi.

Tiffany süpürgesine bindi. Köyde, Bayan Güvercin'in ölüm döşeğinde olduğunu duymuştu ve içi vicdan azabıyla dolmuştu. Evet, iki bölgesi vardı; evet, Gecegölgesi'yle ne yapacağını çözmesi gerekiyordu ve evet, dinlenmeye hiç zamanı yoktu ama yaşlı kadını bir haftadan fazla zamandır görmüyordu ve yaşlı bir kadın, bir haftada göçüp gidebilirdi.

Gecegölgesi arkasına tünemiş, keskin gözleriyle her şeyi görüyordu. Güvercin ailesinin tarlasının minicik olduğunu gördü. Tarlalarının toprağı o kadar fakirdi ki herhangi bir şey *yetiştirebilmelerine* şaşmak gerekirdi. Geçimleri daha ziyade, derenin yanındaki çayırda bulunan küçük koyun sürüsüne bağlıydı.

En küçük oğulları Sid Güvercin oradaydı; parlak demiryolu üniforması içinde, bir şekilde daha da küçük görünüyordu. Tiffany, Sid'in eve yanında yeni bir iş arkadaşı getirdiğini görünce şaşırdı.

Gecegölgesi geriledi. "Bir *goblin!* Evlerinin içinde! Leş gibi kokuyor!" dedi tiksintiyle.

Tiffany'nin içinden onu tekmelemek geçti.

"Son derece *saygın* bir goblin," dedi sertçe, ama çok kirli olan evde mutlulukla yaşayan diğer koku katmanlarına rağmen içeri girer girmez goblinin kokusunu o da aldı. Ayaklarını masaya kaldırmış, kendisinden önce kemirilmiş –muhtemelen kediler tarafından kemirilmiş– bir tavuk budunu yemekte olan gobline başını sallayarak selam verdi. "Sid'in *arkadaşı* bu."

"Adım, Piston Buharı hamfffendi," dedi goblin neşeyle. "Demir ve çelikle çalışşşıyorum."

"Tiffany," dedi Sid telaşla, "Ninemi görmeye mi geldin? Üst katta, yatıyor."

İhtiyar Bayan Güvercin gerçekten de yatıyordu ve Tiffany'ye bir daha kalkabilecekmiş gibi gelmedi. Yaşlı hanım, kırışık deriyle kaplı bir iskelet gibi görünüyordu. Sıska parmaklarıyla, soluk

yamayorganın kenarını kavramıştı. Tiffany uzandı ve kadının elini tuttu. Onun için yapabileceği ne varsa yaptı; kurumuş, büzülmüş bedenin acısını aldı...

Ve alt katta kıyamet koptu.

"Sid! O iğrenç elfler... ya da işte her neyse! Dereyi kirlettiler! Dere tamamen sarıya kesti! İçinde ölü balıklar yüzüyor! Koyunları dere kıyısından almamız lazım, hemen!" Oğluna seslenen Bay Güvercin'in sesi çaresizdi.

Ayak sesleri gümleyerek evden çıkarken Tiffany konsantrasyonunu korudu ve Bayan Güvercin'den biraz daha acı çekti. Sonra Gecegölgesi yanında bitti.

"Anlamıyorum," dedi. "O... goblin, insanlarla birlikte gitti."

"Buna *yardım etmek* deniyor," dedi Tiffany, Bayan Güvercin'in acısını içinde tutmaya çalışarak. "Hatırladın mı?"

"Ama goblinler ve insanlar birbirlerinden hoşlanmaz," diye devam etti Gecegölgesi şaşkın şaşkın.

"Sana söyledim. Piston Buharı, Sid'in *arkadaşı*. Ama zaten bu iş *hoşlanmak* hakkında değil," dedi Tiffany. "Yardım etmek bu. Bir goblin kampında yangın çıksa insanlar da *onlara* yardım eder." Bayan Güvercin'e baktı; yaşlı hanım uykuya dalıyordu. "Bak, bir dakikalığına dışarı çıkmam lazım," dedi. "Bayan Güvercin'in yanında kal, tamam mı? Uyanırsa haber ver."

Gecegölgesi dehşete düştü. "Ama ben... yapamam! Ben bir elfim! O sepeti taşıdım zaten, yetmez mi? *Bir* insana daha yardım edemem!"

"Neden?" dedi Tiffany sertçe. "Piston Buharı, ediyor. Elfler goblinlerden daha mı düşük varlıklar?"

Ama harcayacak zamanı yoktu, bu yüzden aşağı indi ve yaşlı kadından çektiği acıyı duvar örmek için yığılmış bir taş yığınına boca etti.

Oldukça talihsiz bir patlama oldu; *çok* acı çekmişti. Muhtemelen bu yüzden, tekrar yukarı çıktığında Bayan Güvercin'in uyanmış olduğunu gördü. Kadın bir bardak da su istemişti.

Yaşlı nine kırışık yüzünde bir gülümsemeyle Gecegölgesi'ne bakarak bardağa uzanıyordu.

"Ne kadar iyi bir kızsın," dedi zayıfça. "İyi bir kız..."

İyi bir kız? İyi bir *elf*?

Gecegölgesi ellerini karnına koydu. "Ah, sanırım başlıyor..." dedi usulca, Tiffany'ye bakarak. "Sıcak bir nokta hissediyorum. Burada, karnımda. Minik bir *parıltı*."

Tiffany gülümsedi, elini nazikçe Bayan Güvercin'in üzerine koydu ve sonra Gecegölgesi'nin kolunu tuttu. "Yardımına ihtiyacım var," dedi. "Elfler dereyi büyülemiş ve bu dere pek çok çiftlikten geçiyor. Düzeltebilir misin?" Duraksadı. "*Arkadaşın* olarak yardımını istiyorum Gecegölgesi. Feeglelar koyunlar konusunda yardımcı olabilir ama deredeki büyüyü yok edemezler. Bu ancak *senin* türünün yapabileceği şey."

Gecegölgesi ayağa kalktı. "Bezelyeçiçeği'nin büyüsü mü?" dedi. "Kaldırması zor olmaz. *Zayıf* bir elf o. Ve evet, sana yardım ederim Tiffany. Sen benim... arkadaşımsın."

Gecegölgesi'nin ağzından çıkınca bu laf tuhaf gelmişti ama içten olduğu kuşkusuzdu.

Tiffany'yle birlikte çayıra indiler ve avludaki tedirgin koyunların yanından geçtiler –her daim mevcut Feeglelar sayesinde bazıları dere ve avlu arasındaki mesafeyi rekor zamanda aşmıştı; hatta küçük bir kuzu, bunu *tek bacak üzerinde* başarmıştı– ve köpüre köpüre akan dereye vardılar.

Gecegölgesi dereyi eski hâline kavuşturdu gerçekten.

Ve karnında hissettiği minicik sıcaklık, için için yanmaya başladı.

Bay Yanyan'ın barakasının arkasındaki eski samanlık pek çok savaştan kalma muhtelif silahla doluydu. Her biri sevgiyle yağlanmış, titizlikle etiketlenmişti.

"Koleksiyon yapıyorum," dedi Bay Yanyan gururla. "Katıldığım her seferden silah var. Başkalarını da topladım. Silahlarını her zaman el altında bulundurmalısın. Yani tamam, troller ve cüceler hakkında kötü bir şey söylemek istemem ama onlarla pek çok kez savaştık ve bu yüzden her zaman tedbirli olmak lazım bence. Biri bir şey söylüyor; sonra bir bakmışsın, dizlerimize dek cücelere gömülmüşüz. *Alttan alttan* saldırıyorlar bir de. Alttan saldırıda onlara güvenemezsin."

Geoffrey samanlığın duvarlarına hayretle baktı. Doğru düzgün bakınca *her yerde* ölüm makineleri görülüyordu. Ve karşısında da, bu... Birlikte *çay* içtiği bu güleç, yaşlı adam vardı. Her tür düşmanla yüzleşmeye *hazır* bir yaşlı adam. Özellikle de insan değillerse. Ve onu *Gülener* olarak biliyorlardı, öyle mi? Ya bir de *Kızan-Er* olsaydı?

"Torna döndürmeyi de iyi beceririm," dedi Bay Yanyan.

"Torna," dedi Geoffrey. "Tornadan talaş elde ediyorsun, değil mi?"

"Ah, evet. Gözüne kaçarsa çok fena ama." Gülümsedi. "Yine de işe yarayabilir." Bir anlığına Geoffrey'yi samanlıktan çıkarmak istermiş gibi baktı fakat sonra, artık daha fazla saklayamadı. Ne üzerinde çalıştığını delikanlıya göstermek *zorundaydı*. "Gel evlat," dedi. "Şuna bir bak. Bitene kadar saklayacaktım ama elbette *sana* söyleyebilirim..."

Samanlığın arkasında, brandayla örtülmüş dev bir şekil vardı. Bay Yanyan, Geoffrey'yi oraya götürdü, brandayı çekti ve branda yere düşerken Geoffrey'nin nefesi kesildi.

Dev, metal bir çekirgeye benziyordu makine. Bir ucunda karşı ağırlık vardı, diğer ucunda ise devasa bir deri sapan. Geoffrey hayretle makineye bakarken, Bay Wiggall'ın evde ona gösterdiği kitaplarda buna benzer bir şey gördüğünü hatırladı.

"Tehlikeli görünüyor," dedi.

"*Umarım* öyledir," dedi Bay Yanyan. "Nasıl çalıştığını gördüğümden beri bunlardan bir tane istiyordum. Cücelerde buna biraz benzeyen şeyler vardı ve bir trolü bile devirebilecek güçteydiler. Cüceler makineden anlıyor, söylemek zorundayım. Ayrıca gnom savunmasının da hayranıyım." Öksürdü. "Meyhanedeki delikanlılar Sopa ve Kova Dansı* yaparken aklıma geldi, ben de bir tane yapayım diye."

"Anlıyorum," dedi Geoffrey.

"Kaptan Barışçıl da çok etkilendi," diye devam etti Yanyan. "Bu yüzden, gençlerle birlikte yarın, kimsenin bizi göremeyeceği bir yerde deneyeceğiz."

Bu yaşlı beyefendilerde iş var, diye düşündü Geoffrey. *Yaşlı olmaları, güçlü olmadıkları anlamına gelmiyor.*

* Yalnızca, yakında kadınlar yokken yapılması gereken bir dans. Görseniz nedenini anlardınız.

On Yedinci Bölüm

BİR CADI TARTIŞMASI

Lord Lankin sürgülenmemiş bir kapıdan geçerek ufalanmaya yüz tutmuş eski malikâneye süzüldü. Gıcırdayan merdivenleri tırmandı, şamdanlardaki mumları söndürdü, kilitlenmemiş bir kapıyı açtı ve çocuk odasına girdi. Odada beşiği sallamakta olan genç sütanne başını kaldırdı, Lord Lankin'in gözlerine baktı ve sonra sepetinden sivri bir iğne çekti...

Tiffany ve Lancre cadıları, müttefikleri ve dostlarıyla birlikte Lancre Şatosu'nun büyük salonunda oturmuş, savaş planı yapmaya çalışıyorlardı.

Herkesi oraya toplayıp yerleştirmek zahmetli olmuştu. Geoffrey harika iş çıkararak dört bir yandan destek kuvvet toplamış, saatlerce uçarak Tiffany'nin tanıdığı tüm cadılara onun mesajını taşımıştı.

Kör Bayan Tesadüf, Uzun İnce Kısa Şişko Sally ve Ankh-Morporklu Bayan Proust bile gelmişti. Genç cadılar da oradaydı: Annagramma Şahinci, Petulia Kıkırdak, Dimity Şamata, Harrieta Dolandırıcı ve diğerleri. Kraliçe Magrat'ın dikkatli gözleri altında Letitia, gelen herkesi Tiffany'nin listesinde işaretlemişti.

Bir kraliçenin desteğini almak iyi oldu, diye düşündü Tiffany, Bayan Kulağakaçan içeri girip herkese üstünlük taslamaya başlarken. Ama Magrat, Bayan Kulağakaçan'ın davranışlarına hemen bir son verdi ve Bayan Kulağakaçan bile bir kraliçeye karşı gelemeyeceğini anladı. Yine de bir cadı topluluğunu idare etmeye çalışmak bir tepsi dolusu misket taşımaya çalışmak gibiydi; cadılar birbirlerinin sinirine dokunma konusunda çok başarılılardı ve küçük çatışmalar başlıyor, soluyor, yok oluyor, tekrar başlıyordu. Aptalcaydı aslında ve bunu hepsi biliyordu. Yine de kendilerini tutamıyorlardı.

Geoffrey bu tür ortamlarda tüm yeteneklerini kullanma fırsatı buluyordu: Nerede tartışma çıksa, hemen tam yerinde bir sözcük ve duygudaş bir gülümsemeyle oradaydı. Onun *sükûnet dokuyuşunu* izlemenin bir zevk olduğunu düşündü Tiffany. Sakinlik delikanlının kulaklarından fışkırıyordu neredeyse.

"Hanımlar," dedi Tiffany, cadıları düzene davet etmek için. "Sorun şu: Elfler geri döndü ve bu sefer kalabalık geldiler. Onları bir an önce durdurmazsak gerçekten kötü olacak. Bazılarınızın elflerle daha önce de karşılaştığını biliyorum..." Ogg Ana ile Magrat'a baktı. "Ama çoğunuz için bu ilk olacak. *Amansız* bir güçtürler."

Gecegölgesi salonun kenarında dikiliyordu. Sütçü kız elbisesi içinde neredeyse mütevazıydı. Öyle çok da amansız görünmüyordu ama yaşlı cadılardan birkaçı ona, kötü bir şey koklamış gibi bakıyordu.

Bayan Kulağakaçan cıkcıkladı. Bir şey söyleyemeye niyetliymiş gibi görünüyordu fakat Petulia ondan önce konuştu: "Tiff, bir *elfin* bizi dinlemesi akıllıca mı sence?"

"Endişelenme kızım," dedi Ogg Ana. "Küçük dostumuz herhangi bir şey denemeye kalkarsa havai fişekler patlar, hiç kuşkun olmasın. Tabii aslında *kendisi* de patlayabilir!"

"Son elf istilasında Elf Kralı duruma müdahale etmemiş miydi?" diye sordu Annagramma Şahinci, Ogg Ana'ya bakarak.

"Etmişti. Ama neredeyse etmiyordu. Ayrıca Tiffany onu görmeye *gitti* de. Fakat Bay Boynuzlu olaylarla ilgilenmiyor gibi," diye yanıt verdi Ogg Ana. "Kısacası ona güvenemeyiz."

"Onun âleminde zaman farklı akıyor," diye açıkladı Tiffany. "Bir şey yapmaya karar verse bile bu şimdi de olabilir, gelecek ay veya gelecek yıl da."

"Ya sihirbazlar?" diye sordu bir başka cadı. "*Onlar* neden burada değil?"

Ogg Ana hıhladı. "*Sihirbazlar!* Onlar büyü hazırlayana kadar elfler Koçbaşı Dağları'nı süpürüp geçmiş, çoktan uzaklaşmış olur." Duruşunu değiştirdi ve burnunu çekti. "Hayır, bu iş *cadı* işi. O sihirbazlar popolarını koltuklarına, burunlarını kitaplarına gömmüş." Kitaplardan bahsederken yan yan Bayan Kulağakaçan'a bakmıştı; Bayan Kulağakaçan kitap yazmaktan *hoşlanmasıyla* tanınıyordu.*

Magrat hemen araya girdi. "Verence'la ben Lancre'dan toparlayabildiğimiz güçlerle destek olacağız."

"Eh, benim Shawn'dan bahsediyorsun," dedi Ogg Ana tatminle. Shawn Ogg başlı başına Lancre Ordusuydu ve aynı zamanda Biberon Yıkayıcısı, Uşağı, Bahçıvanı, Trompetçisi ve Gardıropları Kontrol Ederek Lazımlıkları Boşaltan Adamıydı. (Ki bu sonuncusu, Shawn'un vazgeçmekten memnun olacağı bir roldü.) "Ama benim Jason bize birkaç at nalı sağlayabilir. Kendisi demircidir," diye ekledi Ogg Ana, bilmeyenler için.

Geoffrey öksürdü. "Ben de yaşlı beyefendilerden bazılarıyla birkaç fikir üzerinde çalışıyorum," dedi yumuşak sesle. "Bizde... işe yarayabileceğini düşündüğüm bir şey var."

---

* Çalışan cadıların çoğu, en faydalı kitapların tuvalette bir çiviye asılmış, sayfaları *temizlik* için kullanılan kitaplar olduğunu düşünürdü.

"Bir de Hodgesaaah var," dedi Magrat. Hodgesaaah, yani kraliyet şahincisi, şaşırtıcı bir değerdi, çünkü elfler onun gözünü kamaştıramıyordu. Sevgili kuşlarıyla o kadar çok zaman geçiriyordu ki beyninin bir kısmı şahin beyni olmuştu ve bu yüzden başka bir avcıyla aynı yeri paylaşmaya direniyordu. Şahinlerin Hodgesaaah'ın gözlerini gagalamamasının sebebinin de bu olduğuna inanılıyordu.

Bayan Kulağakaçan özgüvenle kahkaha attı. "Ee, o zaman sorun nedir, sorabilir miyim? Burada epey cadıyız. Birkaç elfle başa çıkmak için yeter de artar kuşkusuz." Küçümsemeyle Gecegölgesi'ne baktı.

Ogg Ana patladı. "Hayır, *yetmez!* Burada kaç cadı var?" Odada çevresine bakındı. "On, on iki belki. Geoffrey, Letitia ve hâlâ eğitimde olan genç kızları sayarsan daha fazla ama bunların yalnızca *yarısı,* gerçek deneyime sahip kıdemli cadılar. Elfler *sinsidir.* Sen anlamadan gözlerini kamaştırırlar. Sessizce yaklaşırlar; sessiz ama ölümcül bir pırtlama gibi ve sen burnunu tıkayamadan seni ele geçirirler. Esme Havamumu bile onlara zor direniyordu. Ki o *sert* savaşırdı, nasıl olduğunu hepiniz hatırlarsınız. Elfleri alt etti ama kıl payı farkla. Hanımlar, bu elfler *korkunç.* Korkmakta haklıyız. Onlar... beyninize bir şeyler yapıyor. Sizi ele geçiriyor."

"Bana da oldu," dedi Magrat. "O kadar göz kamaştırıcılar ki karşılarında kendinizi küçük ve değersiz hissediyorsunuz. Onlarla daha önce karşılaşmış olan bizler, sizi ne kadar uyarsak az."

"Maalesef abartıyorsunuz. *Şunda* göz kamaştırıcı bir taraf yok çünkü," dedi Bayan Kulağakaçan küçümsemeyle, Gecegölgesi'ni göstererek.

"Eh, *sen* onlarla hiç karşılaşmadın. Karşılaşmış olsan, yara izlerini taşıyor olurdun," dedi Ogg Ana tükürürcesine. İlginç bir renk almıştı.

Kıvılcımlar uçuşmaya başlamadan Tiffany araya girdi.

"Hanımlar, hanımlar... Bir elfin insanları nasıl büyülediğini göstersek faydalı olurdu, değil mi? Gecegölgesi, bize nasıl göz kamaştırdığını gösterebilir misin?"

Cadılar Tiffany'nin ne önerdiğini anlayınca hep birlikte nefeslerini içlerine çektiler.

"Dikkatli ol Gecegölgesi," dedi Tiffany. "*Çok* dikkatli ol. Elflerin nasıl göz kamaştırdığını *bilen* bizler, seni de *izliyor* olacağız. Umarım sorun yaşamayız."

Gecegölgesi gülümsedi ve çok da hoş bir gülümseme *olmadığını* fark etti Tiffany.

"Hanımlar," dedi Magrat diğerlerine, onları hazırlamaya çalışarak. "Cadı olmak, kendini önemsemektir. Ve kendini kontrol edebilmek. Gözleriniz kamaşmaya başladığında birbirinize göz kulak olmanız iyi fikir olabilir."

"Boş laf!" dedi Bayan Kulağakaçan. "Ben bağımsız bir kadınım ve her zaman öyle olacağım. Siz ne düşünürseniz düşünün ben bir cadıyım ve masallarla işim *olmaz*."

Ogg Ana şeker gibi bir sesle, "Evet Bayan Kulağakaçan, sen onları *yazarsın* anca," dedi.

"Ama *hakikat* olarak değil," dedi Bayan Kulağakaçan. "Gerçekmiş gibi yazmadığın sürece buna izin var."

Ogg Ana onun yüzüne baktı. *Göreceğiz*, diye düşündü.

"Hanımlar," dedi Tiffany, "herkes hazır mı?" Başlar sallandı, evetler söylendi. "Gecegölgesi, lütfen gözümüzü kamaştır." Ve cebindeki çoban tacını kavradı; böyle bir anda, benlik duygusuna sıkı sıkı sarılması gerektiğini biliyordu. *Yan, tan, tethera*, diye tekrarladı kendi kendine. *Yan, tan, tethera.*

Gecegölgesi hafif başladı. Küçük, sivri, sütçü kız yüzü parlak bir ışıkla, güzellikle, *tarzla* doldu ve bir sonraki an, salondaki en harika şey oydu.

Muhteşemdi.

Olağanüstüydü.

Büyüleyiciydi.

Müthişti.

Hava onun ihtişamıyla doluydu ve Tiffany cadıların, elfle mücadele ettiğini hissedebiliyordu. Deneyimsiz olanlar –Annagramma, Petulia, Letitia, Dimity ve Harrieta– aniden oyuncak bebek gibi donuklaştılar.

Diğer cadılar gibi Petulia da önce tüm dünyanın ve içindeki her şeyin hâkimi olduğu gibi ayartıcı bir hisse kapıldı; fakat sonra, yine diğerleri gibi, yanılsaması dağılıp gitti. *Kim olduğunu sanıyordu ki o? Kimse onu sevmiyordu, kimse onu istemiyordu! Zerre kadar değeri yoktu. Hiçbir yeteneği olmadığını herkes biliyordu. Ölse çok daha iyi olurdu. Belki domuzların onu ezip çamura karıştırmasına izin vermeliydi ve bu bile hak ettiğinden azdı!* Çığlık attı.

Tiffany, Gecegölgesi'ne doğru bir hamle yaptı ve elf, neredeyse patlayan bir kabarcık gibi, yanılsamayı dağıtarak göz kamaştırmayı bıraktı.

Salondaki herkes sarsılmış görünüyordu.

Tiffany'nin de fark ettiği gibi, Bayan Kulağakaçan hariç.

"Ee, ne oldu?" diye terslendi yaşlı cadı, buyurgan bir tavırla. "Hepiniz ne yapıyorsunuz?"

"Bayan Kulağakaçan... küçücük, kirli bir yer israfı gibi hissetmedin mi kendini? Düzeltilmesi imkânsız biri gibi?"

Letice Kulağakaçan'ın yüzünde şaşkınlıktan başka şey yoktu.

Gecegölgesi bir ona, bir Tiffany'ye baktı.

"Şey... bir kayaya çarpmak gibiydi," dedi elf. "Bu kadında ilginç bir şey var... Eksik bir şey..." Dönüp yine Bayan Kulağakaçan'a baktı. "Elf olmadığına emin misin?"

"Ne cüretle! Ben, Letice Kulağakaçan'ım. Kimse beni *ben* olmaktan alıkoyamaz!"

"Denemek ne haddimize," dedi Tiffany. "Neyse ama, diğer herkes etkilendi. Üstelik bu, hanımlar, *tek* bir elfti. Bir elf *ordusuyla* karşı karşıya olduğunuzu hayal edin şimdi."

"Babamı görmek gibiydi," dedi Geoffrey. "Bir ses bana berbat biri olduğumu, asla yeterince iyi olamayacağımı söyledi. Bir fare, solucan, uğruna ağlamaya değmeyen biri gibi hissettim. Babam hiçbir şeyden memnun olmayan bir adamdır da..."

Sözleri odada yankılandı. Cadıların yüzleri, oğlanı gayet iyi anladıklarını gösteriyordu.

Gösteri bittikten ve Gecegölgesi tekrar gösterişsiz sütçü kız kılığına büründükten sonra didişmeler de neredeyse tamamen dindi.

"Eh, cadı kardeşlerim... İşte bu," dedi Tiffany. "Kimin peşinde olduğumuzu, ne yapmamız gerektiğini biliyoruz: Elfleri bu dünyadan uzak tutmalıyız. Ve hepsini öldürmemiz olası değil." Duraksadı. "Yapmamız gereken, bizimle başa çıkmanın kolay olmadığını ve geldikleri yere geri dönmeleri gerektiğini göstermek."

"Peki hazırlanmak için ne kadar zamanımız var?" dedi Kraliçe Magrat.

Tiffany içini çekti. "Bilmiyorum ki. Ama yakında geleceklerini hissediyorum." Şimdi odanın ortasına gelmiş olan Gecegölgesi'ne baktı.

"İstila," dedi elf, "kesinlikle *dolunayda* olacak. Sonların zamanı."

"O zaman... bu gece," diye fısıldadı Magrat.

"Bezelyeçiçeği'ni tanıyorsam," diye devam etti elf, "engellerin zayıfladığı *her yerden*, *aynı anda* gelecekler."

"Ne düşünüyorsun Tiff?" dedi Ogg Ana. "Tebeşir'e gelmeye çoktan başladılar, değil mi? Dansçılar aracılığıyla Lancre'a da geldiler."

Gecegölgesi başını salladı. "Her iki kapıdan da gelecekler," dedi. "Daha da yayılacaklar." Ürperdi.

İdareyi Tiffany ele aldı. "O zaman biz de onları iki cephede karşılarız. Burada, Lancre'da ve Tebeşir'de." Odada çevresine bakındı. "Güçlerimizi bölmemiz gerekecek."

"Bana güvenebilirsiniz," dedi Ogg Ana. "Her zaman savaşçı biri oldum. Cadı olmak için savaşçı olmak gerekir. Bizim endişelenmemiz gerekmez, onlar endişelensin. Bir elfi indirip biraz tekmelediğinizde, eskisi kadar göz kamaştırıcı gelmediğini göreceksiniz. İnanın bana, elflerin bile tekme yemek istemedikleri yumuşak yerleri vardır."

Tiffany, Ogg Ana'nın botlarına baktı. Bir demirci tarafından yapılmış gibi görünüyorlardı ve Ogg Ana'nın durumunda muhtemelen bir demirci tarafından yapılmışlardı da. O botlardan tekme yiyen elfe veda edebilirdiniz; ölmese bile bir daha kimsenin gözünü kamaştıramayacağı kesin olurdu.

"Taş halkaların yerini biliyorlar," dedi, "ama Gökgürültüsü ve Yıldırım adına, uzak dursalar kendileri için daha iyi olur. Ne de olsa taş halkaların yerini biz de biliyoruz ve biz insanlar, akıllıyız. Üstüne üstlük, gerektiği zaman çok *kötü* de olabiliriz." Herkesi dikkatle dinlemekte olan Gecegölgesi'ne döndü. "Sen ne düşünüyorsun Gecegölgesi?"

Elf gülümsedi. "Siz insanlar tuhaf bir halksınız. Bazen yumuşak ve aptal, bazense şaşırtıcı ölçüde tehlikeli. Sayınız çok az, karşınızda ise çok fazla elf olacak. Tüm bunlara rağmen ben, hain Bezelyeçiçeği'nin kendini neyle karşı karşıya bulacağına dair en ufak fikri olmadığını düşünüyorum. Ve bundan memnunum."

Tiffany başını salladı. Magrat, Ogg Ana, şaşırtıcı ölçüde güçlü Bayan Kulağakaçan –Letice Kulağakaçan'da gizemli takılarının ve süslü kıyafetlerinin düşündürdüğünden daha fazlası olduğunu fark etmişti artık– Lancre'ın diğer cadıları, Bayan Proust, Geoffrey ve Mefisto...

İşe yaramak zorundaydı.

"Bence Lancre'a iyi hizmet edeceksiniz," dedi, herkese bakarak. "Ama benim Tebeşir'e gitmem lazım. Orası benim memleketim."

"Tebeşir'de *sana* kimin yardım edeceğini sorabilir miyim?" dedi Bayan Kulağakaçan.

"Şey," dedi Tiffany, "ee... Bayan Kene var. Amansız bir kadın olduğunu siz de kabul edersiniz sanırım. Bugün gelemediği için özürlerini yolladı." *Daha doğrusu, onu bulabilseydim yollardı.* "Letitia da var." Cesur görünmeye çalışan genç baronese baktı. "Ve elbette diyarın *kendisi* var. Ama unutmayın, benim başka muhteşem müttefiklerim de var. Yalnız değiliz." Kapının yanındaki çalı süpürgesi yığınını süzmekteydi. Davet edilmiş olmamalarına rağmen Herhangibir Rob'un yüzünü görebiliyordu. Görünüşe bakılırsa klanın önemli bir kısmı da gelmişti. Tiffany güldü. *Muhtemelen Magrat ve Letitia'yla geldiler*, diye düşündü.

"Hanımlar," diye bildirdi, "sizi tanıştırmama izin verin: Nac Mac Feeglelar!"

Oda mavi dövmeler ve keçe kumaştan bir denizle dolmaya başlarken cadılar arasında bir fısıltı dolaştı. Daha önce Feeglelarla karşılaşmamış cadılar vardı elbette. Hatta Tiffany, Ogg Ana'nın Kraliçe Magrat'a, o kadar da sessiz olmayan bir şekilde fısıldadığını duydu: "İçilebilir her şeyi mahzene kapat."

"Ah, sen de zalim bi cadı diilsen benim adım Herhangibi Rob diil!" diye inledi Rob.

Magrat güldü. "Herhangibir Rob, sen başlı başına bir savaşsın adamım! Saraya hoş geldiniz. Ama lütfen her şeyi içmeyin. En azından, savaşı kazanana kadar."

"İşte şimdi konuşuyon kızım! Şey... *kralça hazretleri* dimek istedim. Savaşın olduu yerde mutlaka bi Nac Mac Feegle vardır."

Klandan "Amanın!" naraları yükseldi ve Herhangibir Rob bağırdı: "He ye, teker teker indircez onları! Popolarını tekmeliycez!" Bir tezahürat daha yükseldi. Koca Yan ayağa fırladı ve bağırdı: "O bebelerin kulaana küpe olsun! Biz Süslümen'e bile evet demedik, onun ense tıraşını gördük!"

Hamish ekledi: "Morag'la tepelerine çullancam ben de! Gagaları ve pençeleri onların nefeslerini kesçek! Aar bi kızdır kendisi!"

"Evet, Feeglelar bizim tarafımızda olduğu için mutlu olun," dedi Tiffany. Paylarcasına, kibirli bir ifade takınmış olan Bayan Kulağakaçan'a baktı. "*Yontulmamış* elmaslar oldukları doğru, ama Disk'te onlardan iyi savaşçı bulamazsınız." Ve Bayan Kulağakaçan'ın, Feegleların homurtularını duymadığını umdu:

"*O da ne?*" diyordu Kaçık Wullie. "*Elmas mı çaldıydık biz?*"

"*Bi anlamda çaldık, seni kaçık herif*," dedi Herhangibir Rob.

"*Ama biz anlamdan anlamayız ki. Anlamdan anlamadıımız gerçeeyle gurur duyarız hatta*," dedi Kaçık Wullie.

"*Bu bi Mecaz.*"

"*Sen kime Mecaz diyon!?..*"

Tiffany kendi kendine güldü. Kelda'nın, klana yeni ifadeler öğrettiği belli oluyordu.

Rob palasını havada sallamaya başlayınca bir iki cadı telaşla geriledi. Sonra Rob masaya sıçradı ve salonun karşı tarafına dik dik baktı. "Vaay, görüyom ki Gecegölgesi Hamfendi de bizleymiş," dedi. "Ah, koca mini kocakarı ve Kelda, bu elfe hiçbi şey yapmamamız gerektiini söölüyo. Onu rahat bırakçakmışız. Ama," diye

devam etti Gecegölgesi'ne bakarak, "onu dikkatle *izliycez, büyük* dikkatle hemi de. Bizim Kelda yımışaktır ama anca *taş* kadar yımışaktır. Sözünden dönen birini affetmez!"

"Sevgili Bay Feegle," dedi Bayan Kulağakaçan. "Bu bir savaş kurulu, bu yüzden strateji ve taktik tartışıyor olmalıyız."

"Ah, şeeey... çok istiyosanız tartışın tabii de... biz Feeglelar ööle şeylerle uğraşmayız. Biz, palamızı en iyi nası kullanırız diye bakarız. Pala olmazsa da son çare, adamın *cevizlerine* saldırırız."

Tiffany, Bayan Kulağakaçan'ın yüzüne baktı ve "Sen bunu yapabilir misin Bayan Kulağakaçan?" dedi neşeyle.

Bayan Kulağakaçan ters ters baktı. "Ben, kendim uygun görürsem saldırırım cevizlere," dedi.

Tiffany'nin şaşkın bakışları altında diğer cadılar alkışlamaya başladı. Bu sefer Bayan Kulağakaçan'a gülümseyerek bakıyorlardı.

"Vay. Size söylüyom, ben bu ihtiyarı kızdırmak istemem," dedi Herhangibir Rob.

"Ben de," dedi Koca Yan. "Dişi kurt kadar keskin bi tip bu."

"Ee, senin savaş nerde, tepelerin kocakarısı?" diye sordu Herhangibir Rob.

Salonda toplanmış Feeglelardan bir başka kükreme yükseldi ve havada küçük bir kılıç ve sopa ormanı sallandı.

"Nac Mac Feeglelar yakaladı sizi!"

"Mini tipsizlere temiz bir tekme!"

"Kral yok! Kralça yok! Bi daa kimse aldatamıycak!"

Tiffany gülümsedi.

"Gecegölgesi haklıysa, elfler bu gece gelecek," dedi. "Dolunay parlarken. Hanımlar... ve Geoffrey," diye ekledi toplanmış cadılara, "gidin ve biraz dinlenin. Ben şimdi kendi bölgeme dönmeliyim. Herkese iyi geceler ve bol şanslar."

"Talih rünleri hepimize rehberlik etsin ve hepimizi korusun," diye ekledi Bayan Kulağakaçan da uğursuzca, her zaman son sözü söyleme kararlılığıyla.

Tiffany, çocukluğundan beri sahip olduğu küçük odayı severdi. Anne babası bazı şeyleri eskisi gibi bırakmıştı; yağmur yağmadığı veya fırtına çıkmadığı sürece Tiffany penceresi açık uyurdu.

Şimdi, süpürge yolculuğunun ardından bitkin ve gecenin getireceklerinin beklentisiyle gergin, birkaç saat dinlenmeyi umarak küçük odadaki atmosferin tadını çıkarıyor, aşinalığında güç buluyordu.

Tam olarak olması gerektiği yerde bulunduğu hissinden gelen bir güçtü bu. Bir *Sızı* olmaktan gelen güç.

"Yatıyorum sızlıyor, kalkıyorum sızlıyor," diye fısıldadı kendi kendine, gülümseyerek. Babasının esprilerinden biriydi. Çocukken, tekrar tekrar duyduğu için gözlerini devirirdi ama şimdi sıcaklığı onu ısıtıyordu.

Bir de raftaki porselen çoban kız biblosu vardı.

Sızı Nine.

Çoban tacını onun yanına yerleştirmişti.

Sızı'dan Sızı'ya, nesiller boyunca.

Dalganın altındaki ülke, diye düşündü. Feegle dilinde Tiffany'nin anlamı buydu. Tir-far-thoinn. "Tiffan" diyordu Kelda ona. Adının sesi büyülüydü; zamanın başlangıcından kalmış, gerçek bir büyü.

Yumuşak bir geceydi. Gerçekten biraz uyuması gerektiğini düşündü; bir işe yaramayacaksa bile dinlenmesi lazımdı. Fakat uyuyamadı; ısınmak için ona sokulmuş Sen'le birlikte yatağında yattı ve baykuşları dinledi. Her yönden baykuş ötüşleri geliyor, sanki onu uyarıyordu.

Penceresinin dışında ay yükseliyordu; gökleri aydınlatacak, elflere yol gösterecek, muhteşem, dolgun, gümüş bir küre...

Tiffany'nin gözleri kapandı.

Bir parçası, ruhu, bir tebeşir çukurundaydı. Çoban tacı avucundaydı; kabuğun beş çıkıntısı dolunayın ışığını yakalıyor, zamansız bir akvaryum gibi parlıyordu.

Şimdi altındaki kadim denizin, Tebeşir'i oluşturan milyonlarca minik kabuğa kısılıp kalmış kükremesini duyabiliyordu.

Ve yüzüyordu...

Kocaman garip balıklar, ağızları kocaman dişlerle dolu balıklar, ona doğru geliyordu.

O noktada Doktor Bustle aklına geldi.* "Bu, *dunkleosteus*," dedi adam, ev büyüklüğünde bir balık yüzerek geçerken. *Megalodon* ise dev gibi ve etoburdu; Tiffany'nin tek seferde gördüğü tüm dişlerden daha fazla dişi vardı. Sonra deniz akrepleri geldi; zırh kaplı, pençeli dehşetler. Ama hiçbiri ona aldırış etmedi. Tiffany'nin orada olmaya hakkı var gibiydi.

Sonra daha küçük, mavi sırtlı, mavi dikenlerle kaplı bir yaratık belirdi ve o da Tiffany'nin farkına varmadı.

"*Echinoid*," diye fısıldadı Sensibility Bustle.

"Doğru," dedi yaratık. "Ben, çobanın tacıyım. Yüreğimin içi çakmaktaşıdır. Pek çok kullanım alanım vardır. Bazıları bana denizkestanesi der, diğerleri gök gürültüsü taşı; ama burada, şimdi, bu mekânda bana 'çobanın tacı' diyebilirsin. Gerçek bir çoban arıyorum. Gerçek bir çobanı nerede bulabilirim?"

"Göreceğiz," dediğini duydu Tiffany, kendi sesinin. "Ben Tiffany Sızı'yım ve babam çobanlar arasında bir kraldı."

---

* Yani, *aklına geldi* derken... Bay Bustle bir süredir Tiffany'nin zihninin parçasıydı; erken cadılık döneminin hemen ardından yerleşmişti oraya. Ukala sihirbazın bilgisi, özellikle de kadim diller hakkındaki bilgisi bazen işe yarıyordu: Mesela Ankh-Morpork'taki bir restoranda, tuhaf bir menüyü okuması gerektiğinde.

"Onu tanıyoruz. İyi bir çoban. Ama en iyisi değil. Çobanların *kralını* bulmalısın."

"Eh," dedi Tiffany, "ben yalnızca bir cadıyım ama elimden geliyorsa sana yardım ederim. Sıkı çalışırım ve daha ziyade başkalarının iyiliğini düşünürüm."

"Evet," dedi denizkestanesi. "Biliyoruz."

Deniz altında bir yaratıkla konuşuyorum, diye düşündü Tiffany. *Olabilir mi bu?*

İkinci Şüphe'ler değil, Birinci Düşünce'ler, diye hatırlattı zihni ona.

"Evet, tuhaf," dedi Bay Bustle'ın sesi, kafasının içinde. "Ama yine de bir deste iskambil kartı ile aynı tavşan deliğine düşmek kadar tuhaf değil."

Bir düşüneyim, dedi İkinci Şüphe'leri ve Üçüncü Kuşku'ları. *Her yerde deniz yaratıkları ortaya çıksa haber alırdık, bu yüzden bu görüntü yalnızca* bizim *için olmalı.*

Ses, zaman okyanusunun bir parçasıymış gibi hiç yoktan geldi: "*Tiffany Sızı çobanlar arasında birincidir, çünkü kendinden önce diğerlerini düşünür.*"

Ve çobanın tacı avucunda sıcaktı; derinliklerinde altın bir ışık parlıyordu. Sızı neslinden Sızı nesline aktarılmış bir mirastı bu; Sızı Nine'ye, ondan Joe Sızı'ya ve şimdi Tiffany'ye...

Sonra deniz gitti ve Tiffany yine tebeşir çukurundaydı. Ama büyü hâlâ oradaydı ve Tiffany, kemiklerin tebeşirden kurtularak ağır ağır yükseldiğini, bir araya geldiğini ve iki şekil oluşturduğunu gördü...

Gökgürültüsü ve Yıldırım! Sızı Nine'nin çoban köpekleri. Bir çobanın sahip olabileceği en iyi köpekler. Çobanlar arasında birinci kişiye layık köpekler.

Şimdi ayaktaydılar, kulaklarını dikmişlerdi ve Tiffany, uzansa

dokunabileceğini hissetti. *Neredeyse.* Ama tam olarak değil. Onlara dokunursa, onların bir parçası olursa o da tebeşire gömülür müydü? Onlar gibi kemiğe dönüşür müydü?

"Benimle gel Gökgürültüsü. Yaklaş, Yıldırım," diye fısıldadı. Aşina emirler, içini cesaretle doldurdu.

Sonra aniden uyandı ve odasına döndü. Sen, ayaklarının üzerine serilmiş yatıyordu. Dışarıdaki ağaçların karanlığında bir baykuşun dev gözleri asılıydı.

Ve biri, pencereyi tıklatıyordu.

Dolunay taş halkalarının üzerinde tüm ihtişamıyla parlayıp, kaybolmuş çocukların yolunu aydınlatırken, kim olanca göz kamaştırıcılığıyla bu yana geçmişti?..

On Sekizinci Bölüm

ÇOBANIN TACI

Pencerede Herhangibir Rob'un yüzü görüldü.

"Tipsizler bu yana geçiyo Tiffany Hamfendi! Savaş başladı!" diye bağırdı.

"O zaman, *amanın!* diye bağır ve klanı onların üzerine sal Rob!" diye emretti Tiffany, ona göz kulak olmak için saklanmış küçük bir Feegle grubu yatağın altından fırlarken. Bir tanesi botuna saklanmayı tercih etmiş gibi görünüyordu ve şu anda botun bağcıklarını yumruklayarak, "Alın size, sizi ivrenç kıvrık küçük böcüler!" diye bağırıyordu.

Botlar, diye düşündü Tiffany. *Havamumu Nine'nin botlarını getirip bu savaşta giyseydim keşke. Onlar bana güç verirdi...* Ama sonra bu düşünceyi aklından çıkardı. *Hayır. Burası benim memleketim. Benim bölgem. Benim ayaklarım, benim botlarım. Benim yolum...*

Elbisesini giyerken, dün gündüz giydiği kıyafetlerle uyuduğunu fark ederek kendi kendini payladı: *Sen nasıl bir öndersin?*

Sendeleyerek botlarını ayaklarına geçirirken en iyi siyah elbisesinin derin cebinde bir ağırlık hissetti: çobanın tacı. Onu rafa kaldırdığını sanıyordu. Gece yatmadan önce cebine kendisi mi koymuştu? Savaşa hazırlanmak için?

Aya bakarak, "Çobanın tacı nedir?" dedi. "Çobanın tacı kime hizmet eder?"

Ve yanıt kafasının içinde belirdi: *Tiffany Sızı'ya, Dalganın Altındaki Ülkeye.*

Çabucak, çakmaktaşına deri bir sicim bağladı ve boynuna astı. Çoban tacının yüreğindeki güçle gidecekti savaşa. *Sızı nesillerinin gücü. Sızı Nine'nin gücü. Tüm zamanların tüm çobanlarının gücü.*

Sonra karanlık merdivenden koşarak indi, kapıdan çıktı, arkasından kilitledi ve Sen'i çalı süpürgesinin önüne tünemiş, kendini beğenmiş bir tavırla mırıldanırken bulunca şaşırmadı. Gecegölgesi, yanında Mini Deli Arthur'la sendeleyerek samanlıktan çıkıyordu.

Bir süre sonra Tiffany, gümüşsü gecede uçuyordu; beline tutunan Gecegölgesi, süpürgenin çalısına yapışmış Feeglelar ve arkasından gelen, tüylü müttefikleri baykuşlarla birlikte...

Lancre'da Ogg Ana uyuyordu. Horlamalarıyla kütük kesebilirdiniz. Sonra aniden, *gramp!* diye tarif edilebilecek küçük bir patlama oldu ve kedi Greebo uyanıp havayı kokladı.

Ogg Ana da gündüzki kıyafetleriyle uyuyordu. *Elflerin ne zaman geleceğini kim bilebilir ki?* diye düşünmüştü.

"Greebo, şato çanını çal!" diye bağırdı.

Kedi aniden ortadan kayboldu ve hızla şatoya koşan kedi biçiminde bir bulanıklık görüldü; arkasında da Greebo'nun tanınmaması imkânsız kokusu kaldı. Nöbetçi, Greebo'nun yaklaştığını görünce onun peşine takıldı ve birlikte çan kulesine tırmandılar.

Büyük şato çanı çınlarken şatonun her yerinde ışıklar belirdi, her pencerede mumlar yakıldı ve hemen ardından tüm Lancre kasabası aydınlandı. Çan! Bu hangi tehlikeydi?

Kraliyet yatak odasında Kraliçe Magrat, hâlâ gözlerini ovmakta olan kocasını dürtükledi ve "Verence, zırhımın tokalarını takmama yardım eder misin hayatım?" dedi.

Kral içini çekti. "Bak, neden ben de seninle gelemiyorum? Tehlikeli bir savaş olacak."

Magrat gülümsedi; zaman zaman sinir bozucu olabilen kocalara bahşedilen, sevgi dolu bir gülümsemeydi. Tanıdık da bir konuydu zaten. "Birinin evde kalması lazım," dedi. "Tıpkı satrançtaki gibi. Vezir, şahı kurtarır."

"Peki hayatım," dedi Verence ve Asabi Kraliçe Ynci'nin zırhını sakladıkları dolabı açtı. Ynci, Lancre'ın gördüğü en dehşetengiz savaşçı kraliçeydi. Yani, hikâyeler öyle diyordu ama *aslında* öyle bir kraliçe olmamıştı. Yine de Lancre halkı, bu kadar önemsiz bir ayrıntının tarihlerini yoksullaştırmasına izin vermemişti ve bu yüzden Ynci için bir zırh ve portre yapılmıştı. Magrat bu zırhı elflerle son yüzleştiği zaman giymişti ve şimdi yine giymek doğru geliyordu.

Kapı açılırken Magrat, uzaktan uzağa silaha çağrı bağrışları duyduğunu sandı. Kraliçe Ynci'nin zırhının kendine has bir hayatı vardı ve her zaman parlardı, karanlıkta bile.

Verence zırhın tokalarını taktı, sonra Magrat ayaklarını kalın tabanlı, çivili botlara soktu ve her şeyin üzerine kanatlı miğferini geçirdi. Son parça, bir omzuna atıp çaprazlama astığı deri kuşak oldu.

Verence onu kucaklamak istedi ama yapmamaya karar verdi; çok fazla çivi vardı. Fakat karısını deli gibi seviyordu ve bu yüzden, yaklaşan savaşa faydası olacak bir şey yapmak istiyordu.

"Magrat, aşkım," diye mırıldandı, "kralın savaşmaması çok utanç verici."

"Sen çok iyi bir kralsın Verence," dedi karısı kararlılıkla, "ama

bu, cadı işi. Ayrıca birinin halkımıza ve çocuğumuza göz kulak olması lazım." Kraliçe –şu hâliyle Magrat– zırhın ağırlığı altında sendeliyordu. Alçak sesle küçük bir büyü fısıldadı: *"Kraliçe Ynci, Kraliçelerin Kraliçesi, zırhını hafif kıl."* Ve aniden kendini çok güçlü hissetti; daha önce hiç olmadığı kadar güçlü.

Bir eline arbaletini, diğerine çalı süpürgesini aldı ve uçarcasına merdivenleri inip Büyük Salon'a girdi. Gündelik kıyafetleri içinde onu bekleyen cadılar ona şaşkın bakışlarla baktılar. Sonra şaşkın bakışlar pek çok farklı şekil aldı; bazıları hâlâ iç çamaşırları içinde olan cadılar Kraliçe'yi süzdü ve kıyafeti hakkında düşündükleri şeyler orada, kirişlerin arasında asılı kaldı.

Magrat, Kraliçe Ynci'nin sesiyle bağırdı: "Harekete geçme zamanı hanımlar! Savaş başladı, bu yüzden en sağlam iç donlarınızı giyin ve süpürgelerinizi hazır edin!" Üç dakika içinde tamamen giyinip hazırlanarak herkesi şaşırtan tek cadıya dik dik baktı. "Sen de dâhil, Bayan Kulağakaçan."

Salonun arkasında küçük bir kargaşa oldu, sonra aniden bir çatırtı duyuldu ve bir grup cadı oldukları yerde kalakaldı.

"Neler oluyor?" diye bağırdı Magrat, hâlâ Kraliçe Ynci'nin sesiyle.

"Uzun İnce Kısa Şişko Sally, iki ayağını iç donunun bir bacağına soktu!" dedi Bayan Proust. Cadılar Uzun İnce Kısa Şişko Sally'nin başına toplanarak –gerçi o anda kısa ve tıknazdı ve manzaranın üzerine çökmüş bir fırtınaya benziyordu– onu hızla ayağa kaldırdılar.

Bayan Kulağakaçan kendini beğenmiş bir tavırla, "Yıldız haritalarıma baktım. Alametler iyi," dedi.

"Eh, alametlerin bini bir para," dedi Bayan Proust. "Bende onlardan çok var. Hepimiz cadıyız ne de olsa."

Kraliçe Ynci'nin hayaleti Magrat'ı doldurdu.

"Hadi uçalım," dedi.

Bay Yanyan'ın eski ahırında Mefisto, samanların arasında uyumakta olan Geoffrey'yi toynağıyla nazikçe dürttü. Geoffrey sıçrayarak kalktı ve yaklaşan savaşa hazırlık olsun diye onunla birlikte samanlıkta geceleyen ihtiyar delikanlıların çoktan kalkmış, eklemleri gıcırdayarak dolaşmakta ve tuvaletlerini kovaya yapmakta olduklarını gördü.

Geoffrey yaşlı adamlara baktı. Hepsi de akşamın büyük kısmını âlem yaparak ve çok daha genç, yakışıklı, sağlıklı olduklarını ve bu kadar sık tuvalete gitmek zorunda kalmadıkları günlerin hikâyelerini anlatarak geçirmişti.

Tabii geceyi orada geçirmek için eşlerinden izin almışlardı ve söz konusu eşler, eşlerinin birkaç içki eşliğinde eski günleri yâd etmek için toplandığını sanıyordu. Eşler, eşlerin hep yaptığı gibi eşlerini kocaman atkılarla, uzun bir iple birbirine tutturulmuş eldivenlerle ve –ne yazık ki– ponponlu yün berelerle donatmışlardı.

İhtiyarların seçilmiş askerî önderi olan Kaptan Barışçıl, "Gidip Gülener'in kahrolası zamazingosunu dışarı çıkaralım artık," dedi.

Geoffrey kaptanın savaşçılarına baktı ve içini çekti. Yapabilirler miydi? Yaşlı adamlardı bunlar. Ama sonra düşündü: *Evet, yaşlı adamlar, fakat çok uzun zamandır yaşlı adamlar ve bu, pek çok şey öğrendikleri anlamına geliyor. Yalan söylemek, kurnaz olmak ve daha da önemlisi, gerçekleri örtbas etmek gibi şeyler.*

"Onlarla dağlarda savaşacağız! Onlarla kayalarda savaşacağız! Onlarla tepelerde ve vadilerde savaşacağız!* Asla teslim olmayacağız!" diye kükredi Kaptan Barışçıl ve askerleri bir tezahürat kopardılar.

---

* Lancre'da bunlardan bol bol vardı zaten, bu yüzden savaş meydanı olarak pek çok seçenek bulunuyordu. Ayrıca hepsi de yokuştu.

"Yanımızda ne getirdiğimizi gördüklerinde hiç hoşlarına gitmeyecek!" diye seslendi Şamar Titrek, adına layık şekilde titreyip paslı süngüye benzeyen şeyi havada sallayarak. "Hem de hiç!"

Geoffrey, Mefisto'yu küçük arabasına bağlarken keçi homurdandı. İhtiyar delikanlılar gece boyunca içtikten sonra arabayı gizemli torbalarla doldurmuştu. Birlikte, yaşlı adamların peşinden samanlıktan çıktılar.

Kaptan Barışçıl'ın, adamlarına sessiz davranmalarını söylemesine gerek yoktu. Zaten sessizdiler. Asıl, hızlı koşmak sorun olacaktı. Sessizce ormana yollandılar ve Bay Yanyan'ın makinesini dallarla kamufle ettikleri yere geldiler.

Geoffrey, Bay Yanyan'ın projesini açıklığa çeken adamları izledi. Makine çalıların arasında, dev bir böcek gibi uğursuzca yükseliyordu. Doğru zamanı bekleyen bir böçek gibi.

Feci sokacak bir böcek gibi.

Dansçılar adı verilen taş halkasının yanında Lord Lankin sevinç içindeydi. Komutası altındaki elfler taşların çevresinde dans ediyor, halkaya girip çıkıyor ve en çok tanınan taşların –Kavalcının, Davulcunun ve Sıçrayanın– mecazen alnını karışlıyordu. Kapının gücü zayıflamıştı ve elflerin göz kamaştırıcılığı... *ürkütücüydü.*

"Buraya gelip bizi karşılamamışlar bile!" diye böbürlendi Lord Lankin. "Aptal insanlar... Bu ormandan geçerek tek bir büyük saldırı gücü hâlinde Lancre'ın merkezine inebiliriz. Dolunay da bizim yanımızda."

Ve gümüş ay ışığında, bazıları atlı elfler, zilleri tıngırdayarak ve koşumları şıngırdayarak tepeden aşağı, ormana yöneldiler.

Ama ağaçların kıyısına yaklaştıklarında Lankin, genç bir insan delikanlısının, yanında bir hayvanla patikaya adım attığını gördü. Hayvan bir keçiydi.

"Sen kimsin çocuk?" diye sordu. "Kenara çekil. Ben elflerin prensiyim ve sen beni engelliyorsun. Kenara çekil, yoksa gazabımın tadına bakarsın."

"Ya?" dedi Geoffrey. "Neden çekilecekmişim? Geri dönüp geldiğiniz yere gitmenizi öneririm bayım, yoksa sizin için çok kötü olacak."

Lord Lankin kahkaha attı. "Seni yanımızda götüreceğiz çocuk ve geri döndüğümüzde senin üzerinde kullanacağımız şeyler inanılmaz feci olacak. Elflerin prensine karşı çıktığın için işkence çekeceksin."

"Ama neden bayım? Ben size zarar vermiyorum. Silahım yok. Sakin sakin konuşabilir miyiz? Sizi mutsuz etmişim gibi görünüyor ve bunun için özür dilerim..." Geoffrey duraksadı. Aralarında barış dokumaya çalışıyordu fakat bu, bir çekicin örsle arasını yapmaya çalışmaktan farksızdı. "İkimiz de uygar kişileriz kuşkusuz," diye bitirdi.

Lord Lankin haykırdı: "İşte şimdi yılanın kuyruğuna bastın genç adam!"

Geoffrey ise sakin sakin, "Öyle olmadığına inanıyorum," dedi. "Seni tanıyorum bayım. Ne tür bir şey olduğunu biliyorum. Sen zorbasın. Ben zorbaları tanırım; ah evet, hem de nasıl tanırım... Hayatım boyunca onlarla yaşadım ve inan bana, sen *en kötü* zorba bile değilsin."

"Sen bir hiçsin çocuk. Seni zaten öldürecektik. Ama... neden keçi? Keçiler aptaldır."

Geoffrey sükûnetinin dağıldığını hissetti. Kendini değersiz hissetmeye başlamıştı; tıpkı bir... solucan gibi. Bir baltaya sap olamamış gibi. Bebek kadar güçsüz. Ve elf konuşurken, Geoffrey'nin zihninde bir yankı doğdu: *Yaşamana izin versem bile hiçbir şey olamayacaksın.* Bu seferki babasının sesiydi. Geoffrey olduğu yerde donakaldı.

"Ağlıyor musun küçük bebek?" dedi elf prens, ipek kadar yumuşak bir sesle.

"Hayır," dedi Geoffrey. "Ama *sen* ağlasan iyi olur." Çünkü elf beyinin boynunda, deri sicime asılmış *kırmızı tilki kürkü* gözüne çarpmıştı ve şimdi içinde bir öfke kabardığını hissedebiliyordu. "Biz senin eğlencen için yaşamıyoruz!" dedi ve muazzam bir irade gücüyle elfin göz kamaştırıcı etkisini üzerinden attı.

Ncıkladı. Ve Mefisto elfe saldırdı.

Hızlı bir bale gösterisi gibiydi. Ogg Ana'nın deyimiyle Karanlığın Kıyma Makinesi zarifçe, döne döne hareket ediyordu ve etkisi korkunçtu. Önce dişlerini kullandı, ardından sertçe tekme attı ve son olarak da boynuzlarını savurdu. Lord Lankin her yönden tekme ve tos yiyerek havada dönüyordu; diğer elfler keçi fırtınasına yakalanmamak için geri çekilmişti.

Geoffrey perişan elfe, "Sen yalnızca bir düzenbazsın," dedi. "Ve ben senin hileni öğrendim." Bağırdı: "Elf düştü beyler! Şimdi *kovalama* zamanı!"

Dallar aralandı, bir *tınnn!* sesi duyuldu, ardından Bay Yanyan haykırdı: "Şapkanızı tutun millet! Gözlerinizi de kapatın!" Makine uğuldayarak yukarı savruldu, havayı ışıltılı demir talaşıyla doldurdu ve elflerin üzerine ölüm yağdırdı.

Sonra Şamar Titrek bağırdı: "Üstlerine yağmasından hiç hoşlanmıyorlar! Hem de hiç!"

"Demir talaşı," dedi Ogg Ana takdirle, ormanın kenarından. Bazı cadılarla birlikte orada bekliyordu, Kaptan Barışçıl'ın "kıskaç harekâtı" dediği şey için hazırlanmışlardı. Bayan Kulağakaçan ve diğer cadılar kıskacın öteki kolunu oluşturuyordu. "Demir parçaları yani," diye ekledi Ogg Ana yanındaki cadılara. "Çok küçük parçalar. Akıllıca. Üzerlerine fırlatırsan kendilerini bir acı dünyasında bulurlar. Her yerde demir. Altını çiziyorum, *her yerde*."

Lancre Sopa ve Kova Makinesi yine tınladı. Sonra yine. Ve her tınlamanın ardından kadim savaşların naraları yükseliyor, Feegleların savaş naralarıyla yarışıyordu. İhtiyar delikanlılar bugün, düşündüklerinden daha gençtiler.

Elfler gerçekten de dağılmıştı, göz kamaştırıcılıklarını yok eden korkunç metalin verdiği acıyla kıvranarak haykırıyorlardı. Pek çoğu Dansçılara doğru sürünüyordu, talaş yağmurundan kaçmayı başaranlarsa kendilerini cadıların kıskacında buluyordu.

O sırada da Magrat yandan saldırarak kalanların hayatlarını çekilmez hâle getiriyordu. Zırhı onu elflerin göz kamaştırıcılığından koruyor, arbaleti üstlerine ölümcül oklar yağdırıyordu; ayrıca parmak uçlarından ateşler fışkırıyor, savaşa civanperçemi saplarına binip gelenlerin bineklerini kavuruyor, gökten düşürüyordu.

Diğer yandaki elfler ise Bayan Kulağakaçan'ın saldırısı altındaydı ve onunla nasıl başa çıkacaklarını *gerçekten* bilmiyorlardı. Bayan Kulağakaçan korkunç bir müdire hanım gibi onlara bağırıyordu, elfler onun gözlerini kamaştıramıyordu, Bayan Kulağakaçan onların göz kamaştırıcılığına duyarsızdı. Ayrıca bir şemsiyesi vardı ve onu açmıştı; metal çubukları bedenlerine batan ve hassas yerlerini acıtan bir şemsiyenin, elfler için ne büyük sorun oluşturduğu şaşırtıcıydı. "Bu kadını *döndüremezsiniz!*" diye gürledi Bayan Kulağakaçan. Aralarında fırtına gibi yükseldi ve elfler yere devrildikçe de Uzun İnce Kısa Şişko Sally, olanca şişmanlığı ve ağırlığıyla elflerin üzerine oturup zıplamaya başladı.

Bayan Proust hediyelik eşyalarını fırlatıyordu elflere. Bir sefer olsun, reklam edildiği şekilde işleyen hediyelik eşyalarını. Elfler de göz kamaştırıcılıklarını yok eden büyülere dolanıp tutsak oluyordu.

Genç cadılar çalı süpürgeleriyle vur-kaç hamleleri yapıyor, gördükleri bütün elflere büyüler fırlatıyordu: onları durdukları yerde yakan ateş, onları deli eden çılgınlık, atlarının yüzlerine toz fırlatan rüzgâr... öyle ki atlar sonunda şahlanmaya, elf binicilerini sırtlarından atmaya başladı. Sonra Ogg Ana çok, çok büyük botlarıyla onları ezmeye geldi. Her yerinde çiviler olan botlarıyla.

Petulia ise bir elfle karşı karşıya kalmıştı ve burada başka türden bir savaş sürüyordu. Elf onun gözlerini kamaştırmaya çalışıyordu ve aralarında elf sihri kıvılcımları ışıldıyordu ama Petulia yumuşak sesi ve güçlü iradesiyle onunla mücadele ediyordu. Sözcükleri büyüleyiciydi, karşı konulamazdı ve sevgili domuzlarını sıktığı gibi elfi de sıkıyordu. Elf sonunda dramatik bir hareketle ayaklarının dibine yığıldı. "Hah! Domuzlardan daha kolay oldu!" dedi Petulia. "Bunlar domuzlar kadar zeki değilmiş!" Ve bir sonraki rakibine döndü...

Sonra, bir anlık sessizlikte, elinde en sevdiği akdoğanıyla birlikte Hodgesaaah belirdi: Ünlü Leydi Jane'in soyundan gelen Leydi Elizabeth. Hodgesaaah, Leydi Elizabeth'in başlığını çıkardı ve kuş neşeyle arbedeye atılarak keskin pençelerini en yakındaki elfin gözlerinin arasına geçirdi. Ardından *gagası* işe koyuldu...

Yani aslında Lancre savaşı oldukça çabuk bitti. Kraliçe Magrat hayatta kalan tüm elfleri önünde topladı.

"Goblinler bile sizden akıllı. Bugünlerde bizimle *birlikte* çalışıyorlar," dedi, dikenli zırhı içinde dimdik durarak. Miğferinin kanatları ay ışığında parlıyordu. "Sizden bıktık. Her şeye sahip olabilirdiniz, ama... Neyse, şimdi uzak ve kasvetli diyarınıza geri dönün ve ya iyi komşular olarak gelin ya da hiç gelmeyin."

Elfler ezilip büzülüyordu. Fakat savaşçı kıyafeti paçavraya dönüşmüş, korkunç talaşın etkisiyle kanlar içinde kalmış Lord Lankin ona meydan okuyarak, sürüne sürüne uzaklaştı.

"Bu çatışmayı kazanmış olabilirsin," diye hırladı, "ama savaşı kazanmadın. Çünkü Lordumuz Bezelyeçiçeği bu dünyaya boyun eğdirecek!"

Sonra gittiler.

Ogg Ana ciddi bir ifadeyle, "Bana öyle geliyor ki kızlar," dedi, "biz sürekli elflerle savaşacağız ve onlar da geri gelmeye devam edecek. Belki de iyi bir şeydir bu. Tedbiri hiç elden bırakmayız, tembelleşmeyiz. Hep diken üstünde yaşar, savaşmayı asla unutmayız. Sonuçta yaşamak da her şeye karşı savaşmak değil midir?"

Ama yaşlı beyefendilerin şarkı söyleyerek tepeye tırmandığını duyunca güldü.

"*Quirmli bir genç kız vardıı, pek de diriydi butlarıı...*"

Kaptan Barışçıl bu dörtlüğün nasıl bittiğini hatırlayınca şarkı aniden kesildi. Adam sonra Ogg Ana'ya doğru eğildi ve "*Dansçıların* içinden geçip geldiler, değil mi?" dedi. "O zaman, taşların çevresine demir talaşından bir halka yapalım. Bu, eğlencelerine bir son verir. Bir daha asla dönemezler."

"Eh, iyi bir başlangıç olur sanırım," dedi Ogg Ana.

Fakat Lord Lankin bir konuda haklıydı: Elfler Lancre'daki çatışmayı kaybetmiş olsa da savaş bitmemişti; çünkü kenaryönünde, kilometrelerce uzakta, Lord Bezelyeçiçeği seçkin savaşçı birliğiyle Tebeşir'deki taş halkasından çıkmıştı.

Feegle höyüğü koca bir kargaşaya dönüşmüştü; her köşe bucaktan dışarı Nac Mac Feegle akıyordu. Her yerde sıcak ve gürültü vardı. Aşırı büyümüş bir "termit yuvası" gibi diyebilirdiniz yani; oradaki karmaşayla aynıydı. (Ama elbette, dişlerinizi yerden toplamak istemiyorsanız bunu Feegleların önünde söylemezdiniz.) "Öncü birliklerin akın ettiğini" de söyleyebilirdiniz fakat

bunlar Feegle olduklarından, o saflarda bile kavga vardı. Herkesin bildiği gibi Feegleların âdeti buydu.

Tiffany, Gecegölgesi'yle birlikte höyüğe geldiğinde kalabalık taşlara doğru yayıldı.

Elfler kapıyı ele geçirmişti.

Şimdi ay ışığı altında, görkemli hanımlardan ve beylerden oluşmuş bir alay hâlinde yaklaşıyorlardı. Hava göz kamaştırıcılıklarıyla ışıl ışıldı.

Bayan Kene bekliyordu. Birkaç değneği birbirine bağlayıp üçayak yapmış, üzerine bir levha oturtmuştu. Levhada PiLAN yazıyordu. Dersin ortasında dikkatini hiçbir şeyin dağıtmasına izin vermeyecek bir öğretmen kararlılığıyla genç Feeglelara sesleniyor; bir yandan da çalı süpürgesine, dikkatle örülmüş halka ve düğümlerden oluşan tuhaf, girift bir ağ bağlıyordu.

"Sakın unutmayın, onu *tek parça* hâlinde tutun!" diyordu sertçe.

Birkaç dakika sonra savaş başladı. Savaşların savaşı. Havada bir keskinlik vardı ve Tiffany, biriken statik elektriği tanıdı. *Elfler bir fırtınanın ortasında saldıracak kadar nasıl aptal olabilir?* diye düşündü. Önceki savaşta onları yenmek için gök gürültüsünü ve yıldırımı kullandığını hatırlamıyorlar mıydı? Gökyüzü çıtırdıyordu. Başındaki saçlar dikiliyordu. Her yerde, yaklaşan sağanağın izlerini görüyordu ve bu kez *muazzam* bir fırtınanın yaklaştığını hissedebiliyordu.

Feci Mini Billy Kocaçene'nin fare gaydası elf kulaklarını tırmalamak üzere kusursuzca ayarlanmış tınıda bir savaş marşı ciyaklarken İkigömlek'e yaklaşan trenin uzak çığlığı duyuldu. Bir demir ve çelik kükremesi. *Bu dünya elflere göre değil!* diye haykıran bir düdük.

Feeglelar ve elfler savaşa tutuşmuştu ve her iki taraf da çekilmemeye kararlıydı. Tiffany, Feegleların kendi özel âdetlerince

mücadele ettiklerini görebiliyordu: Elflerin giysilerinin içine giriyorlar, onlarla içeriden savaşıyorlardı. Bir elfin nefret ettiği *bir* şey varsa o da giysilerinin yırtılmasıydı. Tabii, morarmış bir göz de imajını bozardı. *Morarmış bir gözle şık olamazsın*, diye düşündü Tiffany.

Aniden kahkahalar atmaya başladı. Peynir Horace'ı* görmeyeli uzun zaman olmuştu ama şimdi o bile tüm ağırlığıyla yere düşmüş, elflerin üzerinde yuvarlanıyordu. Elfler dümdüz olduğunda bu sefer genç Feeglelar işe girişiyor, ağır botlarıyla onları eziyor, eğlenceyi ikiye katlamak için sopalarını kafalarına indiriyor, sonra neşeyle aynısını yeniden yapıyorlardı. Ve evet, Maggie de aralarındaydı; erkek kardeşlerinin yanında savaşan bir Feegle kızı. Kardeşlerinden daha haşin bir savaşçıydı. *Tıpkı küçük bir Ynci gibi*, diye düşündü Tiffany. Feegle kız kendini kanıtlamak için böyle bir olay bekliyordu ve bu yüzden onun yoluna çıkan bir elfin, başına gelmeyecek şey kalmazdı. Bir Feegle kızı için küçük bir adım ama Feegle kadınları için dev bir adımdı.

Bayan Kene şimdi başlarının üzerinde uçuyordu. Süpürgesinden sarkan tuhaf ağ genç Feeglelarla doluydu. Bayan Kene düğümleri teker teker çözerken Küçük Özgür Adamlar yuvarlanarak düşüyor, aşağıdaki elflerin kafalarına iniyordu. *Bam! Güm! Çatır!* Ardından da tabii, elflerin *Aaaah*'ları geliyordu.

Cadının küçük şişeleri de vardı; karavanında hazırladığı karışımı şimdi neşeyle, üzerinden geçtiği elf atlarına serpiştiriyordu. İksir atlara bulaşırken bir anlık duraksama oluyor, sonra atların gözleri şaşılaşıp ayakları dolanıyordu; yere devrilirken üstlerinden attıkları binicilerse hemen Feeglelarla kaplanıyordu.

Sonra, Hamish'in çağırdığı Letitia geldi savaş meydanına. Elbisesinin üzerine ödünç bir zincir zırh geçirmişti. Letitia kararlı bir

* Horace bir yamyam peynirdi. Feegle klanı onu aralarına almıştı.

yüzle, yuvarlanırcasına indi atından ve elflerin arasında bir şekilde *akmaya* başladı; bir tür su tanrıçası gibi, âdeta sihirli şekilde, hiç düşünmeden ve hiç duraksamadan her yere akıyordu. Ayakta kalmayı başarmış elf atları aniden kendilerini bir bataklıkta buldular ve yakındaki Feeglelar da çamurdan çıkmalarını engelledi.

Fakat yine de, her şeye rağmen; Feeglelar, Bayan Kene ve Letitia, elfleri alt edebilecekmiş gibi görünmüyordu. Tiffany, elflerin iç çamaşırlarına doluşan ve onları paramparça eden Küçük Özgür Adamlara rağmen savaşı kaybetme tehlikesi olduğunu fark etti.

O sırada Gecegölgesi, siyah bir savaş atının sırtında oturan Bezelyeçiçeği'ni gösterdi ve Tiffany, elflerin önderiyle yüzleşmek üzere aşağı indi. Tiffany yere konarken Bezelyeçiçeği'nin maiyeti kaçıştı; Tiffany'nin yüzündeki ifadeyi görmüşlerdi.

Bezelyeçiçeği güldü. "Ah, küçük köylü kız... Seni gördüğüme ne kadar da memnun oldum!"

Tiffany onun göz kamaştırma gücünü hissetti ama nefret faydalı bir araçtı ve Tiffany o sırıtkan yüzden *nefret ediyordu*. O kadar bencildi ki! Kendini her şeyden fazla seven birinin yüzüydü bu.

"Senin boyunda bir elf için, Bezelyeçiçeği çok aptalca bir isim," dedi Tiffany, çocuksu bir tavırla.

Elf aniden atından aşağı atladı ve elinde kılıcıyla Tiffany'nin önüne dikildi. Kahkahası kesilmişti, gözlerinde yalnızca kötülük vardı.

"Ona dokunma Bezelyeçiçeği," dedi bir ses.

Gecegölgesi'ydi.

Kraliçe öne çıktı. Eski göz kamaştırıcılığı geri gelmişti, ihtişamla parlıyordu; saçları ay ışığı altında gümüş rengiydi ve görkemli, yeni kanatları vardı. Bir kraliçenin azametiyle, hain lordunun arkasındaki savaşçılarda ağır ağır göz gezdirdi. Varlığının

gücü öyle büyüktü ki Feeglelar bile ses çıkaramadan yerlerinde donakaldı.

"Neden bu kalleş elfi takip ediyorsunuz?" diye sordu elflere. "Sizin gerçek kraliçeniz *benim* ve ben, *bunu yapmak zorunda değilsiniz* diyorum. Başka yollar da var." Olduğu yerde döndü, kadife cübbesi ince bedenin çevresinde savruldu. "Şunu öğrendim ki, bu kız..." Tiffany'yi gösterdi. "Benim *arkadaşım*."

Tiffany, daha sonra gerçekleşenleri durduramadı.

"Arkadaş mı?" dedi Bezelyeçiçeği tükürürcesine. "Elflerin arkadaşı *olmaz*."

Kolunu kaldırdı ve kılıcı korkunç bir hışırtıyla Gecegölgesi'ni biçti. Elf Kraliçesi Tiffany'nin ayaklarının dibine yığıldı, bir ömür gibi gelen bir an boyunca kıvrandı, yüzünden ve bedeninden sayısız şekil gelip geçti ve sonunda kasvetli bir yığın hâlinde kıpırtısız kaldı.

Tiffany şokla geriledi. *Bezelyeçiçeği, Elf Kraliçesi'ni öldürmüştü!*

Daha da kötüsü, Tiffany'nin *arkadaşını* öldürmüştü.

Keyiflenen Bezelyeçiçeği sivri ve acımasız yüzünü Tiffany'ye çevirdi. "Artık arkadaşın yok."

Aniden hava buzla doldu. "Bana zarar vermek için kendi türünden birini öldürdün, seni kahrolası elf!" dedi Tiffany soğuk bir sesle, içi kor-kızıl bir öfkeyle kaynarken. "Yeni bir yol keşfetmek istiyordu o, insanlar ve elfler arasında ittifak yapmak istiyordu ve sen onu öldürdün!"

"Seni küçük, aptal kız!" diye sataştı Bezelyeçiçeği ona. "Bana direnebileceğini mi sandın? Ne kadar da budalasın! Biz elfler, bir zamanlar bu dünyanın kıyılarında dolaşan cadıyı iyi tanırdık. Oysa sen... sen yalnızca *çocuksun*. Zayıf bir kraliçe karşısında bir sefer şansın yaver gittiği için de kibirle dolmuşsun!" Eskiden Masal Diyarı'nın kraliçesi olan küçük yığına tiksintiyle baktı. "Şimdi

de seni, *arkadaşının* yanına göndereceğim." Elfin göz kamaştırıcı etkisi Tiffany'ye doğru kıvrıldı, kafasının içine sızdı ve düşüncelerini doldurdu.

Tiffany irkildi ve Ogg Ana'nın sesinin hatırasını duydu: *Havamumu Nine bana, gelecekle başa çıkabilecek kişinin sen olduğunu söylemişti. Ve genç olmak, uzun bir geleceğin olması demek...*

Eh, Havamumu Nine yanılmış gibi görünüyordu. Tiffany'nin o kadar da uzun bir geleceği olmayacaktı.

Herkesi hayal kırıklığına uğratmıştı.

İki bölgenin cadısı olmaya çalışmıştı ve insanları yüzüstü bırakmıştı.

Elflerin Kralı'nı görmeye gitmişti ve Kral onu geri çevirmişti.

Gecegölgesi'yle arkadaş olmuştu ve şimdi o da ölmüştü.

Karşısında güçlü bir elf beyi vardı ve onu öldürecekti.

Tiffany ölmeyi hak ediyordu.

Çünkü yalnızdı...

Sonra, aklına geldi: Hayır, ölmeyi hak etmiyordu. Yalnız da değildi. Hatta *asla* yalnız olmayacaktı; memleketini botlarının altında taşıdığı sürece, hayır. Kendi memleketini. Sızıların memleketini.

Tiffany Sızı'ydı o. Havamumu Nine değildi; başlı başına bir cadıydı. Kim olduğunu, neyi nasıl yapmak istediğini çok iyi bilen bir cadıydı. Her şeyi kendi yoluyla yapacaktı.

Ve başarısız olmamıştı, çünkü daha başlamamıştı bile.

Dimdik durdu. Buz gibiydi. Öfkeliydi.

"Bana köylü kızı dedin," dedi. "Haklıydın. Ve şimdi *bütün köy* seni ölü görecek."

Şimdi diyar onunla konuşuyor, onu dolduruyor, elf beyinin göz kamaştırıcılığını önemsiz bir şeymiş gibi kenara itiyordu. Hava yıldırım düşmüş gibi çıtırdıyordu. *Evet*, diye düşündü

Tiffany. *Gökgürültüsü ve Yıldırım*. İki köpek öleli çok olmuştu, Sızı Nine'nin yanına, tepelere gömülmüşlerdi ama güçleri yanındaydı.

Ayaklarını sıkıca çimene bastı. Altındaki kadim okyanus hışırdayarak kabarıyor, ayak tabanlarından içine akıyordu.

Toprak ve Su.

Kollarını kaldırdı. "Gökgürültüsü ve Yıldırım, size emrediyorum!"

Hava ve Ateş.

İki çoban köpeğinin gücünü çekerken havada şimşek çaktı, gök gürledi. Çobanın tacı göğsünde altın rengi parladı –her şeyin yüreğinde, benliğinin özünde ve merkezinde– sonra altın ışık yükselerek onu sarmaladı, korudu, enerjisini onunkine kattı.

Ve gökyüzü ikiye yarıldı.

Böyle bir fırtına daha önce hiç görülmemişti. İntikam doluydu. Elfler kaçıyordu ya da kaçmaya çalışıyordu, çünkü Feeglelar yollarındaydı ve Küçük Özgür Adamlar elfleri hiç sevmezdi.

Takip eden bağrış çağrış ve katliam sahnesinde Tiffany, kontrolün artık kendisinde olmadığını hissetti.

O, Tebeşir'in gazabı için bir *araçtı* yalnızca.

Ayaklarının altındaki toprak titriyor, serbest kalmak için tasmasını çekiştiren yaralı bir hayvan gibi silkeleniyordu. Çobanın tacı, önünde canlı bir varlık gibi parlıyordu.

Kraliyet tacı değildi o. Çobanın tacıydı.

Nereden geldiğini bilen birinin tacı.

Gece göğünde zikzaklar çizerek kayıp kuzusunu arayan yalnız ışığın tacı.

Avcıları kovalamak için orada bekleyen çobanın tacı.

Bir çobanın sahip olabileceği en iyi çoban köpekleriyle çalışan bir çobanın tacı.

Bir *çobanın* tacı.

Tiffany, sesi yine duydu: *Tiffany Sızı çobanlar arasında birincidir, çünkü kendinden önce başkalarını düşünür...*

Çobanların kralı.

Hayır. *Kraliçesi.*

Elflerin gelmesine ve bu diyarı tehdit etmesine izin verdiği için taçtan özür dileme ihtiyacı duydu ve bu yüzden fısıldadı: "Ben Tiffany Sızı'yım ve kemiklerim Tebeşir'de. Tebeşir, arınsın!"

Ve dünya değişti.

Ankh-Morpork'ta Hex, Ponder Stibbons için yaptığı hesabı tükürdü. Stibbons, yanıtlardan birinin altının çizilmiş olduğunu gördü...

Oi Dong Manastırı'nda bir dua çarkı dönmeye başladı; Tarih Keşişleri büyük bir minnettarlıkla boyunlarını eğip izledi...

Gezgin-şimdide küçük bir oğlan çocuğu annesinin elini tuttu ve "Anne, büyük canavarlar gitti," dedi. Diğer elinde tahta bir tren vardı, aletlerle dolu küçük sırt çantasını bir omzuna asmıştı. *Belki bu yeni dünyada, büyüdüğünde mühendis olur*, diye düşündü annesi...

Ve Masal Diyarı'nda, iki dünyayı birleştiren ip aniden kopmuş gibi bir *şrak!* sesi duyuldu...

Çatışmalar sürüyordu, hızını alan Feegleları durdurmak zordu. Tiffany savaş meydanından, bir rüyadaymış gibi hissederek geçti. Elfler şimdi kaçmaya çalışıyordu ama yer onları tutmuş, bırakmıyordu. Tiffany fısıldadı: "Tebeşir'den talep ediyorum: Bana Elflerin Kralı'nı getir!"

Diyarın ağır dansı şimdi başka bir tempoya kavuşmuştu.

Tozlar uçuştu ve aniden Elf Kralı belirdi; leş gibi kokusunu, uzun saçlarını ve geyik boynuzlarını tanımamak imkânsızdı. Ah, o kokunun... kendine has bir *hayatı* vardı. *Fakat bir açıdan*, diye düşündü Tiffany, *hayatın erkek kokusu bu.*

Dev elf tepesine dikildi.

"Vay vay, Tiffany Hanım," dedi düşünceli düşünceli. "'İyi ki yeniden karşılaştık,' diyemeyeceğim ama itiraf etmeliyim, şaşırdım. Ki beni daha önce de şaşırtmıştın. Bana bıraktığın *armağanla*. Bir... baraka. Siz insanlar, baraka dediğiniz bu şeyle ne yapıyorsunuz?" Meraklanmış gibiydi.

"İlgi alanları için bir yer. *Geleceğin* kurulabileceği bir yer," dedi Tiffany. "Uzun seneler yaşayanların hatırlayabileceği bir yer."

"Benim pek çok hatıram vardır," dedi Kral. "Ama bana yeni eğlenceler sunacak, beni yeni zevklere çekecek gücün olduğunu bilmiyordum. Bu ve diğer dünyalarda pek az kişi bunu yapabilmiştir."

Artık, diye düşündü Tiffany, *Elflerin Kralı beni genç bir kızdan fazlası olarak görüyor, şu an bana saygılı davranıyor.* Ama o da saygıyı hak ediyordu, bu yüzden Tiffany başını azıcık eğdi.

"Krallığımdaki fevri elfler için özür dilememe izin ver," diye devam etti Kral aylak aylak, pürüzsüz ve nefis bir sesle. "Onları son derece can sıkıcı buluyorum. Büyük ihtimalle senin de bulduğun gibi."

Titrek Bezelyeçiçeği'ne ve sonra Gecegölgesi'nin cesedine baktı.

"Sen, elf! Sırf hıncından dolayı kraliçemi, Leydi Gecegölgesi'ni öldürdün!" diye hırladı. Sırtını dikleştirdi, Bezelyeçiçeği'ne ölümcül bir tokat attı ve cesedini oracıkta yatmaya bıraktı.

Elfler hakkında bildiği her şeye rağmen adamın dikkatsiz ve kayıtsız şiddeti Tiffany'yi şok etmişti.

"Bunu yapmak zorunda kaldığım için üzgünüm," dedi Kral, "ama bunlar başka türlüsünden anlamaz. Heyhat, evren değişiyor ve bizim de ya değişime ayak uydurmamız ya da kendi yolumuza gitmemiz gerekiyor. Burası güzel bir dünyaydı hanımefendi." Omuzlarını silkti. "Demirin gelmesi yazık oldu. Fakat zaman çarkı dönerken, belki başka bir dönüşte, daha mutlu koşullar altında yine karşılaşırız Tiffany Hanım."

"Evet," dedi Tiffany, "olabilir. Ama şimdi memleketimden defolun." Sesi sertti.

O sırada delici bir düdük sesi duyuldu ve sabah treni tekerleklerini gıcırdatarak İkigömlek istasyonundan ayrıldı. "Dinleyin majesteleri: Bu, beş yirmi beş Lancre treninin şarkısı. Gelecek, *bu* işte. Kalırsanız, bir ömür boyu metalle yaşamak zorunda olacaksınız."

"Bu mekanizmalar ilginç. Barakamda aletler var. Acaba bu trenler *demirsiz* yapılabilir mi?" dedi Kral. Sonra özlemle ekledi: "Ben büyü adamıyım, bu yüzden dilediğim her şeye sahip olabilmeliyim."

"Ama *olamazsınız*," dedi Tiffany. "Demiryolları sizin için değil."

Elflerin Kralı düşünceler içinde oradan ayrıldı.

Son elf de topallaya topallaya kendi diyarına döndükten sonra Tiffany, Herhangibir Rob'a döndü.

"Rob, Leydi Gecegölgesi'ni buraya, öldüğü yere gömelim," dedi usulca. "Mezarını taşlardan bir tümsekle işaretleyeceğim. Bugünü hatırlayacağız. Onu hatırlayacağız." Sonra yumuşak bir sesle, neredeyse kendi kendine, ekledi: "Hatırlamak *zorundayız*."

On Dokuzuncu Bölüm

BARIŞ

Şafak güne akarken Feeglelar ziyafete oturdular, yiyip içtiler, sonra biraz daha yiyip biraz daha içtiler ve kendi boylarından bile yüksek atarak hikâyeler anlattılar.

Herhangibir Rob, Tiffany'ye baktı.

"Eh, artıkın bu çayır tamamen bize ait hamfendi!" dedi. "Höyüğe buyur. Jeannie senin latif suratını görmeyi çok ister."

Tiffany höyüğe girdi. Son gördüğü seferden biraz daha büyümüş gibiydi. Dans edip sıçrayan Feeglelar ile uçuşan etekleri büyük salonu tıka basa doldurmuştu. (Feeglelar dans etmeye bayılırdı; botlarını yere vurmaları, evrene bir meydan okuma gibi gelirdi.) Bir de elbette her Feegle, elflerle ne kadar yiğitçe savaştığını tüm diğer Feeglelara anlatmak için yarışıyordu.

Genç Feeglelar da ne kadar cesur olduklarını Tiffany'nin –tepelerin kocakarısının– bilmesini istiyordu.

Toplandıkları zaman Tiffany sordu: "Sizin adlarınız nedir çocuklar?"

Biraz dili tutulmuş olan Mini Callum, "Benim adım Callum hamfendi," dedi.

"Memnun oldum," dedi Tiffany.

"He ye hamfendi, bu da kardeşim Callum."

"İkiniz de mi Callum'sunuz?" dedi Tiffany. "Zor olmuyor mu?"

"Ah, yo. Ben kim olduumu biliyom, o da kim olduunu biliyo. Hatta diğer kardeşimiz Callum da biliyo."

"Peki savaşı sevdiniz mi?"

"Ah, he ye. Onları iyi patakladık. Koca Adam zorlu bi öğretmendir, biliyon. Topuz, mızrak ve balta kullanmayı bize iyice öğretti. Bi de ayaklar var elbette. Üçümüz o tipsizlerden birini yere indirdiimizde ööle güzel tekmeledik ki!"

İhtiyar delikanlılar yolda yürüyorlardı.

Artık yeni bir marşları vardı ve şöyle başlıyordu: "As-ker, as-ker, asker hayatı bana göre!" Her dize ve her adımda daha dik, daha sağlam duruyorlardı.

"As-ker, as-ker, asker hayatı bana göre!
Kral-ve, man-gam, Kral ve mangam hatırına,
Düş-man, düş-man, tüm düşmanlar zayıf düşe,
Kor-karak, ba-karlar, bizdeki demir talaşına!"

Evli olanlar eşlerini öptü –eşleri onları senelerdir bu kadar haylaz görmemişti– ve sonra da arkadaşlarına her şeyi anlatmak için meyhanenin yolunu tuttular.

Kaptan Barışçıl, elinde bir bardak bira, meyhanenin dışındaki kilometre taşına oturdu.

"Lancre halkı!" diye başladı. "Biz mutlu azınlık, biz son derece yaşlı birkaç adam, korkunç elflerin alnını karışladık! Yaşlı adamların unuttuğunu söylerler ama biz unutmayacağız. Tebeşir sürdükçe hatırlayacağız. Yaşlı olduğumuzu sanıyorduk, oysa bugün hâlâ genç olduğumuzu gördük!"

Sonra bir tur daha içki ısmarlama zamanı geldi. Sonra bir tur daha, çünkü herkes ihtiyar delikanlılara içki ısmarlamak istiyordu, ta ki ayakta kimse kalamayana kadar. Ondan sonra bile nidalar yükseldi: *Bir sürahiye daha zaman var mı?*

Ertesi gün, karanlık saatleri haber veren ay yükselirken Geoffrey çalı süpürgesine atlamış, havada yine kıpırdamadan duruyordu.

"Bunu nasıl yapabildiğini hâlâ bilmiyorum!" diye bağırdı Tiffany.

"Hiçbir fikrim yok Tiffany. *Zaten* herkes yapamıyor mu?" diye yanıt verdi Geoffrey. "Sorabiliriz gerçi, çünkü herkes buraya geliyor!"

Gerçekten de Ogg Ana ve Magrat önderliğinde tüm cadılar yaklaşıyordu. Bir kez daha geleceğe bakma zamanıydı artık. Elflerle dolu olmayan bir geleceğe. Fakat şu an hava... eh, iki savaşın hikâyelerini paylaşan cadıların sohbetleri ve dedikodularıyla doluydu.

Herhangibir Rob bir işaret ateşi yaktı ve Tiffany, yer açılana kadar gökyüzünde dönen, sonra da peş peşe zemine konan cadıları izledi. Fakat hiçbiri süpürgesini havada bırakmadı; süpürgesini havada kıpırdamadan durmaya ikna edebilen tek kişi Geoffrey gibiydi.

"Acaba gizlice geri dönerler mi?" dedi Ogg Ana bir süre sonra. "Bizim Kıllı'ya güvenilmez. Anlattıklarına bakılırsa senin gözlerini kamaştırmaya *çalıştı*, Tiffany."

"Biliyorum ama *başaramadı*," dedi Tiffany. "İyi bir elf olmaya çalışan tek elfi öldürdükten sonra gözlerimi kamaştıramazdı zaten. Onu gömdüğümüz yeri işaretledik Ogg Ana. Geri gelmeye kalkışırlarsa, onları karşılamaya hazır olacağız. Ayrıca nasıl ki siz Lancre'daki Dansçıların çevresine demir talaşı serdiniz, biz de

burada, Tebeşir'deki taşlara demir koyabiliriz." Sesi sertleşti. "Artık *ruhumda* demir var. Geri dönmeye cüret ederlerse işlerini demirle göreceğiz."

"Bence," dedi Kraliçe Magrat, "onları öyle hırpaladık ki Kral söylediklerinde ciddiydi. Geri döneceklerini sanmıyorum."

"O zaman, geri dönmemelerine içeceğim!" dedi Ogg Ana.

"Hanımlar, hazır toplanmışken..." dedi Tiffany, "Sizinle Geoffrey hakkında konuşmak istiyorum. Bize büyük destek oldu; Lancre'ın yaşlı adamlarını nasıl askerî bir güce dönüştürdüğünü hepiniz gördünüz. Geoffrey akıllı, kurnaz ve dikkatli biri. İnsanlara kulak veriyor. Ve bir... bir tür büyüsü var."

"Haklısın," dedi Ogg Ana. "Herkes seviyor o oğlanı. Ve bir şekilde o da herkesi anlıyor gibi. İnanın bana, ihtiyar kızlardan bazıları bile ağrıları, acıları ve daha başka hastalıkları için Geoffrey'ye gelmekten çekinmez. İnsanları... sakinleştiriyor. Delikanlının doğasında sakinlik var ve yaydığı sükûnet o gittikten sonra bile dağılmıyor. İnsanları neşelendirmekle de kalmıyor; onun uğradığı yerde bir şekilde dertler hafifliyor, hayat hâlâ yaşamaya değer oluyor. Geoffrey gibileri, dünyayı... daha iyi bir yere dönüştürüyor."

"Sana tamamen katılıyorum," dedi Bayan Kulağakaçan.

"*Sen* mi bana tamamen katılıyorsun?" dedi Ogg Ana. Neredeyse dilini yutacaktı.

"Evet tatlım, öyle."

Sonunda, diye düşündü Tiffany, *huzur geldi*.

"Teşekkür ederim Geoffrey," dedi kendi kendine. Sonra, "Artık hepimiz burada olduğumuza göre," dedi sesli olarak, "size Nine'nin bölgesini idare edemeyeceğimi söylemek zorundayım. Artık Nine'nin yatağında uyumayacağım, çünkü ben o değilim."

Ogg Ana sırıttı. "Bunu yapıp yapmayacağını merak ediyordum Tiff. Bence de sen kendi yolunda yürümelisin."

"Benim köklerim Tebeşir'de. Tebeşir, benim gücüm," diye devam etti Tiffany. "Tıpkı Sızı Nine gibi *benim* kemiklerim de bu tepelerin parçası olacak."

Cadılardan mırıltılar yükseldi. Sızı Nine'nin ününü duymuşlardı.

"Ayrıca botlarım da gayet sağlam. Yani Havamumu Nine'nin yatağında uyumayacağım gibi, onun botlarını da giyemem."

Ogg Ana güldü. "Bir daha kulübeye uğradığımda alırım onları Tiff. Esme'nin botlarını biliyorum. Onları doldurabilecek genç bir cadı tanıyorum."

"Genç cadılardan bahsetmişken," dedi Tiffany, "Bayan Kene benim için umut vadeden kızlar buldu. Eğitimlerine başlamaları için onları dağlara gönderebilir miyim? Gelecekte Tebeşir'de yardıma ihtiyacım olacak."

Cadılar başlarını salladı. Elbette. Çünkü bu iş bu şekilde yapılırdı: Genç kızlar –Nancy Dimdik ve Becky Pardon– kıdemli cadıların yanında zaman geçirecek, mesleğin temellerini öğrenecekti.

Tiffany derin bir nefes aldı. "Ve benim yerime Havamumu Nine'nin kulübesini ve bölgesini Geoffrey'nin devralmasını öneriyorum," dedi, Ogg Ana'ya bakarak. Ogg Ana ona göz kırptı.

Tiffany, Bayan Kulağakaçan'a baktı ve onun da başını salladığını görerek şaşırdı.

"Çok düzgün bir genç adam," dedi Bayan Kulağakaçan. "Nasıl çalıştığını gördük. Artık demiryolu devrinde yaşadığımıza göre... eh, belki bizim de âdetlerimizi değiştirmemiz gerekiyordur. Evet, Geoffrey Bey'in, Havamumu Nine'nin... daha doğrusu *Tiffany'nin* Lancre'daki bölgesine bakabileceğine inanıyorum. O bir cadı değil ama *her zamanki* ayakçı çocuklardan çok daha fazlası olduğu da kesin."

Tiffany, Bayan Kulağakaçan'ın düşünceli olduğunu görebiliyordu. Cadıyı görmek için bir daha uğradığında, onun evinde de bir delikanlı bulacağını tahmin ediyordu.

Ogg Ana yüksek sesle, "Ona ne demiştin Tiff?" dedi. "Sükûnet dokuyucusu mu? Şimdilik böyle bırakalım mı?"

Ama Magrat da söz istiyordu.

"Verence onun yaşlı adamlar için yaptıklarını duydu," dedi. "Ödüllendirilmesi gerektiğine inanıyor. Ve ben ona *neyin* uygun olduğunu çok iyi biliyorum..."

Birkaç hafta sonra Lord Fırdöndü, üçüncü oğlunun, yanında bir alemdar,* araba yolunda gururla yaklaştığını gördü. Şaşırdı, çünkü rüzgârla savrulan bayrak, Lancre kraliyet armasını taşıyordu. Mefisto'ya giydirilmiş kadife cekette de aynı arma vardı.

"Kraliyet Büyükelçisi Geoffrey Fırdöndü'yü takdim ediyorum!" diye bağırdı alemdar ve elindeki trompeti çaldı.

Geoffrey'nin annesi sevinçten ağlarken, hiçbir sükûnet-dokuyucusunun etkileyemeyeceği bir adam olan babası içten içe öfkeyle kaynıyordu. Daha önce bir hiçmiş gibi davrandığı oğlunun önünde şimdi eğilmek zorundaydı; kimse tacın gücüne karşı çıkamazdı.

Fakat bu ziyaretin bir amacı vardı. Tüm kraliyet elçilerine gösterilen her zamanki eğilmeler, bükülmeler ve diz çökmelerden sonra Geoffrey, etrafında toplanmış olanlara sırıttı ve "Baba, sana heyecan verici haberler getirdim," dedi. "Biz kırsalda yaşayanlar, büyük şehirdekilerin bizi ihmal ettiğini hissederiz ama seni temin ederim ki öyle değil. Bazı önemli gelişmeler yaşandı... şey, tavuk kümesleri konusunda. Ankh-Morpork'taki bazı gençler... çocuklarının hayallerini yerine getirebilecek kadar kudretli ailelere sahip gençler..." Babasının bu önemli aileleri tanıyor olması gerektiğini ima edercesine parmağını burnuna dokundurdu. "Eh, tavuklarımızı korumak için kurnaz tilkiyi avlamamıza artık gerek olmadığını düşünüyor." Gülümsedi. "Tamamen tilki geçirmez

* Alemdar elbette Shawn Ogg'du. Kraliyet görevlerinden biri de buydu.

olan yeni bir kümes tasarladılar. Ve bu yeni tasarımı sınamak için seçilen şanslı toprak sahibi, sensin baba."

Babası öfkeyle kekelerken ve ağabeyi Hugh sırf birinin yapması gerektiğini hissettiği için "Oley!" diye bağırırken Geoffrey dikkatle çevresine bakındı. Annesinin yüzünü görebiliyordu. Normalde annesi, dünyanın silindir gibi üzerinden geçtiği ve bu yüzden sizin de ezme dürtüsü hissettiğiniz birine benzerdi ama şimdi dimdik duruyordu ve başını kaldırmıştı.

"Harold, oğlumuz harikalar yarattı. Bir kral onu şereflendiriyor, ona dostu gibi davranıyor," dedi gururla. "Bana öyle bakmaya kalkma Harold, çünkü bugün *ben* konuşacağım. Ayrıca Lancre Kraliçesi beni şatosuna davet etti," diye ekledi tatminle.

Mefisto meledi ve Lord Fırdöndü hışımla gitmek üzere döndüğünde adamın poposuna şeytani bir çifte attı. Ardından gelen gürültülü pırt, adamın yere kapaklanma sesini neredeyse perdeledi ama tam olarak da değil.

"Son derece faydalı bir saldırı keçisi," diye mırıldandı Geoffrey, gelip yanında duran McTavish'e.

İhtiyar ahır yamağı çevresine bakındı.

"Hem de babanın *dokunamayacağı* bir keçi," dedi göz kırparak. "Sırtında o süslü ceket varken yapamaz." Burnunu çekti. "Ama söylemem gerekir, insanın burnunu kopartan bu... Mefisto, hatırladığımdan da kötü kokuyor."

"Evet," dedi Geoffrey, "ama ağaca tırmanabiliyor *ve* tuvaleti kullanabiliyor. Sayabiliyor bile. Tuhaf bir yaratık; karanlık bir günü aydınlatabiliyor. Bir ara gözlerinin içine bak."

McTavish baktı ve sonra telaşla bakışlarını kaçırdı.

Kapanış

TEBEŞİR'DE BİR FISILTI

Savaştan iki gün sonra Tiffany, çiftlik atlarından birini çiftliğin üzerindeki tepelere sürdü. Güz başında, kusursuz bir gündü. Gökyüzü masmaviydi, akbabalar yükseklerde haykırıyordu ve berrak havada, senenin bu zamanında bile zirveleri karla kaplı uzak Lancre dağları görünüyordu.

Hava nasıl olursa olsun yaylanın bu kısmında her zaman birkaç koyun bulunurdu. Şimdi de yakında otluyorlardı; yarı büyümüş kuzular ise oynayıp sıçrıyor, birbirlerini kovalıyordu. Bilenler için, burada önemli bir anıt vardı: hem koyunlar hem de çiftçiler için özel bir yer.

Sızı Nine'nin, çimenlerin altında yattığı yer.

Artık yalnızca kulübesinin demir tekerlekleri ve koca göbekli eski soba ile bacası görülebiliyordu; fakat yer, bizzat *yer* kutsaldı: Tiffany ne zaman dünyanın yükünün altında ezildiğini düşünse buraya gelirdi ve burada, rüzgârın asla dinmediği yerde, her şeyle başa çıkabileceğini hissederdi.

Atın ve sağlam bir halatın yardımıyla Tiffany paslı tekerlekleri gömülü oldukları yerden çekip çıkardı ve zahmetle yağlayıp bir araya getirdi. Tiffany yardım önerisini reddettikten sonra

Herhangibir Rob bir süre onu izlemiş; ardından da yüzünde şaşkın bir ifadeyle, Vecibeler ve onlarla ne yapmak istediği hakkında homurdanarak gitmişti.

Ertesi gün Tiffany yerel marangoz Bay Blok'u ziyaret etmeye gitti. Daha küçücük bir kızken Bay Blok ona bebek evi yapmıştı.

Şimdi aklında daha büyük bir ev vardı.

Bay Blok onu gördüğüne sevindiyse de kendisinden ne istediğini öğrenince şaşırdı.

"Bana marangozluk öğretmeni istiyorum Bay Blok," demişti Tiffany. "Kendime bir kulübe yapacağım. Bir çoban kulübesi."

Marangoz nazik bir adamdı ve yardım etmeyi önerdi.

"Sen cadısın," dedi. "Bense marangozum. Öyle küçük bir kulübeyi yapmak fazla zamanımı almaz. Ninen aileme çok iyi davrandı ve sen de kız kardeşim Margaret'e yardım ettin. Kulübeni yapmaktan mutluluk duyarım."

Ama Tiffany kararlıydı.

"Çok naziksin Bay Blok ama," dedi, "bu kulübenin bütün işini ben yapmalıyım. Tepeden tırnağa benim olacak ve onu tarlakuşlarının uyandığı yere koyacağım. Biri çağırdığında yine cadı olacağım, ama orada yaşayacağım."

Ve kendi başıma yaşayacağım, diye düşündü kendi kendine. *En azından şimdilik, çünkü geleceğin ne getireceğini kim bilebilir?* Eli cebine gitti. Preston'dan gelen son mektubu, daha sonra tadını çıkararak okumak için oraya koymuştu.

Böylece Tiffany her akşam, o günlük işi bittikten sonra marangozluk öğrendi. Bitirmesi haftalar aldı ama sonunda Sızı Nine'nin mezarının yakınında yeni bir çoban kulübesi duruyordu.

Ahşap kapıya çıkan üç basamağı, kapıda da çivilenmiş bir at nalı ile bir tutam koyun yünü vardı: bir çobanın işareti. Kemer biçimindeki çatı, küçük yaşam alanını örtüyordu. İçerisi içinse bir

yatak, küçük bir dolap, birkaç raf ve lavabo yapmıştı. Yatağında yatarken küçük pencereden dışarıyı görebiliyordu; yaylaların ötesini, ta ufku. Sabahları yükselen ve akşamları batan güneşi, muhtelif kılıklar içinde dans eden ayı izleyebiliyordu. Gündelik bir sihirdi bu; gündelik olmasının, sihrini kaybettirmediği bir sihirdi.

Çiftlikteki odasında bulunan şilteyi ve birkaç parça eşyasını yaşlı çiftlik atına yükledi, anne babasına veda etti ve akşam güneşi altında tepeye yöneldi.

"Emin misin küçüğüm, gerçekten istediğin bu mu?" demişti babası.

"Evet, öyle," diye yanıtlamıştı Tiffany.

Annesi ağlamış, ona yeni bir yorgan ile Tiffany'nin daha o sabah yaptığı peynirle birlikte yiyebileceği taze pişmiş ekmek vermişti.

Tiffany tepeye tırmanırken yarı yolda durdu ve çiftliğe baktı; anne babasının kol kola durmuş, onu seyretmekte olduklarını gördü. El salladı ve bir kez daha arkasına bakmadan tırmanmaya devam etti. Yorucu bir gün olmuştu. Her zaman yorucu günler olacaktı.

O akşam ilerleyen saatlerde, kulübedeki küçük yatağını yaptıktan sonra ateş için odun toplamaya çıktı. Beyaz kedi Sen onu yakından takip ediyordu.

Tebeşir'in dar patikaları Tiffany için çok aşinaydı. Seneler önce Sızı Nine'yle birlikte yürümüştü buralarda. Ve yükseltinin tepesine ulaştığında, ağaçların altındaki alacakaranlık gölgelerde birinin yürüdüğünü gördüğünü sandı.

Ama tam olarak bir... *kişi* değildi. Tuhaf şekilde tanıdık gelen iki şekildi.

Yanlarında da her jeste, her baş sallamaya ve her ıslığa karşı tetikte duran iki çoban köpeği vardı.

Havamumu Nine, diye düşündü Tiffany. *Sızı Nine'yle birlikte yan yana, arkalarında da Gökgürültüsü ile Yıldırım.* Ve küçük sözler, çağrılmadan geldi aklına: *Sen çobanın tacısın yavrum, sen çobanın tacısın...*

Şekillerden biri ona döndü, başını sallayarak selam verdi. Diğeri duraksadı ve başını eğdi. Tiffany de ciddiyetle, saygıyla eğilerek karşılık verdi.

Sonra şekiller gitti.

Tiffany kulübeye dönerken kediye baktı ve ani bir dürtüyle onunla konuştu.

"Havamumu Nine nerede, Sen?"

Bir duraksama oldu, sonra kedi uzun uzun miyavladı. Ve miyavlamasının sonu sanki şu şekilde bitmişti: "*Miyauu... h... er yer.*" Ardından, sıradan bir kedi gibi mırıldandı ve küçük, sert kafasını Tiffany'nin bacağına sürttü.

Tiffany ormanda, Havamumu Nine'nin yattığı küçük mezarı düşündü. Hatırladı.

Sen'in haklı olduğunu biliyordu. Havamumu Nine gerçekten de buradaydı. Ve orada. Aslında her yerdeydi.

Ve her zaman, her yerde olacaktı.

Tiffany'nin Tebeşir'e kalıcı olarak döndüğü duyulduğunda kulübeye ziyaretçi akını oldu.

Joe Sızı ona bazı mesajları –Preston'dan da yeni bir mektup gelmişti!– ve annesinin, kızının ihtiyaç duyduğuna karar verdiği bazı eşyaları getirdi. Küçük, düzenli kulübeyi takdirle inceledi; Tiffany çok rahat bir yer yaratmıştı. Joe Sızı raftaki kitaplara baktı ve gülümsedi. Tiffany, Nine'nin *Koyun Hastalıkları* kitabını çiftlikte bırakmıştı ama *Tebeşir Çiçekleri* ve *Uslu Çocuğun Masal Kitabı* rafta, onun verdiği küçük çoban tacının yanında yerlerini almıştı. Kapının arkasındaki kancaya da cadı şapkası asılmıştı.

"Eminim bu da işine yarar," dedi babası, cebinden bir şişe –Sızı Nine'nin tarifine göre yapılmış– Özel Koyun İlacı çıkarıp rafa yerleştirerek.

Tiffany güldü ve babasının, kulübenin çatısından gelen "Amanın!" bağrışlarını duymadığını umdu. Ama Koca Yan, Kaçık Wullie'yi üzerine oturarak sustururken toz yağınca Joe Sızı başını kaldırıp baktı.

"Umarım şimdiden tahtakurdu girmemiştir Tiff," dedi.

Tiffany ona sarılarak veda ederken yine güldü.

Bay Blok da ilk ziyaretçilerinden biriydi. Oflaya poflaya tepeye tırmandı ve Tiffany'yi kucağında Sen'le oturmuş, paçavra seçerken buldu.

Yaşlı marangoz profesyonel bir gözle kulübeye –ve kulübenin *altına*– bakarken Tiffany endişeyle izledi. İnceleme bittiğinde adama bir fincan çay ikram etti ve ne düşündüğünü sordu.

"İyi iş çıkarmışsın kızım," dedi marangoz. "Çok iyi. Bir erkek çırağın bile, işi bu kadar çabuk kaptığını görmemiştim. Ki sen kızsın."

"Yalnızca kız değilim," dedi Tiffany. "Ben bir cadıyım." Yanındaki küçük kediye baktı. "Öyle değil mi Sen?"

Bay Blok ona kuşkuyla baktı.

"Yani kulübeyi yapmak için büyü mü kullandın?" dedi.

"Kullanmam gerekmedi," diye yanıtladı Tiffany. "Büyü zaten buradaydı."

SON.

SONSÖZ

Çobanın Tacı, Terry Pratchett'ın son romanı. Terry bunu, 2015 başlarında "arka korteks körelmesi" denen bir baş belası yüzünden vefat etmeden önceki sene yazdı. Bu teşhis Terry'ye 2007'de, *Ulus*'u yazdığı yıl konmuştu. O günlerde Terry iki seneden az ömrü kaldığını düşünüyordu ve bu, romanlarına yepyeni bir aciliyet kazandırmıştı. Gerçi o hiçbir zaman aylaklık etmemişti ama artık her şeye, yazıya ayırabileceği zamandan çalmasına değip değmediği gözüyle bakıyordu. Mesela davet edildiği bir etkinlik yazı zamanından çalacaksa, tıpkı tavukları beslemek veya kaplumbağalarla ilgilenmek için ayırdığı zaman gibi buna gerçekten değer olmalıydı. Yazmak istediği daha bir sürü kitap vardı.

Ulus ile *Çobanın Tacı* arasında beş roman yazmış olması (Stephen Baxter'la işbirliği yaparak beş de "Uzun Dünya" romanı yazdı) Terry'nin direncini ve mücadele azmini gösteriyor. Üstelik son aylarında bile hâlâ, yeni romanlar için fikirler geliştiriyordu.*

Terry genelde aynı anda birden fazla kitap üzerinde çalışırdı ve her kitabın ne hakkında olduğunu yazdıkça keşfederdi. Bir

* O yüzden, örneğin *Alacakaranlık Kanyonu*'ndaki yaşlı insanların, zayıflayan hafızalarına rağmen kayıp hazinenin gizemini nasıl çözdüklerini ve Karanlık Varlık'ın yükselişini nasıl engellediklerini asla bilemeyeceğiz. *Karanlık Kıta*'daki kristal mağaranın ve etobur bitkilerin sırlarını da. Polis Memuru Feeney'nin, doğaları gereği düzgün ve dürüst olan goblinler arasındaki bir cinayeti nasıl çözeceğini; yiğit Maurice'in artık bir *gemi kedisi* olduğu ikinci kitabın nasıl biteceğini... Ki bunlar, ofisinde çalışanların ve ailesinin haberdar olduğu fikirlerdi yalnızca.

yerden başlardı, hikâyeyi önce kendine anlatırdı, açık seçik görebildiği kısımları yazardı ve sonra, bitirdiğinde, her şeyi birbirine bağlardı; tıpkı dev bir edebî yapboz gibi. Hikâye şekillenince yazmaya devam eder, eklemeler yapar, bazı kısımları düzeltir, sürekli cilalar, bağlayıcı cümleler kurar, bir iki dipnot veya olay daha eklerdi. Yayıncıları genellikle taslağı ellerinden zorla koparmak mecburiyetinde kalırdı, çünkü Terry her zaman, yapabileceği daha fazla şey olduğunu hissederdi; o sırada kolunu çekiştiren yeni bir hikâyeye çoktan başlamış olsa da. Ama sonunda kitap matbaaya giderdi işte; Terry de gönülsüzce bırakmak zorunda kalırdı.

Terry birkaç senedir, Tiffany Sızı ile Havamumu Nine'nin son hikâyesinin kilit unsurları hakkında düşünüyordu. Kilit sahneleri henüz *Buhar Kaldırmak*'ı yazarken kaleme aldı ve sonra, *Çobanın Tacı*'nın geri kalanını yazarken de defalarca değiştirdi.

Çobanın Tacı'nın bir girişi, gelişmesi ve sonucu var; aradaki tüm parçalar da burada. Hepsini Terry yazdı.

Yine de onun dilediği şekilde tamamlanmış değil.

Terry daha uzun yaşasaydı bu kitap üzerinde kesinlikle daha fazla çalışırdı. Bazı kısımları hakkında hepimiz daha fazlasını bilmeyi diliyoruz. Fakat her şeye rağmen elimizde olağanüstü bir kitap var: Terry'nin son kitabı.

Ve daha fazlasını bilmek isterseniz, dilediğiniz gibi hayal etmekte özgürsünüz.

Rob Wilkins
Mayıs 2015
Salisbury, İngiltere

TEŞEKKÜR

Alzheimer hastalığının etkilerine rağmen Terry, yazmaya mümkün olduğunca devam etmek istedi ve harika editör ekibinin yardımıyla bunu yapabildi. Lyn, Rhianna ve Rob; sözcüklerin akmasını sağlayan yorgunluk bilmez yardımları ve teşvikleri için, özellikle Phillippa Dickinson ve Sue Cook'a teşekkür etmek ister.

DiskDünya Alt Dizileri

(Parantez içindeki numaralar, kitabın yayın sırasını belirtiyor.)

Sihirbaz ve Kahraman (Rincewind) Romanları
Büyünün Rengi (1) ■ Fantastik Işık (2) ■ Hasbüyü (5)
Eric (9) ■ İlginç Zamanlar (17) ■ Son Kıta (22)
Son Kahraman (27) ■ Görünmez Akademisyenler (37)

Cadı Romanları
Eşit Haklar (3) ■ Ucube Kocakarılar (6)
Cadılar Dışarıda (12) ■ Hanımlar ve Beyler (14)
Maskeli Balo (18) ■ Carpe Jugulum (23)

Tiffany Sızı Romanları
Küçük Özgür Adamlar (30) ■ Gökyüzü Dolu Şapka (32)
Kış Ustası (35) ■ Geceye Bürüneceğim (38) ■ Çobanın Tacı (41)

Kadim Uygarlıklar Romanları
Piramitler (7) ■ Küçük Tanrılar (13)

ÖLÜM Romanları
Mort (4) ■ Tırpanlı Adam (11) ■ Ruh Müziği (16)
Domuz Baba (20) ■ Zaman Hırsızı (26)

Bekçi Romanları
Muhafızlar! Muhafızlar! (8) ■ Asayiş Berkemal (15)
Kilden Ayaklar (19) ■ Savaş Naraları (21) ■ Beşinci Fil (24)
Gece Bekçileri (29) ■ Güm! (34) ■ Burunotu (39)

Sanayi Devrimi Romanları
Hareketli Resimler (10) ■ Gerçek (25)
Canavar Alayı (31) ■ Postane (33)
Para Basmak (36) ■ Buhar Kaldırmak (40)

Genç Yetişkin Romanı
Muhteşem Maurice ve Değişmiş Fareleri (28)

Terry Pratchett

Çobanın Tacı

Ben kendi istediğim gibi yapmak istiyorum, diğer cadıların istediği gibi değil. Onların hatırı için Havamumu Nine olamam. Yalnızca kendim olabilirim. Yalnızca Tiffany Sızı olabilirim...

Tebeşir'in genç ve yetenekli cadısı Tiffany Sızı, öğrenme sürecinin en önemli dönüm noktasında. Çünkü yanında o kudretli akıl hocası yok artık; hatta aksine Tiffany, onun botlarını giymeye çalışacak.

İnsanlar cadılara güvenebilir çünkü. Dişlerinin dökülmesi ve kendi kendine konuşması dışında hiçbir suçu olmayan zavallı, yaşlı bir kadından korkmayabilir.
Ve belki, belki *bir elf, merhamet öğrenip insanlığı keşfedebilir...*

Böylesi büyük bir 'belki'ye güvenilmez elbette. Fakat her şeye rağmen, son bir dans için Disk'in tüm cadıları bir araya gelebilir ve öte taraftan geçip dünyayı bir kez daha fethetmeye çalışan elfleri...
Durdurabilir mi?

ISBN: 978-625-7314-83-
9 786257 314831

Delidolu
delidolu.com.tr
delidolukitap
Delidolu Yayınları